

Интеллектуал уйин
инсон ақл - заковати
билан пайдо булажак
ҳужжатли спектакл!

Интеллектуал
уйиндаги ҳар бир
саволга жавоб топиш

воқеаси жуда тез ривожланадиган мини
пьеса. Пьесада бўлгани каби интеллектуал
уйиннинг ҳам асосий мақсади бўлади.

Интеллектуал уйиннинг мақсади нима
бўлиши мумкин?

Мақсад — томошабинларни жозибали
уйин орқали билим байроги остига
туплаш!

ISBN 978-9943-370-68-5

9 789943 370685

Абдурасул Абдуллаев

ДАҚИҚА ҚАДРИ

SAVOL VA JAVOB
1001

intellektual o'yinlari

А. АБДУЛЛАЕВ

ДАҚИҚА ҚАДРИ 2

ТОШКЕНТ
«DAVR PRESS»
2010

Телебошловчи Абдурашул Абдуллаевнинг навбатдаги «Дақиқа қадри 2» китоби ҳам аввал нашр этилган китоблари каби 1001 савол ва унинг 1001 жавобидан иборат. Шунингдек, китобда муаллифнинг «Заковат» интеллектуал уйини нима учун оммалашгани, яна қандай қилса у жозибали уйинга айланиши мумкинлиги ҳақидаги қизиқарли фикрлари келтирилган.

Китоб барча таълим муассасаларида «Заковат» уйинларини ташкил этишда, ёшларимизнинг интеллектуал салоҳиятини оширишда муҳим қўлланма бўлиб хизмат қилиши билан ҳам аҳамиятлидир. Юртдошларимизнинг қизиқарли мактублари, ижод намуналаридан, савол ва жавоблардан иборат ушбу китоб барчангизга манзур бўлади, деган умиддамиз.

Китоб кенг оммага мулжалланган.

Барча ҳуқуқлар амалдаги қоиунларга асосан ҳимояланган.
Китобдан кўчириб босиш нашриётнинг ёзма рухсати билан
амалга оширилиши лозим.

ISBN 978-9943-370-68-5

© «DAVR PRESS» нашриёти, 2010

СЎЗ БОШИ

Интеллектуал уйин! Хуш, интеллектуал уйин узи нима?

Азиз китобхон, сўз боши ўрнидаги мурожаатимда ушбу саволга ҳолисанилло жавоб беришга ҳаракат қиламан. Бу саволга бир жумла билан ҳам жавоб айтиш мумкин. Интеллектуал уйин — инсон ақл-заковати билан пайдо бўлажак ҳужжатли спектакль! Бир соатли спектакль ичида 11 та воқеа содир бўлганини ҳеч кўрганмисиз? Интеллектуал уйиндаги ҳар бир саволга жавоб топиш воқеаси жуда тез ривожланадиган мини пьеса. Қизиги, бу спектакль персонажлари доимо 6 кишидан иборат бўлади. Ҳар бир пьесада ҳар гал қаҳрамон ўзгариб туради. Яъни саволни топишда жонбозлик кўрсатган иштирокчи, шу савол ечимида асосий ролни ўйнайди. Қолганлар иккинчи даражали персонажлар, айрим ҳолларда кимдир умумий саҳна иштирокчиси бўлиб қолиши мумкин. Пьесада бўлгани каби интеллектуал уйиннинг ҳам асосий мақсади бўлади. Хуш, интеллектуал уйиннинг мақсади нима бўлиши мумкин? Мақсад — томошабинларни жозибали уйин орқали билим байроғи остига тўплаш! Ҳа-ҳа, жозибали уйин орқали. Хуш, жозибали уйин қандай бўлади-ю, жозибасиз уйин қандай?

Мактабда ўқиб юрган чоғларимда кимё ва география фанларини ёқтирар эдим. Фақат мен эмас, бошқалар ҳам ёқтирарди. Негаки, уша фанлардан дарс берувчи устозлар маҳорат билан сабоқ беришарди. Мавзуларни

қизик ва ишонарли талқин қилиш билан ўқувчиларни ўзларига «маҳлиё» қилиб қўйишарди. Уларнинг яна бир дарс услуби буларди. Ўқитувчилар дарсни мусобақа тарзида утказишар эди. Ўйинда голибликка интилиш ва мағлубиятнинг аламли изтиробини ҳаммамизга мавзунини ўзлаштиришимизга ёрдам берарди. Мен ҳатто ҳозир ҳам шу мусобақалардаги мавзуларни эслайман. Жуда яхши эслайман. Маҳорат ва жозоба устозларимиз сабоқларининг асоси бўлган. Худди шундай интеллектуал ўйин ҳам бир сабоқ, дарс. Мактабдаги дарсдан фарқли ўлароқ, бу ўйинда фақат ўқитувчи маҳорати камлик қилади. Дарсхонадан тортиб, ўқувчиларнинг кийимларигача, савол мавзуларидан тортиб, шу саволларга берилажак жавобларгача, ҳамма-ҳаммаси аҳамиятли. Курсатув жозибаси кўп нарсага боғлиқ.

Энди масалага бошқа томондан, ўйин нуқтаи назаридан ёндашиб кўрамиз. Ёшлари 70 дан ўтган қариялар 5-6 ёшлик чоғлари ўйнаган ўйинларини жуда яхши эслайди. Ҳатто қаерда ўйнаганларигача хотирлашади. Хўш, нега шундай, ўйлаб кўрганмисиз? Америкалик руҳшунос Эрик БERN ёзган: «Инсон болалигида ўйин ўйнамай ўсса, ўйин инстинкти ривожланмаса, бу етишмовчилик онг ўсишига тўсқинлик қилади. Чунки ўйинга болалар ўзларини тез сафарбар қила оладилар. Шу ўйинни енгилш ёки енгмаслик ҳисси мурғак инсонни шунчалик ўзига ром этадики, бу унинг онгини буткул забт этади. Агар инсон ҳар бир қилаётган ишига ўзини шу қадар йўналтира олса эди, бу ҳаётда жуда катта ютуқларга эришган бўларди». Худди шу инстинкт интеллектуал ўйинларда асосий ролни ўйнайди. Фақат бунинг учун иштирокчи маълум муддат ўша инстинктни «қитиқлаши» ва «уйғотиши» зарур. Бунинг учун у маълум муддат болалик таассуротларини ёдга олиши керак. Шунда у ҳеч нарсага чалғимайди, ҳаёли 100

фоиз уйинда бўлади. Болалик чоғидагидек уйинга берилиш бир умр инсонни ўз измида олиб юради. «Заковат» интеллектуал уйини тарихидан биламанки, негадир кўп ўқиган, жуда кўп билимга эга бўлган ҳамма билимдонлар ҳам кучли уйнаб кета олмайди. Бунинг сабаби тағига етяпсиз, деб уйлайман. Уйинга болаларча берилмаслик ёки берила олмаслик уларни шу кўйга солади. Клуб тарихида ҳам шундай йигитлар бўлган. Масалан, Нозим Раимқулов деган йигит — энг кўп ўқиган билимдонлардан. Уйин пайти ўзини ноқулай тутар эди, билган нарсаларини ҳам айтишдан ҳайиқиш ҳолатларидан чиқиб кетиши учун унга уч йил керак бўлди. Инстинкт ишга тушиши учун шунча вақт зарур бўлди. У энди-энди ўзига келмоқда, Нозимда уйин уйнаш ҳисси пайдо бўлмоқда. Умуман, уйин ҳисси ҳар соҳа кишисига керак. Балки ошириб юборгандирман. Ҳаётдаги ҳамма ҳодисаларни ҳал қилишда ўша болалиқда шаклланган инстинкт масалаларни ҳал қилишда етакчи роль уйнайди демоқчиман, холос. Буни етакчи руҳшунослар ҳам қайд этишган. Ўзбеклар бежиз болаликни подшоликка қиёс қилишмайди. Болаларга онгни ривожлантирадиган уйинлар таклиф қилиш билан уларнинг келажагига замин ҳозирлаймиз. Юқоридаги фикрни шундай якунласак: уйин инсонларнинг бир-бири билан муносабатга киришишларида восита бўлиб қолиши керак!

Азиз китобхон, ҳурматли «Заковат» интеллектуал уйини мухлислари! Қўлингизга етиб боргани китобларимнинг учинчисидир. Биринчи китоб «Заковат тақдим этади» деб номланган эди. Унда клуб фаолиятининг илк даврлари ҳақида ёритилган. Саволлар ҳам жўн ва жуда содда тузилган бўлиб, мақсад мухлисларни жалб қилиш бўлган. Ўйлаганимдек, саволлар мухлисларни қизиқтириб қўйди. Бу нарса иккинчи китобни — «Дақиқа қадри»ни чоп этишга

ундади. Иккинчи китобимиздаги саволларни бир мунча вазминроқ туздик. Бу китобга бўлган қизиқиш биринчисидан-да ортиб кетди. Муаллиф сифатида бир нарсадан хурсандманки, юқоридаги китобларни ҳозир ҳам мактаб, коллеж, лицей кутубхоналарида кўриш мумкин. Айнан ёшларнинг, «Заковат» уйинлари мухлисларининг талаби учинчи китобни тузиб, чоп эттиришга ундади. Бу китобдаги саволлар илгаригиларидан кўра бир мунча мураккаб. Ниятимиз — мухлисларни ҳам билимдонлик сари «Заковат» иштирокчилари ортидан босқичма-босқич етаклаб кетиш.

Бу галги китобга кейинги йилларда экран орқали ўйналган энг сара саволлар жамланди. Бундан ташқари, томошабинлар томонидан юборилган, аммо маълум сабабларга кўра ўйналмаган қизиқарли саволлар ҳам шу китобдан жой олди. Фурсатдан фойдаланиб, савол юборган мухлисларга миннатдорчилик билдираман. Ҳар ҳафта ўйинга савол юборган-у, ҳали бирон марта саволи ўйналмаган мухлислардан эса узр сўрайман. Шу ўринда уларга айрим маслаҳатларни беришни жоиз деб билдим. Аввало, саволингиздаги маълумот қизиқ бўлсин. Айрим мухлислар 3-4 бетлик ривоятларни ёзиб юборишади. Агар қисқартиришнинг иложи бўлмаса, бундай саволлардан воз кечамиз. Яна баъзилар айрим қишлоқ шевасидаги номаълум атамаларни ёзиб юборишади. Масалан, бир қишлоқда қошиқни «узунчоқ» деб аташлари ҳақида савол тузиб бизга жўнатишади. Жавобни топиш учун эса билимдон ўша қишлоқдан бўлиши керак, бўлмаса жавоб топиши амримаҳол. Хат муаллифлари билимдон бу саволга жавоб топиши шарт деб ўйлашса керак. Билимдон китобларда, интернетда берилган маълумотларни билиши мумкин. Қошиқни «узунчоқ» деб аталиши ҳақида эса ҳеч қаерда ёзилмаган бўлса, бу савол кулгу уйғотиши турган гап.

Экран орқали жуда кўп саволларни уйнамаслигимизга асосий сабаб, осон ва жўн саволларнинг кўплигидир. Ҳамма биладиган адабиётлардан савол тузиш ярамайди. Рўзномалар ҳам ўз саҳифаларида викториналар ташкил этиб саволлар беришмоқда. Энг қизиги, улар иккита китобимиздан фойдаланиб, ўша китобларда чоп этилган саволлардан фойдаланишмоқда. Тақдир чархпалагини қарангки, ўзимизнинг саволлар яна мухлислар томонидан ўзимизга қайтиб келади. Худди бумерангга ўхшаб. Бумерангни отиб, қайтадан илиб олиш мумкиндир, лекин саволни... Балки газеталарда саволни қаердан олингани кўрсатилса бу каби чалкашликлар бўлмасмиди? Яна кўп саволларда мантиқийлик етишмайди. Ахир «Заковат» уйинида барча саволлар мантиққа асосланиши керак-ку. Баъзи саволларни ўзимиз мантиқ мезонига солишга ҳаракат қиламиз. Масалан, қорақалпоқлар сўргични нима деб аташади, деган савол бўлса, уни ўзгартиришимиз мумкин. Масалан, сўргични сандиқчага солиб, қорақалпоқлар болалар учун зарур бир предметни фалон деб аташади, сандиқчада нима бор, деб ўзгартириш мумкин. Лекин бу ҳолатда ҳам мантиқ бузилади. Яна айрим саволларни умуман мантиққа солиб бўлмайди. Хуллас, бизга савол жўнатишдан олдин ўзингизга: «Мантиқ ўзи нима?» деб савол бериб кўринг. Экран орқали уйналадиган саволлар яна бир талабга жавоб бериши керак. Маиший бузуқликни, ваҳшийликни, бошқа миллатларни ҳақоратлайдиган, ёмон иллатга даъват этадиган саволлар бўлмаслиги керак. Демак, юқоридаги талабларга жавоб берган саволларни уйинга қўямиз. «Нима? Қачон? Қаерда?» кўрсатуви низомида ҳам худди шу сўзлар ёзиб қўйилган: «Савол қизиқарли, мантиқий ва томошабинга ижобий таъсир утказадиган бўлиши керак». «Заковат» интеллектуал уйини ҳам шу омилларни ўзига шиор қилган ҳолда

фаолият юритади. Албатта, юзлаб савол юборган муаллифларимиз борки, «Заковат» уйини улар билан фахрланади.

«Заковат» том маънода халқ уйинига айланиб улгурди. Уттан 10 йил давомида ўзининг одиллиги ва бой мазмунга эгалиги билан томошабинлар қалбини забт этди. Бу нарса минглаб мактубларда такрорлангани учун буни баралла айта оламан. Бизга бўлган ишончингиз сўнмасин, ўз навбатида клуб ҳам сизнинг ишончингизни оқлаш учун тинимсиз изланади, меҳнат қилади. Ўз навбатида учинчи китобни сизга ҳаё қила туриб, ҳар учала китобда келтирилган бир фикрни қайта баён қилмоқчимиз: «Сиз бизга ишониб саволлар жунатинг. Биз эса уларни китоб ҳолатида яна ўзингизга қайтарамиз. Сизнинг ижод маҳсулингиз йиллар давомида манба бўлиб хизмат қилади».

Учинчи китобимиз фақат савол-жавоб тарзида тузилган. Бу сизга айтадиган гапларимиз камлигидан эмас, балки савол-жавобга талаб куплигидан. Балки келгусида сизга айтмоқчи бўлган дил баёнларимиз алоҳида китоб шаклида хонадонингизга кириб борар, иншаоллоҳ. Камчиликларимиз учун олдиндан узр сўраймиз.

*Ҳурмат ва эҳтиром
билан муаллиф*

1. Бекобод шаҳри, Миришкор кўчаси, 44-уйдан Тулқин Адашбоев.

Илгари словян элатига мансуб халқлар келинлари сепида бир эмас, иккита самовар булар экан. Бири чой қайнатиш учун ошхона жиҳози булган. Иккинчи самовар ётоқхонага қўйилган.

Савол: иккинчи самоварнинг вазифаси нимадан иборат?

2. Андижон шаҳри, Нозимахоним кўчасидан Каримжон Болтаев.

1888 йили Жон исмли инглиз ўглининг велосипедига сув сепадиган шлангдан камера ясаб берган. Унгача велосипедлар темир гилдиракда юрган.

Савол: Жон исмли инглиз ким эди?

3. Бухоро вилояти, Когон шаҳри, Деҳдонобод кўчаси, 13-уйдан Тошпулат Ашуров.

Пластик жарроҳларнинг фикрича, инсондаги айнан у аъзонинг саломат бўлмаслиги ташқи гўзалликка путур етказади. Юрак, буйрак, жигар, ошқозон каби ички аъзолар саломат бўлганда киши кўтаринки кайфиятда юради. Лекин айнан у аъзонинг ташқи гўзалликка таъсири жуда катта.

Савол: у қайси аъзо?

4. Хоразм вилояти, Урганч шаҳри, Ўзбекистон овози кўчаси, 51-уйдан Бекпошша Раззоқова.

Телевидение ходимлари, фотограflар ва жарроҳлар орасида бир ухшашлик бор. Ҳаммалари бир нарсани ёқтиришмайди, бир хил нарсани ёмон кўришади. Чунки бу нарса уларнинг ишлари сифатига путур етказиши мумкин.

Савол: сураткашлар, жарроҳлар, телевидение ходимлари нимани ёқтиришмайди?

5. Фаргона вилояти, «Чимён» сиҳаттоҳи бош шифокор Уринбосари, Улугбек Ҳайдаров.

Халқимизда бир мақол бор: «Онасини кўриб, қизини ол». Абу Райҳон Берунийнинг «Ҳиндистон» китобида келтирилишича, ўша даврда яшаган йигитлар кўпроқ келин бўлмишнинг наслига мансуб бошқа инсон хулқ-атвори билан қизиқишган. Генетик жиҳатдан улар ҳақ ҳам бўлишган.

Савол: минг йил аввал уйланадиган йигитлар кимни ва нима учун кўриб уйланишган?

6. Фаргона вилояти, Богдод тумани, Боғишамол қишлоғидан Муллажон Жураев.

Театр санъати пайдо бўлгандан бери уни улугвор санаб, саҳнани томошабинлар ўтирадиган ердан юқорироққа қуришган.

Савол: яна қайси амалий сабаб неча асрлардан бери саҳнани баландроқ қуришга ундамоқда?

7. Навоий вилояти, Конимех тумани, Бердақ кўчаси, 95-уйдан Менглибой Муродов.

Азалдан Шарқда сувнинг қадри баланд тутилади. Шунинг учун қудуқлар оғзига қопқоқлар ёпилиб, сув жуда эҳтиёт қилинган, лекин тадбиркор кишилар қопқоқнинг бир жойидан тешик очиб қўйишган ва муҳим бир жараёни кузатишган.

Савол: қудуқлар қопқоғидаги тешик қандай вазифа бажарган?

8. Наманган вилояти, Турақўрғон тумани, Оқтош шаҳри, Навоий кўчасидан Асила Жураева.

Шекспир: «Ҳаёт саҳна, инсонлар ундаги актёрлар», деган. Сўз қулоққа киради, демак қулоқ — драматург, бурундан нафас оламиз, демак ҳаётни талқин этувчи

— режиссёр. Энг серҳаракат аъзо — тил, тил актёрга қиёсланади. Драматург, режиссёр, актёр учлиги театрни ташкил қилади. Аммо театрда яна кўп воситалар бор. Масалан, сахна ва сахна пардаси.

Савол: сахна ва сахна пардасини нимага қиёслаш уринли?

9. Наманган вилояти, Наманган шаҳри, 4-оромгоҳ даҳаси, 246-уйдан Комилжон Паттаев.

Хитой Халқ Республикасида ёш жангчиларни тайёрлаш курсида турли ҳарбий машгулотлар билан бирга мусиқадан дарс ҳам утилади. Флейта, яъни сурнай орқали куйлар ўргатилади. Мусиқа орқали турли хил буйруқлар берилади.

Савол: нега Хитой армиясида жангчиларга буйруқлар флейта орқали берилади?

10. Фарғона вилояти, Қува шаҳри, Қорабоев кучаси, 136-уйдан Маъмура Азимова.

Буюк эртакчи Ханс Христиан Андерсенлар оиласи хонадонига кираверишда ёғочдан ясалган қуш бургутнинг сурати осиглиқ турар экан.

Савол: бу хонадон тепасидаги қуш бургут нимани англатади?

11. Фарғона вилояти, Охунбобоев тумани, Хумдон қишлоғидан Боқижон Мелибоев.

Тасаввур қилинг, Бразилияда қаҳва плантацияси эгасисиз. Плантациянинг ўртасига шийпон қургансиз. Шийпон ердан анча баланд. Баландлиги қуриқлаш учун қулай, бундан ташқари яна бир фойдали жиҳати бор. Яна шийпон тагида чўчқа болалари сақланган.

Савол: нима мақсадда?

12. Самарқанд вилояти, Каттақўрғон тумани, «Ғайрат» маҳалласидан Тешаев Нуриддин ва Тешаев Ҳасан.

XIX аср охирида АҚШнинг Алабама штати пахта плантацияларида Мексика узунтумшук қўнғизи пайдо бўлади. Фермерлар бу қўнғизларга қарши шундай бир усулни қўлайдилар. Натижада ҳосилдорлик икки баробарга ортади. Айнан шу қўнғиз туфайли ҳосилдорлик кескин ошгани учун Алабама штатида шу қўнғизга ҳайкал ўрнатилган.

Савол: нима учун бу қўнғизга ҳайкал ўрнатилган?

13. Хоразм вилояти, Урганч туманидан Тўпахон Ёқубова, ўқитувчи.

«Заковат» сандиқчасидаги бу неъмат уч хил кўринишда истеъмол қилинади. Албатта, у учала кўринишдан бирига келиши учун унга шароит, вақт ва малакали мутахассис меҳнати зарур. Шунда ундан учала ҳолатда ҳам ҳузур топиш мумкин. Биринчи ҳолати уни энг оммавийлашган тури бўлса, иккинчи ҳолатини ҳамма ҳам маъқул кўравермайди. Сандиқчада эса унинг учинчи ҳолати бор.

Савол: сандиқча ичида нима бор?

14. Урганч шаҳри, Ўзбекистон овози кўчаси, 51-ўйдан Бекпошша Раззоқова.

Тарихдан маълумки, сарой аҳлларининг ута ҳашаматли ҳаёти кўпгина Европа давлатларининг инқирозига сабаб бўлган. Масалан, Рим империяси бунга ёрқин мисол бўла олади. XVIII асрда худди шундай ҳолат Франция давлатида ҳам кузатилган. Сарой аҳлларининг ортиқча ҳашаматли ҳаёти мамлакат молиявий аҳволини ҳам ночор ҳолга келтирган. Уша даврда Молия вазири бўлиб ишлаган бир шахс тежамкорлик ғоясини илгари суради. Ҳатто сарой аёнлари суратларини чизишда ҳам тежамкор бўлишни таклиф этади. Шу тариқа расомчиликда арзон жанр пайдо бўлиб, у ҳозиргача шу тежамкор вазир номи билан аталади.

Савол: вазирнинг исми шарифи ким?

15. Самарқанд вилояти, Тойлоқ тумани Соҳибкор фермер хўжалигидан Алишер Раззоқов.

Шоир Фахриёр «Аёлгу» шеърӣй достонидан парча:

Хиёнат қилолмас ҳеч ким унчалик
 Гуё дустлик бўлиб туюлар душманликлари
 Қирқ газли шамшир билан ҳам
 Кесиб бўлмас унинг бошини.
 Дарвоқе, унинг боши йуқ,
 Унга бош бермаган қизганчиқ эгам.
 Қуп-қуруқ танадан иборат унинг жуссаси.

Савол: «Заковат» сандиқчаси ичида нима бор?

16. Қашқадарё вилояти, Қамаша шаҳри, Навоий кучаси, 103-уйдан Шерзод Қурбонов.

«Қиссан Рабғузӣй» асарида «Унинг боши маломат, ўртаси ўкинч, охири товон тўлаш билан якунланади», дейилган. Унга аралашганларнинг бошига шу 3 савдо тушиши мумкин. Рабғузӣй юқоридаги таърифни келтириб, унга бош қўшмасликни маслаҳат беради. Ислом илмида ҳам ундан тийилиш кераклиги айтилади.

Савол: юқоридаги ибора нима ҳақида?

17. Тошкент вилояти, Паркент тумани, Заркент қишлоғидан Шухрат Ашуров.

Ёзувчилик қобилияти бўлмаган ҳолда, ёзувчиликка беҳуда уриниб, ҳадеб бемаъни нарсаларни ёзишдан чарчамайдиган инсонларга нисбатан бир термин ишлатилади.

Савол: бу қандай термин?

18. Тошкент вилояти, Бука тумани, Яхшивой тепа қишлоғидан Дилфуза Зарипова.

Германияда бир клуб мавжуд. Шу клубга аъзо бўладиган одам бильярд соққасини ушлаб қасам ичади.

Савол: бу кимларнинг клуби?

19. Хоразм вилояти, Ҳазорасп тумани, Мамашаришов кўчаси, 54-уйдан Алишер Шерниёзов.

Энг катта табиий офатлардан бири бу зилзила ҳисобланади. 1987 йилда Арманистонда, 1966 йилда Тошкентда, 1949 йили Ашхабодда, 1924 йили Токиода шундай кучли зилзилалар рўй берган. Зилзилалар эрамиздан аввал ҳам бўлган. Лекин уларнинг куплари қайд этилмаган. Фақат эрамиздан аввалги 394 йилда содир бўлган зилзилагина тарих саҳифаларига ёзилган.

Савол: бу зилзила қайси шаҳарда рўй берган ва энг катта зарар нимадан иборат бўлган?

20. Қашқадарё вилояти, Ғузор тумани, Батош қишлоғидан Норгул Исмадиёрова.

Купгина давлатларда итларни махсус ишларга ургатадиган марказлар бор. Бу марказларда ўргатилган итларни бемор кишилар учун сотиб олишади. Кўзи ожизларни етаклаб юриши учун итлар анча босиқ, зотдори орасидан танлаб олинади. Итларнинг ичида энг сезгири оқ пудель бўлиб, ундан ҳатто бир касалликни аниқлашда фойдаланилади.

Савол: оқ пудель қайси касалликни олдиндан сеза олади?

21. Қашқадарё вилояти, Миришкор тумани, Янги Миришкор қишлоғидан Гулора Маркаева, дорихона мудираси.

Қадимги қорақалпоқ уруғларида янги утов учун кигиз ва намат иложи борица пишиқроқ, қалинроқ туқилган. Қалин намат остида утов қишда иссиқ, ёзда

салқин бўлади. У қанча пишиқ бўлса, шунча узоқ чидайди.

Савол: ўтов устига ёпиладиган наMAT қайси рангга бўялади?

22. Тошкент шаҳри, Ҳамза тумани, Фаргона йўли шoқ кўчаси, 10-уй, 23-хонадондан Элёрбек Раҳматуллаев.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Муҳаммад Алининг «Сарбадорлар» романида Увайс лақаби ҳақида тушунтириш берилади. Увайс лақабига эга бўлиш учун муҳлис ё шогирд тушиш керак.

Савол: Увайс лақабига эга бўлиш учун кимга шогирд тушилади?

23. Тошкент вилояти, Бўка туманидан Султонмурод Файзиев, коллеж ўқитувчиси.

Оқ пластмасса кукуни ёпишқоқликни ошириш учун, оқ ранг бериш учун бўр қоришмаси, тунда аниқ кўриниши учун майдаланган шиша кукуни қўшилиб, 200 даража иссиқликда қайнатилиб, махсус қоришма ҳосил қилинади.

Савол: бу махсус қоришма қаерда ишлатилади?

24. Жиззах вилояти, Баҳмал тумани, Мирзасоғи қишлоғидан Абдували Каримов.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Худойберди Тўхтабоевнинг «Конизар юдузлари» асарида шундай таъриф бор: «Навда узра нозу истигно билан юришлари, нозик таъб, чучук томоқлиги, эркаланиб бош чайқашлари... Келинчакнинг ўзгинаси. Бошидаги оқ шоҳи рўмол, эғнидаги узун, этаклари пирпироқ оқ шоҳи кўйлак ҳам фақат келинларга хос. Бўйнида қат-қат шода маржон, қора қош, қора кўз...

Савол: ёзувчи таърифлаган қаҳрамонни топинг.

25. Сурхондарё вилояти, Ангор туманидан Облоқул Бешимов.

Овчилар турли жонзотларни турли хўрақлар билан овлашади. Масалан, қисқичбақани сасиган балиққа илинтирса бўлади. Бўрини тирик қўй ё эчкини тузоққа қўйиб тутадилар ё овлайдилар. Мушук валерианка ҳидини, ёқтиргани учун ҳам кўп ҳолларда унинг ҳиди билан тутишади. Жуда зарарли ва хавфли, ута чидамли бир жонзотни пиво билан нобуд қилса булар экан.

Савол: қайси жонзотни?

26. Тошкент шаҳри, Талабалар шаҳарчасидан Шарифа Муслимова, талаба.

XII-XV асрларгача Европада жуда кўп савдогарлар пайдо бўлган. XVI асрдан уларнинг сони кескин камая бошлаган. XVI асрда савдогарларнинг камайишига сабаб қилиб айнан уни кўрсатишади.

Савол: тижоратчи савдогарларнинг сони камайишига нима сабаб бўлган?

27. Қашқадарё вилояти, Ғузор тумани, Бобур кучаси, 40-уйдан Зулфизар Қурбонова.

Номи сўралаётган шахс ўз гояларида Ҳиндистоннинг Гоа шаҳрини тарғиб қилгани учун, уша шаҳарда унга ҳайкал ўрнатилган. Аслида у гуманист ва кўзбойлоқчи (гипнозчи) италян бўлган. 1756 йили унга Гормант шаҳри ватан бўлди. Ва сўнгги манзилга ҳам шу шаҳардан кузатилди.

Савол: Гормант шаҳрининг қайси манзилидан?

28. Тошкент шаҳридан Зулфия Баҳриддинова, филолог.

Ушбу фин топишмоғи анча мазмунли ва мантиқли:

Денгиз бўйидаги бир тўнка устига

Ўтириб у зўр хониш қилмоқда.

«Мендан ҳамма баб-баравар қурқади
Қурқмаса ҳам, яқинлашсам хавотирга тушади.
Менинг уткир нигоҳимдан қария ҳам,
Гудаклар ҳам ҳатто қочиб қутулмас.
Фақат денгиздаги балиқларга
Қулим етмас, тишим ўтмас».

Савол: денгизга қараб хаёл сурган зўравонни топинг.

29. Тошкент шаҳридан Зухра Қобилжоновна, дизайнер-модельер.

Марсель ва Тулон шаҳарлари орасида Ля Съота шаҳарчаси бор. Тинч, сокин шаҳарча. Бундан роса 110 йиллар илгари бу шаҳар оламшумул бир воқеага мезбонлик қилган.

Савол: Ля Съота шаҳарчаси номини қайси воқеа тарихга муҳрлади?

30. Тошкент шаҳри, С. Раҳимов тумани, Ғани Аъзамов маҳалласидан Азизбек Муродхонов.

Қора денгиз флоти қошидаги сув ости матрослари тайёрлаш курсининг ҳар бир гуруҳида 50 тадан талаба ўқийди, яна шундай бир гуруҳ борки, унда бор-йўти 5-6 та курсант ўқийди, холос.

Савол: Бу гуруҳда кимлар ўқийди?

31. Самарқанд вилояти, Қушработ тумани, А. Қаҳдор кўчасидан Луқмон Асадов.

Чингиз Айтматовнинг «Охирзамон нишонлари» асарида шундай таъриф келтирилади:

«У коинот қаъридан чиқади, унинг яратувчиси эса гўё радар орқали уни коинотдан тутиб олади, унга сайқал беради ва уйғунлаштиради. У инсонларга умрларининг қисқалиги эвазига мукофот қилиб берилган гўё».

Савол: адиб нимага таъриф берган?

32. Қорақалпоғистон Республикаси, Манғит шаҳридан Нурбек Собиров.

Дунёнинг энг зур 100 та китобига кирган бу образ ҳақида 32 жилдан иборат асар ёзилгани айтилади. Унинг ilk томлари «Арвоҳ», «Арвоҳга ўхшаган одам» деб номланган. Бу асарлар асосида 12 та фильм ҳам суратга олинган.

Савол: қайси персонаж ҳақида гап кетмоқда?

33. Андижон вилояти, Жалолқудуқ тумани, Абдуллабий қишлоғидан Дониёр Тўхтаохунов.

Қулимиз: бош бармоқ, кўрсаткич бармоқ, ўрта бармоқ, номсиз бармоқ, жимжилоқдан иборат. Эрнест Хемингуэйнинг бир асарида ҳарбий зобит бош бармоқни кўрсатиб сотто тененто, кўрсаткич бармоғи тененто, ўрта бармоғи кэритено, 4-бармоғи маггифе, жимжилогий тененто кононелло деб санаган.

Савол: у зобит айтган итальянча иборалар таржимасини айтинг.

34. Қорақалпоғистон Республикаси, Эликқалъа тумани, Қирққизобод хўжалигидан Дилшодбек Жуманиёзов.

Сунғи вақтларда Европа ҳудудида жуда кўп ёнгинлар содир бўлмоқда. Шу сабаб махсус ўт ўчирувчилар курслари очилиб, у ерда ҳатто итлар ҳам ўргатилмоқда. Ўргатилган итлардан фақат бир мақсадда фойдаланилади.

Савол: ўт ўчирувчи итлар нима иш қилишга ўргатилади?

35. Фаррух Асадов, СамДУ талабаси.

Бу зодагон 10 ёшидан бошлаб ўз фикрлари билан парламент ишларига қатнашиб юрган. Бир оз оқсагани боис, камчилигини беркитиш учун ҳасса ҳам тутган. У жуда гайратли, спортга ҳам бефарқ бўлмаган. Шахсий кема ясадиб, бутун дунёни айланиб чиққан. Лекин у

зодагон сайёҳ ё олим бўлиб эмас, балки бошқа соҳада ном қозонган.

Савол: бу таниқли инсон ким?

36. Тошкент шаҳридан Одина Комилжонова.

Одинахон опа бир соҳада қарийб 30 йил ишлаб, ҳозир нафақага чиққанлар. Одина опани кўча-кўйда жуда кўпчилик танийди, у кишини кўрганда одамлар самимий сўрашиб, опани ҳатто ўғил-қизларига ҳам таништириб қўяр эканлар. Машҳур эстрада юлдузидан олинган дастхат йўқолиб кетиши мумкин, лекин ҳамшаҳарларимиз Одина опадан олган дастхатларини жуда эҳтиётлаб сақлашади. Одина опа ҳар доим қишда таътилга чиқар эканлар.

Савол: Одина опа 30 йил қаерда ишлаганлар?

37. Самарқанд вилояти, Иштихон тумани, Муслим қишлоғидан Зофир Файзиев.

Суратда икки хил ўриндиқ тасвирланган. Биринчи суратдаги ўриндиқ Париждаги боғларда 1989 йилгача бўлган. У кенгроқ қилиб қурилган. Айнан бир мақсадни кўзлаб иккинчи суратдаги энсиз ўриндиқлар, яъни биринчи суратдаги ўриндиқлар билан алмаштирилган.

Савол: боғлардаги ўриндиқларни ўзгартириш нега керак бўлиб қолди?

38. Самарқанд вилояти, Қўшработ тумани, Оқтош туманидан Комил Қаршиев.

Темурийлар сулоласи ҳукмронлиги даврида илм-фан, маданиятга катта эътибор берилган. Ана шу эътибор туфайли XIV-XVI асрларда юртимиздан бир қанча алломалар етишиб чиққан. Ҳиротда Гавҳаршодбегим раҳнамолиги остида истеъдодли талабаларни йигиб, таълим беришган. Мадраса толиблари тўрт фаслга мос кийим-бош, озиқ-овқат билан бепул таъминланганлар. Бунинг устига 26

тангадан маош берилган. Аслида маош 24 танга бўлгану, толиблар яна қушимча 2 тангадан олишган.

Савол: нега маошга қушиб яна икки танга берилган?

39. Самарқанд вилояти, Нуробод тумани, Ўзбекистон кучаси, 34-уйдан Садоқат Бердиева.

А. П. Чеховнинг шундай фалсафий фикри бор: «Гарчи бироз нохуш бўлсада, инсон у дамлар ҳақида узоқ ва мароқ билан гаплаша олади».

Савол: А.П. Чехов нимани назарда тутган?

40. Сурхондарё вилояти, Узун туманидан Эътибор Толипова.

Бу нарса намлик жойларда кўпаяди. Заҳарни зарарсизлантиришда унга етадигани йўқ. У бўлмаганида на электроника илми дунёга келарди, на қитъалар аро сунъий йўлдошлар бўларди. У нефтни қайта ишлашни тезлаштиради. Радиоактив нурларни сўриб, муҳитга зарарини камайтиради. Унинг яна бир қанча хислатларини санаш мумкин,

Савол: шунча хусусиятга эга бўлган нима таърифланмоқда?

41. Жиззах вилояти, Бахмал тумани, Мирзаэгаси қишлоғидан Абдували Каримов.

Мақсуд Шайхзода домла чўпонлар ҳузурига бориб ўтовда меҳмон бўлган эканлар. Чўпонлар юқорига-юқорига деб у кишини тўрга чорлашибди. Домла, тўр эшикни рўпараси бўлса керак, деб тўрга ўтибдилар. Шунда чўпонлар, э домла у ерда утирманг, тўрга чиқинг, деб яна чап томонни кўрсатишибди. Домла утирганларидан кейин уйлабдилар: «Нега улар тўр деб мени эшикка яқин жойга ўтказишди экан?» Сўнг ўтовнинг тузилишини кузатиб бунга жавоб топибдилар.

Савол: ўтов тузилишини кўз олдингизга келтириб, чупонлар Шайхзода домлани тўр деб нега пойгакка ўтказишганини айтинг?

42. Қашқадарё вилояти, Миришкор тумани, Янги миришкор қишлоғидан Гулора Маркаева.

Шарқ кучманчи қабилаларида шундай одат бўлган. Унга биноан ўз ўглини булак қилаётган ота-она янги оилага ўтов, кўрпа-тушак, идиш-товоқдан ташқари авлоддан авлодга ўтиб келаётган яна бир совгани топширган. Бу совгага эга оила мустақил равишда рўзгор юритган.

Савол: оиланинг мустақил эканини белгилловчи нарса нима?

43. Сирдарё вилояти, Ховос тумани, Навоий маҳалласидан Абдулҳошим Жуманов.

«Заковат» сандиқчалари олиб чиқилсин.

Биринчи сандиқчадаги буюмни Ғарб халқлари омад ва бахт келтирсин деб булакларга бўлишади.

Иккинчи сандиқчадагини эса кўпгина Шарқ халқлари яхшилик ва омад, бахт келтириши учун булак-булак қилишади.

Савол: ҳар иккала сандиқчаларда нима бор?

44. Наманган вилояти, Поп шаҳри, Усмон Носир кучаси, 5-ўйдан Дониёр Йўлчиев.

Қадимги Миср иероглифларига диққат қилинг!

Биринчи иероглиф икки оёқ — юрмоқ сўзини билдирган.

Иккинчи иероглиф икки кўз — кўрмоқ.

Учинчи иероглиф қалқон ва найза — жанг.

Тўртинчи иероглиф Қадимги Мисрда очкузлик, очофатлик тимсоли бўлиб тасвирланган.

Савол: тўртинчи иероглифда очкузлик, очофатлик тимсоли бўлиб нима тасвирланган?

45. Самарқанд вилояти, Пахтачи тумани, Султонобод фуқаролар йиғинидан Қиличев Дониёр.

Ўзбек халқ топишмоғидан:

Чир-чир қушлар,

Чирмашиқ қушлар.

Ўзининг жони йўқ,

Одам келса тишлар.

Савол: топишмоқнинг жавобини айтинг.

46. Сурхондарё вилояти, Бандихон туманидан Муроджон Каримов, 20-мактаб ўқувчиси.

Австрияга борган туристларга турли раиғдаги футболкалар совға қилишади. Австриядан қайтаётганлар ўзларини бошқа давлатдан эмас, айнан Австриядан қайтаётганларини билдириш учун майка орқасига 3 та сўздан иборат жумла ёзиб қўйишади.

Савол: футболкаларда қайси 3 та сўз ёзилади?

47. Тошкент вилояти, Олмалиқ шаҳри, Иванова кучаси, 15-ўйдан Сарвар Абдужалилов.

Ҳадиси шариф ҳукмларида, одам боласининг ёши улғайган сари кўп нарсаларга хоҳиши ортиб боради, дейилган. Аммо 2 та нарсага кўпроқ эғалик қилиш ҳисси йиллар ўтиб улғайгандан улғаяверади. Биринчиси бойликка нисбатан, иккинчиси ... Деярли ҳамма иккинчисига эга бўлишни орзу қилади.

Савол: бу қандай хоҳиш?

48. Тошкент шаҳри, Мунис кучаси, 40-ўйдан Венера Бобоёрова.

«Туркистоннинг ёввойи табиати» китобида ёзилишича, Қизилқум саҳросидаги қумлар ранги қизғиш тусда бўлгани учун номи ҳам шунга муносиб. Қорақум саҳросининг ранги ҳам оддий тусдаги қумлардан иборат. Лекин негадир уни «Қорақум» деб атаймиз. Юқорида номи келтирилган адабиётда унинг қора рангда кўринишига сабаблар келтирилган.

Савол: ниманинг ҳисобига чул ранги қорайиб кўринади?

49. Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, Лутфий маҳалласидан Ҳурихон Алихўжаева.

Машҳур «Алибобо ва қирқ қароқчи» эртагида шундай лавҳа бор: қароқчилар сардори Алибобони ўлдириш учун унинг уйига киради. Шарқ одати бўйича дастурхонга таклиф қилинади. Лекин қароқчилар сардори гарчи қорни оч бўлса ҳам қўлини нонга ҳам урмайди, чойга ҳам.

Савол: қароқчи нега овқатланишдан қурқади?

50. Тошкент шаҳридан Дилмурод Паршиев, журналист. «Бекажон» ижодий гуруҳи раҳбари.

Бокуда чоп этилган «Эл дузгулари, элат сўйламалари» китобида Озарбайжонда қадимдан Наврўз куни бир одат бўлгани айтилади. Унга кўра, озарлар бир парча кўмир, бир кафт туз, бир қанча майда чақаларни кўзачага солиб, жарга улоқтирган эканлар. Улар назарида туз очкўзлик рамзи, қора кўмир парчаси бошларига тушиши мумкин бўлган қора кунлар белгиси бўлган.

Савол: хумчага солинган майда чақалар нимани билдиради?

51. Андижон вилояти, Избоскан тумани, Пойтут шаҳридан Гулшаной Эргашева.

Самурайлар кодекси «Будосинью»да шундай ёзилган: «Самурай ҳар куни эрталаб сочини турмаклаши, сўнгра машқ қилиши, кейин вазиятга мос кийиниши шарт. Аммо ҳар куни қайси кийимда бўлишидан қатъи назар, белида камари, 2 та қиличи ва «Заковат» сандиқчасида бор бўлган нарса бўлмоғи керак».

Савол: сандиқчада нима бор?

52. Самарқанд вилояти, Қушработ тумани, А. Қаҳҳор кучасидан Луқмон Асадов.

Машҳур грузин ёзувчиси Нодар Думбадзенинг «Қурқманг, онагинам» романидан парча: «Сунги юлдуз ҳам сунди. Кучуклару хурозлар маслаҳатлашиб олгандай бирдан жим бўлишди. Дарахтлар қимир этмай қолди. Денгиз қам сукутга чўмди. Шу пайт бир лаҳзада «муъжизалар муъжизаси» юз берди».

Савол: Нодар Думбадзе бу парчадаги қайси ҳолатни муъжизага қиёслаган?

53. Тошкент вилояти, Бекобод шаҳри, Гидрометрия кўргони, Темур Малик кучаси, 13-уйдан Нуъмон Исломов.

Ҳозир бутун дунёда видеоқароқчиликка қарши жанг кетмоқда. Яқинда англиялик фермерлар «Йуқолсин видеоқароқчилик» деган мавзуда жуда катта семинар ташкил қилишди.

Савол: нега фермерлар видеоқароқчиликни қоралаб чиқишди?

54. Жиззах вилояти, Фориш тумани, Хонбанди шаҳарчасидан Юнус Ҳафизов.

Тасаввур қилинг, сиз австралиялик тадбиркорсиз. Узоқ штатларнинг бирида хусусий меҳмонхона эгасисиз. Сиз ҳар ҳафта бозорга борасиз, турли ичимликлар, мева-сабзавотлар, гуруч, гўшт, хулас меҳмонхонага нима керак бўлса, ҳаммасини харид қиласиз. Сиз яна шундай нарсани сотиб оласизки, у ҳам айрим мижозларингиз учун керак.

Савол: тахминан айтингчи, сиз яна нима харид қиласиз?

55. Қорақалпоғистон Республикаси, Амударё тумани, Мангит шаҳридан Нурбек Собиров.

Абу Али ибн Сино беморларни дардига қараб бадантарбия машқларини белгилаган. Масалан,

паришонхотир, склероз касаллиги билан огриган одамларга беланчақда учиш фойда берар экан. Меъдаси совиб кучган, яъни сакта пайдо булган одамларга қайиқда учишни маслаҳат берган. Ҳаким ибн Сино тана аъзоларидан бири заифлашган хасталарга аравада тескари утириб сайр қилишни маслаҳат берганлар.

Савол: аравада тескари сайр қилиш кимлар учун фойдали?

56. Фаргона вилояти, Қува шаҳридан Муҳаммадали Мамажонов, стоматолог.

Илк автомобилларда нуқсонлар жуда кўп булган. Даставвал бензин баклари автомобилнинг олд томонида жойлашган бўлиб, уларда бензонасос булмаган. Шу сабаб машиналар тик балангликларга чиқа олмаган.

Савол: балангликка чиқаётганда ҳайдовчилар қандай йўл тутишган?

57. Тошкент шаҳри, Юнусобод тумани, Олим Аширов кўчаси, 22-уйдан Танзила Муҳаммаджонова.

«Шум бола» қиссасида Қоровой бой отанинг олдига келиб ёлгон-яшиқ гаплар айтади. Бой ёш хотини билан шийпонда овқатланияпти, барча хизматкорлар жимгина ўз ишлари билан машгуллар.

Савол муаллифи Танзила Муҳаммаджонова саволга утишдан аввал шу лавҳани эслатишимизни сўраганлар.

«Ўзбек халқ ривоятлари» китобида ёзилишича қадимда баъзи бир бойлар дам олаётганида, овқатланаётганида барча хизматкорлар қўшиқ куйлаб туришган.

Савол: бойлар овқатланаётганида нега хизматкорларга қўшиқ куйлатишган?

58. Тошкент вилояти Бекобод шаҳри, Тинчлик кўчаси, 27-уйдан Ботир Ражабов.

Унг томонга ҳам, сул томонга ҳам, пастга ва тепага қараб ҳам Ботир Ражабов сўрамоқчи бўлган нарсани кўрмаймиз. Уни кўзгуга қараб кўришдан ташқари, фақат соямизга қараб кўришимиз мумкин.

Савол: нимани фақат сояга қараб кўриш мумкин?

59. Тошкент шаҳри, Жарариқ мавзеси, 12-уй, 8-хонадондан Фозилжон Гофуров.

Шахмат ўйинининг ёзма вариантида турли хил белгилар мавжуд. Масалан + (плюс) шоҳ бериш белгиси бўлиб, у бир ўйин давомида чексиз, сон-саноқсиз бўлиши мумкин.

Х (икс) белгиси мотни англатади. У бир ўйинда бир марта ёзилиши мумкин. Чунки мот ўйин тутаганини билдиради. Энди 3 та ноль рақамини ёзинг.

Савол: шахматчилар бу белги билан қайси вариантни белгилашади ва у бир ўйин давомида неча бор қайд қилинади?

60. Самарқанд вилояти, Пахтачи тумани, Султонобод қишлоғидан Дониёр Қиличев.

Абдулла Қодирийнинг «Жинлар базми» ҳикоясида шундай лавҳа бор: «Деҳқон бобо, эртага токни очмасам ҳам ўзим учун, ҳам ток учун жабр қилган бўламан. Лекин токни очиш учун истак керак. Истакни эса бозордан сотиб олиб келиш керак», дейди.

Савол: истакни ҳам бозордан сотиб олиш мумкинми? Агар мумкин бўлса, унинг кўриниши ва вазифаси нимадан иборат?

61. Тошкент шаҳри, Шайхонтоҳур тумани, Юсуф Ҳамдам кўчаси, 383-уйдан Турсуной Темирова.

Ўзбек халқ мақолларидан:

Отамдан бир мерос қолди,

Ерга кўмсам чиримайди.

Демак, у тана билан бирга кумилади, тана чирийди, у эса йуқ.

Савол: отамиздан қоладиган қайси мерос ҳақида гап кетмоқда?

62. Самарқанд вилояти, Қушработ тумани, Хонназар маҳалласидан Элёр Умиров.

Ҳиндистон ва Бирмада фили бор инсонлар бой ҳисобланишади. Сиам подшоларида эса гуноҳкор инсонларга фил совга қилишган.

Савол: гуноҳкорларга нега айнан фил совга қилинган?

63. Қорақалпоғистон Республикаси, Нукус тумани, Ўрнак фермер хўжалигидан Нигора Ембергенова.

Тасаввур қилинг, сиз кундалик эҳтиёжга керакли нарсалардан бирини ясовчи ҳунармандсиз. Ҳар куни қассоблардан арзон гаровга мол ва қўй шохларини сотиб оласиз. Уни қозонда узоқ қайнатгач, сўнг ишлов бериб, ҳунарингизни ишга солиб «Заковат» сандиқчасидаги нарсани ясайсиз.

Савол: сандиқчада нима бор?

64. Наманган вилояти, Поп шаҳри, Усмон Носир кучаси, 5-уйдан Дониёр Йулчиев.

Туя нега кам сув ичади? Ахир саҳро жазирамаси унинг сувга бўлган эҳтиёжини ошириши керак.

Олимлар туялар ҳаётини урганиб, унинг танаси қалин ва зич жун билан қоплангани учун ҳам қизиб кетмаслигини ва танадаги сув бугланмаслигини урганишди. Олимлар иккинчи сабабини тушунтириб, бошқа бир жонзотни мисол келтириб туя билан таққослашади. Айнан ўша жонзот қилган хатоликни туя қайтармайди, бу ҳам сувнинг танадан бугланиб чиқиб кетишининг олдини олади.

Савол: иккинчи сабаб нима эканини топинг.

65. Тошкент шаҳри, Бог куча мавзеси, 16-уй, 17-хонадондан Дониёр Исаохунов.

«Заковат» сандиқчасидаги предмет ҳамма оила учун зарур. Унинг ичида иккита W (даблю) ҳарфи бор. Бу предметнинг ичида ҳам, ташқи томонида ҳам даблю ҳарфи мавжуд.

Савол: сандиқчада нима бор?

66. Тошкент шаҳри, Жарариқ мавзеси, 7-уй, 79-хонадондан Жамшид Исмоилов.

Ривоят қилишларича, бир рассом дунёдаги энг гўзал нарсанинг сиймосини яратмоқчи бўлибди-ю, аммо боши қотибди. Нима дунёда энг гўзал нарса бўлиши мумкин? Бу саволни йўлида учраган бир қарияга, ёш аёлга, аскар йигитга бериб кўрибди. Қария — меҳр, аёл — вафо, аскар — тинчлик деб жавоб берибди. «Хуш, - деб уйлабди рассом, - дунёдаги энг гўзал нарса меҳр, вафо, тинчлик бўлса, ниманинг суратини чизишим керак? Шу хаёл билан уйга қайтибди ва бирдан саволига жавоб топибди. Рассом шу ондаёқ у энг чиройли нарсанинг суратини чиза бошлабди.

Савол: рассом ниманинг суратини чизган?

67. Жиззах вилояти, Галлаорол тумани, Қўйтош шаҳридан Эркин Ёқубов.

Қадимдан Шарқ бозорларида ўз молини мақтаб сотиш, яъни баланд овозда реклама қилиш одати бўлган ва у ҳозир ҳам бор. Аммо Шарқ бозорларига XVII аср бошларида кириб келган бир маҳсулот борки, у ҳеч қачон бақариб сотилмаган. Уни реклама қилиш учун ёнига биронта гул қуйиб қўйилган. Бунда гулнинг гўзаллиги қадрига етган одамгина у маҳсулотнинг қадрига етади деган фалсафий маъно бўлган. Яна бир жиҳати, у маҳсулотни болалар ҳам, аёллар ҳам сотишмаган. Уни фақат қариялар сотишган.

Савол: қариялар қайси маҳсулотни гул ёнига қуйиб сотишган?

68. Бухоро вилояти, Вобкент тумани, Қўнгирот қишлоғидан Шарифа Хусейнова, стоматолог.

Фёдор Михайлович Достоевский «Ака-ука Карамазовлар» романи учун эпиграф қилиб Евангелдан шундай жумлани келтиради: «Агар у тирик қолса, йўқ бўлиб тутайди, борди-ю улса, ундан кўп уруг-аймоқ қолади». Бу фикр инсонга таалуқли эмас.

Савол: ниманинг ўлиши унинг уруг-аймогини кўпайтиради?

69. Самарқанд вилояти, Пастдаргом тумани, Жума шаҳридан Облоқул Муминов.

Япон хоккулари ўзи қисқа, аммо маъноси кенглиги билан бошқа ижод намуналаридан ажралиб туради. Басё ижодидан хокку:

Йўқ, сен уни эмас,

У сени отмоқда ...

Савол: хокку охири 2 та сўз билан тутайди, уларни топинг.

70. Андижон вилояти, Жалолқудуқ тумани, Охунбобоев шаҳридан Карим Аҳмедов.

(Катталиги 15х20 оқхалта кўрсатилади)

Савол муаллифи XVII-XIX асрларда овчилар ов пайтида ишлатган халтачани тикиб юборибдилар. Қиш пайтида овга чиққанда овчилар шу мосламадан усталик билан фойдаланишган.

Савол: овчилар халтачадан нима мақсадда фойдаланишган?

71. Жиззах вилояти, Фориш тумани, Болғали қишлоғидан Шариф Йўлдошев, фермер.

Азалдан ота-боболаримиз узлари қурган иморатлар атрофига арча дарахтини эзмаганлар. Уни иморат атрофига экишни хосиятсиз деб билганлар.

Арчанинг қайси хусусиятга кура, уни уйлари яқинига экишмаган?

72. Сарвар Тўраев, Ўзбекистон Давлат Жаҳон тиллари университети II босқич талабаси.

Инсон билан боғлиқ бу биринчи жараён пайдо бўлганига эндигина 40 минг йил бўлди. Иккинчи жараён эса қарийб бир неча юз минг йилларни ўз ичига олади.

Савол: ҳар иккала жараённинг нимадан иборат эканини айтинг.

73. Сайарқанд вилояти, Нуробод тумани, Нуробод шаҳридан Сардор Шарипов.

Қариндош-уруғчиликни ўзбек халқидек қадрловчи миллатни топиш қийин. «Қудачилик — минг йилчилик» ибораси фикримизни тасдиқлайди.

Савол: қуда-андачилик иборасидаги «анда» сўзи қандай маънони билдиради?

74. Тошкент шаҳри, Сирғали тумани, 8-мавзе, 17-уй, 6-хонадондан Файзулло Муҳамедов.

Туристик агентликлар миждозларни жалб қилиш учун: «Шарқдан гарбгача саёҳат» каби реклама брендлари остида ишлашади. Германиядаги энг нуфузли туристик агентликларидан бири «Мисрдан — Кипргача» деган хитоб билан фирма иш кулами кенглигини билдирмоқчи бўлади. Миср билан Кипр ораси унча узоқ эмас, бунинг устига иқлими, табиатида ҳам унча катта фарқ йўқ.

Савол: нега туристик фирма бу реклама брендини ишлатган?

75. Тошкент шаҳри, Юнусобод тумани, Олим Аширов кучаси, 22-уйдан Танзила Муҳаммеджонова.

Машҳур ёзувчи Владимир Набоков «Пушкин, ҳақиқатми ёки...» мақоласида: «Байрон ҳам, Пушкин ҳам, Гёте ҳам бу вақтгача, яъни 1840 йилгача яшашмаган, йўқса биз улар ҳақида янада аниқроқ тасаввурга эга булар эдик», деб ёзган.

Савол: мақола муаллифи 1840 йил билан боғлиқ қандай янгиликни айтмоқчи бўлган?

76. Каттақўрғон тумани, Баланд чордара қишлоғидан Шерали Баҳриев.

Алишер Навоий ҳазратлари «Маҳбуб ул-қулуб»да

У — кичик ёшлиларни катталар дуосига сазовор этади.

У — ёшларни кўзга улут қилиб кўрсатади.

У — одам табиатига инсонийлик бахш этади, деб таъриф берганлар.

Савол: ҳазрат Навоий нимага таъриф берганлар?

77. Навоий вилояти, Зарафшон шаҳридан Хуршид Жалилов.

Хоразмшоҳ салтанатининг энг мустаҳкам қалъаларидан бўлган Гурганч шаҳрини мўтуллар 1221 йили қамал қилган. Хоразмшоҳ хуфиялари мўтуллар тут дарахтларини тагидан арралаб кесишаётганини маълум қилади. Очиги, қалъа ичидагилар ҳам тутларни нега кесишаётганини бошида билишмайди. Аммо тез орада уларнинг мақсади ойдинлашади.

Савол: нима сабабдан мўтуллар тут дарахтларини кесишган?

78. Наманган вилояти, Норин тумани, Қўрғонтепа қишлоқ фуқаролар йиғинидан Ёдгора Позилова.

Ҳозир узбек тўйларида палов, лагмон, шўрва, мастава каби миллий таомлар тайёрланади. Аммо илгари никоҳ тўйларида албатта мошкичири пиширилган.

Савол: нима учун мошкичири тайёрланган?

79. Тошкент шаҳри, Шайхонтоҳур тумани, Шарафуддинов кучаси, 6-уйдан Фахриддин Зайнутдинов.

1956 йили машҳур актёр ва режиссёр Игорь Ильинский «Ревизор» пьесасини гаройиб тарзда сахналаштирган. Биринчидан, сахна пардаси ҳозир «Заковат» сандиқчасидаги нарсадан ясалган. Бундан ташқари, томошабин театрга киргач то спектакль бошлангунча карнайлардан паст овозда бир ибора қайта-қайта уқилган. Бу асарнинг машҳур эпиграфи эди. Эпиграфда инсон танасидаги бир нуқсон сандиқчадаги предметга таққосланган.

Савол: асар эпиграфи нима бўлган ва сандиқчада нима бор?

80. Андижон вилояти, Марҳамат тумани Йўламотол маҳалласидан Тожихон Абдурахимова, уқитувчи.

Бу санъат олдида бош эг, эй ақл,

Бу мрамор дostonни уқигил, эй кўз.

Бу бир афсонаким, поёнсиз нақл,

Унинг тавсифига топмагайсан сўз.

Савол: бу шеърда қайси санъат дурдонаси таърифланмоқда?

81. Самарқанд вилояти, Каттақўрғон тумани, Баландчордара қишлоғидан Шерали Баҳриев.

Бурунгилар тўрт оёқли ўтхўр ҳайвонларнинг подшоси — от, гавҳарлар подшоси — ёқут, маъданлар подшоси — олтин бўлганидай, гуштхўр жонзотларнинг подшоси — у деганлар. Умар Ҳайём «Наврўзнома» асарида уларнинг нозиклиги ва покизалиги подшоҳлар хулқига ўхшаш эканини ёзган. Шунинг учун Яқин ва Ўрта Шарқ халқлари уни ўз хонадонларида асрашади.

Савол: Умар Ҳайём асарида гуштхўрлар подшоси деб қайси жонзот аталган?

82. Самарқанд вилояти, Қушработ тумани, А. Қаҳдор кучаси, 7-уйдан Луқмон Асатов.

Мирмуҳсин «Чури қиссаси» асарида унга шундай таъриф берган: «Узоқдан қарасангиз, у кенг сайхонлик уртасига тушиб қолган улкан харсанг тошга ўхшайди. Аслида у даштдаги энг гавжум жой. Уни ҳатто қушлар ҳам яхши танийди. Унинг тепасида чарх урган каптарларни кўрмасдан иложингиз йўқ. У шу атрофдаги жонзотлар учун энг ёқимли жой ҳисобланади:».

Савол: ёзувчи таърифлаган жой номини топинг.

83. Тошкент вилояти, Чирчиқ шаҳри, Қушқўрғон маҳалласидан Мерос Аҳоров.

Тасаввур қилинг, катта юк кемаси капитанисиз. Каютангизда учта соат осилиб, уч хил вақтни кўрсатиб туради. Учала вақтни ҳам назорат қилиб турасиз ва шу вақт бўйича ҳаракатланасиз.

Савол: бу учала соат қайси вақтларни кўрсатади?

84. Чирчиқ шаҳри, Қушқўрғон қишлоғидан Қосимхон Аҳоров.

Ўзбек қизлари турмушга чиқаётганида сепларида албатта саккиз тепкили хонатлас бўлади. Хонатлас атласлар хони дегани.

Савол: саккиз тепкилик номи қаердан келиб чиққан?

85. Жиззах вилояти, Фориш тумани, Хонбанди шаҳарчаси, 24-уй, 5-хонадондан Юнус Ҳафизов.

Турли мамлакатларда миллий мотам кунлари телевидение кўрсатувларида ҳам чекловлар қилинади: кунгилочар дастурлар, турли жанрдаги фильмлар тўхтатилади. Осиё ва Африка давлатларида умуман ТВ ишламайди. Ливияда мотам кунларида телеканалларга икки хил чеклов жорий қилинган. Кунгилочар

дастурлар, фильмлар намойиш этилмаслигидан ташқари яна бир чеклов ҳам мавжуд.

Савол: мотам билиниши учун яна қандай усул жорий қилинган?

86. Хоразм вилояти, Ҳазорасп тумани, Олмазор кўчаси, 89-уйдан Бону Азизова.

Альберт Эйнштейн уни билимдан ҳам муҳимроқ деб таърифлаган. Юлий Цезарь бирваракайига унинг 2-3 таси билан сайр эта олган ноёб қобилият соҳиби бўлган.

Савол: у саёҳатчининг номи нима?

87. Қашқадарё вилояти, Миришкор тумани, Янги Миришкор қишлоғидан Гулора Маркаева.

Маҳмуд Қошғарий «Девону-лутатит турк»да уни айнан шаҳар деб атаган. Кулоллар эса бу шаҳарнинг қисмларини ўз асарларида тасвирлашади. Ҳатто Чуст пичоқчилари ясаган пичоқ дасталарида бу шаҳар кўринишларини кўриш мумкин.

Савол: бу шаҳар нима?

88. Тошкент шаҳри, Юнусобод тумани, Олим Аширов кўчаси, 22-уйдан Танзила Муҳаммаджонова.

Ҳиндистонда авваллари ҳам санитария ҳолати яхши бўлмаган. Айниқса, қудуқлардаги сувни маҳаллий аҳоли бемалол ича олсада, ўзга юртлик муҳожирлар бу сувдан касалланишган. 1398 йили Амир Темур Ҳиндистонни забт этганида, унинг лашкарлари ҳам худди шу муаммога дуч келишган. Ҳинд диёрида куп учрайдиган неъмат уларнинг жонига оро киради. Бу нарса ҳар бир лашкарга турли хил маҳсулотларга қўшиб тарқатилган.

Савол: бу неъмат нима?

89. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Юнус Ражабий кўчаси, 49-уйдан Эркин Мамазмусаев.

82. Самарқанда вилояти, Қушрабoт тумани, А. Қаҳдoр кучаси, 7-уйдан Луҳмон Асатов.

Мирмуҳсин «Чури қиссаси» асарида унга шундай таъриф берган: «Узоқдан қарасангиз, у кенг сайхонлик уртасига тушиб қолган улкан харсанг тошга ўхшайди. Аслида у даштдаги энг гавжум жой. Уни ҳатто қушлар ҳам яхши танийди. Унинг тепасида чарх урган каптарларни кўрмасдан иложингиз йўқ. У шу атрофдаги жонзотлар учун энг ёқимли жой ҳисобланади.

Савол: ёзувчи таърифлаган жой номини топинг.

83. Тошкент вилояти, Чирчиқ шаҳри, Қушқўрғон маҳалласидан Мерос Аҳроров.

Тасаввур қилинг, катта юк кемаси капитанисиз. Каютангизда учта соат осилиб, уч хил вақтни кўрсатиб туради. Учала вақтни ҳам назорат қилиб турасиз ва шу вақт бўйича ҳаракатланасиз.

Савол: бу учала соат қайси вақтларни кўрсатади?

84. Чирчиқ шаҳри, Қушқўрғон қишлоғидан Қосимхон Аҳроров.

Ўзбек қизлари турмушга чиқаётганида сепларида албатта саккиз тепкили хонатлас бўлади. Хонатлас атласлар хони дегани.

Савол: саккиз тепкилик номи қаердан келиб чиққан?

85. Жиззах вилояти, Фориш тумани, Хонбанди шаҳарчаси, 24-уй, 5-хонадондан Юнус Ҳафизов.

Турли мамлакатларда миллий мотам кунлари телевидение кўрсатувларида ҳам чекловлар қилинади: кунгилочар дастурлар, турли жанрдаги фильмлар тўхтатилади. Осиё ва Африка давлатларида умуман ТВ ишламайди. Ливияда мотам кунларида телеканалларга икки хил чеклов жорий қилинган. Кунгилочар

дастурлар, фильмлар намойиш этилмаслигидан ташқари яна бир чеклов ҳам мавжуд.

Савол: мотам билиниши учун яна қандай усул жорий қилинган?

86. Хоразм вилояти, Ҳазорасп тумани, Олмазор кучаси, 89-уйдан Бону Азизова.

Альберт Эйнштейн уни билимдан ҳам муҳимроқ деб таърифлаган. Юлий Цезарь бирваракайига унинг 2-3 таси билан сайр эта олган ноёб қобилият соҳиби бўлган.

Савол: у саёҳатчининг номи нима?

87. Қашқадарё вилояти, Миришкор тумани, Янги Миришкор қишлоғидан Гулора Маркаева.

Маҳмуд Қошгарий «Девону-лугатит турк»да уни айнан шаҳар деб атаган. Кулоллар эса бу шаҳарнинг қисмларини ўз асарларида тасвирлашади. Ҳатто Чуст пичоқчилари ясаган пичоқ дасталарида бу шаҳар кўринишларини кўриш мумкин.

Савол: бу шаҳар нима?

88. Тошкент шаҳри, Юнусобод тумани, Олим Апиоров кучаси, 22-уйдан Танзила Муҳаммадҷонова.

Ҳиндистонда авваллари ҳам санитария ҳолати яхши бўлмаган. Айниқса, қудуқлардаги сувни маҳаллий аҳоли бемалол ича олсада, ўзга юртлик муҳожирлар бу сувдан касалланишган. 1398 йили Амир Темур Ҳиндистонни забт этганида, унинг лашкарлари ҳам худди шу муаммога дуч келишган. Ҳинд диёрида куп учрайдиган неъмат уларнинг жонига оро киради. Бу нарсa ҳар бир лашкарга турли хил маҳсулотларга қўшиб тарқатилган.

Савол: бу неъмат нима?

89. Тошкент шаҳри, Ялкасарой тумани, Юнус Ражабий кучаси, 49-уйдан Эркин Маматмусаев.

Тасаввур қилинг, шахтада кўмир қазиш билан шугулланасиз. Ҳар сменадан кейин бошингиз оғришидан шикоят қиласиз. Шунда бир тажрибали кон шифокори, XIX асрда кончилар истеъмол қилган суюқликни ичишни таклиф этади. Ҳар гал уша суюқлик билан сменага борасиз. Иш вақтида айнан уни ичиб юришингиз сизни бош оғригидан халос қилади.

Савол: иссиқ шахталарда ишлайдиган кончилар қандай суюқлик ичиб юришади?

90. Тошкент шаҳри, Шайхонтоҳур тумани, Шарафуддинов кучаси, 6-уйдан Фахриддин Зайнутдинов.

Винсент Ван Гогнинг машҳур автопортретини бутун Европадаги кўпгина кафе-барларда, таомхоналарда қўриш мумкин. Бу суратни улар бир мақсадни кўзлаб илишади. Таомхона хўжайинлари бу расмни илиш билан хўрандаларга қандайдир хабарни етказмоқчи бўлишади.

Савол: Ван Гог автопортретида қайси ҳолатда тасвирланган?

91. Илғтихон тумани, Муслим қишлоғидан Зофир Файзиев.

Самарқанддаги Амир Темур хиёбонида жойлашган кўҳна бинонинг кириш эшигида шер тасвирланган. Бинолар олдида шер ҳайкалини қўриш антик даврларда ҳам русум бўлган. Негадир азал-азалдан фақат шер ҳайкали қўриқчи сифатида тасвирланади.

Савол: нега айнан шер тасвирланган?

92. Наманган вилояти, Уйчи тумани, Ёрқўргон қишлоғидан Хожнакбар Мирзахолов.

Гёте фикрича, шеърят тараққиёти уч босқични бошидан кечирар экан. Биринчиси — соддалик даври, шеърятга энди қадам қўйилган даврлар. Иккинчиси —

100. Тошкент шаҳри, Сирғали тумани, Чоштепа маҳалласидан Муҳаббат Парпиева, нафақахур.

Филнинг қулоқлари катталигини биламиз.

Савол: фил қулоқлари қандай табиий мутаносиблик учун хизмат қилади?

101. Умида Турсунова, Навоий Педагогика коллежи талабаси.

Асқад Мухтор унга жуда моҳирона таъриф берган: «У ўлгудек нозик, елвизакдан қўрқади-ю, тутундан ўлади. Шовқину ёругдан чўчийди, иссиғу совуқдан озади. Ёшлигимизда онам чекадиган одамни ҳам унга яқинлаштирмасдилар. Одамлар унинг бу каби нозиклигидан «қўз тегди» деб ҳам қўйишарди».

Савол: ёзувчи нимага таъриф берган?

102. Бухоро вилояти, Вобкент тумани, Авурдувон қишлоғидан Барно Муродов.

Бугун замонанинг шиддати оддий ўзбек рўзгоридан айрим нарсаларни четга чиқариб қўймоқда. Масалан, биз сўрамоқчи бўлган буюмдан ризқ қирқилмасин деб устидан ҳеч ким сакрамаган. Уни очиш, ёпиш тартиби бор. Хонадоннинг насибаси узилмасин деб ичида доимо ризқ қолдирилган.

Савол: буюм номини топиб айтинг.

103. Гуломжон Акмалов, Тошкент вилояти, Бекобод тумани, Зафар қўрғонидан.

Қадимдан Японияда турли до лардан мусобақалар бўлиб турган. Курашчилар карате додан, камончилар кю додан, қиличбозлар кен додан, дзю додан, айкидодан ва ҳ.к. Азалдан Японияда тя додан ҳам мусобақалар бўлиб туради.

Савол: тя до қандай мусобақа?

104. Наманган шаҳри, Шоҳимардон кучаси, 45-уйдан Диловар Тожибоева.

Сукрот ҳаким айтади:

У ҳамма нарса эмас,

Аммо ҳамма нарса усиз ҳеч нарса.

Одилона фикр, лекин кўпчилигимиз уни ҳамма нарсадан устун қўямиз, уни ҳамма нарса деб ўйлаймиз. Буюк файласуф эса бошқачароқ фикрлаган.

Савол: Сукрот нимага бу таърифни берган?

105. Бухоро вилояти, Бухоро тумани, Галаосиё шаҳридан Бектош Авазов.

Одатда машҳур инсонларнинг қабр тошларига унинг сурати чизилади. Лекин кўпгина рассомлар қабртошларига уларнинг машҳур суратлари ҳам туширилади. Масалан, Пикассо қабри устига оқ кабутар чизилган ёки Иероҳим Босх қабрида мағрур бойўгли тасвирланган. Амстердамдаги қабристонлардан бирида Ван Гогнинг қабри бор.

Савол: Ван Гогнинг қабртошида нима ёки ким тасвирланган?

106. Жиззах вилояти, Зомин туманидан Холқўзи Мусурмонов.

Узоқ маданий тарихга эга Ла Скала театри музейида кенг габаритли шляпалар сақланади. Бу шляпаларни ложалар остида, партерда ўтирган томошабинларга тарқатишган.

Савол: шляпаларнинг вазифаси нима бўлган?

107. Фарғона шаҳри, Янгийўл кўчаси, 42-ўйдан Уктам Абдурахмонов.

Ўзбекистонда шундай бир дарахт бор, эрта баҳорда гарқ гуллайди, аммо мева бермайди. Шунинг учун ҳам фарғоналиклар уни ваъдабоз деб ҳам аташади.

Савол: бу таъриф қайси дарахтга берилган?

108. Смарақанд вилояти, Каттақўрғон тумани, Баландчордара қишлоғидан Шерали Баҳриев.

мураккаблик даври, кўпгина изланишлар, турли усул, йўналишлар ва қолаверса, мавҳумликлар сезилади бу даврда.

Савол: учинчи босқич қандай номланади?

93. Наманган вилояти, Поп тумани, Усмон Носир кучаси, 5-уйдан Дониёр Йўлчиев.

Тасаввур қилинг, бир тўда турналар дарахтда тўдалашиб турибди. Энг тепадаги турна негадир оёғига тош қистириб олган. Бу ҳақда фан ва ҳатто қадимги Рим ёзувчиси Плиний ҳам қайд этган.

Савол: нега тўда ичидаги бу турна оёғида тош билан туради?

94. Самарқанд вилояти, Қўшрабoт туманидан Неъматилла Матаев, ўқитувчи.

Юсуф хос Ҳожибнинг «Қутадғу билиг» асаридан икки мисра:

Қайси ишда устун эса у,

Кузатсам, ўша иш гуркирар фақат.

Савол: у ўрнида муаллиф қайси сўзни ишлатган?

95. Бухоро вилояти, Гиждувон шаҳри, Юсуф Ҳамадоний кучаси, 24-уйдан Мукаррама Султонова.

Машҳур япон хоккучи шоири Мацуо Басё шеъриятидан:

Гул сулиб қолди

Уруги тўкилмоқда

Мисоли ... (уч та нуқта).

Савол: уч нуқта ўрнида қолдириб кетилган иккита сўзни топинг.

96. Фарғона вилояти, Қува шаҳридан Маҳмадали Мамажонов, стоматолог.

XIX асрда Қўқон хони шундай фармон чиқарган, фармонда аҳоли яшайдиган жойда уларнинг хили

32 тадан ортса, уша жойга шаҳар мақоми берилсин, дейилган.

Савол: уларнинг номини топинг.

97. Асака шаҳри, Қашқар маҳалласидан Фазлиддин Эгамбердиев.

Алишер Навоий узининг «Маҳбуб ул-қулуб» асарида шундай бир таърифни келтиради:

«У бир чашмадурки, олган билан суви қуримайди, у бир хазинадурки, ундаги бойлик сочилгани билан камаймайди. У бир экинзорки, уруги иззат ва шавкат ҳосилини беради, у бир дарахтдурки, унда қарам булмаслик ва ҳурмат меваси бордир».

Савол: Навоий бу таърифни инсон билан боғлиқ қайси хислатга берган?

98. Жиззах шаҳри, Тошкент кўчаси, 113-уйдан Жаббор Ҳакимов.

Дэвид Бекхэмнинг «MY SIDE» номли автобиографик китоби нашр қилинди. Нашриёт бу китобнинг оммалашишини билиб, у билан 3 миллион 60 минг фунт стерлингга шартнома тузади. Қизиги, Бэкхэм бу китоби учун 3 миллион эмас, 3,5 миллион ҳам эмас, айнан 3 миллион 60 минг фунт стерлинг сўраган.

Савол: нега у ўз китоби учун шунча нарх сўраган?

99. Қашқадарё вилояти, Чироқчи тумани, Собир Раҳимов кўчаси, 11-уйдан Маъруф Алиқулов.

Ўзбек халқ топишмоғида «Заковат» сандиқчасидаги эски бир буюмга шундай таъриф берилган:

Ҳовуз,

Ҳовуз ичида сув,

Сув ичида илон,

У огзидан ўт пуркайди.

Савол: сандиқчада нима бор?

100. Тошкент шаҳри, Сирғали тумани, Чоштепа маҳалласидан Муҳаббат Парпиева, нафақахур.

Филнинг қулоқлари катталигини биламиз.

Савол: фил қулоқлари қандай табиий мутаносиблик учун хизмат қилади?

101. Умида Турсунова, Навоий Педагогика коллежи талабаси.

Асқад Мухтор унга жуда моҳирона таъриф берган: «У ўлгудек нозик, елвизакдан қўрқади-ю, тутундан ўлади. Шовқину ёругдан чўчийди, иссиғу совуқдан озади. Ёшлигимизда онам чекадиган одамни ҳам унга яқинлаштирмасдилар. Одамлар унинг бу каби нозиклигидан «кўз тегди» деб ҳам қўйишарди».

Савол: ёзувчи нимага таъриф берган?

102. Бухоро вилояти, Вобкент тумани, Авурдувон қишлоғидан Барно Муродов.

Бугун замонанинг шиддати оддий ўзбек рўзгоридан айрим нарсаларни четга чиқариб қўймоқда. Масалан, биз сўрамоқчи бўлган буюмдан ризқ қирқилмасин деб устидан ҳеч ким сакрамаган. Уни очиш, ёпиш тартиби бор. Хонадоннинг насибаси узилмасин деб ичида доимо ризқ қолдирилган.

Савол: буюм номини топиб айтинг.

103. Гуломжон Акмалов, Тошкент вилояти, Бекобод тумани, Зафар қургонидан.

Қадимдан Японияда турли до лардан мусобақалар бўлиб турган. Курашчилар карате додан, камончилар кю додан, қиличбозлар кен додан, дзю додан, айкидодан ва ҳ.к. Азалдан Японияда тя додан ҳам мусобақалар бўлиб туради.

Савол: тя до қандай мусобақа?

104. Наманган шаҳри, Шоҳимардон кучаси, 45-уйдан Диловар Тожибоева.

Сукрот ҳаким айтади:

У ҳамма нарса эмас,

Аммо ҳамма нарса усиз ҳеч нарса.

Одилона фикр, лекин кўпчилигимиз уни ҳамма нарсадан устун қўямиз, уни ҳамма нарса деб ўйлаймиз. Буюк файласуф эса бошқачароқ фикрлаган.

Савол: Сукрот нимага бу таърифни берган?

105. Бухоро вилояти, Бухоро тумани, Галаосиё шаҳридан Бектош Авазов.

Одатда машҳур инсонларнинг қабр тошларига унинг сурати чизилади. Лекин кўпгина рассомлар қабртошларига уларнинг машҳур суратлари ҳам туширилади. Масалан, Пикассо қабри устига оқ кабутар чизилган ёки Иероҳим Босх қабрида мағрур бойўгли тасвирланган. Амстердамдаги қабристонлардан бирида Ван Гогнинг қабри бор.

Савол: Ван Гогнинг қабртошида нима ёки ким тасвирланган?

106. Жиззах вилояти, Зомин туманидан Холқўзи Мусурмонов.

Узоқ маданий тарихга эга Ла Скала театри музейида кенг габаритли шляпалар сақланади. Бу шляпаларни ложалар остида, партерда ўтирган томошабинларга тарқатишган.

Савол: шляпаларнинг вазифаси нима бўлган?

107. Фарғона шаҳри, Янгийўл кўчаси, 42-ўйдан Уктам Абдурахмонов.

Ўзбекистонда шундай бир дарахт бор, эрта баҳорда гарқ гуллайди, аммо мева бермайди. Шунинг учун ҳам фарғоналиклар уни ваъдабоз деб ҳам аташади.

Савол: бу таъриф қайси дарахтга берилган?

108. Смарақанд вилояти, Каттақўрғон тумани, Баланчордара қишлоғидан Шерали Баҳриев.

Амир Темур даврида унинг етти хилдан фойдаланишган. Сулс, муҳаққақ, насх, тавқеъ, риқоъ, таълиқ, насталиқ.

Савол: ниманинг 7 тури саналди?

109. Фарғона вилояти, Ёзёвон тумани, Қумқишлоқ қишлоғидан Зулхумор Эргашева.

Таноб билан ер юзаси ўлчанган, ботмон билан огирлик ўлчанган.

Савол: саржин билан нима ўлчанган ёки у қандай ўлчов бирлиги?

110. Сурхондарё вилояти, Ангор шаҳри, Навоий кучасидан Шамсия Кабирова.

«Касблар тарихи» китобида ёзилишича, ирландиялик денгизчиларнинг хотинлари эрлари учун махсус жемпер, свитерлар тўқиб беришар экан. Бу свитер уларни совуқдан асраш билан бирга яна бошқа вазифани ҳам бажарар экан.

Савол: жемпернинг яна қандай вазифаси бўлган?

111. Жиззах вилояти, Зомин туманидан Холқузи Мусурмонов.

Навоий ҳазратларида шундай ибора бор:

Қаҳфи фано ичра олар бўлса гум,

Мен ҳам ўлай роби ухум қалба хум.

Маъноси: Агар улар фано (йўқлик) горига кириб гойиб бўлган бўлсалар, мен ҳам тўртинчи бўлиб уларнинг итидек ортларидан эргашиб кирай. Демак, фанога рихлат қилган уч киши ортидан тўртинчиси бўлсам дейилади.

Савол: ушбу байтдаги тўрт киши нима иш қилган?

112. Бука тумани, Алиев кучаси, 81-уйда Султонмурод Файзиев.

Чумолилар пайдо бўлганига бир неча юз минг йиллар бўлган. Улар онги шунчалик шаклланиб

кетганки, тугилибоқ инстинкт орқали ишлаб кетаверади. Чумолилар инига олиб кирган бугдой ё арпа донини иккига бўлиб қўяди.

Савол: чумолилар нега донни иккига бўлиб қўяди?

113. Жиззах шахри, Байналминалчилар кучаси, 72-уйдан Мухтор Авазов.

Жаҳон чемпионатларидан кейин турнирнинг энг кучли футболчисига багишлаб футболкалар чиқарилади. Футболка ранги чемпион жамоа рангида бўлиб, энг кучли футболчининг номи ёзилади. Аммо негадир рақами бошқа бўлади.

Савол: қандай рақам қўйилади?

114. Хоразм вилояти, Ҳазорасп тумани, Овшар қишлоғидан Жамшидбек Искандаров.

Л.Н. Толстойда шундай фикр қайд этилади:

«Одам каср жадвалига ухшайди. Ўзи каср сурати бўлса, махражи эса удир. Махраж қанчалик катталашган сари сурат шунчалик кичиклашади». Шу тариқа буюк ёзувчи бир ёмон илат ҳақида айтиб ўтган.

Савол: махражни 3 та сўз билан топинг.

115. Тошкент шахри, Қорақамиш даҳаси, 10-уйдан Азим Раҳимов.

Япон хоккуларидан:

Каккунинг қисқа овози

Булбул хонишига алмашди

Яна какку ва яна булбул.

Замонавий япон шоири бу шеърни Токио кучаларини сайр қилиб юрган чоғида тўқиган.

Савол: хокку нимага багишланган?

116. Наманган вилояти, Косонсой шахри, Ёшлик кучасидан Ойшахон Қудратова.

Ота-боболаримиз ўз орзу-армонларига ундан нажот қидиришган.

Унинг бир эшигида вафо яшаса,
Яна бирида садоқат яшаган,
Бирида муҳаббат бўлса,
Яна бирида армон яшаган,
Бир эшигида ҳаёт яшаса,
Бирида нажот яшаган.

Савол: кунгил нажоткори нима?

117. Жиззах вилояти, Фориш тумани, Хонбанди шаҳарчасидан Юнус Ҳафизов.

Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов ижодидан парча:

Шеърятнинг тимсоли қалам
У ҳақда-ку шеърлар беҳисоб.
Эй, шоирлар, битганда китоб
Эслаб қўйинг уни ҳам бир зум.
Усиз бўлмас шеъримиз равон,
Усиз қилмас сатрлар ханда.
Сиз қаламга шеър атаганда
Унга багишланг дoston.

Савол: шеърда таърифланган нарса нима?

118. Жиззах вилояти, Зафаробод тумани, Охунбобоев қишлоқ фуқаролар йиғинидан Юсуф Эргашев.

Қуй боқишнинг ҳам ўзига яраша сир-синоатлари бор. Масалан, подани эрталаб қир томонга ҳайдасангиз, қуйлар зур бериб қарама-қарши томонга ҳаракатланади. Тушдан кейин ўша томонга ҳайдасангиз, энди қуйлар қир томонга ўрлайди.

Савол: қуйлар нега қайсарлик қилади?

119. Фаргона вилояти, Фурқат тумани, Эшон қишлоғидан Содиқжон Мирзаолимов.

«Таомлар тарихи» китобида ёзилишича, чучвара таоми илк бор мугуллар томонидан пиширилган экан. Янаям қизиги русча пельмен сузи ҳам мугулча экан. Меньян қулоқ дегани бўлса, пель қайсидир ҳайвоннинг мугулча атамаси экан.

Савол: пельмен сузидаги «пель» мугулчасига қандай аталади?

120. Хоразм вилояти, Шовот тумани, Ўзбекистон фуқаролар уюшмасидан Жуманазар Наврузов.

Хива хонлиги даврида хон газнасида уч хил олтин, кумуш, мис тангалар зарб этилган. Мис тангалар оддий халққа, лашкарларга маош сифатида тарқатилган. Кумуш тангалар хон атрофидаги сарой аёнлари, амалдорларига ҳақ сифатида берилган. Олтин тангаларни қаерга сарфлашни ёлғиз хоннинг ўзи белгилаган. Катта лавозимдаги амалдорлар тилладан маош олишган ва мукофотлар учун тўланган. Олтин тангаларнинг маош ва мукофотдан ташқари тўлов борасида яна бир асосий вазифаси бўлган.

Савол: хон газнасидаги олтинлардан яна нима мақсадда фойдаланилган?

121. Туркменистон Республикаси, Тошовуз вилояти, Андалиб жамоа ҳўжалигидан Реиқулов Шавкат.

Болалар энциклопедиясида учта жонзот зикр этилган бўлиб, уларни инсон оёғи етган жойда кўриш мумкин дейилган. Ҳақиқатан ҳам уларнинг бири — қуш, иккинчиси — ер усти ҳайвони, учинчиси — ер ости ҳайвони.

Савол: энциклопедияда қайси учта жонзот ҳақида ёзилган?

122. Фарғона вилояти, Қува тумани, Жомий кўчаси, 8-уйдан Махаммадали Мамажонов.

Париждаги Эйфель минорасининг қурилганига 120 йилдан ошди. Шу вақт ичида минора 17 марта капитал

таъмирланди. Охирги таъмирдан олдин айнан бир касб эгаларининг таклифига биноан у жигаррангга бўялди.

Савол: бу ранг қайси касб эгаларига зарур бўлган?

123. Фаргона вилояти, Тошлоқ тумани, Катта куча, 5—уйдан Эркин Худойбердиев.

Ўрматли билимдонлар, патнисдаги сўйилган иккита икки хил анорларни синчиклаб кузатинг. Сунг анорларнинг қайси бирининг танаси қишда кумилганини айтинг ва жавобингизни изоҳлаб беринг.

124. Бухоро вилояти, Қорақўл тумани, Тайқир маҳалласидан Гавҳар Жумаева.

Генрифорд: «Дунёдаги энг мукаммал машина инсондир», деб айтган эди. Оллоҳ инсонни шундай улчамда яратганки, қойил қолмай илож йўқ. Масалан, юзнинг узунлиги бурун улчамидан уч баробар катта. Тана узунлиги бошга нисбатан саккиз марта катта ва ҳ. к. Бундай солиштиришларни жуда кўп келтириш мумкин.

Савол: икки кўз оралигидаги масофа нимага тенг?

125. Бухоро вилояти, Қорақўл тумани, Тайқир қишлоғидан Гавҳар Жумаева.

Мутахассисларнинг қайд этишича, Альп тоғлари атрофида 1645-1855 йиллар мобайнида кичик музлик даври ҳукм сурган. Қишин-ёзин совуқ оқибатида бу ерда дарахтлар жуда секин ўсган. Бундан усталик билан фойдаланган кичик музлик даври тенгдоши бўлган бир йигитча жуда катта ном қозонди.

Савол: ўта машҳур бўлиб кетган йигитча ким?

126. Тошкент шаҳри, Ялқасарой тумани, Ю. Ражабий кўчаси, 49-уйдан Эркин Маматмусаев.

Бу буюк иқтидор эгаси бирон ерда ўқимаган. Мактаб, коллеж, университетларни битирмаган, аммо тиришқоқлиги, меҳнатсеварлиги ва иқтидори туфайли буюк физик бўлиб етишди. У Париж, Флоренция, Санкт-Петербург, Лондон Фанлар Академиялари академиги даражасига кутарилган.

Савол: бу гениал шахс ким?

127. Хоразм вилояти, Ҳазорасп тумани, Матризаев маҳалласидан Муродбек Ҳабибуллаев.

Саид Аҳмад «Суд» қиссасида мулоҳаза билан энг қийин ишлар рўхатини тузган. Унга кўра, энг қийин нарсa бировни кутиш. Иккинчи ва учинчи қийин юмушни ёзувчи ёлғиз қўй ва тарвуз билан боглайди.

Савол: энг қийин иш деб билинган 2-3 мисолни топинг.

128. Тошкент шаҳридан Фарҳод Ислombeков.

Бобурийлар пойтахти Аграда йўлларнинг икки четида деворлар мол гўнғидан ясалган гиштларга тўла бўлади. Ҳатто махсус мол гўнғидан гишт ясайдиган жамоа хўжаликлари мавжуд экан. Яна бу гиштларга талаб катта экан.

Савол: бу гиштлар нима учун ишлатилади?

129. Хоразм вилояти, Урганч шаҳридан Шарофат Оллоберганова, коллеж ўқитувчиси.

Яқинда у давлатнинг марказий хиебонларидан бирига бронзадан қилинган ҳайкал ўрнатилди. Энг қизиги, ҳайкали ўрнатилган инсон ҳали ҳаёт. У бу воқеага изоҳ бера туриб: «Менга бронзадан эмас ... дан ҳам ҳайкал қўйишса бўлаверар эди», деган.

Савол: нимадан ва бу инсон ким?

130. Тошкент шаҳри, Учтепа тумани, Каримова кўчаси, 8-ўйдан Мусаева Азиза.

Инглиз олимлари сичқон, маймун, денгиз чўчқасини тажриба учун маълум йиллар давомида бир нарса билан боқишади. Натижада, улар ҳам инсониятга азоб бериб келаётган 60 дан ортиқ касалга чалинганининг гувоҳи бўлишади.

Савол: улар ҳайвонларни нима билан боқишади?

131. Наманган вилояти, Поп шаҳри, У. Носир кўчаси 5-уйдан Дониёр Йулчиев.

1797 йили Англияда ҳамма нарсага солиқ жорий қилина бошланди. «Заковат» сандиқчасидаги бу мосламага ҳам солиқ белгилангач, уларнинг сони камайиб кетди. Ундан айрим йирик овқатланиш шахобчалари усталик билан фойдаланиб қолишди. Сандиқчадагини кўриш ва билиш учун мижозлар овқатланиш шахобчаларига кўплаб кира бошлайди.

Савол: «Заковат» сандиқчасида нима бор?

132. Қашқадарё вилояти, Чироқчи тумани, С. Раҳимов кўчаси, 1-қатор, 11- уйдан Маъруф Алиқулов.

Чистон:

Бир отлиқ ва лекин пиёда ҳар он

Оқ майдон ичида уради жавлон.

Бадани оқ, бироқ чехраси қора,

Ўзи бунда, ҳукми кезади жаҳон!

Ушбу чистон қаҳрамони «Заковат» сандиқчаси ичида турибди.

Савол: сандиқчада нима бор?

133. Самарқанд вилояти, Тойлоқ тумани, Сочак маҳалласидан Илҳом Аҳмедов, ўқитувчи.

Х асрда яшаган Абу Мансур ас Саолибийдан антиқа асар мерос қолган. Китобнинг номи «Китоб латонф ал маориф» деб номланиб, «Ажойиб маълумотлар ҳақида китоб» деб таржима қилинган. У китобдан ўша даврдаги гаройиб воқеалар жой олган.

Муаллифнинг тахаллуси «Саолиб» сўзига диққат қилинг: у мўйначилиқ билан шутулланган.

Савол: «Саолиб» қайси ҳайвон номи?

134. Қашқадарё вилояти, Чироқчи тумани, С. Раҳимов кўчаси, 11-уйдан Маъруф Алиқулов.

Момом кетиб бораётир, кулчаларин қолдириб.

Савол: топишмоқ жавобини топинг.

135. Қорақалпоғистон Республикаси, Беруний шаҳридан Авез Жондеров.

Арман халқ топишмоғи:

Бир кабоб бор, кабобнинг гаройиблиги шундаки, унинг сихи гўшдан ясалади, гўшти эса металлдан. Одатдаги кабобнинг акси.

Савол: топишмоқдаги сихни ва гўштли кабобни топинг.

136. Қорақалпоғистон Республикаси, Беруний шаҳридан Авез Жондеров.

Қадимги Хитой донишмандлари унга шундай таъриф беришган:

Аввал товуш эшитилади, кейин эса қисқичбақа кўзлари кўринади, кейин краб кўзлари, охирида балиқ кўзларини кўриш мумкин.

Савол: қайси табиий ҳолат қаламга олинган?

137. Тошкент шаҳри, Учтепа туманидан Сарвар Собитжонов, касб-ҳунар коллежи талабаси.

«Оллоҳ осмонлару ернинг нуридир. У нур мўмин банда қалбидаги мисоли бир тоқча. Унинг устидаги бир чироқ гўё дур юлдузга ўхшайди. У чироқ заминнинг қоқ марказида ўсган зайтун мойидан ёқилур». Ушбу лавҳа Қуръони каримнинг Нур сураси 35-оятидан олинган.

Савол: бу таълимотни қайси машҳур киши ўзига шиор қилиб олиб юрган?

138. Тошкент шаҳри, М. Улутбек тумани, Нишопурий кучаси, 16-уйдан Дилноза Абдувалиева.

Африка туяқушлари қумлар орасига 5-6 тагача тухум қуяди. Тухумларни ота-оналари галма-галдан босиб ётади. Лекин кундузи фақат ургочи туяқуш босиб ётиши кузатилади.

Савол: нима учун кундузи фақат ургочи туяқуш тухумлар устида ётади?

139. Самарқанд вилояти, Қушработ тумани, А. Қаҳҳор кучаси, 7-уйдан Луқмон Асадов.

Адиб Хайриддин Султон «Кунгул озодадур» асарида икки ёзувчига шундай таърифлар берган: биринчи сиймога таъриф: «қув табассум, хушмуйлов, чарсиллаб ёнаётган гулханга узун, қоқсуяк қўлларини тутганча, Диканка қишлоғи оқшомларидан мароқ билан ҳангома қилмоқда.

Иккинчи сиймо: «қора або кийган, ранг-рўйи қоронғи тун зулматида янада оқариб кўринган, қулоҳсимон қалпогини тиззасига қўйиб, худди эртақ тинглагандек, аланга шуъласига жимгина тикилиб утирарди».

Савол: лавҳада тасвирланган инсонларни топинг.

140. Самарқанд вилояти, Қушработ туманидан Нодира Тўйманова, тиббиёт ходими.

Биз узбекларда ҳам буладиган бир удум, бир жараён черкессларда жуда ваҳимали ўтар экан. Бир уйда икки гуруҳ кексалар бир-бирларига қараб ўтиришади. Ёшлар эса бир чеккада турнақатор бўлиб, ханжар дастасини ушлаб ўтиришади. Арзимас ишдай туюлган бу жараён тунни билан ҳам давом этиши мумкин экан. Бизда 20 дақиқада ҳал бўлиб кетадиган бу жараён уларда соатлаб давом этиши жуда қизиқ ҳолат.

Савол: бу даврада нима ҳақида гап кетади?

141. Тошкент вилояти, Оқдўрғон тумани, Шохруҳия қишлоқ фуқаролар йигинидан Сирожиддин Рустамов.

Гофур Гулом, Мусо Тошмуҳаммад угли Ойбек, Ҳамид Олимжон, Муҳаммад Юсуф.

Савол: юқоридаги шоир ва ёзувчилар ҳаёти орасидаги ўхшашликни топинг.

142. Самарқанд вилояти, Қўшработ тумани, А. Қаҳҳор кўчасидан Луқмон Асадов.

Машҳур ёзувчи Чингиз Айтматов ўз асарларидан бирида: «Коинот сутини соғиб олувчи ва ўша сут билан уругдан-уругта бизни боқиб келади. Дунёда унинг кучидан ошиб тушадиган куч йўқ, дунёда унинг олови ва қудратидан ортиқ аланга йўқ», деб ёзган.

Савол: адиб нимага таъриф берган?

143. Самарқанд вилояти, Пойарик туманидан Дилбар Раҳматова, 72-мактаб директор муовини.

Тасаввур қилинг, география фани ўқитувчисисиз. Агар Хива хони саройидаги амалдорлардан бири бўлганингизда, сиз бир лавозимга тайинланардингиз.

Савол: қандай лавозимга?

144. Тошкент вилояти, Зангиота тумани, Назарбек қўргонидан Баҳодиржон Тошев.

Жорж Байрон — XIX аср бошларида яшаган машҳур инглизлардан бирига нафақат аёллар, балки эркаклар ҳам таассуф қилишган. Унга ўхшаб кийинишган, соч турмаги қилишган ... Тақлид шунчалик кучайганки, ҳатто эркаклар йигинларда ўзлари ёқтирган бир нарсадан ҳам воз кечишган?

Савол: эркаклар нимадан воз кечишган ва сабабини айтинг.

145. Тошкент шаҳридан Шариф Бурхонхўжаев.

Савол муаллифи Вьетнамда бўлиб, бозорда гаройиб товарнинг савдосига гувоҳ бўлган. Аслида бу маҳсулот билан савдо қилишга йилнинг қайсидир ойидагина рухсат берилар экан. Унинг мазасига тушунганлар мавсумни пойлар экан. Айнан ширин жойларига келганда харидорлар ёпирилиб, савдо қизир экан.

Савол: гап ниманинг савдоси устида кетяпти?

146. Самарқанд вилояти, Қушработ туманидан Раҳматулла Асадов, тиббиёт ходими.

Бальзакнинг ушбу сўзларини ёзиб олинг: «Сизга икки огиз сўз билан инсон ҳаётининг буюк сирини айтиб бераман. Ҳўламай иш қилавериб, инсон ўзининг тинкасини қуритади. Ҳўлимнинг барча сабаблари иккига бўлинади. Тилак ҳамда имкон деган сўзларга бориб тақалади. Одамзод ҳаётининг мана шу иккала чегараси ўртасида учинчи бир ақида борки, буни фақат доноларгина билишади».

Савол: Бальзакнинг бу фикрини 2 та сўз билан топинг.

147. Самарқанд вилояти, Каттақўрғон тумани, Баланчордара қишлоғидан Шерали Баҳриев.

«Ўзбек тилининг изоҳли лугати»нинг II жилдида Тўқол хотин, тўқол сигир иборалари учрайди. Лугатда шохи йўқ сигир тўқол сигир деб айтилиши тушунтирилган. Тўқол хотин ибораси билан қадимда ожиза, заифа аёллар таърифланган. Ёзувчи Абдулла Қаҳҳор ҳам ҳикояларида бу иборани бир неча бор ишлатган.

Савол: қадимда тўқол хотин деб қандай аёллар номланган?

148. Жиззах вилоят, Баҳмал тумани, Мирзаэсаги қишлоғидан Абдували Каримов.

Фараз қилинг, бир иш билан шугулланасиз. Бу ишга киришишдан олдин яхшилаб ювинасиз,

махсус кийимингизни киясиз, оёгингизга этик, эгнингизга махсус коржома, хоҳласангиз қўлқоп кийишингиз мумкин. Абдували аканинг айтишича, сизнинг бахмаллик ҳамкасбларингиз анча босиқ, огир кишилар экан. Ишга киришишдан олдин иложи бўлса, соқол олгач, ҳидли одеколонлар сепмайсиз, ҳидли совунларда ювинмайсиз.

Савол: сиз нима иш билан шугулланасиз?

149. Хоразм вилояти, Урганч шаҳри, Ўзбекистон овози кўчаси, 51-уйдан Бекпошша Раззоқова.

1890 йиллардан кейин А.П. Чехов бир-биридан ажойиб пьесалар ёза бошлади. «Чайка», «Иванов», «Уч опа-сингиллар», «Олчазор» ва ҳ.к. Илк бор МХАТ театрида бу пьесалар ўйнала бошланди. Аммо бошқа купгина театрлар Чехов пьесаларини ўз театрларида бир техник сабаб туфайли қўя олишмас эди.

Савол: қандай сабаб туфайли?

150. Самарқанд вилояти, Тойлоқ тумани, Сочак маҳалласидан Илҳом Аҳмедов.

Алишер Навоий «Вақфия» асарида шундай ёзган: «Қурбон ҳайити учун бир кунда 5 та қўйни сўйиб мадраса ва хонақоҳнинг фуқаро ва мискинларига улашсинлар, иккинчи куни 20 ботмон эт билан 20 ботмон бутдойни қисмат қилгайлар».

Савол: иккинчи куни қандай тадбир амалга оширилади?

151. Қорақалпоғистон Республикаси, Мангит шаҳридан Нурбек Собиров.

«Заковат» сандиқчаси ичидаги нарсанинг кимёвий таркиби 63,6 фоиз сув, 12,8 фоиз оқсил, 11,8 фоиз ёғ, 10 фоиз углевод, 0,8 фоиз минерал моддалардан иборат.

Савол: сандиқчада нима бор?

152. Фаргона вилояти, Богдоғ тумани, Шуроқ ер қишлоғидан Музаффар Абдурахимов.

XX аср бошларида Париждаги мода уйлари базаларида сичқонлар боқилган.

Савол: ундан нима мақсадда фойдаланилган?

153. Тошкент шаҳри, Чилонзор туманидан Муниса Собирова.

Болга ва пона. Уй бекаси Мунисахоннинг айтишича, XIX аср 2-ярмида айрим европалик уй бекалари ўз ошхоналарида болга ва пона сақлашга мажбур бўлишган.

Савол: нима учун?

154. Наманган вилояти, Мингбулоқ тумани, Жумашуй қишлоғидан Абдуҳамид Жоводов.

Турли спорт турларида ўзига хос чегаралар, чекловлар мавжуд. От спортида мусобақаларда қатнашадиган отларнинг бир параметри ўн саккиздан ошмаслиги керак экан.

Савол: нима 18 тадан ошмаслиги керак?

155. Наманган вилояти, Норин тумани, Думар қишлоғидан Алишер Тошбоев.

Тасаввур қилинг, XX аср бошларида яшайсиз. Бир неча йилдан бери сизни бод касали қийнайди. Ўша давр кишилари бодни даволаш учун баҳорни кутишган. Шундай бир табиий жой борки, сиз ҳар баҳор шу жойда муолажа олиб, дардингизга даво топгансиз.

Савол: бод касалини қаерда тузатишган?

156. Тошкент вилояти, Бекобод тумани, Уяс қишлоғидан Гайрат Худойкулов.

«Бобурнома»да қайд этилишича, қовун ва ҳандалакнинг таркибида у кўп бўлгани учун банд

бериб ўз-ўзидан узилади. Тарвуз билан бодирингда у кам бўлгани учун ҳам банд бериб узилмайди.

Савол: ниманинг куп ё камлиги суралмоқда?

157. Навоий вилояти, Навбаҳор тумани, Бешрабат қишлоғидан Асқарбек Тошев.

Япон хоккуси:

Қишлоқдаги якка уйнинг

Эшигини тақиллатмас

ҳатто ...

Савол: жумлани битта сўз билан тўлдилинг.

158. Қашқадарё вилояти, Қамаш тумани, Кон қишлоғидан Мусурмон Рузиев.

Зардуштийлнкнинг муқаддас китоби «Авесто»да келтирилишича, каналлар, ариқлар бўйга мевали дарахт экиш қатъиян ман қилинган.

Савол: нега?

159. Қашқадарё вилояти, Деҳқонобод тумани, Қарапина қишлоғидан Нафосат Иномова.

Тасаввур қилинг, шеригингиз билан кучманчи бадавийлар онласига меҳмонга бордингиз. Худди бизга ухшаб меҳмонга чой тортилади. Ичинг, ширинми? Мезбон сизни оддий чой билан ҳам кутиб олиши мумкин.

Савол: нима сабабдан сизга оддий чой ўрнига ширин чой беришди?

160. Бухоро вилояти, Вобкент тумани, Роҳкент қишлоғидан Аминжон Баратов.

Тасаввур қилинг, сиз ўрта аср жангчиларисиз. Олтовингиз олти лавозимга эгасиз. Сиздаги бир қуролнинг анжомига қараб лавозимингизни билса бўлади. Демак, ўша анжомга қараб ким оддий навкар, ким ўнбоши, юзбоши ё мингбоши — бир қарашда билинган.

Савол: лавозимни аниқлашга нима ёрдам берган?

161. Самарқанд вилояти, Иштихон тумани, Муслим қишлоғидан Зофир Файзиев.

Улкашунослик музейида шундай тарихий манба келтирилган. XIX асрдан XX аср бошларигача Туркистон ҳудудида аёллар паранжи-чачвон тақиб юришган. Паранжининг асосий қисмларидан бири чачвон бўлиб, у юз қисмини беркитиб турган. Ўша пайтларда тикувчилар чачвонни тўқиб бериш учун лўлиларга буюртма беришган. Ҳақиқатан ҳам чачвонни улардек ҳеч ким зўр тўқий олмаган.

Савол: чачвон нимадан тўқилган?

162. Фаргона вилояти, Қува шаҳри, Жомий кўчаси, 8-уйдан Маҳмадали Мамажонов, стоматолог.

«Бор эканда, йўқ экан, бир жуфт денгиз бўлган экан. Бу денгизларнинг бошқалардан фарқи уларга кичкина чўп тушса ҳам денгиз озор чекар экан».

Савол: ушбу шарқ ривоятида нимага таъриф берилган?

163. Жиззах вилояти, Галлаорол тумани, Шерқанли қишлоғидан Абдумалик Искандаров, ўқитувчи.

100 йиллар илгари Туркистон ҳудудидаги кўп уйларнинг томи лойдан бўлган. Лой томнинг ноқулайликлари кўп бўлган. Ҳар йили баҳорда сув ўтмаслиги учун уни суваш керак. Шунинг учун шувоқ қилинаётган лойга туз сепиб кейин сувашган.

Савол: нима учун?

164. Самарқанд вилояти, Иштихон тумани, Муслим қишлоғидан Зофир Файзиев.

Олим ва тадқиқотчиларнинг қайд этишича, сут эмизувчилардан инсон ва фил бир ҳаракатни қайтара олар экан. Бу жисмоний ҳаракат.

Савол: сут эмизувчилардан фақат инсон билан фил қайси жисмоний ҳаракатни бажара олади?

165. Хоразм вилояти, Ҳазорасп туманидан Динара Бекчанова, 11-мактаб ўқувчиси.

Бу уйга 1869 йили асос солинган. Уйнинг меъмори бинони аниқ ўлчов билан бунёд этган. Бино 7 қаватли бўлиб, 2 қават ертўласи ҳам бор. Тепадан бошланиб рақамланган, пастлашган сари хоналарнинг мавқеи ҳам ортиб боради. Ертўласидаги хоналар ҳам ўз тоифасига қараб ажратилган.

Савол: уйчанинг меъмори ким?

166. Сардор Ҳазратқулов, интернет саволи.

Ўрта асрларда почта отларини йўлда кетаётган барча йўловчилар жуда яхши танишган.

Савол: почта отларни қандай алоҳида белгиси бўлган?

167. Самарқанд вилояти, Ғавола маҳалласидан Бобур Аҳмедов.

XVII-XIX асрларда арава асосий транспорт воситаси бўлган. Ўша даврдаги гилдираги катта Қўқон араваларининг гилдираги катта бўлган.

Савол: қандай амалий сабаб туфайли Қўқон аравалар гилдираги катта қилиб ясалган?

168. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, У. Носир кўчаси, 140-уйдан Азиз Собиров.

Шерлок Холмс билан Доктор Ватсон дераза олдида кучадан ўтиб кетаётган бир кишини кузатиб туришганда Холмс Ватсонга қараб: «Гаров боглайман, шу инсон узоқ йил денгизчилик қилган», дейди. Ватсон ҳалиги кишидан сўраб келади ва Холмснинг ҳақ эканини билади.

Савол: Шерлок Холмс денгизчининг қайси ҳаракатидан билган?

169. Зурёд Нишонов, Фаргона 3-сонли футбол лицей-интернат 8-синф ўқувчиси.

Футбол бўйича биринчи жаҳон чемпионати 1930 йилда Уругвайда бўлиб ўтган. Чемпионатнинг Уругвайда бўлиб ўтишига иккита нарса сабаб бўлган. Биринчидан, Уругвай футболчилари 1924-1928 йиллардаги Олимпиада ўйинларида чемпион бўлган. Иккинчи сабаби, Уругвай давлати билан боғлиқ. Чемпионат учун махсус стадион қурилиб, унинг номи «Кентарио» деб аталган.

Савол: стадион номи «Кентенарио»нинг таржимаси нима?

170. Самарқанд вилояти, Оқдарё тумани Тўқмоқ қишлоғидан Озодбек Очилов, таржимон.

Бу жиҳозни XIX аср бошларида франциялик рашкчи эрлар ўйлаб топишган. Шунинг учун ҳам унинг бугунги номи рашк деб аталади. Бу жиҳоз ҳақидаги таассуротлар доимо бир жонзот, каттагина бир ҳайвон сурати орқали ўйғотилади.

Савол: қайси ҳайвон сурати орқали?

171. Тошкент шаҳри, Юнусобод 14, 30-ўй, 18-хонадондан Файзулла Қаландаров.

Халқаро Олимпия Назорат қўмитаси талабига кўра, жисмоний куч сарфлашни талаб қилувчи спорт йўналишларида ҳомиладор аёлларнинг қатнашиши тақиқланади.

Савол: нега ҳомиладор аёллар мусобақаларга қўйилмайди?

172. Бухоро вилояти, Гиждувон тумани, Шоголон қишлоғидан Голиб Тиллаев.

XX аср бошида яшаган алломалар тарбиянинг асоси нима, дейилган саволга «Маърифат» дея жавоб қилишган. Ҳинд донишмандлари тарбиянинг асосини меҳнатга боғлашган. Юнон файласуфи Сукротдан

тарбиянинг асосини сўрашганида, у «Ишонтириш» деб жавоб берган. Нимага ишонтириш деб қайта сўралганда, у иккита ҳолатни баён этган.

Савол: қайси иккита ҳолатта ишонтириш сўралмоқда?

173. Тошкент вилояти, Бука туманидан Турсунова Дилобар.

Финлар ўз фарзандларини ўрмон ва қўлларга олиб бориб, ёввойи ҳолда бир неча кун яшашга мажбур қилишар экан. Тасаввур қилинг, ёзда ўрмонда қапа тикиб, ота-она ўз болалари билан бир неча кун яшайди.

Савол: нима учун?

174. Хоразм вилояти, Гурлан тумани, Ибн Сино кўчаси, 18-ўйдан Эришмат Жуманиёзов.

Йилнинг бошларида қўзилатиш мавсуми бўлиб ўтади.

Бир-икки ой эмган қўзичоқларни онасидан ажратиш жуда катта муаммо бўлади. Катта подада уларни ажратиб боқишни иложи йўқ. Агар ажратиб қуйилса, улар мустақил утлаб, кунини кўриб кетади. Шунда чўпонлар бир тадбирни қўлашадики, қўзичоқлар эмишдан тўхтади.

Савол: нима уларни эмишдан қолдиради?

175. Қорақалпоғистон Республикаси, Кегайли шаҳридан Чўпон Мамбетова.

«Родос Аппалони» китобидан қизиқ бир ҳикоя:

Птоломей даврида Мисрда тахт ворисини тарбиялашга масъул бўлган устоз яна бир муҳим лавозимни ҳам эгаллаган. Бу тахт ворисига чуқур билим беришда катта ёрдам берган.

Савол: тахт ворисининг устози қандай лавозимни эгаллаши лозим бўлган?

176. Самарқанд вилояти, Қушработ тумани, Мингтепа қишлоғидан Шухрат Ҳолиқулов.

Ҳиндистон ҳудудини кўз олдингизга келтиринг. Тоғликлар, қишлоқлар кўп. Ҳиндистонда почтальонларни ишга олаётганда тиббий назоратдан, эмланганлиги ҳақида маълумотнома сўралади. Бошқа давлатларда бу эмлаш тури ҳатто бўлмаса ҳам керак.

Савол: почтальон бўлиб ишга кираётган одам нимадан эмланган бўлиши керак?

177. Наманган вилояти, Уйчи шаҳри, Урикзор кучаси, 38-уйдан Адҳамжон Аҳмаджонов.

«Заковат» сандиқчасида бир жуфт уй-рузгор буюми бор. Туркий халқлардан бирининг машҳур номи айнан шу бир жуфт анжомдан келиб чиққан экан.

Савол: сандиқчада нималар бор?

178. Тошкент шаҳри, С. Раҳимов тумани, Қорақамиш 2/1, 40-уй, 15-хонадондан Музроб Ҳошимов.

XIII асрда яшаган Саъдий Шерозийнинг йирик мавзудаги адабий асарлари билан бирга, уй-рузгор анжомлари ҳақида ёзган чистонлари ҳам машҳур. Мана улардан бири:

Унга дедим: «Номинг кўп баланд,

Айт кимдан чекасан бунчалар фарёд!»

Деди: «Не тил билан айтай, эй, Саъдий,

Зарбни ўз ёримдан ейман умрбод!»

Саъдий замонида ишлатилган бу анжом бугун ҳам бор.

Савол: у қайси рузгор буюми?

179. Сарвар Тураев, Ўзбекистон Давлат Жаҳон тиллари университети, 2-босқич талабаси.

Федерико Гарсия Лоркадан олти қатор шеър:

У ухлар шовқинла утманг ёнидан,

Шурликка не фойда уйғонганидан.

Ҳеч нарса соломас қалбига шодлик,

Оромин бузманг, уйготманг асло.

Эҳтимол, шўрликни айни шу асно

Тушига кирмоқда кабутар қуши.

Савол: шоир бу шеърга қандай сарлавҳа қуйган?

180. Қорақалпоғистон Республикаси, Беруний тумани Гофур Гулом кучаси, 70-уйдан Зебо Хужаниёзова.

Шоир ва ёзувчи Шуҳратнинг «Ёшлигимнинг давоми» шеърий асарида икки қаторли шеърлар чоп этилган бўлиб, улар топишмоқ сифатидаги иккиликлардан иборат.

Масалан:

Мен сени қидириб йўлда чопаман,

Билмадим қайси қир, богдан топаман...

икки қатор шеърга «Болалик» деб сарлавҳа қуйилган.

Яна бир шеърда:

Тенгсиз бир куй, тенгсиз оромгоҳ,

Қандай сокин бу лаҳзалар, оҳ!

дейилган.

Савол: юқоридаги иккиликнинг сарлавҳаси нима?

181. Асака тумани, Олақунот қишлоғидан Аъзамхон Сиддиқов.

XVII-XIX асрларда Ватиканда билим олиш католик динидаги ёшларнинг катта орзуси бўлган. Ўқишнинг биринчи даврида уларни «прелатлар» деб аташган. Иккинчи босқичда уларни «монсинъорлар» деб аташган. Учинчи босқичда эса «епископлар» дейилган. Иккинчи босқичдаги монсинъорлардан яшил, узун пайпоқ кийиб юриш талаб этилган. Фақат бир ҳолатда монсинъорлар яшил пайпоқни ечишган.

Савол: яшил пайпоқни ечиш билан улар нимани билдиришган?

182. Тошкент вилояти, Олмалиқ шаҳри, Иванова кучаси, 15-уйдан Сарвар Абдужалилов.

«Заковат» курсатувида сир ҳақида кўп саволлар берилган. Франклин фикрича, сир фақат икки киши орасида эмас, уч киши орасида ҳам бўлишини айтган. Қачонки шу уч кишидан икки киши ўлган бўлса. Испан ёзувчиси Фернандо де Роҳаснинг бу борада айтган фикри энг ҳаққоний ва одил фикр, назаримизда. Фернандо де Роҳаснинг айтишича, сирни 100 фоиз сақлай оладиган бир киши бор эканки, ҳеч ким сирни ундай сақлай олмайди.

Савол: ким?

183. Тошкент шаҳри, Учтена тумани, 30-мавзе 45-уй, 7-хонадондан Раҳмон Наҳанов.

Ходимимиз чўнтагидаги бир варақ қоғоз илк бор бундан 115 йил илгари Францияда мувофиқлик сертификатини олган. Дастлаб у худди шу ном билан аталган. Унда ҳозир ҳам французча иборалар мавжуд.

Савол: ходимимиз чўнтагидаги қоғознинг номини айтинг.

184. Зокир Қаюмов, телережиссёр.

Бундан 10-15 йиллар бурун бир 3 яшар қизнинг, гарчи рус тилини тушунмаса ҳам рус тилидаги ахборот бошланиши билан экран тагига ўтириб олиш одати бўлган. Синчков ота албатта бунинг сабабини топган.

Савол: 3 яшар қизчани рус тилидаги ахборотни кўришга нима ундаган?

185. Тошкент шаҳри, Юнусобод тумани, 19-мавзедан Бекзод Шокиров.

Х асрда яшаган Дания қироли Харальд I тақдирига буюк давлат тузиш ато этилган эди. У тарқоқ викингларни, Дания, Жанубий Норвегия ва Жанубий

Швецияни бирлаштирди ва Дания қиролигини тузди. Қолаверса, у яна бу халқлар орасида урф-одат, маданиятни ҳам бирлаштиради. Орадан 11 аср утиб, 1998 йили дунёнинг бешта компанияси Эрикссон, Ай Би Эм, Интел, Тошиба ва Нокиа компаниялари телефон тармогини компьютер билан симсиз бирлаштириш тизими яратилди. Бу тизим Харальд I лақаби билан атади. Унинг лақаби яна бир бор бирлашиш тимсоли бўлиб қолди.

Савол: Харальд I нинг лақаби нима булган?

186. Санжар Усмонов тошкентлик, Москва Давлат университети талабаси.

1659 йил, сентябр. Ричард Кромвелли саройдан қочиши билан Англия революцияси тугаб, Стюартлар династияси яна тахтга келади. 1687 йил, июн. Номдор инглиз намоёндалари Вильгелм Оранскийга нома юбориб, уни Англия қиролигини эгаллашга чорлашади. Ва шу тахлит Стюартлар сулоласи тахтдан қулайди. Бир инглиз ҳам Стюартлар сулоласини ёқтирмаган. Шу вақтда тақдир тақозоси билан у Англияда бўлмаган.

Савол: у инглиз ким эди?

187. Фаргона вилояти, Тошлоқ тумани, Суфидор маҳалласидан Комилжон Икромов.

АҚШдаги энг кекса «Эндель» фирмаси бош биносининг кўринарли ерида президент Авраам Линкольн сурати осиглиқ туради. Тагига «биринчи рақамли мижоз» деб ҳам ёзиб қўйилган. Фирма Линкольн учун ясаган махсус нарса иккита вазифани бажарган.

Савол: «Эндель» фирмаси қандай товар ишлаб чиқарган ва Линкольн учун тайёрлангани яна қандай вазифани бажарган?

188. Тошкент шахридан Холида Очилова, шифокор-гастроэнтролог.

Одам мияси қизиб кетганда нима қилади? Детройт тиббиёт институти олимлари кузатишлари буйича шу ҳаракат билан мия совитилар экан.

Савол: мия қизиб кетганини қандай билиш мумкин?

189. 1879 йилда Нобеллар оиласи Ўзбекистонга ташриф буюрди. Эммануэль ва Густав Нобеллар Фарғонада нефть қазиб чиқаришни йўлга қўйишди. Уларнинг ташрифи бонс яна бир қулайлик яратилди.

Савол: 1880 йилларда Нобель фирмаси Ўзбекистонда яна қандай янгиликка асос солди?

190. Қуйидаги аёллар исмини ёзиб олинг! Клеопатра, Жанна д'Арк, Екатерина II, Мария Кюри, Роза Люксембург, Клара Цеткин, Индира Ганди, ватандошимиз Нодирабегим...

Уларнинг сони 116 та. 1991 йили ХАИ бош ассамблеяси уларни тасдиқлади.

Савол: 116 та аёл номи берилган жой номини топинг.

191. Мен шахсан 6 ёшимда урганган ишни актриса Николь Кидман Виржиния Вульф ролини уйнаш учун урганган. Мен 6 ёшимда урганган бу ишни синфдошларимдан кимдир 7 ёшида, кимдир 8 ёшида урганган. Ҳозир бунини ургатишга унчалик эҳтиёж йўқ.

Савол: мен 6 ёшимда нимани урганганман?

192. Аэрозол дарахти ўзидан ширин ҳид чиқаради, шу билан бирга турли қумурсқа, ўргимчакларни ўзига яқинлаштирмайди. Дарахт камёблиги учун европаликлар уни уйларида яширинча ишлатишган.

Фақат бир европалик мансабдорнинг аралашуви билан уни айрим биноларда ишлатишга рухсат берилган.

Савол: европалик мансабдорнинг шахсини топинг.

193. Табиатшунослар ўрмон ва саҳрони қачон пайдо бўлгани ҳақида ҳазиломуз фикр билдирадilar. Уларнинг айтишича, ҳар иккаласи икки даврда пайдо бўлган экан.

Савол: ўрмон қачон-у, саҳро қачон пайдо бўлган?

194. Ўзбекчада «қалб» сўзи юракка нисбатан ҳам айтилади. Дарвоқе, «қалб» сўзи асли арабча сўз. Юракдаги бир жараён туфайли араблар уни қалб деб атаган бўлиши мумкин.

Савол: араб тилида «қалб» нима дегани?

195. Форс шоҳи Доро I нинг қизиқ одати бўлган. Жангта отланганда ҳамиша янги бола туққан бияни олиб юрган. Бир неча урушда ундан фойдаланган.

Савол: шоҳ нима мақсадда янги туққан бияни олиб юрган?

196. Ўткир Ҳошимовнинг «Тушда кечган умрлар» романида шундай жумла бор: «У ёлғизларни синаш учун юборилган жазо элчиси. Аввал кўзингни кўр қилади. Кейин қулогингни шангиллатади. Ундан кейин юрагингга гулгула солиб, гижимлай бошлайди. Аслида уни кўпчиликлашиб қарши олиш мақул».

Савол: «Тушда кечган умрлар» романидаги жумла нима ҳақида?

197. Иккита жараённи белгиловчи бу икки сўз, фақат битта ҳарф билан ажралади. Биринчи сўз бир инсонни бошига нохушлик олиб келса, Иккинчиси бутун бошли лиганинг тарқалишига сабаб бўлишига оз қолган. Дарвоқе, иккинчилар ҳам онда-сонда биринчини бошларидан ўтказишларига тўғри келади.

Савол: ҳар иккала сўзни топинг.

- 198.** Замонавий япон хоккусини эшитинг:
Туни билан Муракамини ўқиб
Энди кундузи ҳам у ишни қиялпман.

*Савол: хоккудаги бу ишни иккита сўз билан
яқунланг.*

- 199.** Савол: сиз билимдонлар орасида мавжуд бўлган
бир машҳур иборани ёдга олган ҳолда айтингчи, 1954
йилда дунёнинг энг зўр футболчиси ким бўлган?

200. 1864 йилда АҚШда гражданилар уруши
кетаётган бир пайтда, президентлик сайлови бўлиб
утади. Номзод Линкольннинг айтган лозунги халққа
ёқиб қолиб, айнан шу айтган гапи унинг президент
бўлишига сабаб бўлган дейишади. 1944 йилги сайловда
Рузвельт ҳам юқоридаги лозунгдан фойдаланиб маглуб
бўлган. «Мосфильм» студияси 1980 йилда худди шу
номдаги фильмни суратга олган.

Савол: учта сўздан иборат лозунгни топинг.

201. Мольер фикрича, унинг театрида ҳар куни
спектакль қўйилган. Париж марказида бўлиб утадиган
«Катта Шоу» куни унинг театри ишламаган. Чунки
халқ ўша куни бошқа шоуга борар эди.

Савол: бошқа шоунинг номини топинг.

202. 2006 йил футбол бўйича жаҳон чемпионатида
бир тилда сўзлашувчи бу икки давлат терма жамоалари
ўйинларини шарҳлаган Василий Уткин «Иккига бир
— ноҳақлик» деб ҳазиллашган эди.

Савол: қайси терма жамоалар ўйнаган эди?

203. «Леонейз феъли» инглиз тилининг кўпгина
неологизмларидан бири ҳисобланиб, жуда кам
ишлатилади. Бу сўз билан боғлиқ ҳаракат жуда

кам содир бўлгани учун ҳам «леонейз феъли» кам ишлатилади. Масалан, 2002 йилда бу ҳаракат энг куп 46 марта содир бўлган.

Савол: «Леонейз феъли» нечанчи йилда лексиконга киритилган?

204. 2001 йили Россия Оммавий Ахборотларининг қайд этишича, уша йилнинг 15 апрелида у 55 ёшга тулибди. Унинг «Кавказ асираси» фильмида уйнаган роли купчиликнинг ёдида қолган. Унинг яна бир қанча ролларини ҳам эслаш мумкин. Лекин унинг бошқа роллари эпизодик бўлгани учун ёдда қолмаган.

Савол: у қайси ролни уйнаган?

205. Бу икки шоир ва ёзувчининг нафақат миллати яқин, балки исми шарифи ҳам ўхшаш. Уларни адашлар дейиш ҳам мумкин. Кутубхона картотекасида уларни адашиб Л ва М ҳарфидан қидириб юрманг. Уларнинг ҳар иккаласини бошқа бир ҳарф остидан қидиринг.

Савол: уларни қайси ҳарфдан қидириш керак.

206. 1865 йил Генри Гамбс исмли немис Санкт-Петербург шаҳрида фабрика очади. 1920 йилларда у энг сунгги маҳсулотларини ишлаб чиқаради. Унинг маҳсулотларига талаб жуда катта бўлган. Ҳатто бир манбаада Гамбснинг маҳсулотлари билан боглиқ гаройиб ҳодиса ҳам рўй берган.

Савол: Генри Гамбс фабрикаси нима ишлаб чиқарган?

207. 2007 йил Россияда бўлиб ўтган чанги учиш фестивалида раҳбарлар иштирокида пойга ташкил этилди. Президент ва анчагина амалдорлар қанчадир масофагача чанги учишди.

Савол: бу мусобақа неча километру неча метрни ташкил этган.

208. Формула I пойгаларида стартга 22 та машина 11 қаторга 2 тадан туриб стартга чиқишади. Аммо Гран прининг энг биринчи этапида уч қатор бўлиб саф тортишади. Биринчи ва иккинчи қаторда саккизтадан, учинчи қаторда олтитадан бўлиб.

Савол: машиналарнинг биринчи этапда шундай ҳолатда туришига сабаб нима?

209. Европада у фақат учта давлатда бор: Эстония, Македония, Монакода. Осиёда эса бундай давлатлар куп. Америка қитъасида у фақат битта давлатда бор.

Савол: гап нима ҳақида эканини билсангиз, Америка қитъасидаги уша давлат номини топинг.

210. Тог чангисида олимпиада чемпиони Майер — хоккейчи, олимпиада чемпиони дарвозабон Гашек ва киноактёр Шварцнеггер. Гарб матбуоти уларнинг учаласига уч хил лақаб берган. Агар биронтасини топа олсангиз, қолганларига ҳам ета оласиз.

Савол: ҳар учаласининг лақабини топинг.

211. Қалмиқ пойтахти Элистада шахмат парки бор. Бу паркда шахмат билан боглиқ инсонларнинг деярли барчасига ҳайкал ўрнатилган. Ҳатто фильмлардаги шахмат билан боглиқ персонажлар ҳайкаллари ҳам бор. «12 стул»даги Остап Бендердан бошланган бу ансамбль учта шахмат уйнаётган персонажлар билан тугаган.

Савол: машҳур уч инсоннинг фамилиясини топинг.

212. АҚШ Вьетнам уруши вақтида зудлик билан бир рота тўплашга мажбур бўлади. Вьетнамдаги шароит тақозоси билан тўпланган бу рота Ироқ жангида ҳам иш берган. Уларнинг қуроли жуда оддий, бир мунча хавфсиз бўлиб туюлсада, самарали ва арзон қурол

булган. Илк ротага бошқа бир давлатдан инструкторлар жалб қилинган.

Савол: қуролнинг номини топинг.

213. Софокл антик асарларидан бирида уша давр аёллари ўз фарзандларининг мард бўлишларини унча хушламаганини ёзади. Чунки энг яхши фарзандлар, қаҳрамонлар ... (3 та нуқта) деб зикр этилади.

Савол: 3 та нуқта ўрнида қолдирилган 2 та сўзни топинг.

214. 2005 йил 1 февралдаги маълумотга кўра, Эстонияда энг кўп учрайдиган фамилия Тамм экан. Кейинга ўринда Саар, Мяги, Сепп фамилиялари турар экан. 5-ўринда Иванов фамилияси. Эстония қонунига кўра 6-ўринда мазкур фамилия турар экан.

Савол: қайси фамилия?

215. 1956 йил 19 декабр куни РСФСР Олий Совети «майда безориликни жазолаш» бўйича фармон чиқаради. Унга кўра, бу безориларни 3 кундан 15 кунгача қамаш кўзда тутилган эди.

Савол: қамалганлар халқ орасида қандай аталган?

216. АҚШда бунинг учун одамлардан фойдаланишган. ЖАР ҳайвонлардан, фил, буқа, шер, леопард, бегемотдан.

Савол: Россияда бу мақсадда нима ишлатилган?

217. 1942 йили немис коммендатураси аралашуви билан унинг бюсти Вена опера театридан олиб ташланди, 1950 йили эса Москва консерваториясидан унинг ҳайкали олиб ташланди. Лекин унинг асарлари фашистлар Германиясида ҳам, Совет Иттифоқида ҳам ҳеч қачон тинмаган.

Савол: композиторнинг фамилиясини топинг.

218. 1991 йили киевлик 1,5 ёшли Маша исмли қизча 8-чи қаватдан тушиб кетиб тирик қолади. Бу ҳақда бонг урган газеталар мазкур ҳолатни ўзича баҳолаган. «Қизчанинг тирик қолишига у яшаган кўчанинг номи машҳур бир киевликнинг номига қўйилгани бўлса керак. Бу номдаги кўчада ҳар қандай ҳодиса юз бериши мумкин», деб ёзган газета.

Савол: кўча кимнинг номида бўлган?

219. Агата Кристи «уларнинг жиноятчига айланишини полиция ходимлари хоҳлашмайди», деб айтган эди. Чунки уларнинг жиноят пайтида алиби топиши осон.

Савол: кимлар ҳақида сўз кетяпти?

220. 14 июн, 1800 йил, Италия. 26 август, 1812 йил, Москва вилояти. 18 июн, 1815 йил, Бельгия. Лев Сергеевич Пушкиннинг фикрича, буюк жанглار о ҳарфи билан якунланар экан.

Савол: ҳар учала буюк жангнинг номини ёзиб беринг?

221. Улар орасида 109, 96 ва 105 ҳали ҳаёт. Аммо 23, 41, 77лар оламдан ўтишган. Уларга бағишланган француз веб-сайтига кирмоқчи бўлсангиз, парол сўзи айнан ўша машҳур француз ибораси бўлади.

Гап нима ҳақида эканини билган бўлсангиз, айтингчи, қайси ибора билан уларнинг сайтига кирилади?

222. XX аср бошларида уларни етиштирадиган махсус фермалар ташкил этила бошланди. Буюртмага кўра уларни турли рангда етиштира бошладилар. Масалан, Австралия учун оқ ранг, Англия учун қора, турклар ва қozoқлар учун сарғиш ранглилари тайёрлана бошлаган. Бу фермаларнинг асосан Туркия

ва Қозогистонда ташкил этилгани сизга ёрдам бериши мумкин.

Савол: ниманинг ранги ҳақида гап кетмоқда?

223. Арманистон учун 1963 ва 1973 йиллар эсда қоларли сана бўлиб тарихда қолган. Бу соҳадаги ютуқлар уларни эсанкиратдими, шундан буён арманларда эсда қоларли воқеалар содир бўлмади. Уша воқеалар шоҳиди бўлган кишилар учун 1973 йилдаги ютуқ ўта аҳамиятли экан.

Савол: 1973 йилдаги ютуққа ким энг кўп улуш қўшган?

224. 1760 йил Рус армиясида снайперлар гуруҳлари ташкил этила бошланди. У гуруҳга уста мерганлар ва совуққа чидамли инсонлар саралаб олинган. Айнан шу икки хислат бир касб эгаларида бўлгани учун ҳам, гуруҳ улар номи билан аталган?

Савол: бу номнинг аслидагисини топинг.

225. Ирландия азалдан католик дини таъсирида бўлган ва у ерда аёллар жуда тортинчоқ, содда бўлишлари талаб этилган. Шунинг учун улар бирмунча қолоқроқ бўлишган. Фақат бир кун уларга бирмунча эркинлик берилар экан. Ҳатто ўз майлларидаги йигитга кўнгил изҳор этишлари ҳам мумкин бўлган экан.

Савол: бу қайси ойнинг қайси куни?

226. X-XII асрларда Англия уруш бошлашдан олдин бир жараённи ўтказиш бошлар экан. Бу жараённи яширинча ўтказишнинг иложи бўлмагач, ошкора амалга оширилган. Бу ҳақида хабар топганлар билганки, Англия урушга ҳозирлик кўрмоқда.

Савол: қандай жараён ҳақида гап кетмоқда?

227. Шанель модалар уйи бу фожиали кунни бутун дунё газеталарида маҳсулотимиз намойиш этилди, деб баҳолади. Бу газеталардаги аёлнинг кўз ёшларини тийлмагани ва Шанелнинг пуштиранг костюмида пайдо бўлгани уларни қизиқтирган эди.

Савол: аёл қайси шаҳарда Шанель костюмини ўзи билмаган ҳолатда реклама қилган?

228. Афсоналарга кўра, пайгамбаримиз Муҳаммад саллалоҳуалайҳи олий вассаллам мушукларни ёқтирган эканлар, мушукларни силаш пайгамбаримизнинг энг ёқтирган машғулотларидан бири бўлган экан. Шундан бўлса керак, мушуклар доим бу ҳаракатни беҳато бажаришган.

Савол: қайси ҳаракатни?

229. 1956 йили Лондондаги ким ошди савдосида Паганинининг скрипкаси сотувга қўйилди. Лот эълон қилинганда бу скрипкага шундай ном берилдики, бу сўз фақат айрим инсонларгагина нисбатан ишлатилади.

Савол: Паганинидан қолган скрипка ким ошди савдосида қандай ном билан эълон қилинган?

230. «Очиқ табиат қонунлари» китобида: «Оқ тутунларни ҳосил қилиш учун яшил барглар, мох ва ўтлар ёқилади, қора тутунларни пайдо қилиш учун резина, мойланган латталар ёқилади», деб қайд этилган. Бу сигналларни ҳар иккаласидан ҳам бир давлатда одамлар сайловда овоз беришда фойдаланишади.

Савол: сайлов қайси давлатда бўлиб утади?

231. «Нима? Қаерда? Қачон?» уйини ҳақидаги манбаларда қизиқ воқеалар бўлгани айтилади. Айниқса, совет даврида 1979 йилнинг 12 декабридаги уйин 5:5 ҳисобда тутаган. Аниқроғи, охирги савол цензура томонидан олиб ташланган.

Савол: савол нима ҳақида эди?

232. Японияда узоқ йиллар давомида гуруч пул вазифасини утаган. Шундан келиб чиқиб японлар яқин-яқингача марказий банкни «Окура сё» деб аташган.

Савол: агар «сё» гуруч бўлса, «окура» қандай таржима қилинади?

233. Қуйидаги рақамларни шу тартибда ва шу кўринишда бир неча бор кўргансиз. Сизларнинг оталарингиз ҳам кўришган, фарзандларингиз ҳам кўриши мумкин. Воқеалар ривожини 02-21 дан бошланиб, ниҳояси 49-49 рақами билан тутади.

Савол: рақамлар билан бевосита боғлиқ инсон номини топинг.

234. Соҳибқирон Амир Темурга пири Зайниддин Абу Бакр Тайдобийдан шундай хат келади: тўртинчи халифа ҳазрати Али ибн Абу Толибдан бир киши сўрабдики, осмон — камон, ҳодисалар — уқ-ёй бўлса, инсонлар — нишон ва отгучи Аллоҳ таолодир. Хуш, айтингчи, ҳазрат, унда ер нимага ўхшатишган?

Савол: ривоятда ер нимага ўхшатишган?

235. Шукур Холмирзаев ҳикояларидан бирида вилоятга янги раҳбар бўлган қаҳрамон халқни яқиндан билиш йўлларини излайди. Кунлардан бир кун қўлига китоб олади. Беш-олти дақиқа ўқигач, китобни қўйиб, либосини ўзгартириб кучага чиқиб кетади.

Савол: қаҳрамон қайси китобни ўқиган?

236. 1970 йиллардаги Будапешт шаҳри. Шаҳар кафеларида қизиқ ҳолатни кузатиш мумкин. Аниқроғи, менюда. Дейлик, 1 дона сосиска 6 форинт. Худди шу менюда бир дона сосиска 8 форинт деб кўрсатишган.

Савол: иккинчи ҳолатда унга нима қушиб сотилган?

237. Жуда кўп экзотик ўсимлик ва жонзотлар яшаши учун маҳаллий аҳоли у ерни «Аллоҳнинг боғи» деб атайди. Жак Ив Кусто эса уни муъжизалар корридорини деб атаган.

Савол: бу жой номини иккита сўз билан ифодаланг.

238. Хокку:

Симдаги чумчуқларнинг қаторига
Қарга келиб қўнди,
Алифбо бузилди.

Савол: алифбо қайси сўз ўрнида ишлатилади.

239. Челябинск шаҳридаги бир корхона музейида турли хил предметлар: комсомол билетлари, халқ дружинниги ҳужжати, турли справкалар, ҳатто Монғолия компартиясининг аъзолик билети, штатсиз ГУВД ходимининг гувоҳномаси ва бошқа шу каби ҳужжатларни кўриш мумкин.

Савол: бу музей қайси корхонада ташкил этилган?

240. Тибетга борган туристлар кун ботиш ҳолатига ҳеч қам тушунишмайди. Қуёш ботаётган пайт соатларига қараб ҳайрон бўлишади. Соат тунги 24 ни кўрсатмоқда, қуёш эса энди ботаяпти. Бир-икки кундан кейин бунинг жуда оддий сабабини билиб олишади.

Савол: сабабни сиз айтинг.

241. Венгер шоири Шандор Петефе шеърини парча:

Унинг ёқимсиз овози изсиз йўқолмоқда
Қанот бағишлаб гўё ўрмон, дарё, жарлигу қирга.

Шатакка олмоқда ҳатто шалдираб бораётган тунд араваларни.

Унинг парвози излари ортидан ёпиб,
Бормоқда ҳолсираб соқов туманлар.

Айнан шу сарлавҳали шеърни Некрасов ҳам, ўзбек шоири Қамчибек Кенжа ижодида ҳам кўриш мумкин.

Савол: юқоридаги шеърни сарлавҳасини иккита сўз билан ёзинг.

242. Марифатпарвар адиб Абдулла Авлониёв ёзган: «У шаҳватни ифбатга, газабни шижоатга, манманликни тавозега, ёмонликни яхшиликка айлантира олади».

Савол: адиб нимага нисбатан бу таърифни берган?

243. Гафур Гулом ижодидан:

Нинанинг учила қудуқ қазиган
Азамат эрларнинг кенг майдонисан.
Садафдай кўксингга инжулар тузган
Ошиқ шоирларнинг жон, жононасисан.

Савол: шоир бу тўртликни нимага бағишлаган?

244. Япон хоккуси:

Заранг баргига ҳавасим келади,
У гузаллик чўққисига кўтарилади,
Ва...

Савол: жумлани битта сўз билан тугатинг.

245. Агар яхшилаб уйлаб кўрилса инсон ўзида учта ҳўжалик, рўзгор асбобини кўтариб юради. Биринчиси — ошқозон, қозон.

Савол: иккинчи ва учинчисини топинг.

246. Инсоният спиртли ичкиликка қарши кўп курашиб келган. Қаердадир бутун бошли узумзорлар пайҳон қилинган, дўконлар беркитилган. Англияда

ичкиликка қарши курашнинг британча усули ўйлаб топилган. Биринчидан, спиртли ичимликлар нархи кескин оширилган, иккинчидан...

Савол: иккинчи кескин чорани топинг.

247. Оригинал фикрловчи Иосиф Бродский шундай ёзган: «Ён-атрофдаги жой танқислигини вақтнинг куплиги билан тўлдириш мумкин».

Савол: Бродский нимага ёки қаерга бу таърифни берган?

248. Михаил Таль, буюк шахматчиларни композиторларга қиёслаб: «Ботвинник шундай залворли ўйинчики, уни Бахга қиёслаш мумкин. Смысловни Чайковскийга, Петросянни Листга». Ўзини эса бироз енгилроқ жанрнинг қиролига таққослаган.

Савол: Михаил Таль ўзини кимга қиёслаган.

249. XIX аср. Москвалик ҳунарманд усталарда галати бир одат бўлган. Улар ҳар ҳафтада бир кун ёш уставаччаларининг тарбияси билан шугулланишган ва уларни яхшилаб савалаб туришган. XX асрда эса бу анъана давом этиб, маросим номи сақланган ҳолда моҳияти тубдан ўзгартирилган.

Савол: усталар бу ҳафталик тарбия сабогини қандай ном билан аташган?

250. А.П. Чехов билан Максим Горький описингиларга уйланишган. Биттаси ўртанча қизга, иккинчиси кенжа қизга. Энг қизиги, қизлар бошқа оилаларнинг, бошқа ота-онанинг фарзандлари бўлишган. Лекин фамилиялари бир хил. Ёзувчилар ҳазиллашиб, бу иккаласини божа дейишган.

Савол: опа-сингилларнинг фамилияси нима бўлган?

251. Петр Андреевич Толстой машҳур ёзувчи Лев Николаевичнинг бобосининг бобоси, Петр I да махфий хизматчи вазифасини бажарган. Петрнинг угли шаҳзода Алексей чет элга қочиб кетганида уни тутиб келган ҳам Петр Андреевич бўлган. Петр I эса унинг бу хизматларини иккита мукофот билан тақдирлайди.

Савол: шоҳ қандай мукофот билан тақдирлаган?

252. Жавоҳарлаъл Нерунинг «Ҳиндистоннинг кашф қилиниши» китобида, Бобурий Аврангзебнинг қабул қилган бир қонуни, қондаси шу кунгача амал қилишини ёзган. Уқимишли ва зиёли Аврангзебга бу қарорни қабул қилишга ундаган нарса Ҳиндистоннинг иссиқ ҳавоси бўлган. Буни у Сарой олимлари, мунажжимлари ёрдамида, кўп ҳисоб-китоблардан сўнг қабул қилган.

Савол: бу қандай қарор?

253. Корнеуль университети тиббиёт факультети доктори Рассель Сесил кенг тарқалган касалликни келтириб чиқарувчи асосий 4 та омилни санаб ўтган:

- А) ёлғизлик;
- Б) молиявий ночорлик;
- С) шахталарда узоқ муддат ишлаш;
- Д) бировга нисбатан зимдан кек сақлаш.

Савол: доктор Сесил қайси касалликни келтириб чиқарувчи омилларни санаб ўтган?

254. Катмандулик Идорис Макут XX асрнинг 70 йилларида жуда кўп маротаба Жомолунгмада бўлган. Саёҳатлари ҳақида ёзган Макут, ҳатто бир гал бўйнига қўнғироқ ҳам илиб чўққига кўтарилганини ёзади.

Савол: Макут кимга йўлбошчилик қилган?

255. Денгизчи-матрослар шимини эсланг.

Савол: нега уларнинг шимлари почаси кенг булади?

256. XIX асрда Грузияда ундай оилалар жуда кўп бўлган. Чунки унга эришиш учун онланнинг бир неча арка ери ва 15-20 та қўйи бўлса бўлгани эди.

Савол: бир неча арка ери ва бир нечта қўйи бўлган оила нимага эришган?

257. Афсонага кўра, Аллоҳ таоло қопда ризқ улашганида, ҳаммага ундан битта-битта тарқатган экан. Кавказга келганда, у қопда нима бўлса, бари тўкилиб кетган, дейилади. Шундан бўлса керак, Кавказда у нарса жуда сероб.

Савол: Кавказда нима сероб?

258. «Буюклар ҳақида» китобида уларнинг бири уйқучи экани, жангдан олдин бироз мизғиб олиш тарафдори экани айтилади. Иккинчиси эса суткада 3-4 соат ухлаган, холос. Уйқудан сўнг олинган яхши дам биринчисига катта ёрдам бергани тарихдан маълум.

Савол: гап кимлар ҳақида кетяпти?

259. Гананинг Ашанти қабиласида чақалоқларга тугилган кунига қараб исм қўйилар экан. Душанба куни тугилган болаларга Кеджо, сешанба куни тугилса, Кобла, чоршанбада — Кваку, пайшанбада — Квао, шанбада — Кваме, якшанбада — Кваши деб қўйилар экан.

Савол: 2001 йилдаги бир воқеани эслангда, айтинг, ашантиликлар жума куни тугилган ўғил болаларга қандай исм беришган?

260. У ҳақидаги биринчи иқтибос:

Емиш қидириб бир кунда 30 км.гача юради;

Иккинчи иқтибос:

Алексей Нейман Анна Ахматова учун у эди.

Учинчи иқтибос:

ЖАР гербида ҳам уни куриш мумкин.

261. Ёзувчи Юлиан Семёнов билан актёр Вячеслав Тихонов 1978 йилда ташкил этилган мукофотнинг илк совриндорлари бўлишган.

Савол: мукофот таъсисчисининг номини ёзиб беринг.

262. 1965 йилда айтилган бу иборадан бир тоифа аҳолининг, миллатнинг эмас, кўнгли тоғдай кўтарилиб қолган. Ибора қуйидагича эди: «Биз ҳеч ким олдида бош эгмаймиз, халқим олдида бош эгишим мумкин, аммо қироллар олдида эмас».

Савол: бу иборани ким айтган?

263. Жак Ширак Франция президентлигига сайланганда унинг кабинетида учта шахснинг сурати бўлган: Людовик XIV, Шарл де Гол ва унинг сурати., гарчи у француз бўлмасада, президент учинчи суратдаги шахсни жуда қадрлаган. Дарвоқе, учинчи шахснинг болалигида лақаби «француз» бўлган.

Савол: учинчи шахснинг кимлигини топинг.

264. Биласиз, милицияда итлар ҳам хизмат қилади. Овчарка, ротвейлер, лабрадор каби. Ҳарбий соҳада эса кўпроқ спаниел ити фойда беради. Биринчидан, спаниел зотли итнинг жуссаси кичик, қўрқмас бўлади. Иккинчидан, ундаги бир нуқсон ҳам ҳарбийларга мос тушади.

Савол: қайси нуқсони?

265. 1995 йилги маълумотга кўра, ўта огир вазнда бокс бўйича жаҳон чемпиони бўлган Жеймс Смит бир соҳада ягона бўлган. Чунки унгача жаҳон чемпионларини бирортасида у бўлмаган.

Савол: Жеймс Смит бошқа чемпионлардан нимаси билан фарқ қилади?

266. Аввалари Кубада утказиладиган карнавалларда жуда кўп нохуш воқеалар, қасди бор одамлар бир-бирини ҳатто ўлдириш ҳодисаларигача содир бўлган. Ҳокимият тепасига Фидел Кастро келгач, карнавалларни тўхтатмади, лекин у бир нарсани бекор қилди.

Савол: нимани?

267. Шон Пеннинг бир фильми қаҳрамони доимо гуллари сояда касалманд бўлиб ўсаётганидан нолийди. Аммо кунларнинг бирида унинг муаммоси бирдан ҳал бўлади.

Савол: қайси йил, кунда бу воқеа содир бўлади?

268. Машҳур бразилиялик футболისტлар ҳақида гап кетганда, уларнинг тахаллуслари алоҳида ўрин тутди. 2000 йилларда Бразилия футболда ёш бир футболчи пайдо бўлади. У машқ ва йигинларга доим бўлгуси рафиқасини олиб юриши билан бошқалардан фарқ қилган. Жамоадошлари шундан келиб чиқиб, унга лақаб қўйишади.

Савол: у ким?

269. Япония кўчаларида ҳар қадамда савдо қиладиган электрон автоматлар қўйиб ташланган. Айрим автоматлар тепасида ҳатто камералар борлиги диққатни тортади.

Савол: бу электрон автоматлар нима билан савдо қилади?

270. «Юқоридан назар» асари персонажининг монологидан парча: «Бу борада менга эркаклардан кўра аёллар маъқул. Уларнинг кийинишлари менинг эркин ҳаракат қилишимга ёрдам беради. Эркаклардачи,

кийимлари дагал, бунинг устига улар жуда агрессив бўлганидан, уларга унча ҳушим йўқ», дейди. Юрий Никулин улар ҳақидаги бир латифасида: «Тажрибали кишилар уларнинг 100 тасини боқади, тажрибасизи эса бир кунда мингтани боқади».

Савол: монолог муаллифини топинг.

271. Будда ҳайкали сақланадиган ибодатхонада роҳиблар орасида бемалол юрган мушукларни ҳам кўриш мумкин. Онда-сонда ташриф буюрувчилар уларга таъзим ҳам қилиб қўйишади. Бунинг битта сабаби бор.

Савол: қандай сабаб?

272. Копенгагенда думалоқ минора бўлиб, у данияликларнинг ифтихори саналади. Андерссон эртакларида ҳам у ҳақида ёзилган. Пётр I Копенгагенда бўлганида минора тепасигача отда чиқиб ҳаммани ҳайрон қолдирган. Унинг хотини Екатерина I ники Петр I никидан ҳам ошиб тушган.

Савол: у қандай қилиб эриини орда қолдирган?

273. Африканинг Огого қабиласи тасаввурида мард ва кўрқмас бўлиш учун уни ейиш керак, деган гап бўлган. Уни топиш, унга эришиш учун мардларнинг марди бўлиш керак. Уинстон Черчилл «Британиянинг тугилиши» асарининг 14 бобини ҳам шундай атаган.

Савол: аборигенлар мард бўлиш учун нима ейиш керак деб билишган?

274. Немисларнинг Баден-Баден шаҳри қадимги Римга қарашли бўлган вақтида шаҳар бир галати ном билан аталгани тарихда ёзиб қолдирган.

Савол: қайси ном билан?

275. Аслида бу Аполлоннинг совгаси бўлгани ҳақида тарихда ёзиб қолдирилган. Айтишларича, у Кавказ

худудда йўқолган деб ҳам қайд этилади. Лекин бир совет олими, ўз гуруҳи билан уни Москва яқинидан қидириб топган. Илмий гуруҳнинг ютуғини омма йиллар давомида олқишлаб келмоқда.

Савол: гуруҳ раҳбари бу экспедициягача қайси муассасани бошқарган?

276. Лочин билан ов қилиш XVII асрда москвалик бойларнинг ажойиб хоббисига айланади. Итлар билан ов қилишдан, қушлар билан ов қилиш битмас-туганмас роҳат бағишлагани айтилади. Ҳатто шундай бир қўргон ҳам ташкил қилиб, уни шу ном билан аташган.

Савол: қайси ном билан?

277. Гимназия директори Дьяконов қишин-ёзин оёғида калиш ва қўлида соябон билан юрган. Муаллиф ўз кўзи билан кўрган киши Россиянинг айнан шу шаҳрида яшарди.

Савол: қайси шаҳарда?

278. Гарчи Рим ақидаларига риоя қилишмасада, японлар бугун айнан уни истеъмол қилиш бўйича (киши бошига) олдинги ўринда туришади. Ҳозир ҳатто йирик бир фирма ҳам маҳсулотини реклама қилишда ундан фойдаланмоқда.

Савол: унинг нималигини эмас, ундан ўз рекламасида фойдаланаётган фирма номини топинг.

279. Драматург Карл Гуцков: «Француз аёллари ҳисоб-китоб билан турмушга чиқади, инглизлар турмушга чиқиши керак бўлгани учун, олмон қизлари эса севиб турмуш қуришади. Уларни биринчиси сергап, иккинчиси камгап, учинчиси фақат тинглашни ёқтиради». Шундан келиб чиқиб Карл Гуцков башорат қилади.

Агар биринчиси фақат асал ойида севса, иккинчиси сунгги нафасигача севса, учинчисининг севгисини ўзбекча атамасини ёзиб беринг.

280. Роберто Донадони Италия терма жамоасига бош мураббий бўлган чоғлари, Торсхавна шаҳрига кираётганида божхона ходимлари паспортининг вақти ўтгани боис озгина ушлаб қолишади. Божхона гуруҳи раҳбари ҳолатни тўғри баҳолаб, муаммони тезда бартараф қилади. Шунда Донадонининг, ўйинни томоша қилгани келинг, деб қилган таклифига у гайриоддий жавоб беради.

Савол: унинг жавобини ёзиб беринг.

281. Парижлик машҳур Шарл Анри Сансон Жозеф исми профессор-шифокор билан қўшни бўлган. Улар тез-тез чойхўрлик қилиб туришган. Скрипка чалиб у ёқ-буёқдан суҳбатлашиб ўтиришган. Шундай чойхўрликлардан бирида профессор Сансонга бир янгилик қилганини айтади. Сансон учун бу янгилик маъқул келади. Хурсанд бўлиб шу кундан бошлаб профессорни ўзига ҳамкасб деб атай бошлайди.

Савол: Сансон қандай янгиликдан хурсанд бўлганини эмас, қўшниси Жозефнинг фамилиясини топиб беринг.

282. Леонид Куравлёв «Иван Васильевич ўз касбини ўзгартиради» фильмида бир детални таърифлаб, унинг устига керосин қуйиб ёқилгани ҳақида айтади. Бу деталь ўз пайтида жуда қиммат бўлган.

Савол: фильмда ишлатилган қайси оддий деталь ҳақида гап кетаётганини айтинг.

283. Қадимги Мисрда бойлар вафот этгач, уларни саркофагларда қумишган. «Саркофаг» сўзи юнонча сўз бўлиб, таржимаси «гўшт ейувчи» маъносига яқин

келади. Айнан саркофаг ясалган қурилиш ашёсидан келиб чиқиб улар шундай аталган.

Савол: саркофаг қандай ашёдан ясалган?

284. Машҳур физиолог Уильям Шендон инсонларни уч турга ажратади: эктоморфлар, мезоморфлар, эндоморфлар. 1953 йили бу илмий номланишлар эълон қилинди. Ундан олдин халқ тилида бу илмий қараш ўзгача, оддий юритилган. Халқ тилида ҳозир ҳам оддий ва тушунарли номланади.

Савол: халқ тилида эктоморфлар, мезоморфлар, эндоморфлар қандай аталади.

285. Бу сурат купчиликка салбий таъсир утказади. Суратни томоша қилиб туриб ҳатто ҳушидан кетиб қолганлар ҳам бор. Руҳшунослар суратда қон ниҳоятда бўрттириб кўрсатилгани боис, шундай салбий таъсир кучига эга деб баҳолашади. Санъатшунослар эса суратни тарихийлиги ва уйдирма эмаслигини сабаб қилиб кўрсатишади.

Савол: дунёга машҳур қайси сурат ҳақида суз кетмоқда?

286. Гондурас байроғи неча рангдан иборат?

Байроқ икки, аниқроғи уч қисмдан иборат. Ўртаси оқ, юқори ва қуйи қисми занғори рангда берилган. Гондурасликларнинг пок қалби оқ рангга қиёсланган. Иккита занғори ранг эса ...

Савол: иккита занғори ранг остида қайси икки жой назарда тутилган?

287. Пикассо ижодини ўрганган санъатшунослар, унинг ўсмирлик даврида ишлаган суратларидан биронтаси ҳам қолмаганини аниқлашган. Уларнинг фикрича, рассом бу даврда кунига 5-6 та сурат чизган. Рассом уларни аёвсиз ёқиб ташлаган экан.

Савол: Пикассо нега уз асарларини ёқиб юборган?

288. Бутун дунё Тиббиёт Ташкилотининг касб касалликлари бўлимининг қайд этишича, мактаб ўқитувчилари орасида полиоз касаллиги кўп учрар экан. Касаллик хавфли эмас, юқмайди қам.

Савол: бу касалликнинг асосий симптоми нима?

289. Кубада сафра деган мавсум бор. Узоги бир ой давом этадиган сафра ниҳоясида 24 соат байрам бўлади. Испан тилида бу байрам «Фиеста» деб аталади. Айнан сафрандан кейин «Фиеста» қилинади.

Савол: сафра қандай мавсум?

290. 1912 йил Францияда биринчи аэродинамик лаборатория ишга туширилди. Лабораториянинг асосий вазифаси самолётларни синаш эмас, куприклар ва бошқа иншоотларни синаш бўлган.

Савол: лабораториянинг асосчиси ким?

291. Ҳар йили Американинг Индианаполис шаҳрида Инди-500 номли автопойгалар бўлиб ўтади. Бу пойгалар оддий стадионларда айлана шаклида ўтказилади. Пойгаларнинг яна бир фарқи автомобиллар метанолда ҳаракатланади.

Савол: бу пойгаларда нега метанол ёқилгиси чишлатилади?

292. Ватикандаги машҳур Авлиё Пётр мақбараси гумбазининг юқори қисмида ёруғ тушиши учун атай каттагина тешик қолдирилган. Утовнинг тепа қисмида ҳам худди шундай тешиклар бўлади. Ёмгир ёққанда утовнинг тепаси кигиз билан ёпиб қўйилади. Аммо Ватикандаги мақбара тешиги ёпилмайди. Лекин бир томчи ҳам сув пастга тушмайди.

Савол: ёмгир томчиси нега пастга тушмайди?

293. XVIII-XIX асрларда Европада бир касб эгаларининг қўллари сип-силлиқ, биронта чизик ҳам, ботиқ жойи ҳам бўлмаган. Россияда ҳам бу касб эгалари жуда кўп ва ҳурматли бўлишган.

Савол: бу касб эгаларини топинг.

294. Ургимчак жуда очофат ҳашарот ҳисобланади. У эрталаб иккита пашша, тушликда капалак, кечқурун бир-иккита чивин ейди. Олимлар ургимчаклар ҳар кечки овқатда уни десерт ўрнида истеъмол қилишларини кузатишган.

Савол: ургимчак ҳар кеч нимани десерт ўрнида ейди?

295. Кипрга борган сайёҳни албатта ўша қасрга олиб боришади. Қасрда кўпчилик билган, ўқиган мудҳиш воқеа содир бўлган.

Савол: XV асрда қурилган бу қаср Кипрнинг қайси шаҳрида бунёд этилган?

296. Арасту уни саккиз хил бўлади деган. Карл Линней XVIII асрга келиб уларни тўққиз хил эканлигини айтади. XX аср бошида яшаган олмон Ганс Хеннинг унинг асосан 4 хили борлигини, шу 4 хилидан ажралиб чиққанлари бениҳоя кўп эканини ёзган. Демак, унинг асоси тўрт хил. Айнан шу тўрт хилини ҳаммамиз ҳар куни бир неча маротабадан сеза оламиз, шу асосий 4 хилини ҳосил қилиш ўз қўлимизда.

Савол: Ниманинг тўрт хили тўғрисида гап боради?

297. Тарихдан маълумки, Усмонли турк давлати Европани деярли истило қилган. Усмонли турклар ҳамма босиб олган ҳудудларида геноцит ва зўравонлик сиёсатини олиб боришган, лекин насронийлик динидагиларга ибодат қилишлари учун чеклашлар

булмаган. Фақат янги қурилган черковларда бир нарса булмаслиги қаттиқ талаб қилинган.

Савол: нима талаб қилинган?

298. Инглиз ёзувчиси Гилберт Честертоннинг таъкидлашича: «У кимда кўп бўлса ва ундан кўп фойдаланса, ҳеч қачон унга сизгинмайди, унга сизгинувчилар эса ундан кам фойланишгани учун унга тобелар».

Савол: юқоридаги таъриф нимага берилган?

299. Япония давлатида 3 феврал куни дуккакли маҳсулотларни улоқтириш кечаси байрам қилинади. Уй остонасида туриб олиб навбатма-навбат аниқ сондаги дуккаклилардан ташқарига улоқтирилади. Бу билан улар ўзларига бахт тилашиб, ёвуз руҳларни қувишади.

Савол: ҳар бир япониялик неча донадан дон улоқтиради?

300. Дунёда энг қиммат жониворлардан бири отлар ҳисобланади. Тарихчиларнинг фикрича, Уайт Суррей лақабли от дунёда энг қиммат нархлаingan от экан. Бу от нархлаingan, сотилган эмас.

Савол: от қанчага баҳоланган?

301. 1856 йили Англия парламенти Бенжамин Холл ҳисли бир жанобга бир шарафли ишни топширади. Бу шунчалар шарафли вазифа эканини жаноб Холл уша пайтлари сезмаган ҳам бўлиши мумкин.

Савол: Англия парламенти унга қандай вазифани топширган эди?

302. Статистик маълумотларга кўра, Европада суюқлик ичиш бўйича инглизлар олд ўринда турар экан. Чой ва кофедан ташқари яна бир ичимлик инглизлар томонидан кўп истеъмол қилинади.

Савол: чой ва кофедан ташқари яна қайси ичимликни англизлар кўп истеъмол қилишади?

303. Ҳинд афсонаси «Ригведа»да шундай ривоят бор. «Кунлардан бир куни чангалзорга ўт кетади. Талвасага тушган ҳайвонлар жон ҳолатда ўрмонни ташлаб қоча бошлайдилар. Шунда бир читтак кўлга учиб бориб, тумшугида сув олиб келиб ўтни учира бошлайди. Буни кузатиб турган осмон худоларидан бири: «Сен бутун умринг давомида ҳам бу оловни учира олмайсан-ку, нега чиранаяпсан», дейди. Шунда читтак унга шундай бир жавоб берадики, осмон худоси унинг куйди-пишдилигига, шижоатига қойил қолади, шу митти қушча учун жала юбориб ўтни учиради.

Савол: Худо қушнинг қайси гапидан таъсирланиб ўтни учуришга жазм қилган?

304. «Заковат» сандиқчаси олиб чиқилсин.

Шерлок Холмс ҳақидаги ҳикоялардан бирида машҳур изқувар Бейкер-стритдаги қамоқхонада тутқунларга бериладиган ашёлар дафтарчасини бир жойини ўқиб аввал тушунмайди. Унда ёзилишича, июл ойи учун 4 та, октябр ойи учун 11 та, декабр ойи учун 18 та берилди деб ёзилган эди. Айнан ҳар ойда, ҳар хил сонда тутқунларга берилган нарса сандиқча ичида турибди.

Савол: сандиқчада нима бор?

305. Симфоник мусиқа жанрларидан бири драматик сюжетта бойлиги, солистлар, хор ва оркестр учун мослаб ёзилиши билан ажралиб туради. Операнинг бир қанча элементлари у жанрда ифодаланади. У жанрнинг номи латинча «сўзамол», «сўзга чечан» маъноларида қўлланилади.

Савол: бу мусиқий жанрнинг номи нима?

306. Дунё бўйича бундай шаҳарлар сони унчалик куп эмас. Бундай шаҳарлар қаторини Рим бошлаб берган. Кейинчалик Константинополь, Афина, Бағдод, Лидиялар ушандай шаҳарлар қаторига киритилган.

Савол: бу шаҳарларнинг бир хиллиги нимада?

307. Британиялик Филипп Дьюгмар исмли жарроҳ 1981 йилдан бери бир дақиқалик операциялар қилишни бошлади. Бу операция бир дақиқада туташ керак, йўқса бемор нобуд бўлиши тайин. Бошида у бир дақиқада улгура олмай анчагина беморларнинг улимига сабаб бўлди. Тажрибаси ортган сари берилган муддатда жарроҳлик ишларини қилиб улгура бошлади. Шундан бери минглаб беморларнинг ҳаётини сақлаб қолди.

Савол: Дьюгмарнинг бемори номини топинг.

308. Мопассаннинг «Қиргоқ» номи асарида шундай лавҳа бор. Унда муаллиф ҳар куни эрталаб савдогар аёлларнинг овозидан уйғониб кетиши келтирилган. Улар ҳар куни эрталаб уйма-уй юриб савдо қилишган.

Савол: Аёллар ниманинг савдоси билан шуғулланган?

309. Лотин тилида инсоннинг танаси қандай аталишини биласизми? Бу сўз билан, яъни лотинча тана сўзи билан ҳозирда ҳарбий қисмлардан бири аталади.

Савол: лотин тилида тана қандай аталади?

310. Никарагуа, Боливия, Лихтенштейн, Саудия Арабистони, Колумбия, Филиппин, АҚШ каби давлатлардаги бир хил ухшашликни белгиланг.

311. 1800 йил бошларигача Хитойда амалда бўлган қонунга кўра, хорижликларга уни ўргатиш огир

жиноят ҳисобланган. Бир гуруҳ хорижликларга уни ўргатгани учун Лю-Яо-Бань исми кишининг боши танасидан жуда қилинган. Чунки қонунда у Хитойники ва фақат Хитойники бўлиб қолиши керак дейилган. 1798 йили бир гуруҳ зиёлилар императорга бу жиноят эмас, аксинча эканини тушунтириб мактуб йўллашади.

Савол: Лю-Яо-Банни нима учун жазолашган?

312. Томас Эдиссон XIX аср охирларида фонографни, яъни гапирадиган аппаратни ихтиро қилгач, ундан интервью олишганда ҳазиллашиб: «Тинимсиз гапирадиган аппаратни мен ихтиро қилмаганман, у аппарат бир неча минг йиллар олдин яратилган эди», деб айтади. Мухбир ундан биринчи гапирадиган машинани номи нима бўлган деб сўраганда, Эдиссон шундай жавоб берган.

Савол: гапирадиган биринчи аппарат деб Эдиссон ким ёки нимани кўрсатган?

313. 1995 йилдан буён ҳар 1 май кунида Бразилиянинг бошқа давлатлардаги элчихоналари олдига ишқибозлар гуллар олиб келишади. Улар ўз кумирларини шу тахлит ёдга олишади. Рио де Жанейродаги илгари Амадейро деб номланган бульварни-ку айтмаса ҳам бўлади. Уни ёд олиш учун келганларнинг сон-саногини ўқ, улар келтирган гуллардан бульварда буш жойнинг ўзи қолмайди.

Савол: Амадейро деб номланган бульвар бугун қандай номланади?

314. Гомерда шундай ўхшатиш бор: «У очкуз ва жоҳил, ўз манфаати йўлида инсонни аямасдан азобларга дучор қила олади. Унинг буйруғи билан денгизларда сузамиз, одамларни талаб, ўзимизни бойитамиз. Унга содиқ инсон тақдири доимо аянчли ниҳоя топган. Ҳаммамиз унинг овозсиз буйруғига

сузсиз буйин эгамиз. Эрталабдан уни рози қилиш тадоригини кўрамиз».

Савол: Гомер достонидаги қўл билан ушласа бўладиган жоҳил ва очкўзнинг номи нима?

315. Александр Сергеевич Пушкин уни кўриб ҳайратдан шундай деган эди:

Ер қимираб, тўсинлар бошга қулаб, оломон қўрқувдан оҳу фарёд чекиб, ёшу қари бу дузахдан қочмоқчи, аниқроғи, қочишга жой қидирмоқда. Олов ва тош осмондан ёгилиб, табиатни бир зумда бўғизланган танадек ҳолга солгани, қнёмат қойимдан дарак эди гўё.

Савол: Пушкиннинг ҳайратига сабаб бўлган воқеа нима?

316. XX аср охирларида Лондоннинг «Кристи» аукциониди 12 минг долларга бир эълон, афиша сотилди. У 1912 йилда чиқарилган реклама плакати бўлиб, унда хоҳловчиларни ёқимли ва ўта ажойиб сайрга таклиф этилган эди.

Савол: плакатда бу сайр қаердан бошланиб, қаерда туташи ҳақида ёзилган эди?

317. 1600 йил Япониянинг Кагосима шаҳрида мушуклар учун мақбара қурилган. Бунини қурдирган уша даврдаги япон императори узоқ ҳарбий сафарларга ўзи билан доимо 10 тача мушукни олиб юрган. Мушуклар унга вақтни аниқлашга ёрдам берган. Шунинг учун ҳам ҳозир у мақбара соатсозлар зиёратгоҳи деб ҳисобланади.

Савол: мушуклар орқали вақт қандай аниқланган?

318. Дунёнинг энг зўр, афсонавий баскетболчиларидан бўлмиш Майкл Жордан Найк фирмаси билан 2010 йилгача шартнома имзолаган. 15 йил давомида Майкл Жордан фирма кийимларини

реклама қилиб бериши керак. Найк фирмаси бунинг эвазига унга бир дунё пул бериши ва махсус ҳайдовчиси билан автомобиль ҳам тортиқ қилиши лозим экан.

Савол: фирма нега Майкл Жорданни автомобиль ва унинг ҳайдовчиси билан таъминлашни ўз бўйнига олган?

319. Швейцария соатсозлари бир неча асрлардан буён бу соҳада тенгсиз ҳисобланишади. Соатнинг деярли ҳамма қисмлари, мурватларини, ҳатто шишасини ҳам ўзлари ишлаб чиқаришади. XVIII асрда бир австриялик мутахассис соатсозларга бир қизиқ таклиф киритади. Соатсозлар унинг ғояси ва таклифини жон деб қабул қилишади ва соатсозликда янгилик яратишади.

Савол: австриялик мутахассис ким эди ва у нимани усталарга таклиф этган?

320. У нарса Японияга XX аср бошларида кириб келди. Унинг пайдо бўлиши билан Японияда коцюбен касби ҳам пайдо бўлди. Коцюбенликка овози чиройли, шу билан бирга актёрлик маҳорати бор бўлган кишилар танлаб олинган. Тез орада улар халқ орасида машҳур бўлиб, энг обрўли инсонларга айланишган. Аммо маълум муддат ўтгач эса кераксиз бўлиб четта сурилиб қолишган.

Савол: қандай янгилик коцюбен касби эгаларини ишсиз қолдирган?

321. Рим папаси учун махсус тикиладиган шарф учун мато, азал-азалдан «Заковат» сандиқчаси каби сандиқчаларда тайёрланган.

Савол: қандай қилиб сандиқчалардан мато учун хом ашё олиш мумкин?

322. XVI асрда Рим ҳукуматига Венеция шаҳар ҳокими Фабрицио Нуорте таклиф хати жунатади. Унда шаҳардан 6 чақирим нарида жойлашган сулим Сан-Микель оролчасини Венеция ихтиёрига бериш сўралган эди. Рим папасининг аралашувидан кейин орол Венеция ҳудудига киритилади.

Савол: хатда Сан-Микель оролчаси Венецияга нима учун керак дейилган?

323. «Заковат» сандиқчасида доимийлик, садоқат, узвийлик, улутлик рамзи бўлган бир нарса бор. У нарсаларнинг сифатини жуда яхши сақлайди. Шунинг учун бу нарса бебаҳо саналади.

Савол: сандиқчада нима бор?

324. Голланд Эдвин Лендсир ўз суратларида уларни энг кўп тасвирлаган рассом сифатида эътироф этилган. Тутри Брейгель, Гойя, Ренуар, Тициан, Рубенс, Ваттол асарларида ҳам улар учрайди. Аммо биронтаси Эдвин Лендсирчалик уларни кўп чизмаган. Санъатшунослар аниқ нечта суратда уни тасвирлангани ҳисобига ҳам ета олишмайди.

Савол: Эдвин Лендсир нимани ўз суратларида кўп чизган?

325. Лев Толстой граф оиласида катта бўлган. Усмирлик чоғидан у оддий ҳаёт тарзини маъқул кўрган. Деҳқонча кийиниб, ер ҳайдаб, мол боқиб юрган. Узининг графлигини ошкор қилишни истамаган. Ҳатто илк ижод намуналарига Лев Толстой деб эмас, бошқа исм-шарифни қўйган. Толстой графлигини беркитиш мақсадида жуда оддий ва узига яқин бир номни танлайди.

Савол: Толстой тахаллус сифатида қўллаган номнинг бош ҳарфларини топинг.

326. Грибоедовнинг «Ақллилик балоси» асари қаҳрамони Чацкий бу янгиликни куриб, бир ёқтириб, бир ёқтирмай, дам хушлаб, дам хушламай, сўнг унга шундай баҳо берган:

«Хаёлингга келмас нарсаларни

Уйлаб топишар қаранг.

Олди томони томоққача йиртилган,

Орқасида узун думи, таранг тортилган.

Богичлари сиқилгач, ҳаракатлар чекланур,

Нафас олиб, сўнг зўрга

Икки юзинг қизарур».

Савол: Чацкий нимага таъриф бермоқда?

327. Машҳур француз адиби Стендаль «Италия хроникаси» даврий асарида келтиришича, ўша даврлардаги вақт ҳисоби ҳозирги ҳисоб-китобга умуман ўхшамас экан. Масалан, юқоридаги хроник асарида у шундай маълумотни келтиради: «Ҳар куни соат 13 да, (соат 8 демоқчи) қардошлик қамоқхонаси эшиги очилиб, маҳбусларни кўргани келганларни рўйхатга олиш бошланади».

Савол: нимага асосланиб улар эрталабки 8 ни 13.00 деб ҳисоблашган?

328. «Заковат» сандиқчаси ичида унинг сурати бор. У Иккинчи жаҳон урушигача ёғочдан ясалган. Урушдан кейин эса уни ҳатто тилладан ҳам ясашган. У санокли кишиларда ва ҳатто бир сичқонда ҳам бор.

Савол: сандиқчада ниманинг сурати бор?

329. Унчалик катта бўлмаган Америка қитъасидаги бу давлатнинг номи бир дарё номидан олинган. Улар қилган ишни Англия, Германия каби давлатлар анча кейин амалга оширган. АҚШ, Россия каби йирик давлатлар умуман ҳали амалга оширмаган.

Савол уч қисмдан иборат: бу қайси давлат, Германия ва Англия у давлатдан неча йил утиб, улар қилган ишни қайтаришган?

330. Бразилияда футбол тарғиботи учун жуда кўп ишлар қилинади. Мавсум сўнгида турли номинацияларда совгалар топширилади. Сандиқчадаги мосламани ўз дарвозасига энг кўп гол киргизган, автогол соҳибига топширишади. Унинг футболчига, футболга ҳеч қандай алоқаси йўқ. Лекин дарвозасини адаштириб қўйган футболчига бундан зўр совга ҳам йўқ.

Савол: сандиқчада нима бор?

331. 1994 йили АҚШда бўлиб ўтган футбол бўйича жаҳон биринчилигида Швеция терма жамоаси 3-уринни эгаллаган. Худди шу куни Стокгольмдаги касалхоналарга бир қанча беморлар мурожаат қилишган. Уларнинг ҳаммаси тан жароҳати олган ва ҳамма беморларнинг жароҳати тананинг бир қисмидан бўлган.

Савол: беморлар қаерларидан лат ейишган?

332. Метро инсоният уйлаб топган энг фойдали ва экологик тоза транспорт турларидан бири. Дунёнинг кўпгина шаҳарлари қатори Тошкентда ҳам 1977 йилдан бери ер ости транспорти ҳаракатда. Париж метросида яқин-яқинларгача бир қизиқ ҳолат мавжуд эди. Чипталар биринчи ва иккинчи тоифага ажратилар эди. Биринчи тоифа вагонларининг нархи 2 баробар қиммат бўлган.

Савол: биринчи ва иккинчи тоифа вагонлари орасидаги ягона фарқ нимадан иборат эди?

333. XX асрда кўпгина Ҳарбий Академияларда у фан сифатида мажбуран ўқитилган эди, у бўлгуси зобит учун ниҳоятда зарур экан.

Савол: нима Ҳарбий Академияларга мажбурий фан сифатида киритилган?

334. Кинода имитация унинг таъсирини оширишда муҳим ҳисобланади. Масалан, дарё тўлқинини имитаторлар тоғорага сув солиб ҳам ҳосил қила олишади. Ингичка ипак лентачани таранг тортиб, чертилса ўқ овози чиқади. Крахмал солинган қопча кафтга олиб ишқаланса, қорнинг гичирлаши эшитилади.

Савол: имитаторлар гугурт орқали қандай овозни ҳосил қилишган.

335. Англия қиролларидан бири Генрих VIII жуда қаттиққўл ва адолатли, ажабланарлиси уришқоқ, аммо зиёли шахс бўлган. Урушлардан бўш вақтларида Англиянинг бу ҳудудида бўлишни жуда ёқтирган. Қиролнинг жой ҳақида «Англиянинг ҳеч бир ҳудуди бу жой каби даромад келтира олмайди», деб айтган бир ибораси ҳалигача одамларнинг эсида.

Савол: қирол қаерни назарда тутган?

336. «Олмослар тарихи» китобида ёзилишича: 50 каратдан ошгандагина олмосга шундай ном бериш мумкин.

Савол: каттагина олмосга қандай ном берилади?

337. «Заковат» сандиқчаси ичидаги нарсанинг узбекча атамаси бору, аммо уни кўпчилик эшитмаган. Назир Сафаровнинг «Доғули» ҳикояси қаҳрамонларидан бири унга жуда оддий, халқона ном берган. У сандиқча ичидагини «сирли идиш» деб атаган.

Савол: сандиқчада нима бор?

338. XX асрнинг 70 йиллари италиялик санъатшунос Жованни Морелли ҳақиқий суратларнинг нусхасидан

ажратишнинг янги усулини топди. У суратни қўллари, бармоқлари, қулогининг чуқурчаси, тирноқлари орқали ажрата олган. Қарийб 100 йил аввал Дублиндаги санъат галереяси директори ҳам бу усул билан қизиққан экан. Аслида Морелли топган услуб галерея директори жияни ёзган асарларида берилган эди.

Савол: галерея директори жиянининг исм-шарифи ким?

339. 1892 йили Буюк Британияда Колумбнинг Американи очганига 400 йил тўлиши муносабати билан Колумб тасвири туширилган марка нашр қилинади. Маркадаги суратда Колумб кемада узоққа қараб тургани тасвирланади. Кейинроқ бу марка бир тарихий хатолик туфайли йиғиштириб олинади. Хатоликни кўпчилик тушунмаслиги мумкин эди.

Савол: Христофор Колумб кўринишидаги қандай даврий хатолик туфайли маркалар бекор қилинган?

340. Андрей Вознесенский бир шеърида, уни инсон елкаси ва осмон ўртасидаги элчи эканини айтган. Твардовский унга қарши чиқиб, елка ва осмонга ёноқ ҳам ёрдам бермаса, улар иккиси ҳеч нарсага қодир эмас, деб эътироз билдирган.

Савол: тана аъзоларидан яна қай бири уни ишлатиш учун керак?

341. Инсондаги бир хислатга Рендом Уорти шундай таъриф беради: «Нодонлик ва дангасалик кучайган ерда у болалайди. У бутун дунёни сувга ботириб, оғзини бир очиб ёпиши учун оламни қурбон ҳам қила олади. Кўп салбий иллатларнинг отаси ҳам, онаси ҳам — у».

Савол: Рендом Уорти нимага бу таърифни бермоқда?

342. Қадимги Шарқ файласуфлари қайдномаларида олтита мусибат инсонни бир умр қийнаб ўтиши ёзилади. Шундан тўрттаси ташқи таъсир оқибатида инсонни кулфатда қолдиради дейилган. Очлик, сувсизлик, жазирама — қургоқчилик, аёз — совуқ ҳарорат инсон жисмини, танасини азобга солади. Бешинчи мусибат айёрлик, душманлик бўлиб, уни кишиларнинг ўзи бир-бирига рўбарў қилади. Шарқ алломалари қайд этган олтинчи мусибатга инсоннинг ўзи кўпроқ сабабчи бўлади.

Савол: олтинчи мусибатни инсоннинг бошига нима солади?

343. Файласуф Конфуций: «Орангизда учрайдиган бундай инсонлар билан бирга бўлманг. Ҳукмдорлар чиқаражак қонунлар ҳам айнан уларни йўлга солиш учундир. Мабодо қонун ҳам йўлга соломаса унда мажбурлаш лозим. Чунки улар жамият учун хавфлидурлар», деб ёзган эди.

Савол эса таърифланган инсонларнинг акси бўлган кишилар ҳақида: у инсонга обрў, шон-шавкат келтиради, манманликни ер билан яксон қилади. У инсон умри давомида эгаллаши мумкин бўлган одат, урф ва ҳатто санъатдир. Бундай инсонларнинг кўпроқ бўлгани яхши. Ҳар иккала таърифдагилар кимлар?

344. А. П. Чеховнинг «Пашша дориси» ҳикоясида бир тарих ўқитувчиси, гимназия мудирин билан айтишиб қолиб, жанжал орасида: «Менга Рим императорига қилинган мулозаматни қилманг», дейди. Тарихдан анча узоқ бўлган мудир у қандай мулозамат бўлди, деб боши қотади.

Савол: гимназия мудирин Қадимги Рим императорига қилинган қайси мулозаматни қўлаган?

345. «Илиада» достонида Асклепий ҳақида шундай маълумотлар бор: Аполлоннинг ўгли Асклепий ўликларни тириктира олган. Бу хусусият унинг ўгли Подалирийга ҳам ўтган. Гомер «Илиада»да уларни авлоди ҳақида маълумот берган.

Савол: отасидан ҳам, бобосидан ҳам машҳур бўлган Подалирийнинг ўгли ким?

346. Кардинал Решелье ўз юрти Францияда дуэлларни тўхтатишни анчадан бери уйлаб юрар эди. Охир-оқибат сих ҳам, кабоб ҳам куймайдиган бир йўлни топади. Бунинг учун Конституцияда ишламаётган бир бандни оммалаштиради. Дуэлга чиқмоқчи бўлганларни қонун йўли билан ҳибсга ола бошлайди. Уларга ўзларини қиролга тенг қилишган деган айб қўйилади.

Савол: Конституциянинг у бандида нима дейилган эди?

347. Буюк масалчи Эзопнинг оғзаки масаллари тиллардан тилларга кўчиб бугунгача етиб келган. Мана шундай масаллардан бирида айтилишича, қушлар ва каламушлар ўртасида узоқ йил уруш бўлиб ўтибди. Бу урушда дам қушларнинг, дам каламушларнинг қўли баланд келар эмиш. Шунда бир жонзот қайси томоннинг қўли баланд келса, ўзини уларга қўшар эмиш ...

Савол: у айёр жонивор номини айтинг.

348. Морзе алифбосидаги матн ичида А, Е, О каби элементлар жуда кўп ишлатилади.

Савол: нега бу ҳарфлар кўп учрайди?

349. 1888 йили Бельгиянинг Спа шаҳарчасида биринчи марта гўзаллар танлови бўлиб ўтган. Унда иштирок этишни истаганлар жуда кўп бўлган, лекин танловда бор-йўти 35 та қиз қатнашган.

Чунки танловнинг битта талабини бажарганларгина мусобақага қўйилган.

Савол: танловнинг қайси шартини бажаролмаганликлари учун қизлар мусобақага қўйилмаган?

350. «Заковат» сандиқчасида инсон учун жудаям зарур бир нарса бор. Қадимда юнон зодагонлари уни ҳосил қилиш учун Хиос оролидан махсус турпоқ олиб келишган. Уни оммавий ишлаб чиқарадиган цех Х асрдагина Испанияда очилган. Бизнинг даврга етиб келгунча у анча мураккаб жараёнлардан ўтган. У нарса ҳамма даврларда ҳам келинлар сепидан муносиб жой эгаллаган.

Савол: сандиқчада нима бор?

351. Индонезиянинг Суматра оролида яшайдиган маҳаллий аборигенлар оролда бир маҳсулотни жуда кўп етиштирганларидан, ён-атрофдаги ҳолатларга баҳо беришда ҳам ўша маҳсулотни сўз орасида кўп ишлатишади. Масалан, семиз одамни кўришса бақувват ерда ўсган ... дек тўлишиб кетибди ёки бўйи пакана бўлса худди ... деккина экан, деб қўйишади. Маҳаллий аборигенлар инсоннинг дунёга келишини ҳам унга ўхшатишади.

Савол: орол аҳолисининг асосий тирикчилиги бўлган қайси маҳсулот ҳақида сўз кетяпти?

352. Тула қуролсозлар шахри ҳисобланади. XVIII асрда тулалик қизлар қуролсоз йигитларга турмушга чиқишдан қўрқишар эди. Қизлар бир-бирига ҳазиллашиб, қилич ясовчи устага тегсанг, умринг охиригача ҳавода қилич ўйнатиб юрасан. дейишар экан.

Савол: қизлар қуролсоз йигитларга турмушга чиқса, нега қилич ўйнатиб умр ўтказишлари керак?

353. Куз ойларида финляндиялик туристлар Россияга жуда серқатнов бўлиб қолишади. Сайёҳатдан қайтишда ҳар 2 та туристдан бири сандиқча ичидаги нарсадан олади. Финляндияда у нарсага талаб жуда катта бўлгани учун ҳар бир фин ундан кўпроқ олиб кетишни хоҳлайди. Чунки фин қонунлари уни узларида ишлаб чиқаришга қўймайди, иккинчидан Россияда ишлаб чиқарилгани анча сифатли.

Савол: бу қандай маҳсулот?

354. XX асрда қўшиқчилик санъати жуда ривожланди. Янги оҳанглар, усуллар ва албатта хонандалар купайди. Жаҳон саҳнасига чиқа олганлардан юнон хонандаси Демус Русос ўзи ҳақида гапирганда 3 та рақамни кўп ишлатади. 25, 100 миллион, 115 рақамларини.

Савол: бу рақамлар нимани билдиради?

355. Лондон Қиролик Академияси аъзолари Исаак Ньютон ва Роберт Бойль бу гаройиб голланднинг суҳбатларидан доим баҳраманд бўлишлари айтилган. Аслида Гаага шаҳрида жун савдоси билан шугулланган бу голланднинг кўринмас жонзотлар ҳақидаги суҳбатлари уларни ҳам миҳлаб қўяр эди. Бу кам ҳаракат ҳайвончаларнинг айримлари шарсимон, яна бошқаларининг илонсимон бўлиши Ньютон ва Бойльни ҳайрон қолдирар эди.

Савол: Ньютондек, Бойлдек олимлар нимадан ҳайрон қолишган, у голланднинг исм-шарифи ким бўлган?

356. Купгина сартарошларнинг хизмат тароқлари металдан ясалади. Тароқнинг темирдан бўлишининг узоқ вақтгача хизмат қилишидан ташқари бошқа аниқ сабаби ҳам бор.

Савол: тароқнинг темирдан ясалишига яна қандай сабаб бор?

357. Император Адриан, Наполеон III, Пруссия қироли Фридрих-Вильгельм III каби ҳукмдорларнинг муҳаббатлари бир Амалий иш сабаб тарихга кирган.

Савол: муҳаббатини намойиш этиб худди шу амалий сабаб туфайли тарихга кирган шарқ ҳукмдори номини топинг.

358. Румин халқ топишмогидан:

Битта бўлиб кирасиз, 3 та бўлиб чиқасиз, чикдим деб ўйлайсизу, аслида эса киргансиз.

Савол: топишмоқ нима ҳақида?

359. Драматург ва ёзувчи Лопе де Вега фикрича ён-атрофдагилардан 3 та нарсани яшириб бўлмайди: Биринчиси муҳаббатни яшириб бўлмайди, уни кўзлар ошкор этиб қўяди; иккинчиси пули куп одам кийинишдаги ҳашаматда ўзини сездириб қўяди; учинчи нарсани ҳам беркитиб бўлмас экан. У ҳам ўзини ифода этиб қўяр экан.

Савол: нимани атрофдагилардан яшириб бўлмайди?

360. Лондон шаҳри аҳолиси ҳовлисида бочкаларда сув сақлайди. Улар ҳар куни эрталаб бочкадаги сувга 5-10 та енгил шарчалар солиб қўяди. Шарчаларнинг бир томони тешик бўлади. Кечга бориб у шарчалар йиғиштириб олинади.

Савол: туманли альбион аҳолиси бу ишни ҳар куни нега қайтаради?

361. Темирчилик билан шугулланувчи кишини кўз олдингизга келтирингда қуйидаги саволга жавоб топинг: темирчилар нега соқол қуйиб юришади?

362. Швецияда аёлларнинг сайловларда иштирок этиши ҳақидаги қонун қабул қилган илк давлат

ҳисобланади. Шунда ҳам 100 фоиз аёлларга рухсат этилмаган.

Савол: сайловда овоз бериш ҳуқуқи қайси аёлларда бўлган?

363. Вильям Шекспир ўзи очган «Глобус» театрига раҳбарлик қилган. Ўзи пьесалар ёзиб, ўзи саҳналаштирган. Ҳатто актёрларга қанча маош тўлашни ҳам ўзи белгиллаган. Масалан, Гамлетни ўйнаган актёр Қирол Лирни ўйнаган актёрдан анча кўп пул олган. Фальстафни ўйнаган актёр Макбет ижрочисидан икки баробар кўп ҳақ олган.

Савол: Шекспир ҳақ тўлашни қайси омилга кўра белгиллаган?

364. Саҳрода яшайдиган араб бадавийлари турмушида бир одат бор, ҳар бир кучага тандирлар қурилган бўлиб, хоҳлаган киши бу ерга келиб нон ёпиб кетиши мумкин. Узлуксиз бир неча ой давомида аҳоли бу тандирлардан фойдаланади. Энг қизиги, ҳамманинг уйида худди шунақа тандирлар бор.

Савол: араблар жамоат тандирларидан қачон фойдаланишни маъқул кўрадилар?

365. «Заковат» сандиқчасида жуда керакли, фойдали неъмат бор. Бу неъмат ҳақида Ибн Синонинг «Тиб қонунлари»да ҳам маълумот бор. Европада ҳам бу неъмат ҳақида кўп яхши гаплар айтилган. Хусусан, данияликлар уни бошида тишдан бўлак ҳеч нарса йўқ деб таърифлашади.

Савол: сандиқчада бошида тишдан бошқа ҳеч нарсаси бўлмаган нима бор?

366. XVII асрда Голландиянинг энг нуфузли кишилари Адмирал ван Эйкка эга бўлишни жуда хоҳлашарди. Уша пайтларда унга 50-60 гульден сарфлашга ҳам рози эдилар.

Савол: Адмирал Ван Эйк нима узи?

367. Аквалангчилар XVI асрда чукиб кетган кемадан бир темир сандиқни сув тагидан олиб чиқиб, уни ичидан ўқ-ёй, камон ва қўлқоплар топишган. Қўлқопларнинг ҳаммаси чап қўлники экан. Тадқиқотчилар уни урганиб, бу ўқ-ёй ва қўлқоп эгаларининг асосий вазифаларини аниқлашган.

Савол: улар қандай ишни бажаришган?

368. Англиядаги машҳур икки қаватли автобуслар янги чиққан вақтида иккала қавати ҳам йўловчилар билан тўлагач, улар автобуснинг томига ҳам чиқарила бошланган. Энг қизиги, томда кетишни хоҳловчилар икки ҳисса ҳақ тўлаганлар.

Савол: томдаги йўловчилар йўл кирадан ташқари яна нима учун ҳақ тўлашган?

369. Ҳаммомда ким қоровул, ким миршаб, ким амалдор — фарқлаш қийин. А. С. Пушкин бир асарида чиновник, яъни амалдорни ҳаммомда ҳам бошқалардан ажратиш мумкинлигини ёзган.

Савол: амалдорларни қандай аниқласа бўлган?

370. Францияда XVII-XIX асрларда танга пуллар су деб аталган. Зодагонлар ўша пайтда эрмак учун бир ўйинга 10-15 судан тикиб ўйнашган, яъни 10-15 тийиндан. Бу ўйин бугун ҳам бор.

Савол: ўйиннинг номи нима?

371. Германиядаги бир кабель заводи 1500 метрли симларни алоҳида қутиларга жойлаб буюртмачиларга жунатади.

Савол: симга кимлар буюртма беради?

372. Қадимги Русияда шундай жазо тури бўлган. Жиноятчини қаҳратон совуқда токи у муз парчасига айланиб қолгунча устидан совуқ сув қуйилган.

Савол: оддий халқ бу жазо турини қандай номлаган?

373. Темурийзода Мирзо Улутбек ўз даврида кўпгина иморатлар қурдирган. Шундай қурилишлардан бири Ҳирот шаҳри атрофини баланд девор билан ўратиб, девор ташқарисига хандақ қазитиб, ичига сув қуйдирган. Сувга тула хандақдан икки мақсадда фойдаланилган. Биринчи мақсад шаҳар мудофаасини таъминлаш бўлган.

Савол: хандақдан фойдаланишдан иккинчи мақсад нима бўлган?

374. Азалдан ўзбек богбонлари ток остини кавлаб, эски девор кесақларини ташлашади. Бу албатта ҳосилдорликни кўтаришга ёрдам беради.

Савол: ниманинг ҳисобига эски девор кесаги ҳосилни оширади?

375. «Ёшлиқда олинган билим тошга ўйилган билан баробар» деган мақол бор. Катта ёшда олинган билим эса унга ёзилган билан баробар, дейилади.

Савол: катта ёшда олинадиган билим нимага ёзилган бўлиши мумкин?

376. Япон файласуфлари фикрича, уларнинг биринчисидан тоққа чиқиб қутулиш мумкин. Иккинчисидан дарёга тушиб қутулиш мумкин. Лекин учинчисидан тоққа чиқиб ҳам, сувга тушиб ҳам қутулиш қийин.

Савол: япон файласуфлари қайси 3 та та салбий нарса ҳақида фикр билдиришган?

377. Абдулла Қаҳҳор ҳикматларидан:

Адабий асар ёзиш учун ҳеч шубҳасиз талант керак, лекин ёзилган нарсани учириш, китобхонга зарур гапларингизни қолдириш учун талантнинг ўзигина кифоя қилмайди.

Савол: адиб фикрича, адабий асар ёзишга яна нима зарур?

378. XX аср ўрталарида яшаган Рой Эмерсон исми теннисчи қўл бармоқлари ва кафтининг кучли бўлиши учун бир иш қилган. Ҳақиқатдан ҳам у ёрдам берган. У иш нафақат Рой Эмерсон учун машқ вазифасини ўтаган, балки оиласи учун ҳам иқтисодий фойда келтирган.

Савол: Рой Эмерсон нима билан шуғулланган?

379. Воқеа бундан 100 йиллар олдин бўлиб ўтмоқда. Кекса бир аёл икки невараси билан поездга чиқмоқда, уларнинг орқасидан ёш деҳқон йигит ҳам бир юк билан поездга кутарилди. Уларнинг ортидан чиройли бир аёл ҳам поездга яқинлашди.

Савол: персонажларнинг ҳаммаси қайси рангдаги кийимда ва нима учун?

380. Дэвид Бекхэм Реал Мадрид жамоасига ўтганида ўзи болалигидан ҳавас қилган бир спортчи номини тилга олади. Ҳозир ҳам унга ўхшашни хоҳлаётганини таъкидлайди.

Савол: спортчининг кумири ким, ҳозир ҳам унга ўхшашга тайёрман деганида нимани назарда тутган?

381. Бобурийзода Акбаршоҳ уларнинг биринчисидан давлат ишларини юритишда фойдаланган, иккинчисидан халқ билан муомала қилган, учинчиси ислом дини, тўртинчиси подшоҳлар учун хизмат қилади деб белгилаб берган.

Савол: сиз уларнинг йигиндисидан нима ҳосил булганини айтинг.

382. Гафур Гулом ижодидан:

Кўз гилай, юз буруш, тарашадай қоқ.

Парвосиз минг койиб пўстак қилиб қоқ.

Соқолин пеш қилар насиҳат қилсанг,

Фойдасиз: бошига гулмих қилиб қоқ.

Савол: бу туюқда кимлар тасвирланган?

383. Л. Н. Толстой «Уруш ва тинчлик» романида:

«Агар офицерлар базмга киратуриб, швейцарга бош кийими билан қиличини ҳам топширса, билингки бу зобитнинг бутун бир режаси бор», деб ёзган.

Савол: агар ўз қиличини швейцарга топширмаса, унда зобитнинг режаси қандай бўлган?

384. Инглиз шоири Перси Шелли «Озод

Прометей» достонида, уларни ошиқ ва маъшуқлар деб таърифлаган: «Сен томондан менга соя тушсин деб, анча муддат йўлларингни пойладим, жамолингни тезроқ кўрай, хафақон юзингни бўлса ҳам бир кўрайин деб узимдан сенга куч юбораман. Тақдири азал бизни маълум муддат бирга, ё айро бўлишликни белгилаб қўйган, қонун қилиб қўйган».

Савол: ушбу ошиқ ва маъшуқлар номларини топинг.

385. Турли учқур ихтибослар муаллифи Марк

Твендан бир таъриф: дуб дарахти билан фил суягининг ёнма-ён ҳамоҳанглиқда яшашини айнан шу ерда кўриш мумкин. Ҳамоҳанглик сўзи гармония сўзи билан ифодаланса, бу таъриф ҳақиқатга янада яқинроқ келади. Улар бир-биридан ранги билан фарқланади.

Савол: дуб дарахти билан фил суяги қаерда ҳамоҳанглиқда яшашади?

386. Туппончаларнинг илк нусхаси Германияда

ишлаб чиқарила бошланган. Аввал улар огир

металлардан «салган, чунки ҳали металлсозлик ривожланмаган, қурол қанча огир булса, унинг ўқи шунча узоққа отилган. XVI асрга келиб енгилроқ тўппончаларга эҳтиёж кучая бошлади. Ўқи узоққа отилмаса ҳам усталар бир мунча ихчам ва енгил қуроллар ясай бошладилар.

Савол: у тўппончалардан нима мақсадда фойдаланилган?

387. Тасаввур қилинг, Ўзбекистонда Олимпиада ўйинлари бўлиб ўтмоқда. Давлатлар номма-ном эълон қилинмоқда ва мусобақа қатнашчилари марказий майдонга чиқиб келишмоқда. Хўш айтинг-чи, қайси жамоа эълон қилинганда, энг куп олқишлар янграйди? Албатта, мусобақа мезбонлари — Ўзбекистон давлати эълон қилинганда.

Савол: 1996 йили Атлантада бўлиб ўтаётган Олимпиада ўйинлари очилишида, томошабинлар қайси давлат спортчиларини энг кучли қайқирик билан кутиб олишган?

388. «Заковат» сандиқчасидаги маҳсулотни америкалик доришунос Жек Майлс 1830 йилда иштаҳа очувчи дори сифатида тайёрлай бошлаган. Қизиги, уни илгари фақат ҳиндуларгина ўз билганларича тайёрлашар эди. Майлс эса уни такомиллаштириб, бошқача компонентда тайёрлай бошлайди. Кимдир унга малайча ном берди. Мутахассислар фикрича малайча ном у маҳсулотга умуман мос эмас экан, чунки маҳсулотта балиқ қўшилмаган, қўшилмайди ҳам. Сандиқча ичида ҳаммамиз яхши биладиган маҳсулот бор.

Савол: сандиқчада нима бор?

389. Кашфиётчилик борасида япон миллати олдинги уринларда туради. Японлар тоғ ва ўрмон олди трассаларида ҳайдовчилар диққат-эътиборларини

сусайтирмасликлари учун турли хил йўл белгилари уйлаб топишган.

Савол: ҳайдовчиларнинг руҳий ҳушёрлигини ошириш учун қўйилган йўл белгиларида нималар тасвирланади?

390. Инсон бошқарувида автомобиль аллақачон 1000 км/соат тезлигига эришиб бўлган. Шундай экан, Стив Каннингхемнинг енгил автомобилда 236 км/соат ўрнатган рекорди нима учундир Гиннес рекордлар китобида ҳалигача ўзгаришсиз қолмоқда.

Савол: Стив Каннингхемнинг енгил автомобилда 236 км/соат ўрнатган рекорди нима учун ўзгармаяпти?

391. XVII асрда Европада шундай бебаҳо бир нарса бўлганки, унинг бир донасига икки қон бутдой, битта бузоқ, бир бочка пиво, 50 кг пишлоқ сотиб олиш мумкин бўлган. Ҳозирда эса «Заковат» сандиқчасидаги нарсанинг бир ҳовучига минг сўм бериб сотиб олса бўлади.

Савол: сандиқчада нима бор?

392. 1349 йили Британия қироли Эдуард III махсус фармойиш чиқаради. Фармонга кўра, ёшлар керакли ишлар билан шугулланишга даъват этилади. Куча, майдонларга ўқ отиш нишонлари ўрнатилиб, хоҳловчиларга бепул камон ва ўқлар тарқатилиши ва ёшларни бу машгулотдан чалгитиш зарурлиги айтилади. Бундан ташқари, фармонда ёшлар керакли иш билан шугулланишлари зарур, деб қўшимча қилинади.

Савол: Эдуард IIIнинг фикрича, камондан ўқ отиш керакли машгулот бўлса, кераксиз машгулот нима?

393. Япониянинг Хоккайдо ороли фуқароси уйла-ниш арафасида келин билан Хошидо богига боради; тузаётган оиламиз мустаҳкам, ишончли бўлсин, деб

Адабий асар ёзиш учун ҳеч шубҳасиз талант керак, лекин ёзилган нарсани учуриш, китобхонга зарур гапларингизни қолдириш учун талантнинг ўзигина кифоя қилмайди.

Савол: адиб фнкрича, адабий асар ёзишга яна нима зарур?

378. XX аср ўрталарида яшаган Рой Эмерсон исми теннисчи қўл бармоқлари ва кафтининг кучли бўлиши учун бир иш қилган. Ҳақиқатдан ҳам у ёрдам берган. У иш нафақат Рой Эмерсон учун машқ вазифасини ўтаган, балки оиласи учун ҳам иқтисодий фойда келтирган.

Савол: Рой Эмерсон нима билан шугулланган?

379. Воқеа буздан 100 йиллар олдин бўлиб ўтмоқда. Кекса бир аёл икки невараси билан поездга чиқмоқда, уларнинг орқасидан ёш деҳқон йигит ҳам бир юк билан поездга кўтарилди. Уларнинг ортидан чиройли бир аёл ҳам поездга яқинлашди.

Савол: персонажларнинг ҳаммаси қайси рангдаги кийимда ва нима учун?

380. Дэвид Бекхэм Реал Мадрид жамоасига ўтганида ўзи болалигидан ҳавас қилган бир спортчи номини тилга олади. Ҳозир ҳам унга ўхшашни хоҳлаётганини таъкидлайди.

Савол: спортчининг кумири ким, ҳозир ҳам унга ўхшашга тайёрман деганида нимани назарда тутган?

381. Бобурийзода Акбаршоҳ уларнинг биринчисидан давлат ишларини юритишда фойдаланган, иккинчисидан халқ билан муомала қилган, учинчиси ислом дини, тўртинчиси подшоҳлар учун хизмат қилади деб белгилаб берган.

Савол: сиз уларнинг йигиндисидан нима ҳосил бўлганини айтинг.

382. Гафур Гулом ижодидан:

Куз гилай, юз буруш, тарашадай қоқ.
Парвосиз минг койиб пўстак қилиб қоқ.
Соқолин пеш қилар насиҳат қилсанг,
Фойдасиз: бошига гулмих қилиб қоқ.

Савол: бу туюқда кимлар тасвирланган?

383. Л. Н. Толстой «Уруш ва тинчлик» романида:
«Агар офицерлар базмга киратуриб, швейцарга бош
кийими билан қиличини ҳам топширса, билингки бу
зобитнинг бугун бир режаси бор», деб ёзган.

*Савол: агар ўз қиличини швейцарга топширмаса,
унда зобитнинг режаси қандай бўлган?*

384. Инглиз шоири Перси Шелли «Озод
Прометей» достонида, уларни ошиқ ва маъшуқлар
деб таърифлаган: «Сен томондан менга соя тушсин
деб, анча муддат йўлларингни пойладим, жамолингни
тезроқ кўрай, хафақон юзингни бўлса ҳам бир
кўрайин деб ўзимдан сенга куч юбораман. Тақдири
азал бизни маълум муддат бирга, ё айро бўлишликини
белгилаб қўйган, қонун қилиб қўйган».

*Савол: ушбу ошиқ ва маъшуқлар номларини
топинг.*

385. Турли учқур ихтибослар муаллифи Марк
Твендан бир таъриф: дуб дарахти билан фил
суягининг ёнма-ён ҳамоҳангликда яшашини айнан
шу ерда кўриш мумкин. Ҳамоҳанглик сўзи гармония
сўзи билан ифодаланса, бу таъриф ҳақиқатга янада
яқинроқ келади. Улар бир-биридан ранги билан
фарқланади.

*Савол: дуб дарахти билан фил суяги қаерда
ҳамоҳангликда яшашади?*

386. Туппончаларнинг илк нусхаси Германияда
ишлаб чиқарила бошланган. Аввал улар огир

металлардан қисалган, чунки ҳали металлсозлик ривожланмаган, қурол қанча огир бўлса, унинг ўқи шунча узоқда отилган. XVI асрга келиб енгилроқ тўппончаларга эҳтиёж кучая бошлади. Ўқи узоқда отилмаса ҳам усталар бир мунча ихчам ва енгил қуроллар ясай бошладилар.

Савол: у тўппончалардан нима мақсадда фойдаланилган?

387. Тасаввур қилинг, Ўзбекистонда Олимпиада уйинлари бўлиб ўтмоқда. Давлатлар номма-ном эълон қилинмоқда ва мусобақа қатнашчилари марказий майдонга чиқиб келишмоқда. Хуш айтинг-чи, қайси жамоа эълон қилинганда, энг куп олқишлар янграйди? Албатта, мусобақа мезбонлари — Ўзбекистон давлати эълон қилинганда.

Савол: 1996 йили Атлантада бўлиб ўтаётган Олимпиада уйинлари очилишида, томошабинлар қайси давлат спортчиларини энг кучли ҳайқирик билан кутиб олишган?

388. «Заковат» сандиқчасидаги маҳсулотни америкалик доришунос Жек Майлс 1830 йилда иштаҳа очувчи дори сифатида тайёрлай бошлаган. Қизиги, уни илгари фақат ҳиндуларгина ўз билганларича тайёрлашар эди. Майлс эса уни такомиллаштириб, бошқача компонентда тайёрлай бошлайди. Кимдир унга малайча ном берди. Мутахассислар фикрича малайча ном у маҳсулотга умуман мос эмас экан, чунки маҳсулотга балиқ қўшилмаган, қўшилмайди ҳам. Сандиқча ичида ҳаммамиз яхши биладиган маҳсулот бор.

Савол: сандиқчада нима бор?

389. Кашфиётчилик борасида япон миллати олдинги уринларда туради. Японлар тоғ ва ўрмон олди трассаларида ҳайдовчилар диққат-эътиборларини

сусайтирмасликлари учун турли хил йул белгилари уйлаб топишган.

Савол: ҳайдовчиларнинг руҳий ҳушёрлигини ошириш учун қўйилган йул белгиларида нималар тасвирланади?

390. Инсон бошқарувида автомобиль аллақачон 1000 км/соат тезлигига эришиб бўлган. Шундай экан, Стив Каннингхемнинг енгил автомобилда 236 км/соат ўрнатган рекорди нима учундир Гиннес рекордлар китобида ҳалигача ўзгаришсиз қолмоқда.

Савол: Стив Каннингхемнинг енгил автомобилда 236 км/соат ўрнатган рекорди нима учун ўзгармаяпти?

391. XVII асрда Европада шундай бебаҳо бир нарсa бўлганки, унинг бир донасига икки қоп бутдой, битта бузоқ, бир бочка пиво, 50 кг пишлоқ сотиб олиш мумкин бўлган. Ҳозирда эса «Заковат» сандиқчасидаги нарсанинг бир ҳовучига минг сўм бериб сотиб олса бўлади.

Савол: сандиқчада нима бор?

392. 1349 йили Британия қироли Эдуард III махсус фармойиш чиқаради. Фармонга кўра, ёшлар керакли ишлар билан шугулланишга даъват этилади. Куча, майдонларга ўқ отиш нишонлари ўрнатилиб, хоҳловчиларга бепул камон ва ўқлар тарқатилиши ва ёшларни бу машгулотдан чалгитиш зарурлиги айтилади. Бундан ташқари, фармонда ёшлар керакли иш билан шугулланишлари зарур, деб қўшимча қилинади.

Савол: Эдуард IIIнинг фикрича, камондан ўқ отиш керакли машгулот бўлса, кераксиз машгулот нима?

393. Япониянинг Хоккайдо ороли фуқароси уйла-ниш арафасида келин билан Хошидо богига боради; тузаётган оиламиз мустаҳкам, ишончли бўлсин, деб

богда ёш келин-куёвлар учун ажратилган жойга бориб, у ерда бир нима қолдиради. Худди шу жойда келин-куёвлар қолдирган нарсага ўхшашларнинг катта-кичикларини минглаб учратиш мумкин. Уларни ҳам келин-куёвлар қолдиришган.

Савол: «Заковат» сандиқчасида япониялик келин-куёвларнинг бахт рамзи бўлган нима бор?

394. «Заковат» уйинида иштирок этаётган жамоалар таркиби 6 та билимдондан иборат, ҳар бир билимдоннинг ўзига яраша ўрни бор. Жамоада битта диспетчер бўлиши керак. У сардор бўладими, бошқами, бунинг аҳамияти йўқ. Яна гоёлар генератори бўлиш керак. Қисқа вақт ичида иложи борица кўп вариант бериши керак. Энг камида кучли билим захирасига эга 2 та эрудит бўлиши керак. Ва албатта ҳамма фикрни қисқа тарзда ифодалашни билиши керак. Тажрибадан шу нарса аён бўлдики, жамоада бир тоифа кишиларнинг бўлиши жуда хавфли экан. Бу тоифа кишиларнинг жамоада бўлмаслиги гуруҳга фақат наф келтиради.

Савол: сўралаётган кишилар номини битта сўз билан айтинг.

395. А. Дюма «Граф Монте Кристо» романида туҳмат билан қамалган Эдмон Дантеснинг кўнглини кўтариш учун Аббат Фариа уни шундай деб овутади: «Бутам, ёмонлик — дарахт илдизига тушган қўрт, қуриган дарахт — ҳасад, туҳмат эса у ... айнан сиз каби виждонли инсонларни нобуд этувчи».

Савол: Аббат Фариа туҳматни нимага қийёслайди?

396. Владимир Яковлевич Ворошиловга бир газета муҳбири шундай савол берган эди: «Бир пайтлар уйинларда клуб эмблемаси ҳисобланмиш бойўғли бир бурчақда турар эди. Сурати эмас, жонлиси, негадир бир неча уйиндан сўнг у олиб қўйилди. Сабаб?» Бу

саволга жавоб беришдан олдин Владимир Яковлевич мириқиб кулди. Кейин эса шундай жавоб берди.

Савол: бойўгли «Нима? Қаерда? Қачон?» уйинидан нега олиб қўйилган?

397. Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидовдан:

- Менга қуллуқ қилма, бўлма сертаъзим,

Майли, чўққи бўлолмасанг, маҳкам қоя бўл.

Сенга пилапоя бўлдим, азизим:

Кези келганда энди сен ҳам пилапоя бўл.

Савол: ушбу тўртликнинг сарлавҳасини топинг?

398. «Заковат» сандиқчаси ичидаги иккита дўстнинг отаси ҳам маълум, онаси ҳам маълум. Минглаб қариндошлари ҳам бор. Дўстликка садоқатни айнан улардан урганиш керак. Бир-биридан айрилгани уларнинг ўлганидир. Иккаласи бир бўлса кўп жойларда бўлишар, кўп юкларни кўтарар.

Савол: икки қисмдан иборат: сандиқчадагининг номини ва уларнинг ота-онасини топинг.

399. Уни шаклини суратга олиш учун махсус микроскоплар керак. Микроскопда уни текшираётган мутахассисда албатта респиратор бўлади. Мутахассислар унинг 200 дан ортиқ хилларини суратга олишган.

Савол: мутахассислар респиратор тақиб нимани таҳлил қилишади?

400. 1939 йилгача симоб ягона суюқ металл саналган. 1939 йил бир кимёгар аёл томонидан кашф этилган янги элемент ҳам қайсидир хоссасига кўра суюқ металл деб қабул қилинган. У бор-йўғи 8 даражада эрийди.

Савол: у аёл-кимёгар қайси мамлакат фуқароси бўлганини айтинг.

401. Бу икки нарса бир-бирини ҳосил қилади. Биринчиси бўлмаса, иккинчиси ҳосил бўлмайди. Агар биринчи бўлмаганда, иккинчи умуман ҳосил бўлмасди. Айрим ҳолларда биринчидан қочиб, иккинчини қидириб қоласиз. Кўп ҳолларда одамларга биринчиси маъқул.

Савол: биринчи нима? Иккинчи нима?

402. Монакодаги казинолардан бирининг мутахассислари ҳожатхоналарда қўл электро қуритгичдан воз кечишни таклиф қилади. Унинг урнига урамли салфеткаларни таклиф этади. Казино электро қуритгичларни олиб ташлаш билан каттагина даромад топиши мумкинлигини исботлаб беришган.

Савол: казино даромад топишини қандай исботлаган?

403. Билим ҳақида жуда кўп афоризмлар мавжуд. Хитой файласуфи Конфуций: «Фикрсиз таълим бериш бефойда иш, таълимсиз қуруқ фикрнинг узи эса ...

Савол: афоризмни бир сўз билан тўлдилинг.

404. Японияда икэбаналар тайёрлашни ургатадиган мактаблар бор. Икэбана согецу деган кодекс ҳам мавжуд. Икэбана нафақат гулдаста, унинг замирида кучли фалсафа ҳам бор. Унга кўра икэбана 3 та шохчадан иборат бўлиб син, соз, хиказ деб номланади. Биринчи шохча энг узун, иккинчи шохча ундан калтароқ, учинчиси янаям калта бўлиши керак. Учаласи маълум бир маънони ифодалайди.

Савол: агар биринчи шохча осмонни ифодаласа, қолган иккитаси нимани англатади?

405. «Инжил»да: «Агар у бўлмаганда яхшилик ҳам ёмонлик ҳам бўлмас эди, меҳр нима, газаб нима

англолмасдик. Ҳақиқат қайси, афсона қайси билмай утиб кетардик», деб ёзилган.

Савол: «Инжил»да у деб нима назарда тутилган?

406. Нигерия, Уругвай, Сенегал, Иордания ... Бу рўйхатга кириши мумкин бўлган давлатлар сони жуда кўп. Бир қанча кичик давлатлар ҳам борки, юқорида фақат уларнинг энг катталарини санадик, холос.

Савол: бу рўйхатга кириши мумкин бўлган энг катта давлат номини топинг?

407. XIX аср 2-ярмида бўлиб ўтган бу оламшумул воқеага бағишланган тантанада Париж фуқаролари ва меҳмонлари иштирок этишди. Воқеа сабабчисига меҳмонлардан бирининг кутилмаганда берган саволига у сўзсиз жавоб берди. У бир стулни кўтариб юқорироқ бир ерга қўйди ва унга ўтирди. Унинг бу ҳаракатли жавобидан халқ ҳайратга тушади ва уни қаттиқроқ олқишлай бошлайди.

Савол: воқеа сабабчиси ким ва унга берилган саволга у қандай жавоб қайтарган?

408. Европадаги бир машҳур шаҳар фуқароларининг 90 фоизи уйда мушук боқади. Чунки у ердаги аҳоли уйларига сичқонлар эмас, каламушларнинг ҳужуми кўпроқ кузатилади. Энг қизиги, мушукларнинг ўзи ҳам бу шаҳарда кўп зерикади.

Савол: бу қайси шаҳар?

409. Эҳтирос нима? Ҳис-ҳаяжон-чи?

Хуш, у қандай тугилади ё нимадан тугилади. Айнан шу хусусда бош қотирган Карел Чапек «Агар одамлар бир-бирларига шундай гапларни гапирганларида эди, атроф жимжит ва сукунатга кўмилган бўларди», дейди.

Савол: Карел Чапек қандай гаплар эҳтиросни тугдирмайди, деган?

410. Швейцариянинг Веве шаҳарчасида анъанавий тарзда кинофестивал утказиб турилади. Фестивал бош мукофоти «Олтин Асо» деб аталади.

Савол: бу кинофестивалда қайси жанрдаги фильмлар намоиш этилади?

411. Ўзбекистондаги метро вагонларида темир дастаклар мавжуд бўлиб, қул билан тутиб туриш жуда қулай. Туркиядаги метро вағони ичида йўловчиларга қулай бўлиши, қўлларидаги юкларини илиб қўйишлари учун темир илгакчалар ўрнатилган. Ослодаги метро вагонлари деворларига арқон богичлар маҳкамланган.

Савол: богичларни вазифаси нима?

412. Жалолиддин Давоний ўзининг энг йирик «Ахлоқи Жалолий» рисоласида, шоҳлар ҳам худди улар сингари ўз мамлакати аҳолисининг барча муаммоларидан хабардор бўлиши шарт, деб айтилади.

Савол: қайси касб эгаларига шоҳлар қиёсланган?

413. Қозоқ адаби Тулан Абдиковнинг «Меҳмонлар» ҳикоясида унга шундай таъриф берилган. «Инсондан бу дунёга қоладиган ёлғиз мероснинг номи ... (учта та нуқта). У қизгиш-жигарранг ёки оловранг тусда бўлади.

Савол: одамдан қоладиган бор-йўқ нарса нима?

414 Бундай қобилиятни, ҳунарни ҳайвонларга ўргатмасаям бўлади, чунки уларда тугма инстинкт бўлади. Одамга эса албатта ўргатилади.

Савол: у қайси ҳунар?

415. «Заковат» сандиқчасидагини гамбурглик доришунос Карл Бейерсдорф 1882 йили илк бор яратган. Унинг таркибий қисми озгина мум, каучук,

цинқдан иборат. Унга яна бир асосий нарса қўшилади. Уша асосий нарса сандиқча ичига солинган.

Савол: сандиқчада нима бор?

416. Америкалик бастакор Стив Хейтзеч 1986 йили «Аква» номли симфония ёзади. Чолгу асбоблари орасида иккита ванна ҳам бўлиб, ундаги сувнинг шалоплаши симфонияга ўзгача завқ бериб турган.

Савол: симфония кимга бағишланган эди?

417. Қуйидаги тўртлик мазмунига эътибор қилинг:

Адирлар узра туманлар тарқаб

Узоқдан менинг Шотландия тоғларим

Дуппайган қабрдек кўзга ташланар

Мен учун қадрдон ва ота юртим.

Бу шеър асли рус тилида ёзилган.

Савол: шеър кимнинг қаламига мансуб?

418. Леонардо да Винчининг учқур ихтибосини келтирамиз:

Биринчи бу тилсиз иккинчидир,

Иккинчи бу сўқир биринчидир.

Биринчи ҳам, иккинчи ҳам Леонардо да Винчига жуда яқин нарсалар. Тилсиз — овозсиз, соқов маъносида, сўқир — кўзи кўр, кўрмайди маъносида ишлатилган.

Савол: биринчини ҳам, иккинчини ҳам номма-ном айтинг.

419. Қадимги ҳинд афсонаси «Ригведа»да хўрозга қуйидагича таъриф берилган:

«Хўрознинг 4 хусусиятини ибрат қилишимиз мумкин.

Биринчиси, оилапарварлигини; иккинчиси, мардлигини; учинчиси, дўстларига содиқликни.

Савол: тўртинчи хислатини сиз топинг.

420. Бир машхур ёзувчи ўзи ҳақида ёзганда: мен Америка ёзувчисиман, Россияда тугилдим, Англияда француз тилини ўргандим, кўп вақтимни Германияда ўтказдим. Тилим инглизча сўзлаб, қулогим французча эшитсам, юрагим русникидай уради, деб айтар эди.

Савол: бу машхур ёзувчи ким?

421. Буюк Британиянинг пул бирлиги фунт-стерлинг ҳисобланади. Фунтда машхур инглизларнинг суратлари чоп этилган бўлиб, 20 фунт-стерлинг пулда бастакор Эдуард Элгар тасвирланган. Бошида бу купюрага ёзувчи Жейн Остиннинг сурати босилмоқчи эди. Охир-оқибат Эдуард Элгар ютиб чиқади, Жейн Остин аёл киши бўлгани сабаб ютқизган.

Савол: Эдуард Элгарнинг сурати босилишига асосий сабаб нима бўлган?

422. Қадимги Спарта аёлларининг мардлиги, содиқлиги, вафодорлиги ҳақида кўп афсоналар бор. Фақат Спартада эркаклар хотинларига қулоқ солишади. «Нега?» деган саволга спарталиқ аёл шундай жавоб берган: «Чунки Спарталиқ аёллар ...» (уч та нуқта).

Савол: жумлани тўлдилинг.

423. 2000 йили Мюнхенда спорт инвентарлари кўرғазмаси ташкил этилади. Унда бир гаройиб тўп намоиш этилади. Унинг гаройиблиги шундаки, тўп зарбадан кейин овоз чиқарган. Тўп ўчирилмагунча у овоз чиқариб тураверган.

Савол: бу спорт тўплари кимлар учун ишлаб чиқарилган эди?

424. XX аср бошларида немис пойабзалчилари бу соҳада жуда катта ютуқларга эришдилар. Улар сифатли, қиммат моллар ҳам, арзон пойабзаллар ҳам ишлаб чиқаришган. Иккита бир хил оёқ кийимининг қайси

бири сифатли ва қиммат, қайси бири арзонлигини нафақат косиблар, ҳатто оддий харидорлар ҳам билишган.

Савол: пойабзал сифатини қандай билишган?

425. Ўзбек тилида у — дарё, қадимги саклар уни — Дои, қадимги славянлар — Дунай, манси тилида — Обь, черкесс тилида — Псоу. Удмурдлар тилида дарё сузи тўрт ҳарфдан иборат.

Савол: удмурд тилида дарё қандай аталади?

426. Формула — 1 пойгаси, турли автомобиль пойгалари, мотопойгалар, картинг мусобақаларида тезлик ҳисобига голиб чиқилади. Двигателлар жуда кучайиб кетмоқда, шунинг ҳисобига 300-350 км/соат натижалар қайд этилмоқда. Аммо бир спорт турида, двигателсиз ҳам спортчи 300 км/соат натижа кўрсатиши мумкин. Аниқ рекорд 301 км/соатни ташкил этади.

Савол: қайси спорт турида бир спортчи шунча тезликда ҳаракатлана олади?

427. Дейл Корнеги илмий тадқиқотлардан келиб чиқиб шундай маълумотни келтиради:

«Ўртамиёна одам унинг бор-йўғи 10 фоизидан фойдаланар экан Бордию 15-17 фоиз натижа қайд этилса, буни аъло даражадаги ҳолат деб баҳолаш мумкин».

Савол: инсон узида табиятан мавжуд бўлган ниманинг бор-йўғи 10 фоизидан фойдаланади?

428. «Вепхис Ткаосани». Инсон ва қандайдир кийим ҳақидаги асар оригиналда шундай аталади.

Савол: «Вепхис - Ткаосани»ни муаллифи ва асар номини топинг.

429. Қадимги Рим шоири ва нотиғи Публиций Сир сўзлари:

«Биз одамлардаги бир ўзгаришни кўргач, уларга қизиқишимиз ортади».

Савол: қандай ўзгариш ҳақида сўз кетмоқда?

430. Илгари Италия ва Францияда бир касб эгаларини ўқитиш курслари бўлган. Уларга асосий фанлардан ташқари расм, чизмачилик, меъморчилик ва меъморчилик тарихидан дарслар утилган. Айниқса, Барокко даври, Уйғониш даври меъморчилик санъати уларни жуда қизиқтирган. Бугун бу касбга хоҳлаган ўқув курсида бир ой ўқиб эга бўлиш мумкин.

Савол: қайси касб ҳақида сўралмоқда?

431. Фарғона тумани, Гулшан қишлоғидан Абулҳаёт Тўйчиев.

Ўзбекларда «ўтирган қиз ўрнини топади», деган мақол бор. Туркманларда ҳам шунга ўхшаш удум бўлган. Келиннинг ёши қанча катта бўлса, унга бериладиган қалин пули ҳам ортиб борган.

Савол: нега 18 ёшли келиндан кўра 28 ёшли келинга кўп қалин тўлашган?

432. Бу адабий кўриниш XIII асрда Сицилияда пайдо бўлган. Унинг асосий турлари итальянча, французча, инглизчага бўлинади. Яна унинг думли, қўшалок, чўлоқ турлари ҳам учраб туради.

Савол: унинг классик кўриниши неча рақам билан ифодаланади?

433. Қадимги Хитойда император шифокори сидқидилдан ишлаши учун унга шундай ҳақ тўлаш усули жорий этилган.

Савол: қандай усул?

434. Жанубий Америкадаги бу спорт тури, Европадаги яна бир спорт турига жуда ухшаш. Ҳар иккала қитъада бу спорт турлари билан шугулланувчиларнинг кийимлари ҳам, асбоб-анжомлари ҳам бир хил. Фақат улар бу спорт турини ўзларидаги ном билан аташади.

Савол: бу спорт Европада қандай, Жанубий Америкада қандай аталади?

435. Ветеринарлар мол танасидаги қонни тўхтатишнинг энг осон ва қулай йўлини топишган. Бинг ёки пахта бўлмаган ҳолларда бемалол қўрқмасдан у қаттиқ нарсани суркаб қўя қолишган. У қонни тўхтатган.

Савол: қонни тўхтатиш хусусиятига эга қайси модда ҳақида гап кетяпти?

436. Виктор Гюго бу икки шахс ҳақида қуйидагича шарҳ берган:

Мен уларнинг ҳар иккаласига ҳам ачинаман. Биринчиси неча йил ҳаракат қилиб топган кашфиётига ўз номини қўя олмайди, иккинчиси аксинча ўзи яратган ихтиросидан ўз номини олиб ташлай олмайди.

Савол: Гюго қайси икки буюк шахслар ҳақида гапирган?

437. Дунёдаги энг катта Хитроу аэропортидан ҳар дақиқада самолёт ё кўтарилади ё қўнади. Шундай тигиз жадвалда ишлайдиган бу аэропорт, бир йил давомида фақат икки соат дам олади.

Савол: йилнинг қайси ойлари ва кунларида аэропорт икки соат дам олади?

438. Жак де Тревиль XVII асрда, Жеймс Флинт XVII асрда, Кассий Колхаун XIX асрда яшаган. Улар XXI асрда ҳам сероб.

Савол: «Заковат»чилар орасидан бу рўйхатга кириши мумкин бўлган киши номини ва рўйхат нима учун тузилганини айтинг.

439. Бадавий араб қабиласи айниқса уларни қадрига етишади. Шунинг учун уларни бирини сингил, иккинчисини ука деб эркалашган. Бадавийларда шундай ақида ҳам мавжуд: «уларни ҳар иккаласи инсон ясалган лойнинг ортиқчасидан бунёд бўлган».

Савол: араб бадавийларининг синглиси ва укалари номини топинг.

440. Марко Поло рецептидан:

Каттагина қозонга сув солиб қайнатилади. Кейин унга нўхот уни, жуда кўп туз ва бир нечта тухум солинади. Икки соат қайнагач, суви қолмайди ва хамир ҳосил бўлади. Ундан бир хил катталиқдаги хамир булаклари кесиб олинади. Иссиқ печларда чиройли қилиб пиширилади. Бу таомни печга тиқишдан аввал унинг қадрини оширадиган бир иш қилиниши керак.

Савол: у таомнинг номи нима, нима унинг қадрини оширади?

441. Хитойда ҳар бир мавсумнинг ўз дарахти бор. Масалан, хитойликлар баҳорда тут, ёзда ўрик дарахти, кузда қарагай, қишда акация дарахтларини ишлатишган.

Савол: Қадимги Хитой аҳолиси қайси натижага шу дарахтлар орқали эришишган?

442. Француз файласуфи Элгози фикрича, омаддилар доимо «Заковат» сандиқчасидаги билан яшашади. Омадсизларда у ҳамиша ҳам бўлмайди. Муттаҳамлар эса у деб яшашади.

Савол: сандиқчада нима бор?

443. 1920-1925 йиллар, Германияда давлат ишхоналарида ишловчи амалдорлар портфелларида қоплар олиб юришган.

Савол: ходимлар нима учун қоп олиб юришган?

444. Қадимги япон элчиларининг маърузаси бошқа юрт юқори лавозимли шахс маърузаларидан кескин фарқ қилган. Ҳозир бу тахлит маърузалар қилиш қолиб кетган, лекин расмий ҳужжатда бир ном қолган.

Савол: япон элчилари қадимда қилган маърузалари қай тарзда булганини кўрсатиб беринг.

445. Япон аёли эркагидан орқада юради.

Савол: улар орасидаги масофа нимага қараб белгиланган?

446. «Заковат» сандиқчасидаги нарсага предметлар ҳақидаги лугатда шундай таъриф берилган: «У осмон ва ернинг бир-бирига боглиқлигини моҳирона ифодалайди. Осмон ерга неъмат берганидек, ердан ҳам осмонга ризқ кўтарилиши мумкинлигига ишора мавжуд. Яна шуни аниқлаш мумкинки, ризқ бир вақтда ҳар икки томонга узатилмайди, галма-галдан узатилади. Айтиш мумкинки, ер осмонга қанча неъмат берса, осмон ҳам аниқ шунча қайтаради».

Савол: сандиқчада нима бор?

447. 1909 йили немис тадбиркори Август Хорьх асос солган янги автомобиль компаниясини аввал «Хорьх» деб атаган. Кейинчалик бу номни «Ауди»га ўзгартирган.

Савол: «Ауди» сўзини изоҳлаб беринг.

448. Қадимги юнон аёллари бу иш учун тухум сариги ва лимон шарбатидан тайёрланган аралашмадан фойдаланган бўлишса, Миср маликалари суюқ қаймоққа творог ва мева шарбати қушиб

тайёрланганидан фойдаланишган. Ўзбек аёллари юз йил илгари сандиқчадаги нарсадан фойдаланишган. Ҳозир ҳам айримлар уни ишлатади.

Савол: юқоридаги аралашмалардан аёллар нима мақсадда фойдаланишган ва сандиқда нима бор?

449. Канада Миллий Хоккей лигасида ўйинлар жуда кескин бўлиб ўтади. «МХЛ»да ҳакамлар фақат икки ҳолатда ҳуштак чалиб ўйинни тўхтатишади, биринчиси ўйин пайти уруш чиқиб, катта тўполон бўлиб кетса, иккинчи ҳолатни «Заковат» ўйинларида ҳам қўллаш мумкин.

Савол: иккинчи ҳолатнинг ҳар иккала ўйинга ҳам дахлдорлиги нимадан иборатлигини топиб айтинг.

450. Японлар бир ишни бажариш учун, биздан кўра ўн бора кўп тер тўкишлари керак. Аммо бажариб олгач у ишни, биздан кўра тўрт бора тез амалга ошира оладилар.

Савол: қайси ишни бажариш учун шунча кўп ишлаши керак?

451. Немислар бир неча аср бир касб эгаларини дала сартарошлари деб аташган. Сартарошликка уларни бир мунча дахли бўлиши мумкин, лекин далага ...

Савол: немислар кимларни дала сартарошлари деб аташган?

452. Хитой чой етиштиришда дунёда энг етакчи давлат саналади. Чой асосан икки пайтда териб олинади. Пишиб етилиши билан териб олинadиган чой баргларини хитойликлар пек-хо, «оқ тола» деб аташади. Кечроқ териб олинadиган қалинроқ, қаттиқроқ чой баргларини шундай номлашганки, бу номни бугун ҳам чой қутиларида кўриш мумкин.

Савол: кечроқ териб олинadиган чой барглари қандай номланган?

453. Голландияликлар бу ишни биринчи Лаврентий Костер бажарган деб уйлашади, шунинг учун Амстердамда унга ҳайкал ўрнатишган. Брюггеда-Иоанн Бритого, Италияда Памфильо Костиальдига ҳайкал ўрнатишган. Аммо бутун дунёда бошқа бир немиснинг номи қайд этилади.

Савол: юқоридагилар нима ишни биринчи марта бажаришган ва албатта уша машҳур немиснинг исмини айтинг.

454. Машҳур польяк астрономи Ян Гевелий жуда кўп юдуз туркумларини очган олим сифатида ном қозонган. 1660 йили майда юдузлар туркумини кашф этиб, унга «Рыс» деб ном берганида ҳам мантиқий маъно бор.

Савол: нега унга «Рыс» деб ном берган?

455. Детектив асарлар қироличаси Агата Кристи қаламига мансуб, «Миссис Маккинтининг ўлими» романи қаҳрамони Эркюль Пуаро жиноятни фош этиш мақсадида хароба бир қишлоққа бориши ва текширувлар ўтказиши керак эди. 1964 йилда шу асар бўйича сценарий ёзилади ва режиссёрнинг талабига биноан бош қаҳрамон Эркюль Пуаро эмас, Мисс Марпл деб ўзгартирилади.

Савол: режиссёр нега Эркюль Пуарони алмаштиришга мажбур бўлган?

456. XIX асрда ҳайвонлар қони инсонга қуйиш амалиёти кучайган. Шунда бир олим қўйнинг қонини инсонга қуйиш ҳақида маъруза қилгач, ўз даврининг машҳур жарроҳи Фолькман: «Бу операция кўп қўрбон талаб қилиши мумкин. Бунинг учун энг камида учта қўй зарур бўлади» деган.

Савол: жароҳнинг фикрини изоҳланг?

457. Венеция сув устидаги шаҳар. Шунинг учун кемачилар-гондольерлар у шаҳарда шарафли касб ҳисобланади. Гондольерлар гондолларда, яъни кемаларда одамларга хизмат қилиш билан бирга, ҳар куни шаҳар учун бир ишни ҳам бажариб юришади. Шунинг учун ҳам уларни венецияликлар ҳурмат қилишади.

Савол: кемачилар яна қандай ишни бажаришади?

458. Нобель мукофотидан ташқари Игнобель мукофоти ҳам бор. Бу мукофот инсонлар учун хизмат қилувчи, оилада зарур бўлган янгилик яратган ихтирочиларга берилади. Яқинда япониялик Даисукэ Инуг 64 ёшида анча йил олдин яратган бир ихтироси учун Игнобель мукофотини олди. Мукофот топширилаётган ёрлиққа қуйидаги сўзлар битилган: «1971 йилда қилинган бу ихтиро инсонларга кайфият бағишлаб, уларнинг янги қирраларини очишда ёрдам бергани ҳамда оилага ҳам яхши муҳит олиб киргани учун».

Савол: жаноб Инуг қайси кашфиёти учун бу мукофотга сазовор бўлди?

459. Қўшиқчилар орасида кимнинг кўп дисклари сотилса, ўша хит хонанда деб баҳоланади. Хит парадлар бутун сотилган дисклар сонига қараб белгиланса, 1952 йилдан бошлаб пластинкалар сони бўйича, яъни сотилиши бўйича хонандалар рейтинги белгиланган. Англиянинг «Нью Мюзикл экспресс» газетаси хабарига кўра, авваллари унинг сотилишига қараб голиблар аниқланган.

Савол: ниманинг сотилишига қараб голиблар аниқланган?

460. Қадимги Мисрда тирсак, кафт, бармоқ деган узунлик ўлчовлари бўлган. Билак 40, кафт 20, бармоқ 5

см узунликни билдирган. Айрим ҳолларда бу рақамлар бир-икки сантиметрга узгариб турган.

Савол: қайси вазиятда ўлчовларга ўзгариш киритилган?

461. Шекспирга замондош бўлган Жек Чосер исми шоир ижодидан:

Уларни юрганда оёғидан,

Салқиган қовогидан

Ғариб кийимидан таниш мумкин.

Уларни жулдур кийимидан

Ботқоқ аралаш олтингугурт

Ҳиди анқиб туришидан билиш мумкин...

деган сатрлари бир тоифа инсонлар ҳақида.

Савол: шоир кимларга бу таърифни берган?

462. Вильям Шекспир «Глобус» театрида ишлаб юрган чоғида, ҳар бир образ учун костюм, реквизитларни ўзи ясаган. Бир марта у кичкина ёстиқчага ўхшаш нарса ясатиб, ундан «Ричард III» спектаклида фойдаланган.

Савол: спектаклда ёстиқчани нима сифатида ишлатган?

463. 1863 йили Лондонда метрополитен ишга тушган. Автомобиль кўчаларда энди-энди юра бошлаган пайтда метронинг ишга тушиши бу жуда катта воқеа эди. Кейинчалик унлаб давлатларда метро ишга тушган. Тунгги 12 ё бирдан кейин метро то тонггача ишламайди. Аммо Лондон метроси 1892 йилдан бери вокзалдан шаҳар марказигача бўлган йўналишларда тунда ҳам ҳаракатланган. Тунги ҳаракатлар билан боғлиқ ҳаражатларни транспорт вазирлиги туламаган.

Савол: қайси вазирлик буюртмачи бўлган ва тунда метро қандай муҳим вазифани бажарган?

464. Ушбу маънавий марказга уч бор — Гай Юлий Цезарь, Патриарх Феофил ва калифа Умар ибн аль-Хаттоблар томонидан ҳужумлар уюштирилган.

Савол: қаер назарда тutilмоқда?

465. Қадимдан французларда янги тугилган чақалоқ олдига бир нечта шағам ёқиш одати булган. Ҳар бир шағам азиз-авлиёлар номи билан аталган.

Савол: маросим нима билан якунланган?

466. 1894 йили Сэр Артур Конан Дойль билан учрашуви унинг ҳаётида муҳим роль ўйнади. Унгача ёзганлари, Афғонистон лавҳалари ва бир қанча мелодрамалари ҳеч нима бўлмай қолди. Айнан у сэр Артур билан ўтган суҳбатларидан сўнг, у янги жанрга қўл уради ва дунёга машҳур асарларини ёзадики, бутун у асарларни ҳам ўқиб, ҳам кўриб роҳатланамиз.

Савол: бу машҳур ёзувчи ким?

467. Полковник Жон Эверест эсдаликларида шундай қайдлар бор: «Қаҳратон қиш кунларининг бирида тибетлик овчилар мени овга олиб кетишди. Уларнинг ови жуда гаройиб тарзда ўтаркан: тоғ тагида олов ёқиб, чойхўрлик қилиб ўтиришдан иборат экан. Тўғри, онда-сонда осмонга ўқ ўзиб қуйишларини айтмаса, деярли ҳеч нарса қилмасдан овлари бароридан келишининг гувоҳи бўлдим», дейди Эверест.

Савол: машҳур сайёҳ уларнинг омадли ов усулини қандай изоҳлайди?

468. Голландия шамол тегирмонлари юрти ҳисобланади. Голландияда ҳозир 2 мингга яқин тегирмон сақланиб қолган. 6-7 минг тегирмон бутун мамлакатга етадиган донни ун қилиб бериши мумкин булган. Лекин Голландияда 12 мингга яқин шамол тегирмонлари баб-баравар ишлаган.

Савол: тегирмондан яна қандай мақсадда фойдаланишган?

469. XX аср бошлари Буюк Британия колонияси булган Ҳиндистонда катта сиёсий ва молиявий узгаришлар юзага кела бошлади. Айниқса, Деҳлида халқ галаёнлари, ҳунармандларни иш ташлашлари купайди. Бу Буюк Британия қироли Георг Vни бир мунча ташвишга сола бошлади. Қирол купгина маслаҳатлашувлардан кейин 1911 йили тарихий қарорни қабул қилади ва Деҳлини Ҳиндистоннинг янги пойтахти этиб белгилайди.

Савол: 1911 йилгача Ҳиндистоннинг пойтахти қаер булган?

470. Тасаввур қилинг, сиз қадимги Рим давлатидаги оддий нонвойсиз. Қадимий Римда нонвойлик жуда ривожланган. Сиз ёпган нонларни иккита идишда дастурхонга тортишган. Бир идишда юмшоқ ва янги нонлар, иккинчи идишда қаттиқ қотирилган нонлар қуйилган. Айнан қотган нонларни ҳам сиз махсус букюртма орқали пиширгансиз. Унинг катталиги, кўриниши ҳам бошқача булган.

Савол: қотган ноннинг кўриниши қандай булган.

471. Ўзбек халқ маталларидан бирида айтилишича, ёш оилага меҳмон келибди. Мезбон урф-одатга биноан меҳмонни кутиб олибди: битта новвос, иккита қўйни сўйиб меҳмонни боқаверибди. Меҳмон эса кетаман, демасмиш. Кейин битта эчкини сўйиб берибди. Орадан ун кун ўтиб мезбон: «тирикчилигим ўлда-жўлда бўлиб қолди, меҳмонни ташлаб кетолмаяпман», дебди бир қарияга. Муйсафид ундан меҳмонга нима мулозамат курсатганини сўрабди. Шунда қария: «ия фалон нарса қилмабсанку, бугун бориб шуни қилгин», буюрибди. Ҳақиқатан ҳам ўша куни меҳмон уйга қайтиб кетган экан.

Савол: қария нима иш қилишни буюрган?

472. Археологлар Альп тоғи горларидан 2000 йил олдин яшаган одам қолдиқларини топишган, яна ёғоч курак, юнгли кийимбошлар билан биргаликда турли хил гўшт булакларини ҳам топишган. Орадан 2000 йил ўтсада, гўшт ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари ҳеч ўзгармай сақланган.

Савол: археологлар бу горларни қайси шаҳар ҳудудидан топишган?

473. Эрнест Хемингуэйнинг «Чол ва денгиз» асарида айтилади: «Балиқчилар денгизга тўр ташлашдан олдин қўлларини тозалаб ювиб, ўсимлик ёғи билан ювиб, сўнгра яна артишган». Албатта буни ҳамма балиқчилар қилишлари шарт бўлмаган.

Савол: қандай тоифа балиқчилар қўлларини ёғ билан ювишган?

474. Қадимдан одамлар дангаса ва ишёқмаслиги учун уни ёқтиришмаган. Япон самурайлари қондасига кура уни баб-баравар мавқеда ушлаш талаби бўлган. Улар ҳақида 4 минг йил илгари Қадимги Мисрда деворларга чизилган суратлар ҳам шоҳидлик беради.

Савол: нимани одамлар дангаса деб камситишган?

475. Агата Кристи турмуш ўртоғи билан Эронда бўлганчоғи, Исфахондаги бир меҳмонхонада турганини ёзган. Меҳмонхона унчалик ёмон эмасу, таомномаси биров ночорроқ эканини айтади. Эрталаб пирог, тушда қовурилган гўшт, кечкига биронта шўрва. Неча кун яшаган бўлса ҳам таомнома ўзгармаган. Тагин энг қизиги нонуштада ҳам, тушликда ҳам, кечкида ҳам ҳозир «Заковат» сандиқчасида бор бўлган нарсанинг столга қўйилиши тоқатни-тоқ қилади.

Савол: сандиқчада нима бор?

476. Ёнгоқ жуда пишиқ ва қимматбаҳо дарахт ҳисобланади. Усталарнинг айтишича, ёнгоқ тахтасига ишлов беришдан олдин у бир неча кун сувга солиб қўйилади ёки уч кун сувга солиб қайнатилади.

Савол: бу иш нега бажарилади?

477. Биринчи афоризм: «У ўзгалар томонидан пайхон этилган яланглик».

Иккинчи афоризм: «Унда ҳаётнинг энг ёрқин изларини кўриш мумкин». Бу икки афоризм бир ҳолат ҳақида.

Савол: бу машҳур қайдлар нима ҳақида?

478. Бу аёл 1936 йили 14 феврал куни Хоразмнинг Урганч шаҳрида тугилган. 1982 йилда автоҳалокат ва огир касаллик туфайли ота юрти Польшада қазо қилиб, Варшавадаги қабристонга қўйилади. Унинг маҳобатли қора қабр тошида маъюс чехраси, нота калити, микрофон ва нота альбоми ўйиб туширилган. Ижоди ҳақида гапирилганда эса, унда шарқона қудрат, гарбга хос эҳтирос мавжуд дейилади. Ўзи Урганчда тугилган, Польшада қазо қилган, фамилияси эса бошқа миллатта мансуб.

Савол: унинг исм-шарифини топинг?

479. «Заковат» сандиқчасида халқ яратган мослама бор. Лермонтов Кавказ ҳақидаги асарларидан бирида унинг келиб чиқиши қадимий шарққа бориб тақалишини, мустақиллик, озодлик сўзлари унга бегона, оддий, содда халқнинг онги ўзгармаслиги учун ишончли ҳимоя деб ёзиб қолдирган. Сандиқчада Лермонтов «Мцири»да тасвирланган нарсa бор.

Савол: сандиқчада нима бор?

480. Урта асрга оид машҳур ибора:

Ёки бир соат утириш керак,

Ёки минг қадам юрмоқ зарур.

Савол: қачон?

481. Япониялик олимлар бир антиқа гул яратишди. У эрталаб пуштиранг, кундузи тўқ қизил ва кечга бориб оқ раиғга киради. Олимлар узоқ уйлаб бу гулга бир инсоининг номини беришди.

Савол: кимнинг номини?

482. Венециядаги иморатларнинг бошқа шаҳардаги уйлардан иккита фарқи бор. Биринчиси ҳамма иморатлар сув устига қурилган.

Савол: иккинчи фарқни топинг.

483. «Оқ танлилардан фарқли ўлароқ Том амакининг уйчаси жуда тор ва болахоиасифат ошхонадан иборат эди. Ошхонанинг мўрисидаи ташқарига қаралса, қора танлиларининг хароба уйчалари кўзга ташланади. Ҳовлидаги эгри-бугри кир иладиган симларга осилган, ранги оқиб кетган кийим бошлар, бу жойда кимлар яшашига аниқлик киритгандек гўё».

Савол: асар муаллифини ва асар номини топинг.

484. «Заковат» сандиқчасидаги рамзга қисқача изоҳ: уни қизил ранги фуқароларнинг ватанпарварлигини билдирса, оқ ранг икки халқнинг бегубор бирлиги ва қорни билдиради. Унда яна бир нарса қолди, у ҳам ўша юрт аҳолисининг бирлигига ишора қилувчи табиат маҳсули, маҳсулоти эмас.

Савол: сандиқчадаги рамзни топинг.

485. Хитой тилида юз бу—ой, Ши- юз- октябр, ноябр эса шии юз. Энди жи-мейд-ан-юз сўзларига эътибор қаратинг. Бу ҳам битта ой номини билдиради.

Савол: бу қайси ой?

486. «Заковат» сандиқчасидаги мосламанинг илк нусхалари XX асрнинг бошларида пайдо бўла

бошлади. Уни йўлга қўйган фирма аввал миксерлар ишлаб чиқарган. Сандиқчадаги янгилик тез орада айрим тоифа инсонлар орасида оммалашиб кетди. XX аср 30-40 йилларига келиб, унинг такомиллашган нусхалари пайдо бўла бошлади. 1960 йилларга келиб унга бўлган талаб жуда ошиб кетди ва мослама кўплаб ишлаб чиқарила бошланди.

Савол: сандиқчада нима бор?

487. Панама шляпаларининг ватани Эквадор ҳисобланади. Кито шаҳридан бўлган бир тикувчи уни илк бора сотувга чиқарган. Бир зумда бундай шляпалар кўплаб ишлаб чиқарила бошланди. У аввал шляпа деб номланган, кейинроқ панама деб атала бошланган.

Савол: нима сабабдан бу шляпалар панама деб атала бошлаган?

488. Буюк Британия электроэнергия агентлиги «Бритиш роус Лимитед» компаниясига дунёдаги энг узун ва энг мустаҳкам сим — тросга буюртма берган. Буюртма ўз вақтида катта шов-шувга сабаб бўлиб, анча йиллардан бери иш беряпти.

Савол: агентлик бу симларни қарга ишлатган?

489. Алишер Навоий «Хамса»даги рассом Шопур унга моҳирлик билан сурат чизиши айтилади. Бугунги кунда унга сурат чизиш борасида ҳиндистонлик Арванд Амарайя тенгсиз ҳисобланади. Унга чизилган суратларнинг фото кўргазмаси ҳам ташкил этилган.

Савол: рассом нимага сурат чизган?

490. 1886 йил 29 январда илк бор унга патент олган одамнинг фамилиясидаги биринчи бутинига мос келиши кўпгина қарама-қаршиликларга сабаб бўлган. Маҳсулотни у кашф қилган деган фаразлар ҳам бор.

Агар ихтирочининг фамилиясини топсангиз, маҳсулот номи ҳам топилади.

Савол: 29 январ 1886 йили ким, нимага патент олган?

491. XX асрда яшаб ижод этган машҳур рассом Пикассонинг суратлари ҳаётлигида ҳам жуда харидоргир бўлган. Пикассонинг асарлари куп уғирланар ва қалбакилаштирилар эди. Полиция инспекторининг бир таклифидан кейин рассомнинг асарларини қалбакилаштиришнинг иложи бўлмай қолди. Суратдаги битта белги орқали экспертлар қалбаки суратни фош қила олишган.

Савол: қандай қилиб?

492. Одатда мажлисларда овоз бериш натижалари кутарилган қўллар сонига қараб ҳал қилинади. XVII асрда Ирландияда овоз тўплаш оёқлар сони орқали ҳал қилинган. Дарвоқе, ҳозир ҳам Англия парламенти айрим ҳолларда оёқлар орқали овоз бериш усулидан фойдаланиб келади.

Савол: оёқда овоз бериш усули қай кўринишда бўлади?

493. 2000 йилнинг бошларида уларнинг сони 5 ярим мингдан ошиқ эди. 1380 актёр, 450 та продюсер, 417 та сценарист, 413 та овоз режиссёри, 354 та режиссёр, 352 та турли оммавий ахборот воситалари вакиллари, 348 та пресс-атташе, 253 та бастакор, 161 та фотограф ва яна 397 та фахрий аъзодан иборат бўлган.

Савол: кимларнинг сони 5 ярим мингдан ошиқ?

494. «Менга сиз энг сунғи чақангизини беришдан қурқманг. Мол билан қайтмасада, қалбингиз кучасига эркин қушла учиб қираман. Сунгра уйсиз, хокисорларни юборинг менинг қошимга. Ўксик қалблари остонасини бир зумда тиллога айлантираман».

1903 йилда бу битик бир ҳайкал кўксига уйиб ёзилган.

Савол: ҳайкал номини топинг.

495. 1906 йили Парижда югуриш мусобақаси ташкил этилган. 300 та қатнашчи иштирок этган бу турнир голибининг натижаси 3 дақиқа-ю 12 сония бўлган.

Савол: бу мусобақа қандай сана муносабати билан ўтказилган?

496. XXII аср илгари Хитойда қурилган император саройининг бир аҳамиятли жиҳати бўлган. Кетма-кет императорга қилинган суиқасдлар саройини шундай қилиб қуришга мажбур қилган. Сарой ичига беркитиқча қурол билан киришнинг иложи йўқ эди.

Савол: улар бунга қандай эришганлар?

497. Маҳмуд Қошгарий «Девони лугатит турк»да туркий сўзларни изоҳлаган. Рус сўзларини Владимир Даль изоҳлаган. Даль лугатининг 2-бетида бир сўзга шундай изоҳ берилган: ханжарли милтиқ, тўппончалар, найза, қалқон ва бошқалар.

Савол: бу қайси сўзга берилган изоҳ?

498. 1936 йили Берлинда ўтган олимпияда ўйинлари ўтадиган стадионда махсус қазилган чуқурчалар бўлган. Масалан, сакраш секторларида 1-1,5 метрлик ўралар бўлган.

Савол: чуқурлар нима мақсадда тайёрланган?

499. Қадимги Миср тарихига кўра биз сурайдиган нарса ҳатто фираъвнлар даврида ҳам бўлган. Византия давлатининг Мисрга тажоввузи туфайли у ёпилган, орадан бир мунча муддат ўтиб, Хорун ар-Рашид унга яна жон киргизмоқчи бўлади, аммо у амалга ошмай

қолади. Хорун ар-Рашид ўтгандан кейин орадан тахминан 1000 йиллар ўтиб унга яна жон киради.

Савол: савол нима ҳақида?

500. «Шахмат тарихи» китобида бу ўйиннинг ривожланишига кўпгина қироллар, шоҳлар катта ҳисса қўшгани ёзилган. 1119 йили бўлиб ўтган шахмат матчи Франция қироли Людовик IV ва Англия қироли Генрих I ўртасида ўйналган. Шу матч шахматга бир янгиликнинг кириб келишига сабаб бўлган.

Савол: қандай янгилик?

501. XVI асрда бу ишни қилган кишиларни ҳатто черковга киритишмаган. XVII асрда у иш учун ҳатто калтакланишган. Бугун кўпгина давлатларда бу иш учун бир йил қamoқ жазосига маҳкум қилиниш, йирик миқдордаги жаримага тортилиш мумкин.

Савол: академик Илья Мечниковнинг унга қарши айтган энг машҳур иборасини топинг.

502. Замонавий эртақ: бор эканда йўқ экан, тўртта паҳлавон бор экан. Улар узоқ сафарда бўлиб ўз уйларига қайтишибди. Келишлари билан шаҳар дарвозаси беркилиб қолибди. Шунда биттаси дарвозани тақиллата кетибди, иккинчиси девордан ошмоқчи бўлибди. Учинчиси, булар иш бўлди, эрталаб дарвоза очилишини кутамиз, дебди.

Савол: эртақ қиссасидан ҳисса чиқаринг ва охиригиси бу ҳолатга қандай муносабат билдирган?

503. *Савол: нега қанд толинган чой қандсиз чойдан кўра тез совийди? Қандай физик ҳодиса рўй беради?*

504. Бу нарса шиnam ва кўркам хонадонларда бир томонга қийшайган, урингансимон бўлади. Файзсиз хонадонлардагиси янги ва хушқомат бўлади.

Савол: бу нима?

505. Лев Николаевич Толстой яратган бу асар ўз вақтида жуда ноёб бўлган. Гарчи бу Толстой яратган энг сўнгги асар бўлсада: «Барча асарларимдан унга кўп меҳнат сарф қилганман, бунинг устига ҳеч бир асаримни буюртма асосида яратмаган эдим», деб қайд этганди ёзувчи ўз вақтида.

Савол: Толстойнинг энг сўнгги асарини топинг.

506. Яқинда Бухоро сафарида бўлган савол муаллифи йўлда «Заковат» сандиқчасидаги предметни кўрган ва тагидаги ёзувни ўқиган: «Қозон мис ва латун заводи маҳсулоти».

Савол: сандиқча ичидагини топинг.

507. 2006 йили 28 октябр куни Озодлик ҳайкалининг қурилганига 120 йил тўлиши муносабати «Нью-Йорк Таймс» газетасида бир мақола чоп этилади. Унинг сарлавҳаси «29, аммо жуда мағрур».

Савол: сарлавҳадаги 29 рақами нимани англатади?

508. Шахмат устаси Пескаторе 1976 йилги Италия биринчилигида энг охириги ўринни эгаллагач, ҳамкасблари Роберт Фишерга сенинг ҳам гуруринг топтади, келиб Пескаторе учун реванш ол деган мазмунда ҳазил телеграммаси юборадилар.

Савол: жаҳон чемпиони нега итальян шахматчиси учун ўч олиши керак?

509. Ўзбек оилаларида бўлгани сингари япон хонадонларида ҳам тугилган чақалоқлар исмида ўзига яраша маънолари бор экан. Масалан, XIX аср охири XX аср бошларида Токио шаҳридаги ишчи оилаларида Томэ деган исм кўпайиб кетгани айтилади.

Савол: Томэ исми қайси ўзбекча сўзга яқин?

510. «Фан ва ҳаёт» журналида ёзилишича, бу жонзотнинг иккита энг катта ютуғи бор, биринчиси, у жуда узоқни кўра олади. Иккинчиси, у жудаям чиройли. Битта энг катта камчилиги орқа томонни яхши кўролмайди.

Савол: бу қайси жонзот?

511. 1990 йилларнинг энг зур футболчиларидан Юрген Клинсманн «Тоттенхэм» клубида жуда муваффақиятли ўйнаб юрган чоғларида унга бир гуруҳ ўқитувчилардан мактуб келади. Мактуб эгалари миннатдорчилик билдириб, мактаб ўқувчилари орасида унга қизиқиш кучаяётгани ҳақида ёзилган эди.

Савол: мактубда нимага қизиқиш ортаётгани баён этилган?

512. Файласуф Беме, математик Бернулли, кимёгар Берцелиус, бастакор Оффенбах, генерал де ла Гарди, ёзувчи Гриммлар. Бу машҳур шахсларни яхши биласиз.

Савол: уларни бирлаштирувчи номни топинг.

513. Тажрибали балиқчилар форель балигини бу мавсумда умуман ушлаб бўлмаслигини билишади. Шунинг учун бу қисқа мавсумни тезроқ ўтиб кетишини хоҳлашади. Бу пайтда уларда емиш етарли бўлиш билан бирга, табиатнинг ўзи ҳам уларга қармоқ ташлашга монелик қилади.

Савол: бу қайси мавсум.

514. Данте жуда юқорилаб кетган амалдорларга шундай маслаҳат бериб бир ўхшатиш қилади; парвози қанча юқори бўлмасин, у қуш ерга яқин учишни қанда қилмайди.

Савол: қайси қуш назарда тутилади?

515. Замонавий француз файласуфи Поль Моран: «Ҳамма шаҳарлар ҳам одамга ухшаб қарийди, аммо у шаҳар ҳаммадан тез қаримоқда». Яна бир шоир уни огир касал аёлга ухшатади ва унга «нарциссизм» ташхисини қўяди.

Савол: «нарциссизм» қандай курунишда бўлади?

516. Герберт Уэлснинг бир машҳур асари қаҳрамони профессор Гнистон бир мақсадда дунёнинг ярмини кезиб чиқади. У коллекцияни бойитиш мақсадида Калькуттада бўлиб, бир хизматкорни ёллаб, бир ой ишлатиб пул бермай ҳайдаб солади. Европадаги меҳмонхоналар гарсонларига чой-чақа бермай ҳайдайди. Петербургдаги извошчиларни алдайди, дайдиларни тўлаб май қуйиб беради.

Савол: профессорнинг мақсади нима бўлган?

517. «Ҳаммаси итлар ҳақида» китобида итлар тўғрисида маълумотлар, афоризмлар ва ҳазиллар берилган. Ҳатто асар персонажлари ҳам маълум сабабларга кўра бу китобчага киритилган.

Савол: Гоголнинг «Ревизор» комедиясидаги қайси персонаж қайси жинсий иши учун бу китобдан урин олган?

518. XV асрда Европада вабодан жуда катта хавф пайдо бўлади. Флоренция яқинида вабо тарқагач, денгизчиларни сақлайдиган бир орол бўлган. Кемани эса чуқтириб юборишган. Лекин барибир шаҳарга вабо кирган. Вабо чуқтирилган кемалардан тарқалган экан.

Савол: чуқтирилган кемалардан қандай қилиб вабо тарқаши мумкин?

519. 2003 йилда бир жаҳон рекорди қайд этилди. Рекордни қайтарганлар сони 9 тага етди. Қизиги, 9 киши бу рекордни энди янгилай олмайди. Рекорд

қайдномасида 3 та рақам зикр этилади. Биринчиси — 9, 9 та рекордчи, иккинчиси — 14 рақами.

Савол: учинчи рақамни сиз топинг.

520. Украин халқ топишмоғи:

Бу не ҳайвон, қишда овқат еб, ёзда ухлар, гарчи қони бўлмасада, бадани ҳузурбахш, иссиқ, бир ўтирган киши ундан туриб кетолмас.

Савол: топишмоқнинг жавобини топинг.

521. Дунёда лугатлар куп. Фасмер лугатида ҳаммамиз киядиган бир кийим ҳақида жуда қизиқ маълумот берилган. Унга кўра, бу кийим кўпроқ баҳор тугаши арафасида кийилган. Шу кийим «Заковат» сандиқчаси ичида турибди.

Савол: сандиқчада нима бор?

522. Афанди Тошкентда бўлиб, қишлоғига қайтгач бир одамга шундай таъриф берибди: «Бир қарасанг ҳисобчига ўхшаб чўт ташлаб кетади, яна бир қарасанг тикувчи бўлиб, нина-ипда иш тикади, зум ўтмай этикдўз бўлиб, этикка мих қоқиб кетади, сартарош бўлиб қаламтарошини ўткирлайди. Аммо кўринишидан на тикувчига, на этикдўзга ўхшайди».

Савол: Хўжа Насриддин шаҳарда кимни кўрган?

523. Ўзбекистонда суд ишларини илгари қозилар қозихоналарда олиб боришган. Фуқаролар шу ерга келиб ўз арзларини айтишган. Аёллар арзга келганда ёнларида бир эркак бўлиши талаб этилган.

Савол: эркак қозихонага нега таклиф этилган?

524. Жиззах шаҳридан 68 км узоқликда жойлашган бу шаҳарчада 18 минг аҳоли истиқомат қилади. Бу тарихий шаҳар қадимда Сарсанда, Сусанда, Сабза каби номлар билан аталган. Самарқанд, Бухоро, Шош, Фаргона водийси шаҳарларини боғловчи катта

карвон йулида жойлашгани унинг равнақига катта ҳисса қўшган. Бу шаҳар ёнида Даштобод темирйул станцияси ҳам жойлашган.

Савол: бу қайси шаҳарча?

525. Ўзбекистон Миллий Энциклопедияси IV жилдида бир тоифа инсонларга шундай таъриф берилган. Унга кура, ночорлик туфайли одам унга маълум муддат рўзи бўлади. Эраимизнинг IV-V асрларида Ўрта Осиё халқлари орасида бу тоифадаги инсонлар шакллана бошлаган ва ҳалигача давом этмоқда.

Савол: ночорлигидан нимага розилик беришган?

526. Марҳум ёзувчимиз Саид Аҳмад ҳикояларидан бирида: «Инсон фақат ўша пайтдагина, ўзи билан ўзи узоқ вақт қолиши мумкин. Бу шунчалар даҳшатли пайтки, инсон ўзини-ўзи ёқтирмай кетади. Ёшлигимда отам ҳам бу пайт ҳақида жуда хуноб бўлиб гапирар эдилар. Энди эса ёшим ўтган сайин бу ҳолат ўзимни ҳам бошимга тушаяпти».

Савол: ёзувчи инсондаги қайси пайтни қаламга олган?

527. IX-XI асрларда араб отларининг довруғи оламга ёйилган. Уни Осиёда ҳам, Европада ҳам қадрлашган. Ўша пайтларда араблар отларини Европадаги жудаям кичик бир жонзотга алмашишган. Чунки унга араб дунёсида ҳам талаб катта бўлган. Қандайдир фойдаси учун уларни бир донасига битта учқур от беришган.

Савол: матнда қай жонзот сўралмоқда?

528. Бугун миждоз атамаси анча фаол инсонлар тоифасиганисбатанишлатилмоқда. Қадимгиримликлар миждоз, яъни клиент сўзи билан яқин қариндошларини аташган. Қандайдир бир воқеани содир бўлиши, бу қариндошларни клиентга айлантирган.

Савол: қандай воқеа?

529. Машҳур Руаль Амундсен 1910 йили Антарктикага узоқ муддатли саёҳатга жўнайди. Экспедициянинг 212 та аъзоси бир неча ой тадқиқотлар қилиб ватанларига беталофат, эсон-омон қайтиб келади. Лекин уларнинг сони 221 тага қупайиб қайтади.

Савол: аъзолар сони нимага қупайган?

530. Граммафонга 1887 йилда патент олинган. 1892 йилда «Одеон» фирмаси айланадиган пластинкага патент олган. 1904 йилда «Одеон» фирмаси яна бир патент олган.

Савол: иккинчи патентни нимага олган?

531. Французлар битта от қўшиладиган енгил икки гилдиракли аравани шундай ном билан аташганки, бу чиройли ном бутун ҳам сақланиб қолган.

Савол: у аравани қандай номлашган?

532. Кинотанқидчи Самуэль Гольдвиннинг ушбу машҳур жумласини битта сўз билан яқунланг: «Кино қачон ўлади, қачонки кинотеатрларда у бўлмаса».

Савол: нима бўлмаса?

533. Озарбайжон халқ мақоли:

Етим бола ... (3 та нуқта) ўзи боғлайди.

Савол: 3 та нуқта ўрнидаги сўзни топинг.

534. «Рамзлар лугати» китобида у, яъни «Заковат» сандиқчаси ичидаги нарса илгаридан тоза қалб ва ҳаққонийлик рамзи сифатида зикр этилган. Шундан бўлса керак, 1896 йилги Олимпиада ўйишларида ҳакамлар мусобақада фақат у билан иштирок этишлари талаб этилган.

Савол: сандиқчадаги нарсанинг фақат номини эмас, сифатини ҳам тўғри топинг.

535. «Мицубиси» фирмаси 1870 йилларда ташкил топган. Бу фирма эмблемасида 3 та ромб шаклидаги винт тасвирланган. Бу айнан 1870 йилда қабул қилинган эмблема.

Савол: бу оддий ромб шаклидаги винтларни фирма нега ўзига эмблема қилиб олган?

536. XX аср бошларида Бельгияда сиёҳ ишлаб чиқариш соҳаси жуда ривожланган эди. Автомат, шарикли ручкалар бўлмаган пайтлари сиёҳнинг қадри жуда баланд бўлган. Буюртмаларга мувофиқ 15 фоиз сиёҳ тез қурийдиган сифатда ишлаб чиқарилар эди. Нархи бироз қиммат бўлсада, ундай сиёҳларнинг ўз буюртмачилари бор эди.

Савол: кимлар буюртма берган?

537. Қуйидаги таърифга диққат қилинг:

Унинг қиргоги яшил, сувлари қизил, балиқлари қора.

Савол: у нима?

538. Гарбий Европада барон унвонини олган кишилар бевосита қиролнинг вассали ҳисобланишган. Уларда қирол кенгаши аъзоси, кейинчалик парламентда энг юқори лавозимга сайланиш ҳуқуқи ҳам бўлган. Германия ва Францияда барон унвони графдан кейин турган. Англияда эса барон унвони ундан кейин турган.

Савол: XIII-XV асрларда Англияда энг юқори унвон нима бўлган?

539. Машҳур футболчиларни ҳар бир хатти-ҳаракати журналистлар эътиборида бўлади. 2005 йилдаги рўйхат:

Сартарош учун бир ойда Уэйн Руни 2 минг доллар, Райан Гиггз 3 минг, Адебайор 5 минг, Дидье Дрогба 6 минг доллар сарф қилинган.

Рўйхатнинг бошида хитойлик Сунь Цзихай бўлиб, у сартарош учун ҳар ойда уртача 12 минг доллар сарф қилган экан.

Савол: нега у бунча қимматга соч олдирган?

540. Лондон шаҳрида «Газеталар тарихи» деган музей бор. «Ллойдс Ньюз» газетаси 1696 йилда чоп этилган экан. Ундан олдин ҳам бир газета бўлган, лекин тарих музейида айнан «Ллойдс Ньюз» билан газеталар тарихи бошланган деб қайд этилган.

Савол: нимага биринчи газета бу рўйхатдан тушиб қолган?

541. Кучманчи халқлар учун ўтовнинг аҳамияти жуда катта. Улар ўтовни қурганда эшигини жанубга қаратиб қуриб, уй ичидаги жиҳозларни ҳам бир хил кетма-кетликда, жойини ўзгартирмасдан ўрнатишган. Ўтов улар учун яшаш жойи. Ўтовни доимо бир хил жойлашиши улар учун аҳамиятли бўлган. Шамолдан тўсилган ва уй ичи иссиқ бўлган.

Савол: яна қандай сабаб билан ўтовлар шу тахлит тикилган?

542. Бу давлат ҳудудининг катталиги жиҳатидан 110-ўринда, аҳолиси сони бўйича 73-ўринда, 16-ўринда халқаро савдо-сотиқ бўйича, валюта захираси бўйича 6-ўринда, аҳоли жон бошига тушадиган соф фойда бўйича 4-ўринда. Травма — жароҳат олиш бўйича ҳам юқори ўринларда туради.

Савол: бу қайси давлат?

543. Табиат музейларида ҳайвон ва қушларнинг қотирилган нусхалари сақланади. Узоқ муддат сақлаш, куя тушмаслиги учун уларга нафталин билан ишлов берилар эди. Ҳозир бир соҳа кишиларининг аралашуви туфайли бундай ишлов бериш тўхтатилган.

Савол: қайси соҳа кишилари?

544. Крис Касперский фақат компьютер ҳақида эмас, бошқа соҳалар бўйича ҳам китоблар ёзган. Масалан, «Об-ҳаво энциклопедияси» китобида, унинг ўзгариши билан боғлиқ табиий ҳолатлар ҳақида ёзган. «Агар, — деб ёзади у, — қишда уларни қор устида кўриб қолсангиз, билингки, кунлар исий бошлаётган бўлади».

Савол: нимани?

545. Шундай предметлар борки, Урта асрларда уларни кўрсатиш билан жангдаги мағлубият билдирилган.

Савол: қайси предметлар?

546. Дунёда кинофестиваллар кўп. Шундай бир фестивал борки, унда ижтимоий фильмлар намойиш этилади. Фестивал рамзи ёнаётган бир варақ қоғоз. Фильмлар мавзуси ҳар хил бўлиб, бирон соҳага бағишланмаган.

Савол: фестивалда қандай фильмлар намойиш этилган?

547. Табиатга ошно бир замонавий шоирнинг ўз қизиқишларидан келиб чиқиб ёзган хоккуси шундай янграйди:

Май, июн, июл, август ўтиб,

Етиб келдик унга.

Савол: шоир нимага қизиққан?

548. Оноре де Бальзакнинг фикрлари: «У энг узоқ ахлоқ тузатиш муассасаси. Ахлоқ тузатиш колониясида ёмон хулқингиз билан сиз жазо муддатини тўзишингиз мумкин. Аммо Бальзак назарда тутган муассасада ёмон хулқ билан жазо муддатини тугатишингиз ҳам мумкин». Бальзак яна шуни қайд этадики, бошида ҳаммаёқ гузал бўлиб туюлади.

Савол: Бальзак нимага бу фикрни билдирган?

549. 1981 йилдан бери Хитой киноакадемиясининг «Олтин хўроз» мукофоти таъсис этиб келинади. Энг яхши фильм, актёр, режиссёр ва бошқа энг яхшилар «Олтин хўроз» мукофотини олишади.

Савол: нима учун мукофотнинг номи «Олтин хўроз»?

550. 1996 йилда Малайзия Маориф вазирлиги мутахассиси Саҳаҳизан Туан Ҳамза мактаблардаги ўқувчилар кундаликларини қалбакилаштириш, беркитиш ҳолларининг олдини олиш мақсадида бир янгиликни жорий қилди. Бу янгилик ҳозир кўпгина давлатларда амал қилмоқда ва янгиликдан ота-оналар хурсанд.

Савол: бу янгиликни топинг.

551. Стефан Цвейг «Мария Стюарт» романи бошида худди пьесаларда ишлатиладиган услубдан фойдаланиб, романда қатнашувчиларни номма-ном зикр қилиб чиққан. Персонаж лавозими ва исм-шарифи кўрсатилган. Таништирилганлар орасида яна бир персонаж бўлганки, муаллиф унинг касбини ёзиб қўйган, холос.

Савол: персонажнинг касбини топинг.

552. Венгриядаги энг кенжа шаҳарнинг номи Дуна уй варош деб аталади. Бу атамадаги «Дуна» сўзи Дунай дарёсини билдиради.

Савол: «уй варош» сўзлари қандай таржима қилинади?

553. Қарийб уч аср дунё мўғул истилосига қарши курашган. Тарихчиларнинг қайд этишларича, уларни кўп ҳолларда феврал ва март ойларида енгитиш осон бўлган экан.

Савол: нега айнан шу ойларда улар кўп мағлуб бўлишган?

554. XX аср охирларигача энг оммалашган жарроҳлик операцияси кўричакни олиб ташлаш бўлган. Бугунга келиб бошқа бир операция биринчи уринга чиқиб олди.

Савол: бу операция билан одамлар нимани олдиришади?

555. Урта асрларда унинг қизил рангдагисига фақат аристократларнинг ҳаққи бўлган. Агар оддийроқ одам ўзбошимчалик қилиб қўйса, боши танасидан жудо бўлиши мумкин экан. Бизда эса унинг қанақа рангда бўлишининг аҳамияти йўқ.

Савол: ниманинг қизил рангдагиси сўралмоқда?

556. Курка, гоз ва ўрдакнинг жигарини таклиф этишса, сиз қайси бирини танлардингиз? Мазали таомни хуш кўрувчилар ҳеч иккиланмай ўрдакникини буюради.

Савол: нима сабаб ўрдак жигари курка ва гозникидан мазали?

557. Статистик маълумотларга кўра, Францияда у транспорт энг кўп ишлатиладиган ҳаракат воситаси ҳисобланар экан.

Савол: транспорт воситаси номини топинг.

558. XVII асрда Испания университети профессори Парижга янги китоблар олиб келиш учун юборилади. У шундай бир янгиликни олиб келадики, университет мудир кириш дафтарига нима деб қайд этишни билмай турганда, ўша профессор «4 та томонидан ўқиладиган китоб» деб ном беришни маслаҳат беради.

Савол: у нима?

559. Ер сайёрамизда жуда кўп денгизлар бор. Айрим денгизлар ўз номини давлатлардан олган. Масалан, Япон соҳилини ювгани учун, у денгиз Япон номини

олган. Норвегия қиргоғини ювган денгиз Норвегия денгизи деб аталади. Бир ёш давлат эса ўз номини ёнидаги денгиздан, яъни Қизил денгиздан олган.

Савол: давлат номини топинг.

560. «Заковат» сандиқчасидаги нарсанинг пайдо бўлиши суратлар, кўргазмалар намойишининг ўтказилишига олиб келди. Чунки у XVII асрдаёқ жуда кўп зодагонлар хонадонидан ўрли олишга улгурган эди. У Европа бойларининг жуда кўп вақтини олганидан бўлса керак, уларни бу гоёга ундаган.

Савол: сандиқчада нима бор?

561. Эрамининг IV-V асрларида Испан денгиз флоти катталашиб, кўплаб бошқа соҳа одамлари ҳам денгизчиликка қабул қилина бошланди. Бу эса ўзига яраша қийинчиликларни келтириб чиқарди. Деҳқон-денгизчиларни бу соҳага ўргатиш учун ҳатто шолгом ва пиёздан фойдаланишга мажбур бўлишган.

Савол: шолгом ва пиёз орқали денгизчилар нимага ўргатилган?

562. Япон телеканалларидан бирида 2003 йилдан бери тарихий-социал, анимацион роликлар бериб бориш йўлга қўйилган. Битта умумий номдаги бу фильм — роликларнинг муаллифи бир инсон эканлиги диққатни тортади.

Савол: бу тарихий фильм-роликларнинг муаллифи ким?

563. XX аср бошларида Мисрда суд ишлари йўлга қўйилган. Айни шу даврларда суд биноси олдида баъзи кишилар ўз хизматларини таклиф қилиб юришган. Уларга хизматларининг оғир, енгиллигига қараб 6 доллардан 60 долларгача ҳақ тўлашган.

Савол: улар судда қандай вазифани бажаришган?

564. Айтишларича, бу маликанинг ватани Марказий Америка экан. XV аср охирларида у Европага ташриф буюради. Малика унвони унга анча кейинроқ берилган.

Савол: унинг номи ва қаернинг маликаси эканини айтинг.

565. Ҳарбий тарғибот ишлари билан шуғулланувчи мутахассислар, немислар уруш пайти ҳарбий техника билан рақибни енгитиш мумкин деб ҳисоблашларини қайд этишган. Америка аскарлари учун галабанинг калити буйруқни сўзсиз бажаришда экан. Японлар фикрича, аскарларнинг шахсий қаҳрамонлиги уруш тақдирини ҳал қилади, французларда кучли тактика галаба омили саналар экан.

Савол: хитойликлар учун урушда галаба калити нима деб баҳоланади.

566. Артур Конан Дойлнинг «Бригадир Жерарнинг жасорати» китоби қаҳрамони Этьен Жерф болалигидан бу икки рангни ёқтирганини айтиб, 1812 йилдан кейин айнан шу икки рангни кўрарга кузи йўқлигини баён этади. Уларни ёнма-ён кўриб, асабийлашганидан ҳатто беҳуш бўлишгача боради.

Савол: у қайси иккита рангни нима учун ёқтирмай қолган?

567. Бир пайтлар «Огонёк» журнали ходимлари ойномада бир уйин ташкил этиб, уни нима деб эълон қилишни билмай туришганда «Известия» газетасида бир эълон чоп этилиб қолган. Газетада пиониночи Крючер концерти эълон қилинган эди. Шунда журнал муҳаррири бу уйинни Крючернинг исми билан номлашни таклиф қилади.

Савол: қайси уйинни?

568. 1911 йил 21 августда рўй берган бу нохуш воқеадан французлар ўзларини ҳақоратлангандек ҳис қилишди. Улар бутун айбни Германия кайзери Вильгельм II га қўйишди. Ўз навбатида Германия газеталари бу далил французларни немис халқига қилган уйдирмаси деб бонг уради. Сал бўлмаса икки буюк халқ орасида уруш чиқай деб турганда бу нохуш ҳодиса ўзининг мантикий якунига етди.

Савол: 1911 йил 21 август кунин қандай воқеа рўй берган?

569. Бу фамилияли машҳур кимёгар, спортчи, физик, ҳатто билимдон ҳам бор. Энг машҳури 1906 йили тиббиётдаги буюк кашфиёти учун Нобель мукофотини ҳам олган.

Савол: қайси фамилия сўралмоқда?

570. Биз сўрайдиган инсон ҳақидаги жумбоқли китобда сўз боши ўрнида шундай ёзилган. «Агар у башоратчилик билан шутулланганида Нострадамуслар оёқ ости бўлиб қоларди. У тушида кўрганларни ҳаётда акс эттира олар эди. Икки юз, ҳатто уч юз йил кейин бўладиган ҳодисаларни ифодалай олган. «Башорат» номли илмий асар ҳам ёзиб қолдирган. Шу китоб асносида эса биз сўраётган асар пайдо бўлган.

Савол: келтирилган маълумотлар қайси китобдан олинган?

571. Польшада уни кўрганлар: «У келдим, демак товуқ ва куркалар тухумдан қолади», дейишади. Жанубий Америка туб аҳолиси уларнинг кўпайиши «померо», яъни довулни келтириб чиқаради деб ҳисоблашади.

Савол: ниманинг кўпайиши довулни келтириб чиқариши мумкин.

572. 1893 йили Лондонда норозилик намоийиши бўлиб ўтади. Намойишчилар мотам кийимида қўлларига қора ленталар тақиб бир инсоннинг суратини кўтариб олиб, сурат тагига «қотил» деган ёзув ҳам битилган эди.

Савол: бу норозилик намоийиши қатнашчилари кимларнинг суратини кўтариб олишган?

573. XX аср 70 йилларнинг охирида Ғарб сиёсатшунослари бу воқеани социализмга берилган зарба деб баҳоладилар. Социалистик блоклардан бирида бўлиб ўтган бу воқеага коммунистлар ҳеч қандай муносабат билдиролмай ҳам қолншди. Улар, бор-йўғи бир одамнинг сафимиздан чиқиши ҳеч қандай йўқотишни англатмайди, деб баҳоналар қилишди.

Савол: бу ерда қайси воқеа назарда тутилмоқда?

574. Бу актёр 1946 йили 6 июлда таваллуд топган. 1978 йили у профсоюзнинг қандай кучи борлигини ҳаммага курсатиб қўйди. Айнан 15 йил давомида профсоюзга аъзо бўлиш уни дунёга машҳур қилди. Биринчи ва иккинчи фильмларда у фақат бош қаҳрамон ролини ижро этган. Учинчи фильмига ўзи режиссёрлик қилди, сценарий ёзди ва бош ролни ҳам ижро этди. Учинчи фильмини у тана аъзоларидан бирининг номи билан атади.

Савол: учинчи фильмнинг қандай номланганини топинг.

575. АҚШ тилшунослари ўрганиш қийин бўлган тиллар рўйхатини эълон қилишган. Биринчи уринда суахил тили, иккинчиси - иврит, учинчиси - япон, тўртинчи тили нафақат ўрганиш, ёзиш ҳам қийин.

Савол: бу қайси тил?

576. XVIII аср биринчи йилдан кейин, шаҳарнинг зарар етказиши мумкин, д

Савол: уларнинг жавоб беринг.

577. 1995 йил Болга қилинмаган ҳолда, яъни кў кўриниши ўзгартирилди. болгар миллатига мансуб тасвирланади. Аммо 50 м Юнон миллатига мансуб билан муомалага чиқарил

Савол: унинг исми ким

578. Украин халқ топи Мурдалар устида руҳон устида...

Савол: тириклар устид

579. Иван Грозний с гуруҳи бўлган. Рус ошпа таомлар тайёрлашган. Қс миллат ошпазлари гуруҳи

Савол: бу гуруҳ қайси

580. Бу рассом но қилиш, мураккабни одд аниқлаштиришни ўз о эди. Мақсадингизни яна мумкинми деб берилган ёнгоқни кўрсатган. Ташқи ичи маъноли ва мазали.

Савол: бу рассом ким

581. Бу рўйхатда Друзи Поташевнинг адаши б

576. XVIII аср биринчи ярмида лондонликларга 100 йилдан кейин, шаҳарнинг кўринишига нима кўпроқ зарар етказиши мумкин, деб савол беришган.

Савол: уларнинг жавобини иккита сўз билан ёзиб беринг.

577. 1995 йил Болгарияда пул деволвацияси қилинмаган ҳолда, яъни купюрларнинг қиймати эмас, кўриниши ўзгартирилади. Ҳамма купюрага машҳур болгар миллатига мансуб кишиларнинг суратлари тасвирланади. Аммо 50 минг лев — купюрада асли Юнон миллатига мансуб бўлган руҳонийнинг сурати билан муомалага чиқарилади.

Савол: унинг исми ким?

578. Украин халқ топишмогидан:

Мурдалар устида руҳоний қўшиқ айтади. Тириклар устида...

Савол: тириклар устида-чи?

579. Иван Грозний саройида 2 тоифа ошпазлар гуруҳи бўлган. Рус ошпазлари бугда пишириладиган таомлар тайёрлашган. Қовурилган таомларни бошқа миллат ошпазлари гуруҳи тайёрлаган.

Савол: бу гуруҳ қайси миллатга мансуб бўлган?

580. Бу рассом номаълумдан маълум ҳосил қилиш, мураккабни оддийлаштириш, ноаниқликни аниқлаштиришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган эди. Мақсадингизни яна ҳам оддийроқ тушунтириш мумкинми деб берилган саволга у, мумкин, деб оддий ёнгоқни кўрсатган. Ташқи томонидан қаттиқ ва хунук, ичи маъноли ва мазали.

Савол: бу рассом ким?

581. Бу рўйхатда Друзнинг адаши тўрттинчи уринда, Поташевнинг адаши бешинчи, Бурданинг адаши

унинчи ўринда турсада, Вассерманники ун иккинчи рақамга тўғри келади.

Савол: Друзь адашининг исм-шарифини топинг?

582. АҚШ президенти Франклин Рузвелт 1940 йилда суратта олинган бу фильмни жуда қаттиқ танқид қилган. Фильмнинг АҚШда ишлаб чиқарилгани бошқа мамлакатларнинг бизга бўлган муносабатини ёмонлаштиради, деган фикрни қайд этган.

Савол: фильм режиссёрини топинг?

583. XVI асрда ёзилган шеър:

Ер ўз ўқидан чиққандек бўлиб

Янги шаҳар инсонларин қўрқувга солиб.

Икки ака-ука булар бу урушга сабабчи

Бу уруш мантиқсиз эканин этаман баён.

Бу Мишел Нострадамуснинг энг биринчи ижод намуналаридан бири.

Савол: шеър муаллифининг башорати нечанчи йили амалга ошди?

584. Қадимги Рим лашкарбошларида шундай удум бўлган. Урушдан катта галаба билан қайтган қўмондон шаҳар марказига кириб келиб катта буқани тантана билан қўрбонлик қилган. Бу тантана триумф деб аталган. Агар галаба кўп йўқотиш эвазига эришилган бўлса, у ҳолда ўша майдонда ургочи қўйни қўрбонликка келтирганлар. Бу маросим ҳам лотинча сўз билан аталган.

Савол: қўй билан боғлиқ маросимни лотинча қандай сўз билан аташган?

585. А.С. Пушкин ўқиган лицейи ҳақида ёзганида 158 та ўқувчи у ерда таълим олгани, шулардан 100 та бола пул тўлаб, 50 таси ута нқтидорли бўлгани учун давлат ҳомийлигида ўқиганини айтади. Яна

талабаларнинг б таси умуман пул туламай ўқишга ҳақли эканини таъкидлаган.

Савол: улар нега пулсиз ўқишган?

586. Шоир Иқбол Мирзонинг шеъридан бир парча:

Ҳилви роқ китобни зарб билан ёпдим,
Кўҳна бўй урилиб бузди кўнглимни.
Хазон тўшагидан бир гавҳар топдим;
У — муҳаббатнинг гўзал ўлими.

Савол: шоир нимани «муҳаббатнинг гўзал ўлими» деб таърифлаган?

587. Покистоннинг Лоҳар ва Ҳиндистоннинг Амритсар шаҳарлари орасида 2005 йилдан бошлаб автобус қатнови йўлга қўйилган.

Савол: бу маршрутнинг очилишига нима сабаб бўлди?

588. Сан-Марино республикаси асосан 20 га яқин оила асосига қурилган давлат бўлгани учун ҳам, қарийб 100 йиллардан бери бу икки лавозимда фақат хорижлик мутахассислар ишлашади.

Савол: ҳар иккала лавозим номини топинг?

589. Япон шеъриятида тўртта мавзуда ижод қилиш XV асрдан бери бир хил ном остида эълон қилинади. Биринчиси Оч бўрининг увилаши, иккинчиси майин утлар устидаги момақалди роқ, учинчиси энг қисқа тунлар, тўрттинчиси тилларанг япроқлар қўшиғи каби мавзулар бўлиб, шоирлар ижоди асосини шу тўртта бўлим ташкил этади.

Савол: тўрттала мавзуни ўз асарида бирлаштирган итальян бастакори номини топинг?

590. Арманлар ва грузинлар учун у жой табиатнинг бир бўлағи. У ерда йигинлар, ўйин-кулги, байрамлар

утказилган. У ерда қариндош-уруғлар билан дилдан суҳбатлашиб ҳордиқ чиқаришган.

Савол: улар ўзларини қаерда эркин тутишган?

591. Энг кўп ур-йиқитлар бокс, футбол, хоккей каби спорт турларида содир бўлади. Аммо Николай Васильевич Гоголь шашка ўйини ҳам жанг билан тугаши мумкинлиги ҳақида айтган.

Савол: бу жанг қайси иккита персонаж уртасида чиққан?

592. 7-олимпиада ўйини 1920 йили Антверпенда бўлиб ўтди. Шу турнирда қиличбоз Буан илк бор спортчилар номидан, 1968 йилги олимпиадада футбол ҳаками Жон Бреозиль ҳакамлар номидан у ишни биринчи бўлиб бошлашган.

Савол: нимани?

593. Дамашқ кўчаларида таксилар қатнови жуда кўп. Такси кўплиги учун нархлар ҳам арзон.

Савол: таксининг кўп бўлишига сабаб нима?

594. Бундан 200 йил олдин Англиянинг Буккингем шаҳрида шундай қонун бўлган. Унга кўра шаҳар мэриликка сайланган одам бутун халқ орасида қасамёд қабул қилган ва шу ернинг ўзида мэрни омма олдида намоёншкорона ... (учта нуқта) қилишган. Айнан шу ҳаракат у лавозимдан кетар чоғида ҳам халқ олдида қайтарилган.

Савол: учта нуқта ўрнидаги иккита сўзни топинг.

595. Л.Н. Толстойнинг «Ҳожимурод» асари 1939 йилдан бери бир маҳсулотнинг юзи бўлиб келмоқда. Л.Н. Толстойнинг ўзи эшитганида албатта хафа булар эди. У маҳсулотни тилга олганда от билан боглик салбий ҳолатни кўпроқ тилга олишади.

Савол: отда кетаётган Ҳожимурод қайси номдаги маҳсулотнинг бренди ҳисобланади?

596. XVII асрда араб денгиз қароқчилари Урта ер денгизини бутунлай эгаллаб олишган эди. Европа давлатлари бунга қарши бир эмбарго жорий қилишганки, бу ўз-ўзидан денгиз қароқчилиги у ёқда турсин, араб денгиз саноатини ҳам хавф остига солар эди.

Савол: қайси маҳсулотни етказиб бериш тўхтатилган?

597. Ўзбек гимнида халқ мадҳ этилади. Буюк Британия гимнида қирол ё қиролича мадҳ этилса, Германия мадҳиясида ишчи, деҳқон ва зиёлилар куйланади.

Савол: Миср давлат мадҳиясида-чи?

598. Бу йилги Париж-Дакар пойгалари Жанубий Америка ҳудудида бўлиб утганидан хабарингиз бор. Трасса жуда машаққатли бўлганини пойга қатнашчилари ҳам эътироф этишди. Айрим ҳудудларда минглаб, ўн минглаб горлар устидан ўтишга тўғри келди. Горларни маҳаллий аҳоли «Уакерос» деб аташар экан. Уакерос нима деган саволга уакерос нима эмас, ким деб жавоб қайтаришибди.

Савол: Жанубий Америкада «уакерос» деб кимни аташади?

599. XVI асрда парижлик Жюль исми ҳунарманд турли даражадаги бўёқлар ишлаб чиқарадиган мануфактура очиб, у ерда турли матолар, гулқоғозлар, гилам-у палослар ишлаб чиқаришни йўлга қўяди. У тезда бойиб, Франциянинг энг бой одамларидан бирига айланади. Машҳур тадбиркорнинг фамилияси нима?

600. Рус шоир ва ёзувчиларининг авлоду аждодларини ўрганган олимлар шундай фикрни илгари суришади: «А.С. Пушкинда қонида эфиоп қони бор бўлса, Лермонтовда шотланд қони борлиги исботланган. Достоевскийда поляк қони борлигига шубҳа йўқ. Уша давр классикларидан бири ҳақиқий рус бўлса ҳам фамилиясида мўғулча «тезроқ» сўзини учратиш мумкин.

Савол: классикнинг фамилиясини топинг.

601. Бу шаҳар 1922 йилгача Порт-петровск деб номланган. Кейин революционер Магомед Али Доходаев номига ўзгартирилиб, бугунгача шундай аталмоқда. Бу шаҳар бугун ҳам мавжуд.

Савол: Махамат Али Доходаевнинг лақаби нима?

602. Пушкинни отиб ўлдирган Дантеснинг машҳур тўппончаси Франциядаги бир соҳага оид кишилар музейида сақланади.

Савол: қайси соҳа кишиларининг музейида?

603. Ёзувчи Шукрулло домланинг «Кафансиз кўмилганлар» асарида шундай сўзларни ўқниш мумкин: «У қамоқдаги ҳамма маҳбусларга бирдай азоб беради. У шундай бир офатки, эрта-ю кеч ундан тинчлик бўлмайди. Бўлиши мумкин, ойда бир ё икки кунгина, холос.

Савол: ёзувчи қандай азоб ҳақида айтмоқда?

604. Япониялик Нобель мукофоти соҳиби ёзувчи Кендзабуро Оэ асарларидан бирида ёзган: Япония қишлоқларида ҳар доим битта бўлса ҳам бундай одамлар бўлган. Лекин бир вақтнинг ўзида бир қишлоқда иккитадан бўлмаган. Қишлоқ ҳеч қачон бундай одамларсиз қолмаган ҳам. Қишлоқ деймиз-у бундай одамлар буюк шаҳарларда ҳам, ҳатто ҳукмдорлар орасида ҳам бўлган.

Савол: Оз кимлар ҳақида ёзган ва уларга ухшаш Рим императорларидан бирининг номини айтинг?

605. Бир мева ҳақида тўртлик:

Меваларидан дармон-дори қилурлар,

Вақти келса таёқ билан урурлар.

Ҳатто япроқларин йигиб тахмонларга солурлар.

Савол: у қайси мева, барглари нега тахмонга солинади?

606. Италиядаги бу миттигина шаҳарнинг номи дунёга машҳур. Италиядаги бу шаҳарчанинг номини учта оила дунёга таратган. Ҳозир ҳам бу оилалар шу шаҳарчада яшашади.

Савол: шаҳар номини топинг?

607. Бу рус классик адабиёти намунаси бўлган асарни экранлаштирган режиссёрлар бош роль ижрочисини доимо ёлғизликни севишга чақирадилар. Ҳеч ким билан қўшилмай съёмка пайтида у билан гаплашишни қолган гуруҳ аъзоларига ҳам тақиқлаб қўяди. Фильмнинг асосий эпизодини суратга олиш учун сув остида ишлайдиган ижодий гуруҳ ҳам чақиртирилади.

Савол: қайси асар экранлаштирилаётган эди деб уйлайсиз?

608. Венгрияда аввал фамилия, кейин исм айтилади. Масалан, Виям Шекспир — Шекспир Виямош. Александр Сольженицин — Сольженицин Шондор... ва ҳ.к.

Савол: Надь Пётр, Надь Шандор деб қайси шахслар аталган?

609. XIX асрнинг 80 йилларида Москвада чоп этилган «Москва хабарлари» газетаси тиражи жиҳатидан олдинги уринларда турган. Газетани купроқ оддий

одамлар сотиб олишар эди. Газетани кўплаб сотиб олувчилар орасида қовоқхона хўжайинлари ҳам бор.

Савол: «Москва хабарлари» газетаси харидорларининг кўп бўлишига сабаб нима?

610. Пётр Ильич Чайковский гастролларда юрганида, кундузи дам олиш пайтида мухлислар уни кўп безовта қилишларини айтган. Мухлисларга дасхат бериш, улар билан суратга тушиш, муסיқа ҳақида суҳбатлашиш бастакорни анча чарчатар эди. Яна мухлисларнинг бир талаби бўлганки, у ўзини ўша ишдан олиб қочган. Чунки у иш анча вақтни олган.

Савол: қайси талаб ҳақида гап кетмоқда?

611. Биз ҳарбий хизматда у ишни 15-20 даража совуқда ҳам қилаверар эдик. Ваҳоланки, уставда уни 10 даража совуқ бўлган ҳароратда қилиш тақиқланган.

Савол: армия устави буйича 10 даража совуқдан кейин қайси иш тақиқланган?

612. Бир сайёҳ дунё бўйлаб 16 йил сайёҳат қилди. Уйига келгач у ҳайротомуз ҳикоялар билан ҳамманинг диққатига тушди. Улими олдидан черков ходимлари унга ҳикояларидан воз кечишни сўрашади. Лекин улимидан анча йиллар ўтиб унинг сўзлари ўз тасдигини топади. Ватандошлари унинг қадрига етиб юксак баҳолайдилар. 1982 йили ватандошлари уни эслаб юришсин деб номини бир ерда абадийлаштиришди. Аниқроғи, 17 йилгина абадийлаштира олишди.

Савол: сайёҳ ким ва уни қаерда абадийлаштирмоқчи бўлишди?

613. Борис Бурда ва Максим Поташев — икки йирик билимдон. Бир қарашда уларни фақат «Нима? Қачон? Қаерда?» уйини бирлаштириб тургандек. Иккиси икки давлатдан, ораларидаги ёшда ҳам фарқ бор. Паспортида бири украин, бири рус деб ёзилган.

Лекин уларни бирлаштириб турувчи бир нарса бор, бир қарашда улар яқиндек туюлади. Бу яқинликни АҚШда феврал ойида бўлиб ўтган воқеадан топса бўлади.

Савол: уларни бирлаштирувчи яқинлик номини АҚШ билан боғлаб аниқланг?

614. Латифа:

Чукоткалик бугу боқувчи чўпондан сўрашмоқда: «Қайси мамлакатда космонавтика кўп ривожланган, биздами ё Америкадами? Бу саволга чукча шундай жавоб берганки, ундан америкаликлар ҳам, руслар ҳам хафа бўлишмаган.

Савол: у нима деб жавоб берган?

615. Германияда 2006 йилдан бери бир компьютер уйини ўйналмоқда. Унга кўра, автомобиллар бири бири билан ўзаро тўқнашади. Икки томондан келиб уриладиган автомобиллар жангини иккита рақамли машиналар бошлаб беради.

Савол: сиз менга ҳар иккала рақамни ҳам топиб беринг?

616. 1993 йили гузалар танловидан қайтган Ливан давлати гузали Хади Турк хонимни аэропортда полиция қўлига кишан солиб қамоққа олади. «Айбим нима?» деб берган саволига жавоб қилиб, унинг газетадаги суратини кўрсатишади. У суратда ёнма-ён турган одам учун қамоққа олинади.

Савол: у ким билан суратга тушган эди?

617. 1760 йили Лондонда туғилган Мария Гроссхольц хоним Франсуа исми бир йигитга турмушга чиқади. Турмушга чиқаётганидаёқ у кўримсиз ва сокин уйнинг бекаси бўлиб ўлгурсан эди.

Савол: Франсуанинг фамилияси ким бўлган?

618. Бутун фермер хўжаликлари бутун дунёда ривожланмоқда. Утган йилнинг биринчи кварталда бир рўзномада беларуссиялик 18 та фермерга биттадан трактор совга қилингани ҳақида хабар берилди.

Савол: кимларга бундай совгалар берилди?

619. 1, 2, 3, 6, 12, 15 ...

Савол: ушбу рақамлар қаторини тўлдирувчи бир ҳарфни топинг

620. Тасаввур қилинг, электрон саноатида ишлайсиз. Оддий ходимсиз, компьютер ё телевизор йигасиз. Сизга ва сизга ўхшаш ишчиларга шифокорлар ҳар ярим соатда бир ишни қилиб туришни маслаҳат берадилар. У махсус машқ танадаги қоннинг кислородга тўйинишига ёрдам беради ва мияни углекисло газидан тозалаб, қон айланишини тезлаштиради.

Савол: айнан уша машқни кўрсатиб беринг.

621. Япониянинг «Субару» автомобиль концерни «Вивлио» номли кичик литражли автомобиль ишлаб чиқара бошлади. Унинг жуда ихчамлиги ва кам ёнилги сарф қилиши харидорлар диққатини тортди. «Вивлио» лотинча сўз бўлиб, «ҳаёт» деган маънони билдиради.

Савол: автомобилнинг цилиндр ҳажми неча куб сантиметрни ташкил этади?

622. 1917 йили адабиёт соҳасида Нобель мукофоти колумбиялик Геллеруп деган адибга топширилди. Физика бўйича Чарльз Барклига мукофот берилди. Тиббиёт соҳасида шу йили Нобель мукофотини ҳеч ким олмади. Аммо уша йили тиббиётга бевосита алоқадор инсонлар мукофот олишди.

Савол: мукофот соҳибларини топинг.

623. Дунёда шундай савдолар, олди-сотдилар булганки, ҳайратдан ёқа ушлаш мумкин. Баъзи олди-

сотдининг улгуржи нархи ярим сўмдан, 2,5 сўмгача булган. Машхур бир устамон савдогар бутун бошли партиясини ҳатто 15 сўмгача сотиб олган. Энг қизиги, товарни кўрмасдан ҳам олаверган.

Савол: бу машхур устамон савдогарнинг фамилияси ким?

624. Тасаввур қилинг, XV аср, Шотландия. Шаҳардаги қовоқхоналардан бирига йўгон эшикларни очиб қиролик армиясининг 3-4 камончилари кириб келишади. Бироз кайфлари ошгач, бир-бирлари билан мусобақалаша бошлайдилар. Орадан бир йил утар-утмас бутун Британия оролидаги қаҳвахоналарда ҳам шундай мусобақалар ташкил этила бошланди.

Савол: бу мусобақалар бутун қандай аталади?

625. «Заковат» сандиқчасидаги нарса жуда кўп соҳада ишлатилади. Унинг жинси борми, деб сўралса эркак жинсига, фақат эркак жинсига лойиқ деб айтиш мумкин. Унинг кўп соҳаларда: тиббиёт, қишлоқ хўжалиги саноат, санъат, хонадонимизда ҳам унинг ўрни баланд. Энг қизиги, уни бемалол махсус дўконлардан сотиб олиш мумкин. Ундан ҳам қизиги, уни сотиб олган дўконингизда бошқа ҳеч нарса сотилмайди.

Савол: сандиқчада нима бор?

626. 1778 йил 3 август. Меъмор Жузеппе Пьермарини томонидан Авлиё Мария ибодатхонаси олдида янги қиролик театри қад ростлади.

Савол: бутун ҳам ишлаётган бу театрни бутун дунё аҳли қандай атайди?

627. Дунё олимлари охирги 2000 йил ичида инсоният учун энг фойдали кашфиётлар рўяхатини эълон қилишди. Биринчи ўрин бир немисга берилди. Унинг кашфиёти ҳақиқатан шунга лойиқ.

Савол: у немис ким ва у нимани ихтиро қилган?

628. Утган аср бошларида яшаган италиялик бу қари аёл ёшларга ёрдам бериб юрган. Бойлиги туфайли жуда қимматбаҳо кийимлар кийган. Энг севимли кийими зебра терисидан ёпингич булган. Улимидан олдин бойлигининг маълум бир қисмини ўзи тўплаган ёшлар гуруҳи истиқболи учун васият қилиб қолдирган.

Савол: гуруҳ номини айтинг.

629. Гонконгдаги казинолардан бири рақобатни синдириш мақсадида бир янгиликни жорий қилади. Ва тез орада у ўз самарасини бера бошлайди. Йирик мафия аъзолари ва давлат ходимлари бу казинонинг мижозларига айланишади.

Савол: казино қандай янгилик жорий қилган?

630. Ҳинд афсонасига кўра, Будда ер юзиде 550 марта пайдо бўлган экан. 83 марта руҳоний, 58 марта шоҳ кўринишида, 24 марта оддий монах бўлиб.

Савол: Айтингчи, у 18 марта қайси жонивор кўринишида пайдо бўлган?

631. Германиянинг бу шаҳри Ўрта асрларда жуда ривожланган эди. Бу шаҳарда илк глобус ясалган. Венецияликлар назарида бу Германиянинг биринчи шаҳри эмиш. Мартин Лютер фикрича, бу шаҳар Германиянинг кўзи ва қулоғи экан.

Савол: XX асрда бу шаҳарда бўлиб утган энг йирик воқеани айтинг?

632. Туркия президенти Мустафо Ота Турк ўз давлатига кўп янгиликлар олиб кирган шахс сифатида тарихда қолган. Туркиянинг Европага яқинлашиши ва замонавийлашишида унинг роли катта бўлган.

асосида яратган. Эртақдаги Пьеро образи ўзининг энг яқин бир танишига қиёсан ёзилган.

Савол: у ким?

644. Славянларда азалдан меҳрибонлик байрами ўтказилади. Айнан шу байрамда Иван Грозний амнистия эълон қилган.

Савол: худди шу куни Иван Грознийдан ибрат олган фуқаролар қандай ишни бажаришган?

645. Макка шаҳри ҳар йили кўпгина туристларни қабул қилади. Бир ой давомида бир неча миллион кишилар ҳаж амалини бажариш учун бу шаҳарга ташриф буюришади. 2000 йили Рим шаҳрига ҳам жуда кўплаб туристлар ташриф буюрган.

Савол: нега?

646. XX асрнинг 60-70 йилларида ишланган фильмлар намоиш этилганда вақти-вақти билан экраннинг ўнг томонида 3 та қора ҳалқачалар пайдо бўлади ва йуқолади. Бир фильм охиригача бир неча маротаба шу ҳолат такрорланади.

Савол: нега?

647. Қадимда созандалар мусобақаси концерт деб аталган. Ҳозир бу мусиқий мусобақа эмас, оддий куй-қушиқлар дастури ҳисобланади. Бу мусобақада яна бир шарт бажарилиши керак бўлганки, усиз ҳар қандай мусобақа концерт деб аталмаган.

Савол: концерт мақомини олиш учун яна қандай шарт бўлган?

648. XX арнинг 30-40 йиллари Британия радиоси об-ҳаво маълумотидан ташқари кўпчилик учун жуда аҳамиятли бир маълумотни ҳам берар эди.

Савол: об-ҳаво билан бирга яна қандай маълумот берилган?

649. Япониялик Альберто Фухиморе Перуга президентликка сайлангач, маҳаллий аҳоли уни Эльчино «хитойлик» деб атай бошлади. Унинг кирдикорлари ошкор бўлгач, мамлакат жуда ночор аҳволга тушиб қолди. Шундан сўнг ақли ўспирин боланикидек эканку, деб уни испан тилида шундай атай бошлашган.

Савол: қандай?

650. XVII аср ўрталаригача Жанубий Американинг Суринам ҳудудини эгаллаш учун Голландия билан Англия ўртасида уруш бўлган. 1667 йили улар масалани тинчлик йўли билан ҳал қилишди. Англия Суринамни Голландияга совға қилади, Голландия эса у ерни.

Савол: қаерни?

651. Европадаги бу давлат гимнида шундай сўзлар бор: «Сендан миннатдормиз, қадрдон отамиз, о буюк Карл. Сен бизни араблардан халос қилдинг».

Савол: бу сўзлар қайси давлат мадҳиясида учрайди?

652. Фламандларнинг қадимий ривоятига кўра, Брюсселлик бир бойнинг икки ёшли боласи йўқолиб қолади. Болани узоқ қидиришади ва охири топишади. Бойвачча ота хурсанд бўлиб кетиб, Брюсселнинг марказида ўглига ҳайкал ҳам қўйдиради. Бола топилган вақтидаги ҳолатида тасвирланади.

Савол: бола қандай ҳолатда турган?

653. XVI-XVII асрларда милтиқлар унча узоққа отмаган. Чунки қуроллар унча мукамал бўлмаган. Орадаги масофа маълум бир ўлчамга етганда ўқ отилса нишонга тегиши мумкин. Хўш, жанг пайтида бу масофа қандай аниқланади? Қуролсозлар, рақибни диққат билан кузатиш зарур, у кўрингандан кейин ўқ узса бўлади, деб маслаҳат беришади.

Савол: ниманинг кўриниши билан уқ узини кераклиги маслаҳат берилади?

654. Улар чигиртка, ургимчак, қурбақаларнинг, ҳатто каттароқ ниначиларнинг ҳам қурбони бўлиши мумкин. Инглизлар унинг сурати билан ўз уйлариини ясатишади.

Савол: у нима?

655. XVI асрда Амазонка дарёсини илк бор кўрган испанлар уни Рио-Мар деб атай бошлашган.

Савол: «Рио-Мар»нинг таржимасини топинг.

656. 1968 йилги мавсумда энг кўп гол урган футболчилар учун «Олтин бутса» соврини таъсис этилди. «Олтин бутса»нинг таъсисчиларидан бири Франс футбол ҳафтаномаи булган.

Савол: иккинчи таъсисчи номини сиз топинг.

657. Россияда зарб этилган иккита танга. Унинг биринчисида аёл тасвирланган, иккинчисида эркак. Бу иккала танга бугун ҳам жуда харидоргир.

Аёл тангада қиролича Елизавета тасвирланган, эркак тангада Шох Иоанн VI тасвирланган. Иоанн VI туширилган танга Елизавета сурати туширилган тангадан ўн баробар қиммат баҳоланади.

Савол: нима учун?

658. Океан ва денгизларда кемалар турли вазифани адо этиш учун сузиб юради. Масалан, йўловчи, юк, суюқлик ташийдиган танкерлар ва ҳ. к.

Савол: қайси ҳарбий булмаган кемага тротила олиб юришга рухсат берилади?

659. Оқ, юбилей навли, юлдуз, зангори хав юлдузи, кварц минорали юлдуз, Робенс юлдузи ва ҳ. к. Булар юлдузларнинг номи эмас.

Савол: улар қайси усимликнинг навлари?

660. 1883 йили бир касб учун одобли, сўкинмайдиган, маданиятли аёллар ишга қабул қилинган. Бундан ташқари уларнинг қулочлари ҳам кенг бўлиши керак.

Савол: аёллар қандай ишга қабул қилинган?

661. Уларнинг умумий сони 16-17 та чиқиши мумкин. Уларнинг орасида Борис, Анатолий, Александр, Василий, иккита Михаил ва ҳ. к.лар бўлишган. 1886 йилдан бери иккита Михаилни учратиш мумкин.

Савол: Михаилларнинг фамилиясини топинг?

662. Урта асрларда христиан дини миссонерлари ва ислом дини тарғиботчилари Хитойда ташвиқот ишларини олиб боришган. Насронийлик дини хитойликларга маъқул туюлган, мусулмон дини эса битта сабаб туфайли уларнинг эътирозига сабаб бўлган.

Савол: исломнинг қайси талаби хитойликларга маъқул келмаган?

663. Ёнма-ён жойлашган бу давлатларда ҳинд-европа тиллари оиласига мансуб энг қадимги тиллар сақланиб қолган. Ҳозиргача мавжуд бўлган тиллар ичида бу тиллар санскритга жуда яқин. Бу типдаги тилларни жуда кўпи йуқ бўлиб кетган.

Савол: давлатлар жойлашган ҳудудни топинг.

664. Н.В. Гоголь «Ревизор» комедиясида у аввало 72 та сўздан иборат бўлган. Кейинги вариантда 45 сўзга, охириги вариантда эса 15 та сўзга қисқарган. Ҳозирда 15 та сўздан иборат бу ибора учқур ихтибосга айланган.

Савол: иборанинг қисқача мазмунини ёзиб беринг.

665. Тарих манбаларига кўра А. Македонский бир юнон ўз номини абадийлаштирган кунда дунёга келган экан.

Савол: ўз номини абадийлаштирган одамни топинг.

666. Жулиано де Медичининг маъшуқаси Констанция Д. Авалос номи сизларга таниш деб уйлайман. Қўрган бўлишингиз ҳам керак.

Савол: унинг маъшуқасининг исми ким?

667. Бу давлат паст-текнслик, дашт ва ўрмонлардан ташкил топган. Қир, тоғлар ҳам бор, бир пайтлар у ерда далалар ҳам бўлган. Давлатнинг номланишга далалар асос.

Савол: бу қайси давлат?

668. Бу митти давлат ҳақида гап кетганда ҳазиллашиб, бу давлатнинг кенглиги баландлиги билан бир хил, дейишади.

Савол: бу қайси давлат?

669. 1933 йили Иван Бунин Нобель мукофотини олади. Лауреатлар анъанага кўра мукофотни ўз давлат байроқлари остида олишлари керак. Аммо Бунин 1920 йилда Россиядан чиқиб кетган ва Францияда истиқомат қилган. Лекин Франция фуқаролигини ҳам қабул қилмаган эди. Бунин Россия империясининг фуқароси эди. СССР фуқаролигини ҳам қабул қилмаган эди.

Савол: Бунинга мукофот қайси давлат байроғи остида топширилган?

670. 1895 йили бўлгуси рус подшоси Николай II Германияда бўлиб, у ерда немис маликаси Алекс Дариштадекаяга огиз солади. У Николай II га турмушга чиқишга розилик беради. Николай Александрович тўй тараддудини кўриш учун Россияга йўл олади. Лекин рафиқаси билан икки соҳа кишисини қолдиради.

Савол: уларнинг касби нима бўлган?

671. 1908 йил латифасидан:

Кечқурун — Менделеев, эрталаб — Мечников!

Савол: латифада нималар назарда тутилган?

672. Россиянинг «Коммерсант» журнали шарҳидан: «Аввал картошка, коньки, тамаки, штурман, сўнгра эса улар. Улар деб икки кишининг фамилияси келтирилади.

Савол: кимларнинг?

673. 1912 йилнинг май ойида икки ойлик сафар билан бир гуруҳ рус зобитлари Швецияга ташриф буюришади. Делегация таркибида полковник фон Шредер, штаб-капитан фон Эксе, княз Човчавадзе, капитан Салихов, Ротмистр Екимов, под поручик фон Руммель ва яна бир неча зобитлар бор эди.

Савол: улар Швецияга нега боришган?

674. Бир неча аср илгари Швеция ҳудудида ундан фойдаланишга рухсат бўлмаган. Турли кўз, тери касалликлари ва юқумли касалликлар тарқалади деб ундан фойдаланишмаган.

Савол: унинг нима экани ва табиатга қандай зарар етказишини айтинг?

675. Буюк Британия — анъаналарга бой мамлакат. Буюк Британиянинг барча вазирликлари Лондонда жойлашган. Фақат учта вазирликлардан ташқари.

Савол: қайси вазирликлар?

676. Унинг ихтирочиси рассом ва монах Фра Бартоломео бўлиб, XVI асрда уни дарахтдан ясаган. 18 8 йили британиялик савдогар унга жон киргизди. Ҳо-ир улар жуда кўпайиб кетган, жонсизи ҳам, жонлиси ҳам.

Савол: рассом Фра Бартоломео нимани ихтиро қилган?

677. Японлар биз бир ном билан атайдиган кишиларнинг бирларини «кадзинлар»лар, иккинчиларини «хайдзин»лар деб аташади.

Савол: кадзинлар билан хайдзинлар ишлаб чиқарадиган маҳсулотни 2 та сўз билан ёзинг.

678. А.С. Пушкин Россия шоҳи Александр I ҳақида ақли калта ит, жанжалкаш хотин, деб уни доимо таҳқирлаб юрган. Лекин Пушкин шоҳнинг Россияга қилган иккита хизматини ҳам таъкидлаб қўярди. Биринчиси Наполеон устидан галаба қилгани бўлса, иккинчиси бевосита Пушкинга ҳам боғлиқ. Иккинчисидан Пушкиннинг ўзи ҳам манфаат кўрган.

Савол: шоҳнинг иккинчи хизмати нима бўлган?

679. «Труд» газетаси «Шляпангизни ечинг, хонимлар» номли мақола эълон қилиб, унда аёллардан у ишдан олдин дори истеъмол қилмаслик, телесериал кўрмаслик, кенг шляпа киймаслик, оёқ кийимга ҳам катта эътибор қаратиш кераклиги сўралади.

Савол: қандай иш қилишдан олдин бундай чекловлар жорий қилинади?

680. У 1597 йилнинг 28 январида тонготар вақти вафот этди. Испанияда шу кунни миллий байрам сифатида қарши олишди. Унинг тобути Номбре-де-

Диоса бўғозида денгизга ташланди. Айнан шу бўғоздан унинг денгиз юришлари бошланган эди.

Савол: кимнинг вафотидан испанлар шод бўлишган?

681. Қуйидаги муаллифларни исм-шарифи билан ёзиб олинг: Фёдор Михайлович Достоевский, Эрик Мария Ремарк, Маргарет Митчелл, Филипп Жозе Фармер, Александр Исаевич Солженицин, Никифор Ляпис-Трубецкий, Константин Симонов. Яхшилаб ургансангиз, ушбу муаллифларнинг қуйидаги кетма-кетлигида бир маъно топасиз.

Савол: уларни кетма-кетлигида ёзиб беринг.

682. Роллс-Ройс автомобилнинг реклама роликлари эфирда кетяпти. Автомобиль харид қилаётган миждога салон ичидаги бу овоз ёқмаганини айтади.

Савол: харидор ниманинг овозини ўзгартириш кераклигини айтади?

683. Россияда денгизчилар тайёрлайдиган юнга мактаблари анча йиллардан бери мавжуд. XIX асрда бу мактабларга кириб ўқиш жуда қийин бўлган. Аввал дворян ва чиновникларнинг болалари қабул қилинган. Улар пул тўлаб ўқишган. Кейин эса талабгорлар имтиҳон билан қабул қилинган. Уларнинг орасида айрим болаларга имтиёзлар бўлган.

Савол: кимларга қўшимча имтиёзлар берилган?

684. Достоевский «Жиноят ва жазо» асарида кичик бир эпизод бўлиб, унда 1865 йили 4 июл куни Санкт-Петербург кўчаларида бемалол у ишни қилиб юришга рухсат берилгани айтилади. Лекин бу ҳаммага ҳам маъқул бўлавермаган.

Савол: нимага рухсат берилган?

685. Достоевскийнинг «Жиноят ва жазо» романи қаҳрамони Раскольников синглиси Дуняни Лужинга бойлиги учун турмушга чиқишига қарши бўлиб: «Бу режага розилик билдиргандан кура плантаторга негр бўлиб ёлланаман, немисга малай бўлган фалончидек хор бўламан», дейди.

Савол: Раскольников фикрича, немисга ким малай бўлган?

686. Кореяда бу кунни жуда кўпчилик интизор бўлиб кутади. Шу куни кўчаларда транспорт қатнови ҳам камаяди. Ҳатто шовқин бўлмаслиги учун самолётлар парвози ҳам бир неча соатга кечиктирилади.

Савол: йилининг қайси куни бу воқеа содир бўлади?

687. Элчилар орасида шундай гап бор экан: «Элчи икки марта уйлайди, сўнгра ...»

Савол: элчи икки марта уйлаганидан кейин нима қилади?

688. Озарбайжон нефти танкерлар орқали эмас, қувурлар орқали тарқатилади. Аммо барибир Озарбайжондан ҳар куни танкерлар хорижга суюқлик ташийди.

Савол: бу танкерлар қаерга, нима ташийди?

689. Бирмалик У Тан БМТ бош котиби бўлиб ишлаган. Тан унинг фамилияси. У сўзичи?

Савол: У сўзи фамилия ҳам, исм ҳам, тахаллус ҳам бўлмаса, унда қандай маънода ишлатилган?

690. 1861 йил Русияда крепостнойлик тузуми бекор қилиниб, уларнинг ҳақ-ҳуқуқлари аста-секин тиклана бошлаган. Ерга эгалик қила бошлаган, эркин ишчи бўлиб маълум хизмат эвазига меҳнат қила олган.

Крепостной деҳқон учун энг шарафли ва улут нарсаси айнан у бўлган.

Савол: крепостнойлар яна қандай ҳуқуққа эга бўлишган?

691. Пластик жарроҳларнинг фикрича, инсон терисини қаритадиган воситалардан биринчиси тамаки экан. Иккинчиси эса айнан у.

Савол: иккинчи омил нима?

692. У майдонни сақлаб туриш анча қимматга тушади. Биргина сугориш учун бир йилда 1 миллион тонна сув керак бўлади. Аниқроғи, 12 минглик шаҳар аҳолисининг бир йил давомида сарф қиладиган сув ҳажмига тенг.

Савол: гап қайси майдон ҳақида кетмоқда?

693. Шарл де Костернинг «Уленшпигель қиссаси» асарида машҳур қаҳрамон Тилль Уленшпигельнинг успиринлик чоғлари ҳақида сўз юритилади. У пичоқчи устага шогирд тушиб, пичоқ дастасига жило бериш сирларини урганади. Ва ўзи ясаган пичоқ сояларига итнинг бош суратини чиза бошлади. Устаси бунинг маъносини сўраганда у худди шундай асослайди.

Савол: қандай?

694. XX аср бошида Канберра Австралиянинг янги пойтахти деб эълон қилинган.

Савол: қандай сабаб билан Канберра Австралия пойтахти деб эълон қилинган?

695. 1940 йили немис Германияси Францияни деярли урушсиз таслим қилади. Ҳаво орқали ташланган ташвиқот варақаларида келтирилган бир ибора французларни руҳан синдирган эди.

Савол: варақадаги матн муаллифи ким?

696. У рақиб эгизаклар бир хил вазифани бажарадилар. Гарчи бир-бирига рақиб эсада, навбатма-навбат ишлайди. Одоб билан узига навбат келишини кутадилар. Хоҳлаган тақдирда ҳам шеригининг рухсатисиз бир иш қила олмайди. Бир тана ичида навбатма-навбат бир ишни адо этади.

Савол: у нима?

697. Испанияда айрим фермерлар учун солиқ буйича чегирмалар мавжуд. Солиқчилар бу фермерларни рухатга киритиб қуйишади.

Савол: қайси хизматлари учун фермерлардан кам солиқ олинади?

698. Аргентинада 3-4 та қашшоқ талаба китоб чиқаришибди. Китоб «Президент Карлос Менемнинг фикрлари» деб аталган. 10 минг тиражда чиққан китоб ярим тунда сотилиб кетибди. Бор-йўғи 64 бетлик бу китобда Карлос Менемнинг фикрларини аниқ курсатиб берилгани учун ҳам у бир зумда сотилиб кетибди.

Савол: китоб муаллифлари унинг тез сотилиб кетиши учун қандай усулни қўллашган?

699. Биз инсонлар уларга тенглашишимиз учун Эверестни қўлда қуриб чиқишимиз керак. Уларнинг санъати олдида эҳромларни қурган мисрликлар санъати ҳам бир пул. Улар қилаётган бу ишни ўрганиш мумкин, аммо куч борасида уларга етиш мушкул.

Савол: санъаткорларнинг номи қайд этилган асарда унинг шериги қандай аталади?

700. Миллий Хоккей Лигаси уйинлари пайтида ҳар бир таймда 3-4 марта 40-50 сониядан пауза бўлиб туради. Бу хоккейчиларни алмаштириш учун бериладиган паузадан ташқари.

Савол: нега бундай тўхталишлар бўлади?

701. 1997 йилги маълумотга кўра, АҚШда йил кишиси деб телемагнат Руперт Мердок, банк ходими Алан Гриппен ва яна икки киши курсатилган. Қолган икки номинантларнинг бир-бирига ухшаш томони бор.

Савол: қолган икки голибнинг исми шарифини топинг.

702. 1930 йилларда адабий асарлар орасида энг кўп тиражда сотилиб, муаллифига миллионлаб фойда келтирган бу китоб ҳақида совет кишилари 90 йилларга келибгина эшита бошладилар.

Савол: китоб номи ва муаллифини топинг?

703. «Баҳорнинг 17 лаҳзаси» филмидан кейин Швейцариядаги бу куча жуда машҳур бўлиб кетди.

Савол: кучанинг немисча номини топинг.

704. Эр-хотин ажралишлари сонининг кўпайиши ҳар бир давлат учун инқирозга юз тутиш демакдир. Иккинчи томондан ажралишларнинг кўпайиши бир маҳсулот ишлаб чиқарилишининг кўпайишига сабаб булар экан.

Савол: қандай маҳсулотнинг?

705. АҚШ президенти Жимми Картер ўз мемуарида, давлат гимни янграётганда ўзини йўқотиб қўйиш ҳолати рўй бериши уни карьерасига бироз путур етказишини ёзган. Шунда руҳшунос унга гимн янграётганда санашни буюради.

Савол: руҳшунос президентга нимани санашни буюради?

706. Япон шоири Буосон ижодидан хокку:
Баҳорги ёмгир.
Шу дамда қайда экан

Савол: иккита жонсиз предмет номи билан шеърни якунланг.

707. Россиянинг бир газетасида шундай юмористик сурат берилган. Эски йул, унда учта йуналиш бор. Биринчи йуналиш Арзамас-16, иккинчи йуналиш Челябинск-40 деб ёзилган. Учинчи йуналиш стрелкаси Россиянинг йирик бир шахрига қаратилган, стелкада 3 рақами ва яна битта шаҳар номи ёзилган эди.

Савол: қайси шаҳар номи ёзилган?

708. Бу икки муассасага келувчи контингентнинг ҳаммаси бир-бирига ўхшаш. Номланишида ҳам боғлиқлик бор. Биринчиси ҳам, иккинчиси ҳам табиат билан боғлиқ. Биринчиси ҳақида Инжилда маълумот берилган, унда фауна ва флоралар истиқомат қилишлари ёзилган. Гузал хурлиқолар истиқомат қилади дейилган бу жойда бутун бошқалар пана қуришган.

Савол: кўпчилигимизга таниш бўлган бу жой номини топинг.

709. Тарихчиларнинг эслашича, 1812 йилларда Москвадаги идоралар ходимларига жарима жорий қилинган, бу муниципалитет томонидан ҳам қаттиқ жазоланган.

Савол: нима учун жарима солинган?

710. Роджер Меннерс, граф Дерби, граф Сольсбери, Френсис Бэкон, Филипп Марло. Адабиётта бефарқ бўлмаган бу кишилар, турли даврларда, турли йилларда яшашган. Уларнинг барчаси унинг ҳуқуқини ўзларига олиш учун кўп бора уринишган.

Савол: улар қандай ҳуқуқ эгаси бўлишни хоҳлашган?

711. АҚШда қамоқдагиларга бир хил рангда кийимлар берилади, оёқларига ҳам бир хил рангдаги пойафзаллар кийдирилади. Тутқунлар киядиган пойафзалнинг алоҳида бир хусусияти бўлган.

Савол: бу қандай хусусият?

712. Бу адабий асарда қайд этилишича, бу уч киши А пунктдан Б пунктга 97 соату 20 дақиқа сарфлашган экан. Агар А пункти Флорида бўлса, унда Б пункти қаер? деб ҳам савол қўйган бўлардик.

Саволни бошқачароқ берамиз: бу адабий асар муаллифи ким?

713. АҚШда юз минглаб тиббиёт ходимлари ишлайди. Аммо АҚШ Тиббиёт академиясининг таъкидлашича, уларнинг ичида 18 та доктор мавжуд экан.

Савол: 18 та доктордан 3 тасининг фамилиясини топинг.

714. 1980 йил Япония Бош Вазири Накасонэ АҚШ га келиб, Рейген билан учрашади. Суҳбат орасида Иккинчи жаҳон уруши, иккита вайрон бўлган шаҳар ҳақида ҳам гап боради. Шунда Рейген ўзини ҳимоя қилиб, Иккинчи жаҳон урушидан кейин Япония ҳам АҚШдаги бир шаҳарни бузиб ташлаганини айтади.

Савол: Рейген қайси шаҳарни назарда тутган ва нима учун?

715. Кейинги вақтларда АҚШ конгресси аъзолари орасида шахмат ўйинини ёқтирмайдиган сенаторлар купайиб кетгани ҳақида ҳазил қилиб айтишяпти. Шахматдаги бир қонун туфайли унга хоҳиш камайган бўлиши мумкин.

Савол: бу ҳазил кимларнинг жигига тегиш учун уйлаб топилган?

716. 1978 йил 5 апрел куни бир араб оиласида учта ўғил дунёга келади. Худди шу куни Кемп-Девид шартномаси имзоланган кун бўлиб тарихдан жой олган. Уни уч киши имзолаган эди. Биринчиси Исроил раҳбари Менах Бегин бўлган.

Савол: учта ўғил кўрган араб қолган иккита ўглини қандай номлаган?

717. Рим папасининг кийимлари доимо бир хил бўлиши керак. Бир хил бош кийим, бир хил ридо. Бош кийими туя терисидан ясалади. Ҳатто оёқ кийим ҳам махсус теридан тикилар экан.

Савол: папанинг пойафзали ниманинг терисидан тикилади?

718. Ислом динини нотўғри талқин қилувчи кишилар мусулмонларга ит боқиш таъқиқланади, уларни хонадонингиздан ҳайданг, дейишган. Аммо чорва билан шугулланувчи саҳрои бадавийларга ит жуда зарур. Улар исломга хилоф иш қилмаган ҳолда итларни сақлаб қолишган.

Савол: қандай қилиб?

719. Таити аҳолиси уни аввал ёқтирмай, яхши қабул қилмади. Бироздан кейин эса унинг қилган ишларига баҳо бериб, унга ҳатто худо деб сизгина бошлади, чунки у одам ясарди. Шундан унга одам яратувчи деб ном қўйишди.

Савол: кимга?

720. Тилда катта саккизлик, катта еттилик ва бошқа шу каби атамалар мавжуд. Катта саккизликка қайси давлатлар киришини санаб бера оласиз. Туристлар тилида Кенияда катта олтилик деган атама бор.

Савол: катта олтиликнинг камида учтасини ёзиб беринг.

721. 1972 йили Брюсселдаги бир рўзгор буюмлари кургазмасида бир анжомни қарияларга мослаштириб эшик билан ясалган нусхаси намойиш этилади. Шу анжом намойиш этиладиган павильонда бир машҳур инсон сурати ва бир сўз ҳам ёзилган эди.

Савол: сўз, киши ва анжом номини топиб ёзинг.

722. Қўқон ва Бекободда деярли ҳар куни кучли шамоллар бўлиб туради, бу шамол ҳеч кимга ёқмайди. Фақат уларгина тез-тез шамол бўлишини хоҳлашади.

Савол: қайси касб эгалари?

723. 1920-1925 йилларда Мальборо сигаретасини кўпчилик чекувчилар ёқтирмаган. Мальборо қутисини олиб юрган чекувчи кулгига қолган.

Савол: нега Мальборо сигаретаси янги чиққан йиллари ашаддий кашандаларнинг диққатини тортмаган?

724. Яқинда машҳур футбол мутахассиси Никита Симонян 1956 йил Мельбрунда ўтган олимпияда таассуротлари ҳақида гапириб, СССР терма жамоасининг суратини кўрсатди. Олимпиада чемпиони бўлган жамоа билан у ҳам бирга суратга тушган эди.

Савол: суратда яна нима тасвирланган эди?

725. Жувонмардлик қондаси бўйича уч нарсани дўсту душманга очиқ тутмоқ лозим экан: уй эшигини, дастурхон бошини, ҳатто уни ҳам.

Савол: учинчи нарсани топинг?

726. Ўрта асрларда пайдо бўлган алхимия фани охир-оқибат химия фанининг келиб чиқишига сабаб бўлди. Ўрта асрларда ятрохимия деб аталган фан ҳам бўлган.

Савол: ятрохимия бутун нима деб аталади?

727. Илмий китобларда у ҳолатга шундай баҳо берилган: катта ҳажмдаги энергия қисқа муддатда ва ўланган миқдорда озодликка чиқади.

Савол: бу нимага берилган баҳо?

728. 1993 йили Польшада бир қонун кучга кирди. Шундан кейин бир қанча туристик фирмалар 250 долларга Чехияга махсус турлар ташкил қила бошлади. Туристик фирма ҳамма ташкилий ишларни бажаргани боис ҳам нархлар бир мунча қиммат бўлган. Бу сумма нафақат меҳмонхонага, балки Чехиядаги бир мажмуага, ҳатто мутахассиснинг чой чақаларигача ажратилган эди.

Савол: мутахассис қайси иши учун чой чақа олган?

729. 1797 йили Петербургда «школа благородных девиц» (олий тоифа қизлар мактаби) очилади. Меҳмонлар, майда хизматчилар, аскарларнинг қизлари у ерга ўқишга қабул қилинган. Смольнийда худди шундай дворян қизларини ўқитиш мактаби бўлган. У мактаб ҳам, бу мактаб ҳам қизларни ҳамма соҳага ўқитган. Аммо мактабнинг дворянларга хос бўлган бир нарсани ўргатишга ҳуқуқи бўлмаган.

Савол: мактабда дворянларга хос нима ўргатилмаган?

730. Лев Тольстойнинг «Уруш ва тинчлик» асари 1805-1824 йил воқеаларини ўз ичига олади. Вадим Кожевниковнинг «Қилич ва қалқон» романи воқеалари 1939-1945 йилларга тўғри келади. XX асрнинг 40-60 йилларида, ижод қилган бир муаллифнинг «Марс хроникаси» асари воқеалари 1999-2026 йилларда бўлиб ўтади.

Савол: асар муаллифини топинг.

731. 30-шахмат олимпиадасида қатнашган бу жамоа таркиби: Ирина Левитина, Елена Ахмыловская, Анна Ахшарумова, тренер Александр Иванов.

Савол: булар қайси терма жамоа таркиби эди?

732. Россияда илгари извошлар кучада бир ҳолатда бир неча дақиқа тўхтаб, қалпоқларини тишлаб туришга мажбур бўлишган.

Савол: қайси вақт?

733. Микробиологларнинг текширувига кўра, уни хонадонимиздаги энг ифлос жой дейиш мумкин. Уни ҳар бир квадрат см. да 11,4 миллион микроб бор экан. Лекин ҳожатхона эмас.

Савол: энг ифлос жой қаер?

734. Бу жониворлар герман қабилаларининг рамзи ҳисобланган. Афсоналарга кўра, уларнинг тухуми баҳор ва ҳосилдорлик рамзи бўлган.

Савол: бу қайси жонивор ва улардан энг кўп озор чеккан қитъани топинг.

735. «Жиллет» компанияси маҳсулотларини энг кўп харид қиладиган давлатлар: Япония, Германия, Россия ҳисобланади.

Савол: фирма маҳсулотини энг кам сотиб олувчи учта давлатни санаб беринг.

736. Владимир Иванович Даль топишмоғи:

1 сўм қочмоқда, 100 қувламоқда, 500 қоқилган эди, бебаҳо ўлди.

Савол: 1, 100, 500 ва бебаҳо нималигини топинг.

737. 1918 йилдан бошлаб СССРда 8 март аёллар байрами сифатида нишонланди. Ҳатто Иккинчи жаҳон уруши йилларида ҳам бу байрам тўхтатилмаган.

1918 йилдан бери фақат бир йили бу байрам нишонланмаган.

Савол: қайси йили?

738. Инсон қошлари ҳам турли кўринишда ва номда булар экан. Масалан, калта, узун, туташган, уртача, ярим ой шаклида, қалин, йўгон, тепага қараган, пастга қараган.

Савол: таснифни тузган уч туздан ибрат ташкилот номини топинг?

739. Озод франк уйланганида келиннинг қўлига узук таққан, сўнг, энди менинг изимдан юрасан, деган маънода оёғига янги пойафзал кийгизган.

Савол: кўёв хўжаликнинг барча юмушларн сенга, деб келинга нима топширган?

740. XX аср бошларида Англия Алоқа вазири мажбуран барча почта ташувчиларга махсус қизил рангдаги кийим кийиб юришни буюради.

Савол: нега?

741. Москвада Большой театр иш бошлаган пайтлари Москва ҳокими буйруғи билан 2000 та крепостной деҳқонлар театр рўйхатига киритилган.

Савол: нима учун?

742. Съюзен Никольсон отасининг 50 йиллик фаолияти ҳақида китоб ёздириб, унга «Отамнинг меҳмонлари» деб сарлавҳа қўяди.

Савол: сарлавҳа номидан келиб чиқиб айтинг-чи, Съюзеннинг отасининг фамилияси ким бўлган?

743. Тасаввур қилинг, сиз Маркиз оролининг ўзига тўқ фарзандисиз. Қўшни оролда бу йил қурғоқчилик бўлиб, улар оч-наҳор қолишди. Маълум совга эвазига сиздан қарзга бугдой олишади.

Савол: агар жамоа сардорлари оч қолган орол фуқаролари бўлса, озиқ-овқат эвазига қандай совга беришганини топинг.

744. 1959-1961 йиллар давомида бўлиб ўтган бу урушда қурбонлар сони 1 миллиарддан ошган. Уруш шунчалар авжига чиқадики, жабрдийдалар қушни давлатдан бошпана излашган.

Савол: воқеа жойи ва қурбонлар номини топинг?

745. Бу классик асарда уч ҳафта ичида олтита персонаж вафот этади. Учтасини ўлдиришади, иккитаси ўзини ўзи ўлдиради, биттаси қайгу ва изтироб чекиб ўлади.

Савол: қайси асар уч ҳафта воқеаларини ўз ичига олади?

746. Латифа:

Полицияга қўнғироқ бўляпти:

— Ёрдам, ёрдам беринг!

Полициячи:

— Нима бўлди тинчликми?

— Хонага мушук кириб келяпти! Ҳозир ўлдиради.

Полициячи:

— Илтимос полицияни бекорчи ишлар билан чаалгитманг. Ўзингиз кимсиз?

Савол: полициячининг саволига қандай жавоб берилган?

747. 1887 йилда Россияда анчадан бери кутилаётган китоб савдога чиқарилди. Россияда унга эга бўлишни хоҳловчилар сони шунчалар куп эдики, оқибатда китоб дуконларининг эшик-ойналари синиш даражасига етди.

Савол: бу китоб кимга тегишли эканини биласиз. Муаллифнинг китоби нега бунча йил босилмай тургани сабабини айтинг?

748. Тасаввур қилинг, даланинг уртасида бир буғу улиб ётибди. Аммо унга биронта ҳайвон яқинлашмаяпти. У касал бўлиб улмаган.

Савол: нима учун ниртқичлар унинг гуштини ейишдан ҳазар қилади?

749. Илк патент 1809 йили олинган бўлсада, ундан Пушкин ҳам, Лермонтов ҳам фойдаланмаган. Айтишларича, учдан купгина даҳллар фойдаланган экан. Уни конвейер ишлаб чиқаришни йулга қуйган одамнинг номи купчиликка маълум. Ҳозир қўлингизда турган бўлиши ҳам мумкин.

Савол: унинг фамилиясини топинг?

750. Франсуа Мариакнинг сўзлари:

«Мен Германияни жуда яхши кўраман, энди менинг бахтиёрлигим икки ҳисса ошди».

Савол: у бу фикрни нечанчи йил айтган?

751. Мўғул жангчиси 4 та жанг амалини билиши шарт бўлган Биринчиси отда юриш, иккинчиси қилич чопиш, учинчиси камондан отиш. Тўртинчи амал уларга тинчлик пайтида ҳам зарур.

Савол: тўртинчи жанг усулини топинг.

752. XIX асрда Англия колонияси бўлган бу давлат, аср урталарида колониялистларга қарши мустақиллик уруши бошлаган. Бу урушда маҳаллий аҳоли томонидан Бура аборигенларига бош бўлган халқ қаҳрамони фамилияси, сизга Нельсон Манделладек таниш.

Савол: қайси фамилия сўралмоқда?

753. 1926 йилда Мэнсфильд Робинсоннинг бир қиссасида ёзилишича, асар қаҳрамони ярим тунда телеграфга телеграмма жўнатиш учун келса, телеграфда одам куп. Навбатга туриб ёнидаги кишидан сўрайди: «Нима бўлди, нега ҳамма телеграмма жўнатаяпти?»

Савол: у қандай жавобни олган?

754. Жанни Родарида шундай шеърый ухшатиш бор:

Бу денгизда сузишни билмайдиган кишилар чумилса, маза қилади.

Савол: қайси денгиз?

755. Ҳарбийлар Калашниковдан ўқларнинг овозини узгартириб беришни сўрашади. «Нима учун?» деб сўраганда ҳарбийларнинг жавоби унга маъқул келади ва тезда овози бошқача жаранглайдиган ўқлар ясаб беради.

Савол: ҳарбийлар нима деб жавоб беришган?

756. Адабиётчи Сельвинский у ҳақида гапирганда кўринишини арабга ўхшатиб, араблар сингари отни яхши кўришини айтади. Унинг энг машҳур романи 1958 йили Италияда чоп этилган.

Савол: унинг исми шарифини топинг?

757. Френсис Дрейк ҳақида кўпгина ривоятлар тўқилган. Масалан, Англия қироличаси унга рицарлик унвонини топшириш учун шахсан унинг кемасига ташриф буюради. Машҳур денгизчи унга хушода қилади. Бу қироличага маъқул келади.

Савол: Дрейк қандай ҳаракат билан қироличага хушода қилган?

758. XVI аср француз шоири Пьер де Ронсар ёзган:

«Мен 16 та йўлдан ташкил топганман. 16 тасини урганиб ўз йўлимни топганман. Йўлларимнинг равон бўлишига ҳаракат қиламан. Халқимнинг йўлда адашмай юришини ва бу йўлни ҳурмат қилишларини, уни бузмасликларини талаб қилдим».

Савол: бу қайси йўл?

759. Пол ва Линда Маккартни, Жон Леннон ва Йоко Оно, Салвадор Дали ва Елена Дьяконова, Радион Шедрин ва Мая Плисецкая, Лерри Фонтенски ва Элизабет Тэйлор. Бу машҳур эр-хотинларни муҳим ухшашлиги бор.

Савол: қандай?

760. «Умримнинг асосий қисмини одамларга завқ бағишлашга, уларнинг буш пайтларини мароқли ўтказишга сарфладим. Бунинг эвазига улардан лаънат эшитдим, холос» Бу Америка фуқаролигини олиб, уларни доимо диққат марказида бўлган кишининг сўзлари эди.

Савол: унинг миллати, исм-шарифини топинг.

761. 2006 йили Маркос Понтес ўз мамлакатининг биринчи космонавти деб эътироф этилди. У эса, интервьюларидан бирида 1974-77-йилларда бошқа ватандоши биринчи космонавт бўлганини киноя қилади.

Савол: у қайси давлат фуқароси, ватандоши ким?

762. Тарихчиларнинг ёзишича, Римдан сўнг улар Прага шаҳри кўчаларида қурилган. Уларни қоровулар қўриқлашади. Уни қурдирган император Рудольф шаҳарнинг юзи деб атаган.

Савол: император нимани шаҳарнинг юзи деб атаган?

763. АҚШ конгрессменлари ҳар йилги бюджет тақсимотида жануб ва шимол мавзусига тўхталишади. Гап шундаки, жануб ҳам, шимол ҳам аниқ бир объект. Лекин жануб учун ҳар йили шимолдан кўра уч баровар кўп молия ажратилади.

Савол: ҳар иккала объект номини топинг.

764. Канадалик Ральор Фрейзер узоқ йиллар давомида «Торонто Мейпл Ливз» хоккей жамоасида, «Торонто Близзардс» футбол жамоасида «Торонто Блүз Джейс бейсбал» жамоаларида ўйнаган. Гарчи биронта гол урмаган бўлса ҳам ҳамма торонтолик мухлислар уни жуда яхши танишади ва ҳурмат қилишади.

Савол: Рольф Фрейзернинг машҳурлиги нимада?

765. Урта асрларда Англияда жуда огир қонунлар ҳукм сурган. Деярли ҳар куни огир жиноят қилган маҳбуслар майдонда қатл қилинган. Улими олдидан маҳбуснинг сўнгги илтимоси қондирилган. Куп маҳбуслар хор ижросидаги «Адашганлар йўлини худо ўзи тўғриласин» номли қўшиқни сўрашган.

Савол: улар нега айнан шу қўшиқни сўрашган?

766. XVII асрда яшаган шифокорнинг сумкасида турли хил дорилар, пахта, бинтга ўхшаш тоза мато, пичоқ, бигиз ва ҳ.к. бўлган. Тажрибали шифокорларда яна иккита нарсаси бир иш учун олиб юрилган.

Савол: биринчиси бир шиша ром, иккинчиси нима бўлган?

767. Корейсларда шундай афсона бор:

Корея биринчи ҳукмдорининг ўгли етти ёшигача гапирмаган экан. Бир табиб уни етти ёшида гапиртириб, мамлакатнинг энг обрўли кишисига айланган.

Савол: ривоятда тилга олинган табибнинг фамилияси ким?

768. Германия билан Франция чегарасидаги бу шаҳар қадимда Аргентика деб ҳам аталган. Кейинчалик бу шаҳар ёнига катта куча қурилади. Шундан бери бу шаҳар «йўл ёқасидаги шаҳар» номини олган.

Савол: қайси шаҳар?

769. «ДКВ», «Хорьх», «Вандерер».

Савол: тўртинчи фирма номини топинг.

770. Меъморларнинг фикрига кўра, бундай ҳудудларда қурилажак бинолар ёғочдан бўлиши керак. Асоси чуқур ва бақувват бўлиши мақсадга мувофиқ. Пойдеворни ердан баландроқ кўтариш ҳам талаб этилади.

Савол: қаерда қурилажак бинолар қақида гап кетмоқда?

771. Унинг буткул ишга тушган санаси 1078 йил ҳисобланади. У ерга аввал зоопарк қурилган, кейинчалик обсерватория, ҳатто қамоқхона, ҳозир эса у ерда ҳудуднинг қимматбаҳо тошлари сақланади.

Савол: қайси жой?

772. Владимир Даль лугатида бир сўзнинг бир неча русча синонимлари келтирилган: чирла, скородумка, скороспелка, желтоглазка.

Савол: бу сўзларнинг ўзбекчасини топинг.

773. Уткир Ҳошимов бир асарида энг осон пишадиган таом нима? деган саволга одамлар турлича жавоб берганини, аммо 12 ёшли бир қишлоқ боласининг жавоби ҳаммасиникидан тўғри бўлиб чиққанини ёзади. Яна шуниси ҳам борки, болакайнинг таоми учун фақат битта у зарур бўлади.

Савол: болакай қайси таом номини айтган?

774. Александр Македонский бу ишни ҳарбий нуқтаи назардан кундалик одатга киритган. Юнонлар мотам кунлари уни қилишган, римликлар аксинча, мотам кунларида уни қилишмайди. Африканус бу ишни кунда бажарган ilk римлик ҳисобланади.

Савол: у қандай иш?

775. Куба раҳбари Фидель Кастро бу лойиҳани амалга ошириш учун ҳар йили бюджетдан анчагина пул ажратарди. Кастро лойиҳа Кубанинг асосий даромад манбаига айланиши керак, дер эди. Лойиҳа «Океан Кубани қутқаради» деб номланган. Лойиҳа иштирокчилари хавфсизлик хизмати назоратида бўлишлари шарт бўлган.

Савол: лойиҳа иштирокчилари нима иш билан шуғулланишади?

776. Бомбей шаҳрида Ҳиндистондаги барча тил, лаҳжа, шева, диний йўналиш ва мазҳабларни урганувчи илмий тадқиқот маркази жойлашган. Шунинг учун тилшунос ва диншунос олимлар Бомбей шаҳрини ... (учта нуқта) деб аташади.

Савол: марказ нима деб аталади?

777. Унинг на тугилган йили, на ўлган йили маълум. У умри давомида кўп жасоратлар кўрсатган, кўп ёвузларни енгган; мушти ё кучи билан эмас, интеллект ва ички овози билан. Турли сиқувлар оқибатида ўз юртини ташлаб, бошқа давлат фуқаролари учун хизмат қилган. Харақтери нозик, қайсар ва биров киборли.

Савол: таъриф кимга берилмоқда?

778. 1662 йили италиялик философ Домаскин меланхоликлар И ни, холериклар Е ни, флегматиклар О ни, сангвиниклар А ни кўп ишлатишларини исботлаб берган.

Савол: темперамент соҳиблари бу ҳарфларни қачон ва қайси ҳолатда ишлатишган?

779. Кока-коланинг радио реклама ролигидан:

Миллард йил олдин ер юзида инсон пайдо бўлган. Миллиардсония олдин «Биттаз» мусиқий революцияни

амалга оширган. Миллиард стакан кока-колани ичиш учун шунча вақт кетади.

Савол: қанча вақт?

780. Бешта устунли жадвалнинг биринчи устунда исм-фамилиялар, улар орасида АҚШ президенти, польшалик революционер, англиялик ҳарбий, ҳатто ўзбекистонлик спортчилар ҳам бор. Иккинчи, учинчи, тўртинчи устунларда йил, ой, кунлар. Бешинчи устунда эса битта сўз ёзилган.

Савол: қайси сўз?

781. Одатда шанба кунлари театр, кино заллари тўла бўлади. 1998 йил 4 июл шанба куни Германия кинотеатрлари деярли бум-буш бўлди. Эртаси куни эса кинотеатрларга тушувчилар сони ҳар кунгидан ҳам кўпайгани кузатилди.

Савол: шанба кунини нима воқеа бўлди?

782. Латифа:

— Мен хоҳлаган одамни, хоҳлаган бино-ю дарахтни қўлимнинг учи билан оёғини осмондан қилиб ташлайман.

— Сиз кунфучимисиз.

— Йўқ, мен...

Савол: у ким?

783. Хитойда шундай гап бор:

«У ишни ота-онанг ҳаётлигида қилиб ол, йўқса бойиб кетсанг у ишни қилиш янада қийинлашади».

Савол: ота-она ўлгунча ё ўзи бойиб кетгунча нима ишга рухсат бўлган?

784. Абдулла Қодирий «Гирвон қишлоқлик Маллабой» қиссасида илк паровоз Гирвон қишлогидан ўтишини эшитган халқ ўзича паровозни жонзот деб

тасаввур қилиб, унга атаб айримлар бир нарса ҳам кутариб олишган эди.

Савол: нима олиб чиқишган?

785. Абдураззоқ Самарқандий ёзади:

Шамол турган кунлари,
У шамолдан ҳам тез юрар.
Қанот ёзса атайин
Пайкондан ҳам тез учар.

Савол: бу шеърини топишмоқ нима ҳақида?

786. У ҳамма инсонларда ҳам учрамайди. У истеъдоддиларда анча кам учрайди. Агар ҳамма истеъдоддиларда у бўлганида ривожланиш даражаси бир неча баробар ўсган бўларди. Лекин даҳоларда у кўп учрайди.

Савол: у нима?

787. 1910 йили жаҳидчиларнинг таъсис кенгаши чақирилиб, жуда кўп ҳолатлар келишиб олинган. Жаҳидчилар сафига кимларни оламиз, миллат, ирқ урини эгаллайдими йўқми, каби ўнлаб масалалар ҳал қилинган. Аммо бир масалада ҳамфикр бўла олмай туришганда, масъул шахслардан бири даврада утирганча Чулпон ва Бехбудийлар номини келтиради. Ҳамма ҳар иккиси билан боғлиқ ҳолатни маъқуллайди.

Савол: қайси масала устида тортинув бўлган?

788. Наполеон сиёсий томондан кучли бўлиш учун кўп газета ўқиган. Узини жисмонан чиниқтириш учун ҳар хил ҳашаротларни, ҳатто оз миқдорда маргимуш ҳам еб турган. Жанг олдида узини жангга маънавий тайёрлаш учун эса император у ишни қилган.

Савол: Наполеон узини жангга қандай тайёрлаган?

789. Наполеон хуфиялари Москвада камбагаллар сони ошганини, пул қадрсизланганини ва яна бир иқтисодий ҳолатни унга баён этишади. Наполеон энди уруш бошлаш мумкин деган қарорга келади. Чунки бу учала ҳолат пайдо бўлганда халқни енгиш осон, дейди.

Савол: учинчи ҳолатни топинг.

790. «Уруш ва тинчлик» романида: «Ҳеч ким кекса момолардек беморга яхши қарай олмайди. Беморга қараб утириш ута зерикарли иш. Аммо кекса момолар зерикишмайди, чунки улар ...

Савол: фикрни давом эттиринг.

791. Лондондаги иккита касалхона қаршингизда турибди. Улардан бири XIX асрда, иккинчиси XX аср охириларида қурилган. Ташқи томонидан қараганда бири янги бино, иккинчиси эски. Аммо эски бинода бир алоҳида белги бор, у бир қарагандаёқ билинади.

Савол: нима билинади?

792. Шахматчи жаҳон чемпиони бўлганда азал-азалдан унга лавр гулчамбари кийгизилади. Лекин негадир 1972 йили Рейкьявикдаги жаҳон чемпионатида голибга оқ қайиндан гулчамбар кийгизилган.

Савол: нега?

793. Тасаввур қилинг, турмуш ўртогингиз билан тўйга кетяпсиз. Уйдан чиқа туриб, у шимингизга тўкилиб кетди. Шунда химчисткада ишлайдиган онангиз валериянка кўтариб чиқиб шимингизни тозалади.

Савол: шимга нима тўкилган?

794. 1881 йил илк бор Берлинда қурилган бу йўл ирландиялик инженер номи билан юритилади. Ҳозир ҳам бундай йўлларни кўп ерларда кўриш мумкин.

Ўзбекистон ҳудудида бундай йуларни фақат Тошкентда кўриш мумкин.

Савол: Ирланднинг фамилияси ким?

795. XIX асрда ёзилган бир туркум асарларда унга шундай таъриф берилган: 1878 йили Лондонда ўқишни тугатган. Уйланган, фарзандлари йўқ. Партиясиз. Афғонистонда урушда қатнашиб, икки бەر жароҳатланган. Яхши регбичи ҳам бўлган.

Савол: унинг касбини ё фамилиясини топинг.

796. Европаликлар асосан XVIII асрдан бошлаб Хитой ҳудудига кириб кела бошлаган. Хитойликлар фикрича, европаликлар анча жаҳлдор халқ эди.

Савол: нимага асосланиб улар бу фикрга келишган?

797. Н.В. Гогол «Қадимги помещиклар» асарида бир от ҳақида ёзиб, у от 1810 йилдан 1816 йилгача кўнгилли халқ дружиналарида хизмат қилганини ёзган. Аммо кўнгилли халқ дружиналари бошқа бир сўз билан таърифланган.

Савол: қайси сўз билан?

798. Қуръонда учта жонзотнинг улгани ҳаром ҳисобланмайди, дейилади. Биринчиси — асалари.

Савол: иккинчи ва учинчисини топинг.

799. Гайднда у рақам 30, Кромвелда — 24, Шекспирда — 23, Гитлерда — 20, Франклинда — 16, Бискмаркда — 1.

Савол: рақам ва инсонларни бирлаштирувчи сабабни битта сўз билан топинг.

800. У юлдузни бизда Зухро, қадимги Римда Сириус деб аталади. У юлдузнинг лотинча атамасидан кўпроқ мактаб болалари манфаатдордирлар.

Савол: Зуҳро юлдузи лотинчасига нима деб аталади?

801. Гёте уни немис халқининг гурури, ифтихори, қолаверса, отаси деб атаган. У қарийб 40 йил бир хил вақтда туриб, бир хил вақтда ухлаган, бир пайтда тушлик қилиб, бир пайтда сайр қилган. Одамлар унга қараб соатларини тўғрилашган. У ҳақиқий аслзода немис эди.

Савол: Гёте кимни немис халқининг отаси деб номлаган?

802. Ёзувчилар унинг муаллифи бўлмайди, у доимо ҳаммуаллифликда яратилади, дейишади. Балки салбий ҳолатни акс эттиргани учун ҳам унга муаллиф топиламас. Унинг пайдо бўлиши учун энг камида иккита одам зарур.

Савол: у нима?

803. Айрим йирик супермаркетларда улар кечгача 100 килодан ошиқ йиғилиб қолади. Ҳар еттинчи инглиз уни ортиқча нарса сифатида ташлаб юборишини айтган. Аммо ҳамма жойда уни бирдек мамнун қабул қилувчи инсонлар тоифаси мавжуд.

Савол: улар кимлар?

804. Уттан йили Владивостокдаги бир ҳажвий журнал 1 апрел куни бир сурат чиқарди. Унда поезд тасвирланиб ёнига Владивосток — Хайшинвей деган йўналиш кўрсатиб қўйилган эди. Бу ҳақиқатанам кулгили эди.

Савол: сабабини топинг.

805. Хорхе Лопес Борхес «Сирли ёзувлар» ҳужжатли асарида инсонлар билан боғлиқ энг ҳаяжонли, қизиқ ҳодисаларни ёритган. «Кузи ожизлар у рангни мутлақо фарқлашмайди», деб ёзган эди у.

Савол: қайси рангин?

806. Куп нарсаларга қизиқувчан бўлган бир одамнинг сўзлари:

«Аввал Хвалисса кучасидан ўтдим, сўнг рупарамдан Стебольш номли куча чиқди. Охирида Гундустон кучаси орқали ниятимга етдим».

Бу ерда куча сўзи бошқа бир сўз билан алмаштирилган.

Савол: ўша куча ўрнидаги сўзни ва у одамни топинг?

807. Табиатнинг қизиқ ҳодисаларидан:

Буффало — Гамильтон трассасидан май-июн ойларида ўтсангиз фақат ёмгирга дуч келасиз. Энг қизиги, 20-25 км.гача фақат ёмгир ёғиб туради.

Савол: ниманинг ҳисобига ёгингарчилик рўй беради?

808. Буюк Британиянинг Тиббиёт академияси қошида турли жамиятлар иш олиб боради. Масалан, терапевтлар, жарроҳлар, акулистлар, дантистлар, донорлар, ҳамширалар ва ҳ.к. Ҳамма жамиятларнинг ўз эмблемалари ҳам бор. Рентгенологлар жамиятининг эмблемаси — қуёш.

Савол: иккита лола япроғи тасвирланган эмблема остида қайси соҳа вакиллари иш олиб борадилар?

809. Тунгусларда эгизак фарзанд тугилса, уларга 9 йилдан кейингина исм қўйилади. Иккита исм танланиб, иккаласига қуръа асосида ном берилади. Қуръада ютиб чиққани каттаси ҳисобланиб, ютқизгани кичиги деб эълон қилинади. Айнан шу жараёнда уларга исм қўйилади.

Савол: уларга нима деб исм қўйилади?

810. Борис Бурданинг фикрича, агар Ньютон фалон шаҳардаги богда булганида, тортишиш кучи қонунини кашф қилиш у ёқда турсин, узини унглаб ҳам ололмасди, дейди.

Савол: қайси шаҳар назарда тутилмоқда?

811. Будапештлик инженер Помлер узоқ уринишлардан кейин азрозоль баллончалари ичига қушиладиган қимматбаҳо фреон ўрнини босувчи экологик тоза моддани таклиф қилади. Уни қушгач азрозолни бемалол, қанча бўлса ишлаб чиқариш мумкин бўлди.

Савол: Помлер фреонни нима билан алмаштиришни таклиф қилган?

812. Бу футбол командаси Россияда бўлганда «зелёный лес», бизда бўлса «яшил ўрмон» деб аталган бўларди. Гарчанд у давлат фуқаролари хулқи немисларга яқин бўлса ҳам Германияда бу команда «Грюквалд» деб аталган бўларди.

Савол: жамоа аслида қандай аталади?

813. Бу интернационал атама аввал почта соҳасида пайдо бўлган, ҳозир эса жуда кўп соҳаларда қўлланилади. Бирор нома ва хабарни зудлик билан етказишда у усул қўл келган.

Савол: қайси интернационал сўз сўралмоқда?

814. Сергей Есениндан бир аёл альбоми учун 4 қатор шеър ёзиб беришини илтимос қилади. Есенин узини қанча олиб қочса ҳам у аёл қуймайди. Охири рози бўлиб, ҳатто Пушкин, Байрондан ўтказиб жуда чиройли шеър ёзиб беради. Аёл эса уни ўқиб тоза хафа бўлади. Чунки шоир шеър остига ўз исм-шарифини қуймасдан, бошқа иккита сўзни ёзиб қўяди.

Савол: Есенин нима деб ёзган?

815. 1962 йилда АҚШда жуда катта миқдорда қалбаки пуллар ишлаб чиқарган гуруҳ қўлга олинади. Пуллар жуда ўхшатиб ишлангани ва қогози билан ажралиб туради. Ҳақиқий доллар қогозларининг қаердан олингани маълум бўлгач, бу ишда бир қанча соҳа кишилари қатнашгани маълум бўлади.

Савол: улар қогозни қаердан олишган?

816. Қуйидаги ёзувчи-шоир, ижодкор рус фамилияларини ёзиб олинг:

Цветаева, Куприн, Бунин, Алексей Толстой, Горький. Уларнинг ҳаётини яхши биласиз. Рўйхатда бир ҳолат бўйича кимдир ортиқча.

Савол: ким ортиқча ва нима учун?

817. Париж, Лондон, Лос-Анжелес, Инсбурк, Лейк-Плэсид, Сэнт-Мориц.

Савол: бир соҳада уларга бас келадиган ва бу кетма-кетликни тўлдирадиган яна бир пойтахт шаҳар номини топинг?

818. Инглиз профессори Жорж Буль математика ва мантиқ соҳасининг ривожланишига катта ҳисса қўшган олим. Буни кўпчилик билмаслиги мумкин. Бироқ унинг бешинчи қизи ёзган асарлари бешта қитъада ҳам машҳур. Айниқса, бир ҳашарот номи уни машҳур қилиб юборди.

Савол: Жорж Булнинг бешинчи қизининг фамилияси ким?

819. Бу ўйин анжомлари ҳатто Миср фиръавнлари қабрларидан ҳам топилган. IV-V асрларда Герман қабилалари у ўйинни диний маросим пайтларида ҳам ўйнашган. Френсис Дрейк, Мартин Лютерлар бу ўйиннинг усталари бўлишган. Британияда деҳқонларга бу ўйин таъқиқланган, негаки иш қолиб улар уша ўйин майдонида кўп вақтларини ўтказишган. Ўйин

майдонининг ҳажми — бўйи 59 ярим фут, эни 5 ярим фут.

Савол: уйин бутун қандай номланади?

820. Шопенгаур фикрича, инсоният доимо икки ўт орасида яшайди. Биринчиси — инсон бошига энг кўп савдолар соладиган етишмовчилик. Иккинчисини Харуки Мурагами бир асарида уни бахтсиз инсонларнинг бахтсизлиги, деб таърифлаган.

Савол: иккинчи ўт нима?

821. 1999 йили Дюссельдорфда гайри табиий кўргазма бўлиб ўтди. У ерда асосан суратлар намойиш этилиб, суратларда ҳар хил шаҳарлардаги бир хил объектлар тасвирланган. Дрезден, Барселона, Бухарест, Москвадаги бир эмас, учта объект тасвирланган. Бундай суратлар сони 65 тадан ортиқ экан. Агар бу кўргазма 2005 йилдан кейин бўлганда Ўзбекистонда ҳам бир объект бу рўйхатдан жой олиши мумкин эди.

Савол: кўргазманинг номини топинг?

822. Япония, Германия каби давлатларда Ватан туйғуси кучли. Давлатнинг барча раҳбарлари ўз мамлакатларида ишлаб чиқарилган автомобилларда юришади. Ватанпарварлик туйғуси борасида Африкадаги бу давлат амалдорлари ҳам қолишмас экан. У давлат амалдорлари «Форд» ва «Субару»нинг фақат битта маркасида юришади.

Савол: Африканинг қайси давлати ҳақида гап кетмоқда?

823. 990 рақами бу комедияни сал бўлмаса фожиага айлантирай деган. Айнан қарама-қаршиликка ҳам ўша рақам сабабчи.

Савол: қайси комедияни?

824. 2006 йил якунига кўра Англияда 1-рақамли спорт тури — футбол, Покистонда — чим хоккейи, Саудия Арабистонида — туя пойгаси, Монғолияда эса у — спорт.

Савол: қайси спорт?

825. 1930 йилларда автомобиль пойгалари қатъий қонунлар асосида утказила бошланди. Шундан кейин негадир «Мерседес-Бенц» компаниясининг автомобили маълум вақт давомида фақат «Мерседес-Бенц» белгиси билан иштирок эта бошлади. Тасаввур қилинг, темир корпус устида фақат «Мерседес-Бенц» эмблемаси бор, холос. Буялмаган.

Савол: компания автомобилни шу кўринишда иштирок этишига нима сабаб бўлган?

826. Бу фирманинг пайдо бўлишига икки жентельменнинг Цинцинаттида утган кургазмадаги учрашуви сабаб бўлган. Биттаси совун, иккинчиси шам ишлаб чиқарган. Уларнинг биргаликда очган фирмалари 170 йилдан бери фаолият юргизиб, йиллик даромадлари 30 миллиард долларни ташкил этмоқда.

Савол: икки жентельменнинг фамилиясини ёзиб беринг.

827. Унинг Ватани — Италия. Ҳатто номи ҳам итальянча. Унинг имкониятларидан биринчи бўлиб ва энг кўп ибодатхоналар фойдаланган. Уйғониш даврида протестантлар билан қарама-қаршиликлар у ерда акс этган.

Савол: у нима?

828. Айнан барокко усулидан тарқалган бир усул ҳақида шундай маълумотлар бор: унга меъмор Беато Анжелико да Фьозоле асос солди. У черковдаги барокко усулидан нусха кўчирди, кичик ҳажмдаги тасвирларни катталаштириб чизиш орқали ўз усулини

яратди. У усулини ўзининг узундан узун исми шарифи билан номлайди.

Савол: меъмор яратган усулни топинг?

829. Унинг исми Яков, отасининг исми Василий булган. Петербургдаги касалхоналарда ишлаган, кейин Саратовга келиб стоматологлик қилиб кун кечирган.

Савол: Яков Васильевичнинг фамилиясини айтинг?

830. Бугун театр саҳнасида микрофонлар саҳна тепасида осилиб туради.

Савол: Қадимги Юнонистонда овоз кучайтиргич вазифасини нима утаган?

831. У Мисрда юнон, ҳаваскор артистлар оиласида тутилган. У ўз даврининг буюк санъаткори бўлди. Ҳозир унинг суратлари асосан реклама маҳсулотларида учрайди.

Савол: унинг исми шарифини топинг?

832. Америка сканвордларида берилган топишмоқлардан: қоронги хонадаги оқ дастурхонда бир ярим соатлик лаззат.

Савол: топишмоқни иккита сўз билан яқунланг.

833. Гиннес рекордлар китобининг дарахтлар бўлимида энг ёши улуг дарахт деб лотин Америкасидаги секвойя дарахти қайд этилган. Энг чиройли дарахт деб сосна (қарагай) кўрсатилган. Саҳрон Кабирдаги бир пальма дарахти ҳам Гиннесга киритилган.

Савол: пальма қайси ном остида китобга кирган?

834. Бельгияда монарх тузуми кучга киргач, 1931 йилда мамлакатта қирол сайланди. Орадан икки йил ўтиб Англия қироли унга нома жўнатиб табриклайди:

«Сэр, мана энди ҳақиқий қирол бўлдингиз. Табриклайман», деб.

Савол: нега икки йилдан кейин ҳақиқий қирол бўлди?

835. Сумо кураши 2000 йилдан ошиқ яшаб келмоқда. Айтишларича бу кураш тури синтоистлар дини билан боғлиқ. Ундаги ҳаракатлар синтоизм динидан кирган дейилади. Дин пешволари XIX асргача бу курашни аёллар томоша қилишини тақинқлашган. Ҳозир эса аёллар томошага бемалол киради.

Савол: дин пешволари аёлларнинг қайси салбий сифатларига асосланиб уларни томошага киритишмаган?

836. Полусладкое винода 5 фоиздан 12 фоизгача шакар борлиги кузатилади. Сладкое винода 20 фоизгача. Агар винода 21 фоиздан 35 фоизгача шакар бўлса, унда у вино эмас ...

Савол: нима деб аталади?

837. Гутенберг босма дастгоҳини жуда катта пул ҳисобига қуради. Бунинг учун кўп қарз ҳам олади. Шунда бир тадбиркор дўсти қарздан қутулиш учун айнан уни босиб чиқариб сотишни таклиф қилади. Ҳақиқатан ҳам Гутенберг тезда қарзларидан узилади.

Савол: ниманинг ҳисобига?

838. Юнон тилида талоқ «холл» деб аталади. Аммо инсон танасида қора талоқ мавжуд.

Савол: талоқ юнончада «холл» бўлса, қора талоқ қандай аталади?

839. 2001 йили Голландиядан Монголияга уларнинг 40 таси қайтарилди. Бутун уларга Монголиянинг гурури ва ифтихори деб қаралмоқда.

Савол: уларни иккита сўз билан номларини ёзиб беринг?

840. Латифа:

— Мен негадир узимни ёмон ҳис қиляпман, иситмам бор шекилли.

— Ҳечқиси йўқ. Битта сакраб олсанг ўзингга келасан.

Савол: латифадаги беморни топинг.

841. Яқинда София Ротару Сибирда концерт берди. Қушиқчига концертдан кейин уни совга қилишди. Қарангки, Ротару дала ҳовлисига уни эккан эди, жуда яхши униб кетди.

Савол: қушиқчига Гагаринга боғлиқ нима совга қилинган?

842. Бу машҳур рус актёри 1928 йил 25 апрелда Москвада тугилган. У Бондарчук ҳам, Никулин ҳам, Смоктуновский ҳам эмас.

Савол: бу актёр ким?

843. Шимолий Кореяда бозор ойнинг фақат 1, 11, 21 саналарида бўлиб утар экан. Бу 1990 йилларга оид маълумот.

Савол: у пайтларда бозор нега ойнинг 1, 11, 21 кунларида бўлган?

844. 1985 йил сўровномасидан:

Сўралганларнинг 20 фоизи қалин муқовали китоблардан, 10 фоизи туалет қоғозининг ўрамидан, 5 фоизи аквариумдан фойдаланар экан. Қирқ фоизи эса тузланган бодрингдан бўшаган идишни маъқул кўрган. Аммо ўша даврнинг машҳур кинокомедияси бошқа жойни тавсия этади.

Савол: қаерни?

845. Англияда у касб эгалари анча обрўли бўлишган. Улардан ҳатто ҳукумат раҳбарлари қам чўчиб туришган. Қадимги Исроилда уларнинг вазифасини хоҳлаган киши бажарган. Германияда энг ёш уйланган киши, Қадимги Римда эса чиновниклар уларнинг ишини бажарган..

Савол: нимани яратилиши Англияда уларнинг ишсиз қолишига сабаб бўлди?

846. Боксчи Виталий Кличко Германияда жуда катта обрўга эга. Узининг ташқи кўриниши ва спортдаги ютуқлари билан германияликлар қалбидан чуқур жой эгаллаган. У спорт ва табиат мавзусида докторлик диссертациясини ҳам ёзган. Немислар унга эркалаб, улуглаб бир илмий лақаом қўйишган.

Савол: қандай?

847. Корейслар ўз юртини Чосон деб атайдди. Бирмаликлар — Мьянма, немислар — Дойчланд деб атайдди.

Савол: қайси давлатни маҳаллий аҳоли Шкин торюси деб атайдди?

848. Лесото, Сан-Марино. Бир-биридан анча узоқ давлатларнинг бир ўхшашлиги мавжуд.

Савол: яна қайси давлат бу рўйхатда туриши мумкин ва уларнинг ўхшашлиги нимада?

849. Қадимги юнонлар бир маъбудни шу ном билан аташган, тропик денгизларда яшовчи бир қушга ҳам шу ном берилган. У бир пайтлар транспорт воситаси бўлгану, бугун ўз ўрнини янги транспорт уловларига бўшатиб берган. Яқинда германиялик мутахассислар уни янги, замонавий, учқурини яратишди.

Савол: германиялик мутахассислар қайси компанияда ишлашади?

850. Уинстон Черчилль ёш журналист сифатида бир давлатда бир неча йил ишлаган. У умрининг охиригача ушбу сафарини ёдга олиб юрган.

Савол: у қайси давлатда сафарда бўлган?

851. Рус подшоси Александр I Екатеринбург шаҳрига боради. Уни шаҳар аёнлари кутиб олишади. Бу ердаги чиновникларни кузатиб, ёнидаги шеригига французчалаб: «Мен буларни кўргандим, ҳа-ҳа яқиндагина кўргандим» дейди ва А.С. Пушкинга қойил қолади.

Савол: подшонинг кўрганларига Пушкиннинг нима алоқаси бор?

852. 1811 йили Санкт Петербург камер театридаги бир воқеа сабаб, актёрлар орасида гап пайдо бўлган: театрда саҳна ҳам йўқ, саҳна орти ҳам йўқ, ложа ҳам йўқ, балкон ҳам йўқ, ҳаммаёқ партер.

Савол: актёрлар қачон бу гапни айтишади?

853. Бастакор Верди: «Ҳар бир мусиқани ёзаётганимда уни ҳис қилиб тураман. У ҳам партиянинг бир қисми. Айрим ерларда уни мусиқага мажбурлаб киргизаман ҳам. «Травиата» балетида ундан кўп фойдаланганман», деб ёзган.

Савол: қандай овоз ҳақида гап кетмоқда?

854. XVIII асрда Филиппин ҳудудини эгаллаган испан қироли Нарцисс Клаверия туб аҳолини ўзига тобе қилиш учун шундай усул қўлаганки, Филиппинда бутунгача унинг қонун изларини кўриш мумкин.

Савол: Нарцисс Клаверия туб аҳолини Испанияга тобе қилиш учун аҳоли ўртасида нимани оммалаштирган?

855. Испания, Мексика, Лотин Америкасининг кўпгина давлатларида коррида ўйини жуда кенг

тарқалган. Коррида — буқалар жанги. Хавфсиз буқалар жанги Азор оролларида бўлиб ўтади. Унда туристлар ҳам бемалол қатнаша олади.

Савол: уни бошқа корридалардан фарқи нимада?

856. XIX аср охирларигача Австралияга цемент хориждан олиб келинган. У ерда цемент конлари бўлган, лекин унга қўшиладиган модда бўлмаган, холос. Айнан уша қўшимча модданинг Австралияда топилишига кенгурулар ёрдам берган. Овчилар уларни қувлаб бориб уша тупроқсимон моддага дуч келишган.

Савол: цементга қўшиладиган моддани топинг?

857. Чикаголик бир инсон умрида биринчи марта денгиз саёҳатига чиқади. Купчиликнинг боши айланиб кўнгли озиб қийналсада, чикаголикка ҳеч нарса қилмайди. Шериклари: «Қаерда ишлайсиз? — деб сурашганда, у — «Сирс энд Робак» компаниясида», — дея жавоб беради. Бу жавобни эшитиб улар ўз саволларига жавоб топгандек бўлишган.

Савол: чикаголикнинг нега боши айланмаган?

858. Бернард Шоу ўзининг ҳазиломуз иборалари билан бошқа ёзувчилардан ажралиб туради. «Ҳамма ёзувчиларнинг асарларида бир хил ҳолатни кузатаман. Бу иккита бир хил нарса-ю, аммо бир-биридан жуда узоқда жойлашган», дейди.

Савол: Бернард Шоу қайси икки нарсани ифодалаган?

859. Самолётдаги ойналар ўзининг мураккаблиги ва қимматлиги билан бошқа ойналардан ажралиб туради. Айниқса, экипаж хонасидаги ойна жуда қиммат туради, у бир қават юбқа олтин билан қопланган. Олтин билан қопланган ойналарнинг бошқаларидан

битта фарқи бўлади. Шунинг учун ҳам самолётнинг олд томонига шу ойна ўрнатилади.

Савол: самолёт олди ойнасига нега олтин қоплама жойлаштирилади?

860. Милоддан 800 йил аввал ҳинд эпоси «Атхарваведа»да ёзилишича, ўша замон подшолари бошларига гаройиб нарсадан ясалган тож кийишган. У қимматбаҳо тошчалардан ясалган бўлиб, жуда қиммат турган. Ундан ясалган тожни кийиб юришнинг ҳам ўзи бўлмаган. Ҳозир ундан тож ясалмайди. Чунки унинг ҳеч қандай қиймати йўқ.

Савол: тож нимадан ясалган?

861. Магазиндаги диалогдан:

Харидор: 1 неча пул туради?

Сотувчи: 40 цент

Харидор: 27 чи?

Сотувчи: 80 цент

Харидор: 610 неча пул туради?

Сотувчи: 120 цент, сэр

Савол: харидор нима сотиб оляпти.

862. Бу Осиё давлатида бу йил 2008 октябр эмас, 1996 йилнинг октябри давом этмоқда. Бу япон календари ҳам, григориан календари ҳам, хитой календари ҳам эмас.

Савол: қаерда ва қандай воқеа сабаб бу ҳисоб очилган?

863. Ҳозир Россияда 30 рублга 1 доллар олса бўлади. Аимо бир коллекционер 1825 йилда босиб чиқарилган бир рубл танга учун 1990 йилда 40 минг доллар тўлаган.

Савол: тангада ким тасвирланганини топинг.

864. Англияда давлат раҳбари бош вазир, бош қумондонликдан ташқари яна бир соҳани ҳам бошқаради.

Савол: қайси соҳани?

865. Бу жараён трипоносомаларнинг майда-майда ҳужайралари сулак орқали қонга сўрилиши билан бошланади. Маълум муддат утиб танада титроқ, ҳолсизланиш пайдо бўлади. Курак ораларида оғриқ пайдо бўлади, ҳарорат 40-41 даражагача кўтарилиб, терида қизил доғлар пайдо бўла бошлайди. У бир йил, икки йил, ҳатто бутун умр давом этадиган жараёндир. Бу жуда кам учрайдиган касалликдир.

Савол: жараён сабабчисини топинг?

866. Жуда қадимдан одамлар пичоқ ва ханжарлардан қурол сифатида фойдаланиб келишган. Уни отиб узоқ масофадаги рақибни йуқ қилиш мумкин. Кейинчалик болта отиш русум бўла бошлаган. Айниқса, ҳиндулар болта отиб жанг қилишда моҳир бўлишган. Мерганлар узлари отадиган болтани бир ном билан аташган.

Савол: қайси ном билан?

867. Қадимги Юнон аскарлари отган камон уқлари 500 метргача учиб борган. Турк жангчилари 600 метргача ота олишган. XII асрга келиб мўгул жангчилари бир усул топишганки, шундан кейин камон уқлари 800-900 метргача учган.

Савол: у қандай усул?

868. Европадаги кўпгина катта шаҳарлараҳолисининг 2-3 тадан автомобиллари бор. Автомобиль улар учун ҳаракатланиш воситаси, бойлик белгиси эмас.

Савол: европаликлар нега қўша-қўша автомобиль сотиб олишади?

869. Швейцариянинг Фрибург-Готтерон хоккей жамоаси ҳомийси Фрибург банк корпорацияси ҳисобланади. Хоккейчиларнинг кукрагида «Фрибург банк» сўзи ва у банкнинг белгиси тасвирланган.

Савол: Фрибург банкнинг белгиси нима?

870. XVIII-XX аср биринчи ярмигача Конибодом шаҳарчасида унинг энг зўри ясалган. Урта Осиё буйича бу шаҳар усталарининг олдига тушадигани бўлмаган. XX асрда уларга Москвадан ҳам куп буюртмалар тушган. Леонид Соловьевнинг бир қиссаси персонажи уни сандиқнинг ичидан топиб чиқади.

Савол: Конибодомни машҳур қилган нарса нима?

871. Футбол бутунги кўринишига келгунча не-не янгиликларни бошидан ўтказган. Масалан, 1898 йили «Блэкберн» ва «Берли» жамоалари ўйнаганда ҳакам бир эмас, бешта «Блэкберн» аъзосини майдондан четлатади. Охирида улар жамоа бўлиб ҳакамни уришади. Ҳакам дарвозабондан бошқа ҳамма ўйинчиларни ҳайдаб чиқаради ва ҳеч иккиланмай ўйинни давом эттирилади. Аммо «Блэкберн» дарвозабони ҳакамга ўз эътирозини билдиргач ўйин тўхтатилади.

Савол: дарвозабон ҳакамга қандай эътироз билдирган?

872. Уларнинг фамилияси бирга айтилганидан кўпчилик уларни эгизаклар бўлса керак, деб ўйлар экан. Бир ҳинд йигити болалигидан уларга ҳавас қилишини айтиб, уларнинг бири билан Нью-Йоркдаги бир меҳмонхонада бир ой бирга бўлганини айтади.

Савол: ҳар учаласининг расмий рақамларини ёзиб беринг?

873. Артур Конан Дойл «Шерлок Холмс» асарида уни трубкада тасвирлаган. Трубканинг кўринишига

эса эътибор ҳам бермаган. Аммо Шерлок Хомс ролини театрда илк бор уйнаган Уильям Жиллет деган актёр эгилган труппада саҳнага чиққач, негадир Холмснинг труппаси шунақа эгри булар экан, деган фикрга бориб қолишган. Аммо Уильям Жиллет бундай трубкани бир сабаб туфайли мажбуриятдан ишлатган.

Савол: нега актёр эгри трубкада саҳнага чиққан?

- 874.** Шайтоннинг ҳужжати, нега сен
Бир умр мендан ўзингни олиб қочдинг.
Нега мени бир умр азобладинг?
Минг лаънат, минг лаънат.

Савол: шоир Роберт Бернс шеърда нимага таъриф берган?

875. XX асрнинг 30-35 йиллари ўша даврнинг энг номдор бастакорларидан бирига бир мавзуда 15-16 та қушиқ ёзишга буюртма берилади. Буюртма бўйича ҳар бир қушиқ 3-3,5 дақиқадан ошмаслиги сўралган эди.

Савол: қайси ташкилот буюртма берган?

876. Николай Рерих узоқ йил турли давлатларда яшаган. Масалан, Россияда 42 йил. АҚШда 3 йил, Финляндия ва Хитойда 2 йилдан. Англия, Франция, Швеция, Швейцария ва Монголияда 1-2 йилдан яшаган. Шарқда ёнма-ён жойлашган икки давлатнинг бирида 17 йил, иккинчисидан 1,5 йил яшаган.

Савол: бу икки давлат номини топинг.

877. Михаил Булгаков « Уста ва Маргарита» романидаги устанинг ташқи қиёфасини кимга ухшатишни узоқ ўйлаб юрган кезлари унинг қўлига бир сурат тушиб қолади. Шунга қараб устани таърифлайди: озгиндан келган, қирра бурин, чуқур кўзлари чақмоқдек, кенг пешона, сочлари силлиқ.

Ёзувчи унинг характерида ҳам оз-моз фойдаланганини айтган.

Савол: Булгаков кимнинг ташқи қиёфаси тасвиридан фойдаланган.

878. XIX аср охирларида яшаган Сальтиков-Щедрин қайсидир қикоясида бир предметга шундай сифат берган: унинг япалоги, узунчоги, бурунсифат қилиб ясалгани, ингичкаси, чуқурлари бўлишини, бурлакларда каттаси, аммо силлиги бўлишини ёзган.

Савол: у нима?

879. Жуда машҳур кема номлари: «Колумбия», «Челленжер», «Атлантис», «Индевер».

Савол: «Индевер» кемасига бошчилик қилган машҳур капитаннинг исми шарифи ким?

880. 1898 йилда Рим папаси чиқарган бир фармон бугун ҳам ўз кучини йўқотмаган. Фармондан ихтибос келтираман: «XX аср техника асри бўлиши кутилмоқда. Техника ривожланиб кетса ҳам, черковдаги бир амалга таъсир қилмаслиги керак. У соҳа қанчалик ривожланмасин у ибтидий кўринишида қолиши лозим».

Савол: папа қайси жараёнга нима аралашмаслигини хоҳлаган?

881. Уни ўз васиятига биноан Украинага дафн этишган. Унинг номини абадийлаштириш учун бир қанча жойлар унинг номи билан аталади. «Мен ўлсам Украинага дафн этинглар. Дарё бўйидаги оқ қайин олдига» деб ёзган эди у.

Савол: унинг номи билан аталувчи вилоят қайси давлат ҳудудига жойлашган?

882. 1930 йилда нацистлар унинг барча китобларини ёқиб юборадилар. У бир неча бор Германиядаги энг

нуфузли Гёте номидаги адабиёт мукофотларини олган. Геббельс унинг китобларини йўқ қила туриб: инсон қалбини шаҳвоний ҳирслардан тозалаяпмиз», деб даъво қилган.

Савол: нацистлар кимнинг асарларини йўқ қилишган?

883. Бу икки ҳамкасб адабиётнинг турли жанрларида ижод қилишган. Улар бор-йўғи икки марта фақат бир жойда учрашишган, холос. Биринчисининг фамилияси номаълум, иккинчисининг фамилияси бир эмас, иккита. Уларни ҳамкасб қилган муаллифдан «қулёзмалар ёнмайди», деган ибора қолган.

Савол: ҳар иккала ҳамкасб фамилиясини топинг?

884. 1626 йили сотилган бу оролнинг суммаси бугунга келиб шу даражада қулғили бўлиб қолганки, унга бугун ярим кило колбаса, бир шиша виски, кинога 2 та билет олишга зурга етади. Аммо у орол бугун ўта замонавий кўринишга эга, Америка бўйича энг қиммат жойлардан бири ҳисобланади.

Савол: қайси орол?

885. Амир Темур Самарқандни пойтахт қилиш учун энг моҳир усталарни жалб қилган. Самарқанд биттач соҳибқирон унинг энг гузал пойтахт бўлганини эълон қилади. Шундан кейин Самарқанд атрофидаги қишлоқларни шундай аташга фармон берган.

Савол: соҳибқирон таклиф этган номлардан камида иккитасини айтинг.

886. 1948 йилда голланд композитори Пауль Шеффер бир антиқа мусиқали асар яратиб, уни «Аниқ мусиқа» ёки «Конкретная музыка» деб атайдди. 15 дақиқалик бу мусиқа асарга умуман ўхшамас эди.

Савол: композитор нега асарига «Аниқ мусиқа» деб ном берган?

887. XI асрда Россияда қуйидаги пул бирликлари бўлган: гунн, бела, лобки, мордки, скоро. Куни билан тулки, сувсар мўйналарининг баҳоси, бела билан олмахон мўйнаси баҳоланган. Булар энг баланд купюралар бўлган. Энг оммалашган майда чақалар лобки ва мордки деган номлар билан аталган.

Савол: улар қандай тайёрланган?

888. Волгоградда галабадан сўнг номаълум аскар ҳайкали қурилган. Бу ҳайкални қуришга энг кучли ҳайкалтарошлар ва қисман жарроҳлар жалб этилган.

Савол: жарроҳлар бу лойиҳада қандай вазифани бажаришган?

889. Қадимги Миср ва Римда уларни уриб сўкиш катта айб саналган. Бошқа инсонлардан кўра буларни ҳақорат қилганлар икки баровар қаттиқ жазоланишган. Римнинг марказий кўчаларидан бирида унга бағишланган ҳайкал ҳам бор. Мисрда у ишга сафарбар қилинаётган киши шахсан фиръавн ёрдамчисининг суҳбатидан ўтган. Ҳозир ҳам уларнинг қилаётган ишлари шарафли.

Савол: улар ким?

890. *Савол: АҚШнинг қайси штати ўз номи учун Англия қироличаси Елизавета Тюдордан миннатдор бўлиши керак?*

891. Орегон штатининг маркази номини билмоқчи бўлсангиз, штатдаги сигарет сотувчи дўкондан сурангиз бас. Сотувчи сизга унинг номини айтиб беради.

Савол: Орегон штатининг маркази қайси шаҳар?

892. 2003 йил 29 майда бу давлатнинг таклифига биноан 1000 дан ортиқ киши унинг 50 йиллигини нишонлашга таклиф этилди. Иштирокчилар ёки уларнинг фарзандлари шатънига шоҳона қабул ташкил

этилиб, уларга ҳурмат бажо келтирилди. Улар орасида ҳамюртларимиз ҳам борлиги биз учун қувонарли.

Савол: Ўзбекистон делегациясига ким раҳбарлик қилди?

893. Декабристлар ҳақиқий дворян, палаги тоза, зиёли кишилар бўлишган. Моҳир қарбийлар кўп, аммо кўр-кўрона ўлимга ўзини маҳкум этувчилар кам. Келажак авлодни қўзғатиш учун ҳам улар ўзларини ўққа тутишган. «Мен ҳам улар исёнидан руҳланган авлод вакилиман», деб ёзган эди у. Яхшилаб уйлаб кўрсангиз, декабристларга бевосита алоқаси бор бу инсон номини албатта топасиз.

Савол: у ким?

894. Биз сўраётган персонаж ҳақида илк асар 1587 йили ёзилган. Кейин Кристофер Марло яна у ҳақида бир асар ёзган. У 1480 йили тугилиб, 1540 йили вафот этган. Черков уни инкор қилиб маҳтанчоқ ва қаллоб шахс деб эълон қилган. Аммо у ҳақида энг машҳур асар сал кейинроқ ёзилган.

Савол: ким томонидан қайси асар ёзилган?

895. Голливудда кинодаги 100 та энг машҳур иборалар орасида мана бу ибора ҳам бор: «Биз унга шундай таклиф қиламизки, токи у эътироз ҳам қила олмасин». Айнан шу жумла айтилган фильм 2-ўринни эгаллаган

Савол: фильм номини топинг?

896. Украинанинг икки гривнасида қуйидаги суратлар бор. Киевдаги София ибодатхонаси, иккита қилич, шлем, «Русская правда» ҳужжати. Уларнинг ёнида бир кишининг сурати ҳам тасвирланган.

Савол: кимнинг сурати?

897. У жониворнинг тиллари томоқда эмас, лунжида жойлашган. Шунинг учун таомни томогига итара олмайди. Унинг 100 та тишга ўхшаш аъзоларни бўлиб, ҳаммаси тепа жагда жойлашган.

Савол: жонворни топинг.

898. Маълумотларга қўра, АҚШда қиш келишн билан ўлим билан боглиқ жиноятлар қўпайиб кетар экан.

Савол: сабаб?

899. 1881 йил Александр II нинг вафоти туфайли Санкт-Петербургдаги кибор сартарошхоналар касодга учради.

Савол: Александр II нинг ўлими сартарошхоналарга қандай таъсир қўрсатди?

900. 2000 йил хабарларига қўра, бир компания ўз маҳсулотига ном қўйишда қўп номзодларни қўриб чиққан. Бир ном мутахассисларни қизиқтириб қўйган. Аляскадаги машҳур вулқон, Карас денгизидаги орол номи, Калифорниядаги дарё ҳам у ном билан аталгани боис у қабул қилинди. Бу маҳсулотнинг кетма-кет яратилган авлодлари ҳам шу ном билан аталди.

Савол: у қандай маҳсулот ва номи нима?

901. 1906 йилда Г. Форд Фордзон тракторларини ишлаб чиқариш учун жой ҳозирлаб бир цехни база қилади. Цех 300 йилдан бери бир уй-рўзгор буюми ишлаб чиқарар эди. Ўз даврида маҳсулотга талаб жуда катта бўлган. Форд у цехни сотиб олаётганда фирма маҳсулотларига талаб анча камайиб қолган эди.

Савол: у фирма нима ишлаб чиқарган эди?

902. У 1943 йили 9 мартда тугилган. 1972¹ йили 1 сентябр куни қироллик тахтига утирди. Афсуски, қирол бўлиб намунали бир ишни ҳам бажара олмади.

Ҳатто ўз қиролигини ҳам муносиб ҳимоя қила олмади.

Савол: унинг исми шарифини топинг.

903. Жак ив Кусто китобидан: «Қайсидир денгизда юрган чоғимиз, аквалангчиларимиз 200 метр чуқурликка чўккан кемани топиб олишди. Уни сувдан қандай чиқаришни билмай юрган пайтимиз Уолт Диснейнинг ўрдак Дональди чўккан кемачани сувдан чиқариб олган усули ёдимизга тушиб қолди. Ва айнан Дональд усулида биз ҳам мақсадимизга етдик».

Савол: ўрдак Дональд чўккан кемани нима ёрдамида чиқариб олган?

904. Тарихда шундай саналар борки, бир қанча сониялар кўп масалаларга ойдинлик киритган. Масалан, бу уруш бор йўғи 520 минг сукунд давом этган. Бир давлат иккинчисига душман бўлган, Учинчи давлат ҳурмат топган, тўртинчиси бойлик орттирган.

Савол: бу урушнинг номи нима ва у қаерда юз берган?

905. «Фан ва ҳаёт» ойномасининг фикрича, бу нарса фикрни туплаш, асабни тиклаш учун, эслаш қобилиятини оширишда ҳам фойдаси бор экан. Турли соҳа кишилари учун, масалан пианиночилар, жарроҳлар, рассомлар, дастурчилар, кассирлар, соатсозлар ҳам унинг наф беришини айтишади.

Савол: у нима?

906. Бу елимнинг рецепти 1852 йили кашф қилинган. Кашф қилинган десак нотўғрироқ булар. Картошка крахмали, улар бўлмаса лимон соки, ванилин ҳам бўлаверган.

Савол: махсус елим билан нимани ёпиштиришган?

907. Бу тарихий одат бугунгача сақланиб қолган. Хусусан, у Цицеронда, Крассда, император Троянда, Октавиан Антонийни енгач, у нарсани халқига тақиқлаб қўйган. Бир ўзбек фильмида ҳам бутун бошли қишлоқ аҳли ўз норозилигини шу тахлит намоиш қилган.

Савол: бутун бошли қишлоқ аҳли ўз норозилигини қай қурилишда намоиш этган?

908. Кўчадаги суровномадан:

Кимга турмушга чиққан маъқул? Ушбу саволга 100 та қиздан 37 таси бойга, 22 таси ақлига, 7 таси севимли инсонга, 6 таси чиройлига дея жавоб берган. Энг мантиқий жавобни бор-йўғи 5 та қиз берган.

Савол: улар нима деб жавоб беришган?

909. Балиқ консерваси бутун дунёда икки хил, ёгда ва балиқнинг ўз селида тайёрланади. Аммо собиқ СССРда уни тоmat соусида тайёрлаш ҳам йўлга қўйилган эди. Tomat соусида тайёрлашнинг технологик томондан бир ютуғи бўлган.

Савол: қандай?

910. Машҳур кино режиссёри ҳар бир фильмида севги тарихини ифодалашини айтади. «Терминатор» ва «Бегона» фильмлари она муҳаббати тарихи ҳисобланади. Яна бир фильмда режиссёр ўсмирларнинг севгиси тарихини таърифлаб берган.

Савол: учинчи фильм номини ва режиссёрининг топинг.

911. 1990 йилда бўлиб ўтган бу воқеани журналистлар қўйидагича талқин этишди: 1937 йили Валерий Чкалов қайд этган рекордни 1990 йилда у ҳам такрорлади ва уники рекорд эмас-у буюк кўчишнинг боши бўлган.

Савол: ҳар иккаласи ишғол этган шаҳар номининг топинг.

912. Икки ёшли болалар орасида ўтказилган бу суровда айнан шу саволга деярли ҳамма болалар ох, шоколад, музқаймоқ, колбаса деган жавобни беришган.

Савол: болаларга савол қандай қўйилган эди?

913. Букинист китоб дуконига кириб Гоголь асарларига харидор бўлибди, сотувчига: «Пулим оз, китоблар кўп экан. «Вий» олсаммикин, «Ревизор»ними, «Улик жонлар»ними, «Шинел»ними, ёрдам бериб юбормайсизми?» деса, сотувчи бадий тарзда жавоб берибди.

Савол: қандай жавоб берган?

914. Улар 200 йил аввал Сарик Жек, Туполончи Мур, Жон, Редклиф ва ҳ.к. деб номланган.

Савол: улар нима ва бугун қандай аталади?

915. Индиана штатида бир бино ҳар йили 2,5 дюмдан ер қаърига чуқиб бораяпти. Бу ҳодиса меъморларнинг ҳисобни нотўғри олгани билан изоҳланмоқда.

Савол: бу қайси бино?

916. Маҳмуд Қошгарийнинг «Девони лутатит турк» асарида шарқий ярим шарнинг таҳлилий харитаси чоп этилган бўлиб, бир жой «Одам алайҳиссалом тушган ер» деб кўрсатилган.

Савол: қайси географик объект шундай номланган?

917. Менделеев даврий жадвалининг 5-гурухига мансуб у модда ё элементни илк бор ким ажратиб олгани номаълум. У тиббиётда турли касалликларни даволашда ҳам қўлланилади. Номининг ярми ноҳуш, ярми бир жонзот номи билан юритилади.

Савол: қайси элемент?

918. Голландлар, немислар, инглизлар уни осуда ҳаёт деб аташган бўлса, руслар «Алдоқчи неъмат» — «обманный плод» деб номлашган. Ўзбек тилида унинг аниқ номи йўту, агар уйлаб қўрилса бирор ном қўйиш мумкин. Масалан, «қўрмоқ бор-у емоқ йўқ» ибораси юқоридаги атамаларнинг муқобили бўла олади.

Савол: алдоқчи неъматни топинг.

919. XVII асрда Хитойни босиб олган манжурлар хитой урф-одатларини сиқиб чиқариб, ўзлариникини зўрлаб тўқа бошлайдилар. Бу зўравонлик қўрбони бўлган хитойликлар ўзларининг барча урф-одатларидан кечишса ҳам, бир азалий одатларидан кечишлари қийин бўлган. Қалламиз танамиздан жудо бўлса бўладик...

Савол: хитойликлар қайси урф-одатдан воз кечишни исташмаган?

920. Ласклар, арчинлар, табасаранлар, даргинлар. Булар жуда кичик сонли элат саналади. Ўз тили, ҳарфи ва албатта ёзувларига эга.

Савол: улар қайси республика ҳудудида яшайдилар?

921. Сицилиядаги энг қадимги ривоятдан:

Сицилиянинг бу энг машҳур қироли оролдан қўвгин бўлиб бориб қолган жой унинг номи билан аталган.

Савол: қиролнинг исми нима бўлган?

922. Айрим ҳудудларда у мақсадда асалари образ қилиб олинган, яна қаердадур туя, ҳатто мушук, у нарсанинг тимсоли қилиб олинган. Аммо энг машҳури деб биз сўрамоқчи бўлган нарса қабул қилинган.

Савол: нимани сўраяпмиз?

923. Хорун ар-Рашидда Боголул, А. Македонскийда Стамп, Шайбонийхонда Сур, Генрих VII да Олдува бўлган.

Савол: Пётрдагисининг номини топинг?

924. Эсперанто тилида коко деб катта оиланинг бошлигини, кокино деб унинг аёлини, кокинито деб боласини айтадилар.

Савол: коко, кокино, коконитоларнинг таржимаси нима?

925. Жуда кенг фойдаланиладиган бу воситанинг аталиши ҳам юнон тилига оид. Аввал ундан кучаларни ёритишда фойдаланилган. Шар ва сув билан ҳам омихта қилиб, уларнинг шаклини ўзгартиришда ишлатилган.

Савол: қайси юнонча сўз сўралмоқда?

926. Тарихчилар у жойни урганганда тўртта жонивор номи билан боғлашади. Биринчиси бўйвол даври, иккинчиси уй буқалари даври, учинчиси отлар даври, тўртинчиси туялар даври. Охирги давр эраизмнинг II асрига тўғри келади.

Савол: тўртта даврни бошидан кечирган жой номини топинг?

927. Ўзбекларда ҳазил, русларда шутка, жуҳудлардагисини ҳозир ўзбек ҳам, рус ҳам ишлатади.

Савол: жуҳудларда ҳазил нима дейилади?

928. Инглиз физиги Уолтер Релей аниқлашича, бу икки қарама-қарши ҳолатнинг тўқнашуви. Ҳеч нарсани билмайдиган кучлар билан биладиган кучлар мардона курашади. Тўқнашув натижаси учинчи бир кучнинг ривожланишида намоён бўлади.

Савол: қарама-қарши ҳолатлар учрашадиган жой номини ёзинг?

929. 1856 йилдан то улимигача, 1883 йилгача композитор Вагнер шарқ ҳаётига оид «Ғолиблар» операсини ёзиб тугата олмади. Унинг шогирдлари ҳам бу асарни тугата олишмади. XX асрда ҳам операни тугата олишмагач, бу қалтис мавзу, у ҳақида асар ёзишни европаликларга ким қўйибди, деб айбни опера мавзусига тақашди.

Савол: опера ким ҳақида эди?

930. Францияда окторонлар жуда кўп учрайди. Энг машҳур ва энг биринчи окторонлардан бири Александр Дюма ўгли бўлган. Россияда окторонлар унчалик кўп бўлмаган.

Савол: Россия тарихидаги энг машҳур октороннинг номини ва окторон деб кимлар аталишини ёзиб беринг.

931. Англия қироли Георг III ўз кундалигига: «Шахсан мен учун бу куннинг бошқа кунлардан фарқи йўқ», деб ёзган. Георг III учун аҳамиятсиз бўлган бу кун ернинг бошқа ҳудудида жуда аҳамиятли саналади.

Савол: Георг III қайси санада бу фикрни зикр этиб қолдирган?

932. Яқинда у 80 ёшга тўлди. 80 йиллик ҳаёти давомида у боғбон, солдат, буксир капитани, дирижер, конференсье каби касбларда ишлаган. Ҳатто кўз бойлоқчиликдан ҳам хабари бор.

Савол: у «қария»нинг исминини топинг?

933. 1970 йил ўрталарида Европадаги бу давлат маҳсулотлари савдоси сусайгани учун маҳсулот

нархлари 10-15 фоизга пасайди. Бунга электротехника тараққиёти сабаб қилиб кўрсатилади.

Савол: давлат ва маҳсулот номини ёзиб беринг?

934. Германия — 32, Россия — 44, Польша — 84, Франция — 87, Америка — 95 ўринда.

Савол: биринчи ўринда турганини топинг.

935. Фиат, Пежо, Рено, Шевроле. Ушбу сўзлар автомобиль маркалари ҳисобланади. Лекин уларда яна битта умумий ухшашлик бор.

Савол: қандай?

936. Сергей Бубкага тегишли учта рекордни ёзиб олинг: 6 метру 14 см, 6 метру 15 см, 5 метру 20 см.

Савол: учала рекордни топинг?

937. Швейцария парламенти 1991 йилда йўлларга қўйилган «эҳтиёт бўлинг, лось» деган трафаретни ўзгартиришни таклиф этди. Унга биноан лось сурати ва тагидаги «эҳтиёт бўлинг, лось» ёзуви ўрнига фақат «Эҳтиёт бўлинг, ҳайвонлар» ёзуви қўйилди.

Савол: нима учун йўл белгисини ўзгартириш керак бўлиб қолди?

938. Энг кучли қўриқлаш тизими Миср фиръавнларида, япон сёғунида бўлган. Бугун энг мустаҳкам қўриқлаш хизмати бир соҳа кишиларида экан.

Савол: кимларда?

939. У фан билганга осон, билмаганга қийин. Яна бир фан борки, у аксинча, билганга қийин, билмаганга осон экан.

«Жаҳон адабиёти» журналарида босилган бу учқур фикр остида икки аниқ фанлар ётибди.

Савол: қайси икки фан?

940. Ушбу классик таърифни эшитинг:

«Бу дунёга ҳамма келади, ҳамма кетади. Бу дунёда фақат юлдузлар мангу туради, мангу ойга қараб олам кезади, фақат мангу қуёш Шарқдан чиқади. Фақат ергина ўзининг абадий урнида туради. Ерда ҳамма нарса ўтади, фақат угина ҳаммадан узоқ яшайди».

Савол: нима ҳаммадан узоқ яшайди?

941. Қадимда бу сўз тумордек қадрли ва офатлардан асровчи халоскор сўз бўлган. Бора-бора бу сўз ўз кучини йўқота бошлаган, одамлар уни ҳатто майнавозчилик деб ҳам қабул қила бошлаган. Унинг талаффузи форс, турк ибораларига ўхшаш, холос.

Савол: қайси сўз?

942. Валлам ибодатхонасида антиқа анъана бўлган, агар монах ўлса бир марта қўнгироқ чалинган, игумен ўлган бўлса уч марта қўнгироқ чалинган. 1940 йил майда Валлам ибодатхонасида ўн икки марта қўнгироқ чалинган.

Савол: қайси воқеа сабаб?

943. Бу киши 1946 йилда Массачусетс штатида туғилди, чиройли қомати туфайли аввал модельерларнинг диққатини тортди. У аввал вице-президент, сўнг АҚШ президенти бўлди.

Савол: у ким?

944. 1961 йили шахсан Мао Цзе Дуннинг буйруғига биноан Хитойдаги олтига металл заводида бир зарур мослама миллионлаб ясалди. У аҳолига бепул тарқатилди.

Савол: металл заводлари қандай мослама ишлаб чиқарган?

945. Сите оролчасидаги бу иншоот кўпгина француз императорларининг севимли жойи бўлган. Машҳур ёзувчи бу жой ҳақида асар ёзган.

Савол: жой номи ва императорлар нега бу жойни яхши кўришганини айтинг?

946. Қуйидаги навларни ёзиб олинг: «Жигули», «Мартовский», «Балтика», «Брусничное», «Адмиралтейское».

Савол: худди шу номлар билан аталувчи иккита маҳсулотни топинг?

947. Москва Кремли устидан ҳатто қаргалар ҳам учиб утолмаган. Бунинг учун махсус қўриқлаш тизими мавжуд бўлиб, бу гуруҳда асосан бир миллат вакиллари хизмат қилган.

Савол: бу қайси миллат вакиллари ва бегона қушлар Кремль осмонидан қандай ҳайдалган?

948. *Савол: 2009 йилнинг энг машҳур пойафзали ва унинг эгаси ким?*

949. Австралия жанубий деган маънони билдиради.

Савол: бу сўз қайси тилдан келиб чиққан?

950. *Савол: Австралияда давлатни расман қирол ва қиролича бошқарса ҳам уларнинг номидан амалда бошқарувчи қандай номланади?*

951. Австралия қонун чиқарувчи палатаси икки палатадан иборат.

Савол: ҳар иккаласини номма-ном айтинг.

952. Аргентина аҳолисининг деярли 90 фоизини айнан улар ташкил этишади.

Савол: кимлар?

953. Купгина давлатларда у пойтахтда жойлашган, Аргентинада эса Есейса шахрида жойлашган.

Савол: нима суралмоқда?

954. Александр Беляевнинг «Одам Амфибия» асари воқеалари Аргентинанинг шу шахрида бўлиб утади.

Савол: қайси шаҳарда?

955. У куҳна дворян сулоласига мансуб. У болалигида жуда заиф ва нимжон бўлган. Ота-онаси ҳатто ўша замон талабига қарши бориб углини ҳарбий хизматга ёздирмаган.

Савол: у ким?

956. Амир Темур жангчиларига жанг олдидан ош беришни одат қилган. Суворов эса жангчиларга қулай бўлган бу таомни жорий қилган.

Савол: Суворовнинг янгилиги нимада эди?

957. Суворов умрининг сўнгги йилларида ўз тажрибасидан келиб чиққан ҳолда ўзидан кейинги саркардалар учун бир иш қилиб кетади.

Савол: унинг қилган иши ва номини топинг.

958. Чингизхон 1224 йили ўз империясини тўрт углига бўлиб берган. Чигатой, Уқтой...

Савол: қолган икки утилларини топинг.

959. Чингизхон армиясида жанг қилмайдиган, лекин ҳарбийлар орасида ҳурмат-эътиборга эга бир ажнабий бўлинмаси бўлган экан.

Савол: ажнабий бўлинма жангоҳларда нима иш қилган?

960. У Амир Темурнинг фаолиятини қуллаб-қувватлаб, унга олий ҳокимият рамзи ҳисобланадиган катта ногора ва байроқ тортиқ қилган.

Савол: ким?

961. Самарқандни мўғуллардан ҳимоя қилган сарбадорлар етакчилари айнан улар бўлган экан.

Савол: уларни топинг.

962. *Савол: Наполеоннинг бошқа саркардалардан кескин фарқ қиладиган кучли қобилиятини топинг.*

963. Александр Македонский эрамиздан аввалги 330-328 йилларда Ўрта Осиё, Ҳиндистон ва у давлатга ҳужум уюштиради.

Савол: қаерга?

964. *Савол: «анатомия» сўзининг маъноси нима?*

965. Европа уйғониш даврида бир анатом олим ... (учта нуқта) мурдаларни ёриб текшириб, одам танаси тузилишини тўлиқ ўрганган.

Савол: анатом олим исмини топинг.

966. «Уфқ» романидаги урушдан қаҳрамон бўлиб қайтган ва қочоққа айланган иккита йигит образи бор.

Савол: уларни номма-ном айтинг.

967. 1979 йилда Саид Аҳмад бир гуруҳ ижодкорлар билан Болгариянинг Хасково округида бўлади ва ажойиб томошанинг гувоҳи бўлиб қайтади.

Савол: Саид Аҳмад Болгарияга нега борган?

968. Саид Аҳмад 1999 йилда энг катта мукофот — Ўзбекистон Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди. Илк унвонни 1968 йилда олган.

Савол: Саид Аҳмад шу йили қайси мукофотни олган?

969. 1947-1950 йилларнинг қатагон қурбонига айланган Саид Аҳмад 10 йил қамоқ жазосини утаган.

Савол: қамоқда ёзувчи нима иш билан шуғулланган?

970. Айнан бу давлат номини 1931 йилда Чандра Раҳмат Али ўз давлати учун таклиф қилган. Бу давлат номи «Юраги тоза инсонлар яшайдиган жой» маъносини беради.

Савол: қайси давлат номини айтинг.

971. «Дунёда ҳақиқат йўқ, лекин ҳақиқатдан баландроқ турадиган нарса ҳам йўқ», деб айнан у инсон айтган.

Савол: ким?

972. Жон Лили «Евфуес ва унинг Англияси» романида ҳақиқат формуласини уйлаб топади. Ҳақиқат формуласидаги гапнинг ҳар бир бўлимида «ҳақиқат» сўзи иштирок этади.

Савол: формулани топинг.

973. Ўзбекистон халқ артисти Ботир Зокировнинг бир укаси бўлган, у Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист унвонини олиб, 32 ёшида оламдан ўтган.

Савол: унинг исмини топинг.

974. Ўзбек, Озарбайжон, Эрон мусиқа санъатида мақом йўналиши бор.

Савол: яна қайси бир Осиё халқи санъатида миллий мақом мактаби мавжуд?

975. Қора, Қизил, Сарик, Оқ рангли денгизлар бор.

Савол: молиявий жиҳатдан номига мос кулли топинг.

976. Ўзбекистон бўйича бу вилоятда сув кам сарф қилинади. Аммо булоқлар сони бўйича у биринчи туради.

Савол: қайси вилоят?

977. Савол: Леонардо да Винчи ўзи ясаган сув ости кемаси лойиҳасини нима сабабдан йўқ қилиб ташлаган?

978. Ҳар йили ўтадиган Панама регатасининг узунлиги шунча километр ва шунча метрни ташкил қилади.

Савол: неча километру неча метр?

979. Тошкентдан Самарқандгача қанча масофа бўлса, Деҳлидан бу шаҳаргача ҳам деярли худди шунча масофа йўл босиш керак.

Савол: қайси шаҳаргача.

980. Ҳиндистонда энг кўп истеъмол қилинадиган қишлоқ хўжалиги маҳсулоти гуруч ҳисобланади. Учинчи ўринда ўткир таъм берувчи қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари туради.

Савол: иккинчи ўринда қайси қишлоқ хўжалиги маҳсулоти туради?

981. Хитой ва Вьетнамда илон овқат учун овланса, Бирмада дори тайёрлаш учун илонлар ов қилинади.

Савол: Ҳиндистонда илонлар нима мақсадда овланади?

982. Қуйидаги кино режиссёрлари номини тингланг. 1950-1960 йиллари Дада Соҳиб, 1970-1980 йилларда Раж Капур, 1990 ва ҳозиргача Яш Чопра.

Савол: режиссёрларни қандай ном бирлаштириб туради?

983. Ҳиндистоннинг Махачштра штати маркази бўлган бу шаҳарда 9 миллиондан ортиқ аҳоли истиқомат қилади.

Савол: қайси шаҳарда?

984. Алишер Навоий асарлари асосида жуда кўп спектакллар саҳналаштирилган: «Фарҳод ва Ширин» мусиқали драмаси, «Лайли ва Мажнун» операси, «Суҳайл ва Меҳри» балети, «Дилором» операси. 1991 йил Абдор Ҳидоятлов номидаги театрда Навоий асари асосида яна бир саҳна асари яратилди.

Савол: бу қайси асар?

985. Чингизхон мўғул қабилаларини бирин-кетин босиб ола бошлайди. Мағлуб бўлган мўғул қабиласи аскарларининг бўйи аниқ бир нарсадан баланд бўлганларни уйлаб ҳам ўтирмай ўлдираверган.

Савол: Чингизхон ўлчови бўйича бўйи нимадан баланд бўлганларни ўлдирган?

986. Мускулар ҳақидаги таълимот миология, бугимлар ҳақидаги таълимот астрология, ички аъзолар ҳақидаги таълимотни эса сизлар топасизлар.

987. 1237 йилда мўғуллар босқини даврида айнан Чингизхоннинг шу ўгли Москвани вайрон қилади.

Савол: қайси ўгли.

988. 2001 йилда Россиядаги пиво ишлаб чиқариш саноатида айнан бир нарсанинг сарфи ҳисоблаб чиқилган. Ҳисоб-китобларга кўра, ҳар бир шишага у 3 тийиндан 13 тийингача сарф бўлар экан.

Савол: ниманинг сарфи сўралмоқда.

989. Айнан у иккинчи бўлиб дунё бўйлаб саёҳатга чиқишга қарор қилган.

Савол: у инсон ким?

990. Айнан шу голланд экспедициясига раҳбарлик қилган шахс XVI асрнинг 90 йилларида Шпитсберген оролини қайта очади.

Савол: у инсон ким?

991. *Савол: дунёдаги энг огир адабий асар номини топинг.*

992. 2000 йиллардаги украин футболчи учун омад белгиси бўлган бу футболчи «Динамо» — Киевга 2001 йилда келган. Ҳозирда эса у Ўзбекистонда.

Савол: бу футболчи ким.

993. Олимпиада спорт уйинлари сирасига кирмайдиган бу спорт ўйинида ака-ука Виталий ва Евгений Абалаковларга бас келиш қийин экан.

Савол: бу қайси спорт ўйини?

994. Эрон байроғидаги қизил ранг мардлик тимсоли бўлса, Исландияда вулқонларни акс эттиради.

Савол: Португалия байроғидаги қизил ранг нимани билдиради?

995. Ҳар йили март ойининг охириги кунларида бир соҳа вакиллари ўз касб байрамларини нишонлашади.

Савол: қайси касб эгалари март ойининг нечанчи санасида ўз байрамларини нишонлашади?

996. Бухоро атамаси бир неча манбаларда турлича баён қилинади. Сугдча «Буг» ва «оро» Тангри жамоли маъносини билдиради. Санскрит тилида «Бухоро» сўзи Вихора деб қайд етилган.

Савол: Вихора қандай маънони англатган?

997. Чили яқинидаги бу икки орол туристлар ўртасида жуда машҳур. Уларнинг бирида Робинзон Крузо яшаган.

Савол: иккинчи оролда ким яшаганини топинг.

998. Бу актёр XX асрдаги энг бегам ота ролини ижро этиб, кино тарихимиздан жой олди.

Савол: бу қайси актёр?

999. Савол: немис тили қайси тиллар гуруҳига мансуб?

1000. Фазовий жисмлар таркибининг 23 фоизини бу кимёвий элемент ташкил этади.

Савол: бу қайси элемент?

1001. Айнан бу турк ёзувчиси ва жамоат арбоби «Инсон панорамаси» эпопеяси, шунингдек «835 мисра» ва «Қуёшни мадҳ этувчи қўшиқ» шеърий тупламларининг муаллифи ҳисобланади.

Савол: у ким?

ЖАВОБЛАР

1. Иккинчи самовар кўзгу вазифасини ўтаган. Шунинг учун келинлар сепида иккита самовар бўлган.

2. Бу резина гилдираклар қироли Жон Депплоп эди.

3. Агар у саломат бўлмаса, оғриган вақтда даволанмаса, киши буткул азобда қолади. Бундан ташқари, унинг битта ё иккитаси бўлмаса, гузал ҳусн бир зумда кемтик бўлади. Бу — тиш.

4. Телевидение суҳандони, фотограф, жарроҳлар ишига ҳалал берадиган нарсa бу соя. Соя уларни иши сифатига таъсир этади.

5. Ҳозир ҳам бир халқ тилида нақл бор: ўғил тоғага, қиз аммага ўхшайди. Онасини кўришнинг иложи бўлмагач, йигитлар тугилажак ўғиллари кимга ўхшашини қиёслаш учун қизнинг акаси ё укасини кўриб ўйланишган.

6. Театр саҳнасида, айниқса очиқ саҳналарда актёрлар микрофонсиз гапиришади. Уларнинг товушини тўсиб қўймаслиги учун томошабинлар пастда қолиб кетиши керак. Овоз ҳавода атрофга тенг тарқалиши учун саҳна баландроқ қурилган.

7. Қудуқ қопқоғида очилган маҳсус тешик гидрометцентр вазифасини бажарган, тешик об-ҳавони олдиндан билишига ёрдам берган. Агар ҳавода босим ўзгарса қудуқ ўзига ҳаво тортади ё чиқаради. Шунга қараб мутахассислар об-ҳавони олдиндан айта олишган.

8. Саҳна — кўз, киприк — парда. Киприк қоқиб юмилишини саҳнанинг ёпилишига қиёслаган.

9. Хитой тилида лаҳжаларнинг кўплиги туфайли буйруқлар куй орқали берилади. Огзаки бериладиган умумий буйруқларни кўпгина ёш жангчилар тушунмаслиги мумкин. Шунинг учун маълум бир куй ва оҳанглар орқали буйруқлар беришга ўргатилади.

10. Эртакчилар қироли номини олган Ханс Христиан Андерссеннинг ота-боболари Даниянинг машҳур этикдўзлари бўлишган. Қўш бургут қўш этикни ифодалаган.

11. Қаҳвалар бутазор бўлиб усади. У ерда илонлар бўлади. Чўчқа илондан қўрқмайдиган ҳайвон. Маҳаллий аҳоли илонлар хавфидан шу тариқа огоҳ бўлиб юради.

12. Узунтумшуқ қўнғизига қарши кураша туриб, фермерлар пахтачиликда янги бир услубни жорий этадилар. Бу усул ерни нафақат ҳашаротлардан тозалаган, балки унинг ҳосилдорлигини ҳам оширган. Пахтакорларни алмашлаб экишга ундагани учун гўза қўртига ҳайкал ўрнатилган

13. Уч хил кўринишда истеъмол қилинадиган неъмат бу — узум. Унинг биринчи ҳолатини июн ойидан то апрел ойигача истеъмол қилиш мумкин. Иккинчи ҳолати суюқ кўринишда бўлса, учинчи кўриниши қаттиқ ҳолатда, яъни майиз кўринишида бўлади. Жавоб майиз эди.

14. Унинг исми Этъен, фамилияси Де Силуэт. Силуэт атамаси шундан келиб чиққан.

15. Бу — пул. Уни ўлдириб ҳам, йўқ қилиб ҳам бўлмайди. Хиёнатда унинг олдига тушадиган йўқ.

16. «Қиссан Рабғузий» асарида кафиллик ё кафолат бериш ёмон оқибатларга олиб келишига ишора қилинган.

17. Одатда илмий терминлар лотин тилига оид. Лотин тилида ёзув «графос», берилиш, касалланиш «мания» дейилади. Қобилиятсиз инсонларнинг ёзувчиликка булган хуружи «Графомания» деб аталади.

18. Клубга аъзо бўлаётган одам соққани ушлаб: «Соч турмагини ҳеч қачон узгартирмайман ва сочларим йўқлигидан гурурланаман», деб онт ичади ва Халқаро тақирбошлар иттифоқига киради.

19. Бу зилзила Афинада, Олимп тоғи бағрида руй берган. Олимпиада ўтказиладиган шаҳар вайрон булган ва қадимги олимпиада ўйинлари тўхтаб қолган. Шундан бу маълумот қайд этилган.

20. Пудель зотдор итлари тутқаноқ касалини олдиндан сезади, улар хўжайиннинг дарди қўзишидан бир-икки соат олдин безовталана бошлайди.

21. Анъаналарига садоқатли қорақалпоқ элатининг маълум бир уруги вакили кигиз ёки наmatни ўз уруг-аймоқларини белгиловчи рангга бўятади. Ўтов рангига қараб унда қайси уруг вакили яшашини узоқдан билиш мумкин.

22. Киши ҳунар ва касбидан қатъи назар олис ўтмишдошлардан бирига гойибона шогирд тутинса, ўша одам Увайс лақабини олиши мумкин.

23. Бу қоришма тайёрланиб асфальт йўллари устига махсус белги сифатида суртилади.

24. У умри давомида беш марта уйқуга кетади. Уйқудан уйғонишлари ҳам келинчаклар ноз уйқусига қиёсланади. Бу таъриф ипак қуртига берилган.

25. Пивога зарарсизлантирувчи дорилар солиб, жони тошдан ҳам қаттиқ суваракларни йўқ қилиш мумкин.

26. 1492 йил Колумб Америкага йўл очгач, савдогарлар тез бойиб кетиш илинжида аста-секин янги олам сари суза бошлашади. Улар олди-сотди қилиш учун эмас, айнан олтин васвасасида ўз турар жойларини тарк эта бошлашади.

27. Бу гуманист ва кўзбойлоқчининг исми шарифи Аббат Фариа бўлган. Уни Иф қалъасидан охириги манзилга кузатишади.

28. Чивин. Кўллар ва ботқоқликлар юрти бўлган Суомида улар жуда кўп. У зўравон фақат балиқларга етолмайди, холос.

29. Бу кичкинагина шаҳарчадан поезд йўли утган. Ака-ука Люмьерлар кино тарихидаги биринчи «Поезднинг келиши» фильмини Ля Съота шаҳарчасида тасвирга олишган.

30. 5-6 та курсант ўқийдиган гуруҳда махсус касбга эга мутахассисларгина сув остида сузишга мослаштирилади, холос. Улар шифокор ва ошпазлардир.

31. Чингиз Айтматов мусиқага таъриф берган.

32. Бу машҳур «Фантомас» фильми эди.

33. Эрнест Хемингуэйнинг «Алвидо қурол» асари персонажи энг юқори ҳарбий унвонни жимжилоқ деб

санайди. Бош бармоқ — кичик лейтенант, курсаткич бармоқ — лейтенант, урта бармоқ — капитан, 4-бармоқ — майор, жимжилоқни тененто кононелло, яъни подполковник деб кўрсатади.

34. Итларнинг асосий вазифаси ўрмон ичидаги ёнғинда қолиб кетган ҳайвонларни қутқаришдан иборат.

35. Жорж Гордон Байрон шоир сифатида ном қозонган.

36. Одина опа минглаб инсонларнинг бахтли онларини, никоҳларини расмийлаштирганлар. У киши 30 йил ЗАГС мудираси бўлиб ишлаганлар.

37. Биринчи суратдаги ўриндиқ ётишга қулай, иккинчисида ётиш жуда ноқулай. Парижда дайди қуноқлар (бомжлар) кўпайиб, кечалари шу ўриндиқларда ётиб юрган. Шунинг учун ётиш ноқулай бўлган ўриндиқлар ўрнатилган.

38. Мадраса толиблари тунда ҳам илм билан шугулланишлари учун қўшимча 2 тангадан шагам пули берилган.

39. А.П. Чехов кишиларнинг ўз хасталиклари, беморликлари ҳақида гапиришдан чарчамасликлари ҳақида ёзган.

40. Энг зўр сўрувчи, тозаловчи, зарарсизлантирувчи катализаторнинг номи — балчиқ.

41. Мақсуд Шайхзода ўтовни кузатсалар, эшик рупарасида кичкина дарча бор экан. Меҳмон у ерда утирса елвизак олиб қўяди, деб ҳўпонлар меҳмонларни эшиқдан кирганда чапга ё унга ўтказишган.

42. Ўз ут-оловиги эга бўлган оила мустақил, ўз кунини кўриб кетади. Олови бор уйда иссиқлик, ёруғлик, тўкин-сочинлик бўлади деб уни авлоддан-авлодга бериб келишган.

43. Биринчи сандиқчадагини гарб халқлари келинкуёв бахтли бўлсин деб синдиришади. Бу — чинни буюмлар.

Иккинчи сандиқчадагисини Шарқ халқлари келинкуёв бахтли бўлсин деб синдиришади. Бу — патир нон.

44. Мисрда энг очофат жонивор — тимсоҳ. Тимсоҳ очкўзлик белгиси бўлган.

45. Бир томондан қушга, иккинчи томондан қопагон итга ўхшатишган нарса тикон эди.

46. Купчилик Австрия билан Австралияни адаштиргани боис, ҳазил тариқасида қуйидаги 3 та сўз ёзилган футболкалар совга қилинади: «Австрияда кенгуру бўлмайди».

47. Ҳамма руҳий, жисмий, маънавий ва мулкӣ бойликка интилади. Йиллар ўтган сайин иккинчи истак пайдо бўла бошлайди, яъни узоқ умр кўриш. Узоқ умр кўришни деярли ҳамма хоҳлайди.

48. Олимлар Қорақумнинг бошқа саҳролардан фарқини шундай изоҳлашади: у ерда антиқа ўсимликлар ўсади, баҳорда яшил тусда бўлиб, қумлар исигач, қуёш тафтида қуриб куюди ва қоп-қора ранг ҳосил қилади. Шунинг ҳисобига юқоридан қараганда чўл қора рангда кўринади. Қорақум атамаси шундан келиб чиққан.

49. Шарқ оdatига кўра, агар бошқа бир инсон билан туз-намак бўлса, уни ўлдириш у ёқда турсин, жанжаллашиш ҳам мумкин эмас.

50.- Озарбайжонликлар бу удумни бажариб, ўзларидан ёмон иллатларни қувишган. Хумчага майда чақаларни солиб улоқтириш билан ўзларидан камбағалликни, қашшоқликни ҳайдашган.

51. Бу — елпигич. Самурайлар кўп ҳолларда елпигичдан қурол, ҳимоя воситаси сифатида ва бошқа вазиятларда фойдаланишган.

52. Муаллиф қуёш чиқишини мўъжизалар мўъжизаси деб атаган.

53. Агар одамлар кинотеатрларга кирмай қўйишса, фермерлар ҳам иқтисодий зарар кўришлари мумкин. Минглаб томошабинлар арзон дискларни уйларида кўриб қўя қолишади. Кинотеатрга тушган ҳар иккита одамдан биттаси попкорн (жўхори) ё чипс (картошка) сотиб олади. Агар 100 минглаб томошабинлар мисолида бу масала ўрганилса, фермерлар қанча зарар кўришини ҳисоблаш қийин эмас. Фермерлар жўхори ва картошка маҳсулотлари сотилмай қолишидан қўрқишган.

54. Бепоен Австралия чўлларида кўпчилик фермерлар, чўпонлар ҳали ҳам отларда юришади. Меҳмонхонада тунашга мажбур бўлган ҳолда, уларнинг отлари учун ем, ё пичан албатта бўлиши керак. Меҳмонхона эгаси отлар учун емиш: бугдой, арпа, сули, пичан сотиб олади.

55. Абу Али ибн Сино кўзи заиф ва хиралашган одамларга аравага тескари ўтириб сайр қилиш самара беради деб билганлар.

56. Автомобиль баландликка кўтариладиган бўлса, бақдаги бензин нишаб туфайли моторга етиб бормаган, бу ўз-ўзидан автомобилнинг тўхташига сабаб бўлган. Ҳайдовчилар бунинг осон йулини топишган. Улар бу баландликни забт этиш учун автомобилни орқаси билан ҳайдашган. Орқалаб юрганда бензинда узилиш бўлмаган.

57. Ривоятда айтилишича, жуда хасис бойлар, хизматкорлар олма, узум, ўрик каби маҳсулотларни тераётганда, яширинча улардан еб қўймасин деб терим вақтида хизматкорларга огизлари банд бўлиб қолмаслиги учун қўшиқ қўйлатиб қўйишган.

58. Қулоқларимизни сояга қараб кўраимиз.

59. Оқлар ҳам, қоралар ҳам фақат биттадан бу белгиларни ёза олишлари мумкин. Чунки 3 та ноль рақами билан «ракировка» ифодаланади.

60. Токнинг қалин зангини ердан кўтаргач, пояга уни маҳкамлаб қўймаса, ағдарилиб кетади. Огир ток зангини бойлаш учун ҳам бақувват, ҳам юмшоқ бойлагич керак. Айнан тол новдасидан олинган бойлагичлар бозорларда сотилган. Унинг номи истак деб аталади.

61. Отамдан бир мерос қолди,

Ерга кўмсам чиримайди.

Бу жумбоқнинг жавоби инсонга бериладиган исм.

62. Подшо совга қилган филни боқиш жуда қийин. Уни сотиб ҳам, қаровсиз қолдириб ҳам бўлмайди. Бу бир умрлик азоб дегани.

63. Шох қайнатилса, у бир оз юпқалашади, ана ундан кейин ҳунармандлар ўткир пичоқ билан унинг тишларини чиқаришган. Бу тароқ эди.

64. Олимлар туянинг сувсизланиб қолмаслигининг иккинчи сабабини тушунтириб, итни мисол келтиришади. Итлар исиб кетганда огзини очиб, тез-тез нафас олади ва ўзини совитади. Бу эса танадан ҳаво билан бирга сувнинг ҳам бугланиб чиқиб кетишига сабаб бўлади. Туя эса бир меъёردа нафас олади ва огзини доим юмиб юради.

65. Даблю ҳарфи Менделеев даврий жадвалида Вольфрам элементини белгилайди. Ўлчовлар бирлигида Ваттни ҳам даблю тимсолида кўрамыз. Бу электр чирог иди. Унинг ичида ҳам, ташқи томонида ҳам даблю ҳарфини учратиш мумкин.

66. Рассом эшиқдан ичкарига кириши билан фарзандларининг меҳри кузларига, аёлининг вафоли жилмайишига кўзи тушибди ва уйидаги тинчлик-хотиржамликни кўриб, ўз оиласининг суратини чизиб, суратни «Дунёдаги энг гўзал манзара» деб номлаган.

67. У маҳсулотни аввал боши ейишга ҳам, сотишга ҳам чўчишган. У маҳсулотга одамлар ургангунча бир неча ўн йиллар ўтган. Ҳозир ҳам уни бозорда биров мақтаб турганини кўрмайсиз. Бу — гармдори, аччиқ қалампир.

68. Агар ерга экилган бугдой тирик қолса, кўкармай қолса, чириб йўқ бўлади, борди-ю ўлса, яъни кўкарса, ундан бир бошоқ дон қолади.

69. Хоккуда қимор уйинига берилган инсонлар огоҳликка чақирилади: йўқ, сен уни эмас, у сени отмоқда ўйин тошлари.

70. Ов пайти, айниқса, қишда овчилар турли ниқоблар уйлаб топишган. Қорда билиниб қолмаслик учун оппоқ кийим кийишган. Бу халтача билан соқолларини беркитишган.

71. Арча дарахти ўз илдизи атрофига сув тўплайди. Бу эса иморатнинг нураб, яроқсиз ҳолга келишига сабаб бўлади. Чунки илгари уйлар лойдан, тупроқдан қурилган.

72. Биринчи жараён — сузлашув, иккинчи жараён — имо-ишора.

73. Ўзбеклар қуданинг қудасини «анда» деб аташган.

74. Бу саволни топиш учун немис тилини билиш керак. Немис алфавити А дан бошланиб Z да тугайди. Миср немис тилида Аегиптен, Кипр эса Зуперн дейилади. А дан бошланиб Z да тугайди. Бу ҳитоб билан фирма дунёдаги ҳамма давлатларга олиб борамиз, демоқчи бўлган.

75. 1840 йилдан кейин фотография — сураатта олиш кашф этилган.

76. Ҳазрат Навоий одобга таъриф берганлар.

77. Хоразмида харсанг тошлар бўлмагани учун мўғуллар тут дарахтларини гулачаларга бўлиб, сувга бўқтиргач, уларни тошотар қуролларига қўйиб, тош ўрнида қалъа ичига отганлар.

78. Келин-куёвга мош ҳам, гуруч ҳам берсин, яъни утил-қиз аралаш фарзанд берсин деган маънода момолар мошкичири пиширишган.

79. «Юзинг қийшиқ бўлса, ойнадан ўпкалама». Бу — кўзгу.

80. Тожмаҳал мақбараси.

81. Гуштхўрлар султони — лочин.

82. Дала-дашт уртасидаги ягона қудуқ — сардоба.

83. Юк қайси давлатдан, қаерга олиб кетилаётган бўлса, шу икки давлат вақти кўрсатилади. Учинчиси — Гринвич вақти.

84. Энг сифатли ва пишиқ атлас саккизта педалли дастгоҳда оёқ билан тепиб тўқилади. Саккиз тепки сўзи шундан пайдо бўлган.

85. Курсатувлар оқ-қора тасвирда намоиш этилади.

86. Ижод аҳли учқур сайёҳ деб хаёлни назарда тутишади. Ю. Цезарь бирваракайига 2-3 та нарсани хаёлидан ўтказа олган.

87. Қадимги туркий лутатларда балиқ шаҳар деб аталган.

88. Лимон.

89. Одам терлаганда жуда кўп миқдорда туз организмдан чиқиб кетади, натижада организм тўқималарида бўкиш ҳодисаси рўй беради. Бу эса бош огригига сабаб бўлади. Азалдан кончилар ўзлари билан шўр сув олиб юришган.

90. Кафе хужайинлари ўз шахобчаларида чекиш тақиқланганини билдириш учун Винсент Ван Гогнинг трубка чекиб турган автопортретини илиб қўйишади.

91. Шер кўзлари очик ҳолда ухлагани учун бинолар олдига унинг ҳайкали ўрнатилган.

92. Учинчи босқичда ёзилган шеърлар буюк ҳисобланади. Негаки, шоирлар учинчи босқичда яна соддаликка қайтишади. Биринчи соддалик билан учинчи соддалик уртасида албатта фарқ бор.

ёнганини овозига қараб билишади. Утиш жойларидаги светофорлар овоз чиқариб ҳам огоҳлантиради.

116. Най. Унинг ҳар бир тешиги кунгилларга таскин беради.

117. Учиргич.

118. Қўйлар қуёшга тескари юради.

119. «Пель» — туя, «меньян» — қулоқ. Чучвара «туяқулоқ» дегани.

120. Давлат сиёсатига молик иш бажарган инсонларга мукофот пулига тилла берилган. Бундан ташқари, тилла тангалар асосан давлат эҳтиёжлари учун четдан импорт маҳсулотларини харид қилиш учун ишлатилган.

121. Ер усти ҳайвони — ит, ер ости ҳайвони — каламуш, қушлардан чумчуқ инсон яшаган жойда яшай олади.

122. Фотографлар сурат сифатли чиқиши учун минора фонининг шу рангда бўлишини хоҳлашган.

123. Танаси қишда кумилган анор доналари устидаги пардаси юпқа бўлади.

124. Иккита кўз орасида яна битта кўз катталигидаги масофа бор.

125. Секин ўсган дарахт албатта пишиқ ва қаттиқ бўлади. Бу ҳақда устозларидан билган Антонио деган йигит дарахтлардан дунёга машҳур Страдеври скрипкаларини ясаган.

126. Майкл Фарадей.

127. Иккинчиси ёлғиз қуйни етаклаш, учинчиси тарвуз кўтариш.

128. Ҳиндистонда мурдалар ёқилади. Утин нархи эса анча қиммат. Мол гунгидан тайёрланган Ҳуриган гиштлар эса анчагина арзон.

129. Маргарэт Тетчер ўз ҳайкали темирдан бўлишига рози бўлган.

130. Олимлар ҳайвонларни пиширилган овқатлар билан боқишади.

131. 1797 йили солиқдан кейин одамлар соат нечалигини билиш учун ҳам ресторанларга киришган. Сандиқчада соат бор.

132. Қалам.

133. Абу Мансур тулки терисини олиб сотиш билан шугулланган.

134. Туянинг ҳаракати қари одамникига ўхшайди. Туянинг ортидан нима қолади? Қум устида шапалоқдек излари қолади.

135. Бармоқ сих бўлса, унга кирадиган гўшт — узук.

136. Товушлар сув қайнатилаётганда чиқади. Қайнаётган сувдаги пуфакчалар аввал қисқичбақа кўзларидек, кейин краб ва охирида балиқ кўзларидек келса сув қайнаган бўлади.

137. Электр лампочкани кашф этган Томас Эдиссон кундалигининг 1-бетида шу сурадан лавҳа ёзилган.

138. Африка туяқушлари нарининг ранги қорамтир, модасиники чўл рангида бўлади. Очiq жойда узоқдан

кўзга ташланмаслиги учун кундуз кунлари фақат она туяқушлар бола очиришади.

139. Н.В. Гоголь ва Ханс Христиан Андерсен.

140. Қалин пулини келишиш жараёни Кавказда жуда узоқ давом этади.

141. Ойбек домла 1968 йил 1 июлда,
Ҳамид Олимжон 1944 йил 3 июлда,
Ғафур Ғулом 1966 йил 10 июлда,
Муҳаммад Юсуф 2001 йили 31 июлда вафот этган.

142. Адиб сўзга таъриф берган.

143. Ёмгир даври, сув тошқини, ариқ қазишда ер тузилишини мукаммал билган кишигина Бош Мироб лавозимида сайланган.

144. Жорж Байроннинг бир оёғи оқсаган, у рақсга туша олмаган. Қолган эркалар ҳам унга таассуф қилиб, рақсга тушишдан тийилишган.

145. Узун ёғочга боглангач, уни 4-5 киши олиб киради. Айрим умуртқалари жуда мазали бўлишини билган харидорлар айнан шу жойини олиб қолмоқчи бўлишади. Бу — питон — илон.

146. Ҳаётни билиш. Ҳаётни чуқур ўрганган кишиларгина доно бўлиб, манбага асос бўладилар.

147. Қўшхотинлик даврида хотинларнинг энг кенжаси тўқол хотин дейилган.

148. Асалари уткир, сунъий ҳидларга тажовузкор бўлиб кетади, кескин ҳаракатларни ҳам ёқтирмайди. Савол асалари боқувчиси ҳақида эди.

149. Чехов персонажлари жуда босиқ ва маданиятли экани билан ажралиб туради. Узоқ монологлар майин ва хотиржам тонда ижро этиларди. Унинг персонажлари кўпроқ ички эҳтиросга берилувчан, кўпроқ паст овозда гапиришга мажбур қилинган. Ҳамма театр акустикалари бу спектаклларга мослашмаган эди.

150. Азалдан халқимиз ҳайит кунлари бу таомни пишириб келган. 20 ботмон эт билан 20 ботмон бугдой солиб қалим тайёрланган.

151. Тухум.

152. Сичқоннинг майин юнгига ишлов берилиб, ундан улама киприк ясалган.

153. Илк консерва идишларининг метали ярим см. гача қалин бўлган. Уларни очиш учун болға ва пона керак бўлган.

154. Ҳисоб-китоб, ёзув ва эълонда чалкашлик бўлмаслиги учун отларга қўйиладиган лақабларда ҳарфлар сони 18 тадан ошмаслиги керак экан.

155. Сумалак пишган ўчоқ бир неча соат иссиқ бўлиб туради, унинг тафтидан бод касали бор кишилар баҳраманда бўлган.

156. Қовун ва ҳандалак таркибида сувга нисбатан қанд кўп. Пишган сари ундан сув қочади ва тери қуруқшаб банд бера бошлайди. Тарвуз билан бодрингда сув сероб, шундан уларнинг банд бериши қийин.

157. Қизилиштон.

168. Ариққа тушган мewa тез айнийди, бу чеклов юқумли касалликлар тарқашининг олдини олиш мақсадида жорий қилинган.

159. Ташриф мезбонга ёқса, у ширин чой билан меҳмон қилади. Ёқмаса оддий чой бериб қайтариб юборади. Бадавийлар совчиларга ширин чой бериб «ҳа», оддий чой бериб «йўқ» жавобини билдиришган.

160. Қушиндаги аскарлар лавозими камон ўқларига қараб билинган. Оддий навкарда ўқлар куп бўлган. Амали юқорилаган сари ўқлар сони камайиб борган.

161. Моҳир лули аёллар чачвонни от ёлидан тўқишган.

162. Кузга.

163. Томдан ут ўсиб чиқмаслиги учун.

164. Бошни ерга қўйган ҳолда оёқни осмонга қилиб туриш.

165. Менделеев. Уй — Менделеевнинг даврий жадвали.

166. Отларнинг буйнида қўнгироти бўлган.

167. Ёзда тупроқли, қишда ботқоқли Қўқон йўлларида арава ботиб қолмаслиги учун гилдираклари шундай кенг қилиб қўрилган.

168. Одатда денгизда матрослар мувозанатни сақлаш учун оёқларини кериб юришади. Денгизчи оёқларини кенг очиб қадам ташлаб юрган.

169. 1830 йилда Уругвай давлати Мустақилликка эришган. 1930 йилда қурилган янги стадионга Кентенарио, яъни «100 йиллик» деб ном қўйилган.

170. Бу жиҳоз орқали уйнинг ичини ташқаридан куриб булмайди. Уни ишлаб чиқарувчи тадбиркорлар эса бир ҳайвонни ўзларининг эмблемаларига айлантириб олишган. Бу — зебра. Жиҳознинг номи жалюза.

171. Гормонал фон ўзгариши оқибатида ҳомиладорлик спортчининг қобилиятини кучайтиради. Халқаро Олимпия Назорат қўмитаси — допинг назорати билан шугулланади.

172. Тарбиянинг асоси нима яхши-ю, нима ёмонлигига ишонтириш.

173. Финлар диёри кўллар, ботқоқликлар, ўрмонлар юрти. Демак, бундай табиат шароити чивинларнинг купайишига сабаб бўлади. Кичкиналигида чивинга таланган болада бир умр уларга қарши иммунитет ҳосил бўлади.

174. Баҳорда она қўйлар юнги олинади ва чумилтирилади. Уларнинг ташқи қиёфаси ҳам, ҳиди ҳам ўзгаради. Тажрибасиз қўзичоқ онасини танимай қолади.

175. Тахт ворисига жуда чуқур билим бериш учун, унда манбалар тўплами бўлиши керак. Билим манбаси китоб. Энг катта кутубхона Миср тасарруфидаги Александрия кутубхонаси. Устоз шу кутубхонага ҳам раҳбарлик қилиши лозим бўлган.

176. Тоглик, қишлоқ ҳудудларида ҳар қадамда илонлар учрайди. Ишга кираётган одам илонга қарши эмланган бўлиши керак.

177. Сандиқчада иккита пичоқ бор. «Қипчоқ» иккипичоқ сўзидан келиб чиққан.

178. Ҳовонча.

179. «Қулга».

180. «Жимлик».

181. Уйланишни ихтиёр қилган талаба яшил пайпоғини ечган.

182. Ҳеч ким сирни уша сириги билмайдиган кишидек сақлай олмас экан.

183. 115 йил илгари берилган бу сертификат бутун ҳайдовчилик гувоҳномаси деб аталади.

184. Ўзбекистон телевидениясида бундан бир неча йиллар бурун рус тилидаги ахборот тугаши билан «Оқшом эртаклари» бошланар эди. Қизча кўрсатувни кутган.

185. Блутс, блутс — яшил тиш дегани.

186. Бу Робинзон Крузо эди. У тақдир тақозоси билан 28 йил Англияда бўлмаган.

187. Линкольн доимо-узун шляпа, цилиндрда юрган. Линкольн цилиндрдан енгил қогоз, мактуб, қаламлар солиб юрадиган сандиқча сифатида ҳам фойдаланган.

188. Эсноқ келганда мия қизиган бўлади.

189. Нефть савдосини йўлга қўйиш учун Каспий денгизига темир йўл тортилди.

190. Венера сайёрасида 116 кратер ва денгиз топилган, халқаро астрономик иттифоқ уларга машҳур аёлларнинг номини беришга қарор қилган.

191. Мен 6 ёшгача чап қўлимда ёзганман. Сўнг катталарнинг мажбурловлари билан унғ қўлда ёзишни бошлаганман.

192. Рим папаси. Ибодатхоналар қурилишида азрозол ёғочларидан фойдаланишга рухсат олинган.

193. Ўрмон одамзод пайдо бўлишидан олдин, саҳролар кейин пайдо бўлган.

194. «Калила ва Димна»да юрак тез-тез ўзгариб турганидан арабча «қалб», яъни ўзгарувчан деб аталган: бунда ҳаракатланиш ёки уриб туриш назарда тутилмаёпти. Мисол учун кимнидир ёқтирмайсиз, маълум муддат ўтгач эса яхши кўриб қоласиз. Бундай ўзгариш юракдан бўлади.

195. Бия қўлуни Доронинг отхонасида қолган. Мабодо у жангда мағлуб бўлишини билса, ўша бияга миниб уйига қараб от чоптирган. Бия ҳам тўппа тўғри шоҳни уйига олиб келган.

196. Тун ҳақида.

197. Биринчиси бир инсоннинг бошига тушадиган нохушлик — нокаут, иккинчиси бир неча йил олдин Миллий Хоккей Лигаси локаут қилинган. Сал бўлмаса Лига тарқар эди.

198. Туни билан Муракамини ўқиб,

Энди кўни билан

Қўй санаяпман.

У тунда «Қўй ови» романини ўқиган.

199. Ференц Пушкаш. Савол «Жавобни билмасанг — Пушкин, деб жавоб бер» ақидасидан келиб чиқиб қўйилди.

200. Жавоб: «Отларни кечувда алмаштирмайдилар».

201. Жиноятчиларни қатл қилиш маросими.

202. Англия терма жамоасига қарши «Тринидад» ва «Тобаго» ўйнаган.

203. «Леонейз феъли» космонавт Алексей Леонов номидан келиб чиққан, маъноси очиқ космосга чиқишни билдиради. 1965 йили Алексей Леонов илк бор очиқ космосга чиққан.

204. Эшак ролини.

205. Бири Гарсия Лорка, иккинчиси Габриель Гарсия Маркес. Тўғри жавоб Г ҳарфидан

206. Генри Гамбс мебель фабрикасини очган. «12 стул» асарида стуллари билан боглиқ ҳодиса ҳам бўлиб утади.

207. 2014 метр. Сочи Олимпиадаси утадиган йилга рамзий маънода масофа белгиланган.

208. Ҳар гал гран при олдидан машиналар суратга туширилади. Суратга олишга қулай бўлиши учун улар шу ҳолатда жойлашади.

209. Гап давлатлар номидаги Он ҳарфларини кетма-кет келишида эди. Америка қитъасида бундай давлат битта — Гондурас.

210. Шварцнеггер — Терминатор, Херманн Майер — Херминатор, Доминик Гашек — Доминатор.

211. «Омадди жентелменлар» фильмида ўйнаган Папанов, Вицин, Краморов.

212. Қуролнинг номи — Бумеранг. Инструкторлар албатта австралиялик бўлган.

213. «Энг яхши фарзандлар, қаҳрамонлар Худонинг уғилларидир», деб ёзилган.

214. Эстония қонунига кўра, улар битта фамилия ҳисобланмас экан. 6-ўринда Иванова фамилияси турар экан.

215. Декабристлар.

216. Шаҳарлар. Пулдаги суратлар.

217. Мендельсон тўй марши ҳеч қачон бошқа куйга алмашмаган.

218. М. Булгаков.

219. Эгизаклар. Бир жиноят қилса, иккинчиси алиби ҳосил қилиши мумкин.

220. Италияда Моренго жанги, Москвада Бородино жанги, Бельгияда Ватерлоо жанги. Ҳамма буюк жанглар О ҳарфи билан тугайди.

221. Менделеев даврий жадвалидаги бу элементлар аёллар номи билан аталади. Аёл-кимёгарлар сайтининг пароли шерше ля фам ёки аёлни қидиринг.

222. Поданинг рангига қараб қуриқчи итлар тайёрланган.

223. 1963 йили арманистонлик Тигран Петросян шахмат бўйича жаҳон чемпиони бўлган. 1973 йили Арарат футбол жамоаси СССР кубоги ва чемпиони

бўлган. Араратда ўша йили энг зўр футболчи деб Хорен Огенесян эътироф этилган.

224. Егерлар гуруҳи.

225. 29 феврал куни уларга эркинлик берилган.

226. Жангу жадаллар бошлашдан олдин албатта эркакларнинг сони аниқланган. Аҳоли сони аниқланган.

227. 22 ноябр 1963 йили президент Кеннедига суиқасд уюштирилади. Унинг ёнидаги хотини Жаклин Кеннеди, қарангки Шанель модалар уйининг костюмида бўлган. Воқеа эса Даллас шаҳрида рўй берган. Бу фожиа телевидение орқали бутун дунёга курсатилган.

228. Пайгамбаримизнинг қўллари орқасига теккани учун мушуклар қанча баланд жойдан бўлса ҳам сакраганда орқасини теккизмай ерга тўрт оёқлаб тушади.

229. Паганининг беваси.

230. Ватиканда рим папаси сайловида. Агар маросимда қора тутунлар ёқилса, сайлов натижасиз тугаганини билдирган, оқ тутун ижобий тугаганини билдиради.

231. 1980 йилги олимпиадани АҚШ бойкот қилгач, телеканалларда АҚШ ҳақида гапириш тақиқланган. Савол америкалик боксчи Муҳаммад Али ҳақида бўлган.

232. Японлар «Окура сё» деганда гуруч омборини тушунишади.

233. Машҳур «Автомобилдан сақланинг» фильмида 4 та Волга ўтирланади. Бу машиналарнинг давлат рақами эди. Ўғрилиқни эса фильм бош қаҳрамони Юрий Деточкин содир этган.

234. Ер камон ипига ўхшатишган.

235. «Минг бир кеча». Бағдод халифаси Хорун ар-Рашид вақти-вақти билан фуқаролар аҳволини билиш учун шаҳар кезган. Ҳикоя қаҳрамони китобнинг шу жойини ўқиган.

236. Агар сосискани музика тинглаб емоқчи бўлсангиз, бироз қимматроқ тўлайсиз.

237. Қизил денгиз. Денгиз антиқа жонзотларга бой. Куриниши коридорга ўхшайди.

238. Нота.

239. Автобус паркида. Автобус ҳайдовчилари бепул юрмоқчи бўлган йўловчилардан амал қилиш муддати ўтган ҳужжатларни олиб қўйган.

240. Тибетда соат Пекин вақти билан ишлайди. Хитойда соат полислари орасида катта фарқ йўқ. Масалан Санкт-Петербург билан Владивосток ораси 7-8 соат. У ерда унақа фарқ сезилмайди.

241.. Шеърнинг номи «Темир йул» деб аталади.

242. Сабрга.

243. Қогозга.

244. «Тукилади».

245. Курак ва бел.

246. Иккинчидан пивонинг нархи пасайтирилган.
247. Қамоқхонага.
248. Оперетта қироли Имре Кальманга.
249. Шанбалик.
250. Гап шундаки, улар МХАТ театрининг актрисаларига уйланишган. «Уч опа-сингиллар» пьесасида бири уртанча, бири кенжа қиз ролини уйнаган. Опа-сингилларнинг фамилияси Прозоровлар булган.
251. Шоқ Петр Андреевичга граф унвонини ва Ясная Поляна имениесини совга қилган.
252. Ҳиндистон бир соат қатламида булган. Аврангзеб соат қатламини — часовой поясни ташкил этган. Ҳалигача бу қонун амал қилади.
253. Бод касаллигини.
254. Кузи ожизларга.
255. Сувга тушиб кетганда ечиш осон булиши учун.
256. Князь унвонига.
257. Тил.
258. Биринчиси — Кутузов, иккинчиси — Наполеон Бонапарт.
259. 2001 йили тинчлик буйича Нобель мукофоти ашантилик Кофи Анандга берилган. Жумада тугилганлар Кофи деб аталган.

260. Котиб қуш — секретар қуш.

261. Бу ташкилот 1978 йилдан бери фаолиятини ёритган адабиёт, санъат, театр ва кино арбобларига уз мукофотини топшириб келади. 1978 йилда бу мукофотни «Баҳорнинг 17 лаҳзаси» фильми олган. Таъсисчи ташкилот СССР Давлат Хавфсизлик қўмитаси эди.

262. Асли Дон казаги бўлган Михаил Шолохов 1965 йилда адабиёт соҳаси бўйича хизматлари учун Швеция қироли қўлидан Нобель мукофотини олаётиб юқоридаги иборани айтган.

263. Суратдаги учинчи шахснинг лицейдаги лақаби «француз» бўлган. Интеллектуал ўйинларда, агар фамилия сўралса, ҳеч иккиланмай уша фамилияни айтинг, деган ақида бор. Учинчи суратдаги шахс Пушкин бўлган.

264. Спаниел зотли итнинг бошқа зотли итлардан фарқи қўлоғи яхши эшитмайди. Қўлоғи динг итлар ўқ овозидан қочади, спаниел эса йўқ.

265. Олий маълумоти билан.

266. Кариавалда маскалар кийишни бекор қилди.

267. 2001 йил 11 сентябрда. Унинг уйига соя солиб турган иморатларни экстремистлар портлатиб текислаб қўйишади.

268. Вагнер Лаав.

269. Бу автомат икки сонияда сизга у нарсани сотиш мумкин ёки мумкин эмаслигини анализ қилади. Агар ёшингиз талабга жавоб бермаса, унда сизга ҳеч нарса

бермайди. Бу аппаратлар сигарета сотади. Спиртли ичимликлар аппарат орқали сотилмайди.

270. Чивин.

271. Будда ҳайкали сақланадиган ибодатхонада қимматбаҳо тошлар куп. Итлар мушукларга нисбатан лаҳмароқ жонзот ҳисобланади. Итларни қўлга ургатиш осон, мушукларни эса қийин. Мушуклар тошларни қўриқлайди.

272. У минора тепасига уч отли аравада кўтарилган.

273. Шернинг юрагини.

274. Баден- Баден чўмилиш дегани. Қаерда чўмилиш мумкин — сувда. Сув қадимдан «Аква» деб номланади. Жавоб — Аква.

275. Болалар богчасини. «Бу омадли жентельменлар» фильми сюжети эди. Доцент раҳбарлигидаги илмий гуруҳ Македонский шлемини излайди.

276. Сокольники.

277. Бу ерда гап Чеховнинг «Человек в футляре» ҳикояси қаҳрамони Дьяконов ҳақида эди. Унинг прототипини Чехов ўзи тугилиб ўсган Таганрог шаҳрида кўрган.

278. Қадимги Римда «Тушлик тухум билан бошланиб, олма билан тугайди» деган ақида бўлган. Японлар тухум истеъмол қилиш буйинча олдинги уринда туришади. Тухумни ўз реклама слогони қилиб олган фирма — МТС.

279. Русчасида бу ибора жуда тиниқ ва аниқ жаранглайди. Ўзбекчасига «умрбод» деб таржима қилинса, русчасида «вечно» дейилади.

280. Италия Фарьер ороллари билан ўйнаши керак эди. Одатда кичик давлатларда футболни ҳаваскорлар ўйнашади. Донадонинг ўйинини кўргани борасизми, деса, божхона ходими, албатта ўзим ўйнайман-ку, деб жавоб беради.

281. Жозефнинг фамилияси Гильятен эди. Шарл Анри Сансон эса Парижнинг энг номдор жаллоди бўлган.

282. Фильм суратга олинган пайтларда қора икра жуда қиммат бўлган. Саҳна учун арзонроқ қизил икрани олиб, уни ёқиб устини қорайтиришган.

283. Бу қурилиш ашёси — оҳак. Оҳак танани тез емириб ташлайди.

284. Эктоморфлар — озгинлар, мезоморфлар — нормал ҳолатдагилар, эндоморфлар — семизлар.

285. Илья Ефимович Репиннинг «Иван Грозний ва ўгли Иван» асари.

286. Биринчиси — Тинч океани, иккинчиси — Кариб денгизи. Гондурас давлати шу икки сув ҳавзаси ўртасида жойлашган.

287. Пикассо ёшлигида кўп қийинчиликларни кўрган. Ҳатто утинга пул топа олмай, ўйни иситиш учун айрим суратларини ёққан.

288. Полиоз — соч оқариш касаллиги.

289. Шакарқамиш ўриб олиш мавсуми сафра дейилади. Мавсум ниҳоясида фиеста бўлади. Испан тилида фиеста — ҳосил байрами.

290. Лаборатория баланд ва осма иморатларнинг ҳолатларини ўрганиш билан шугулланган. XIX аср охири XX аср бошларида бу иш билан донг таратган бир киши аввал баланд иморатларни қуриш билан шугулланган, кейинчалик осма кўприклар қуриш гоясини илгари сурган. Бу — Густав Эйфель.

291. Стадионда энг камида 100 минг томошабин утиради. Ёпиқ жойда куч билан ишлайдиган автомобиллардан катта миқдорда дуд чиқади. Метанол ёқилгисининг эса ҳиди йуқ.

292. Ёмгир ёгиши билан мақбара гумбазининг юқори қисмидаги иссиқ ҳаво ҳайдайдиган вентилятор ишга тушади. Ёмгир иссиқ ҳаво таъсирида ўз-ўзидан бугланиб кетади.

293. Булар — тоштерувчилар. Кўпгина Европа давлатларида кўчалар, иморатлар тошдан қурилган. Москва Кремли ҳам тоштерувчилар қўли билан бунёд бўлган.

294. Ўргимчак турти оқсил моддасига бой. У ўзи тўқиган турти ейди. Уни ҳар кун и янги қўрмаса, турт осилиб сифатсиз қолга келиб қолади.

295. «Отелло» трагедиясидаги воқеалар Фамагуста шаҳрида ва шу қасрда рўй берган.

296. Озиқ-овқатлар мазасининг тўрт тури мавжуд: аччиқ, ширин, шўр ва нордон. Қолган мазалар улардан таркиб топади.

297. Черков деворларида инсонларнинг тасвирланишига ҳам қаршилиқ бўлмаган. Аммо черковларда қунгироқ бўлмаслиги шарт қилиб қўйилган.

298. Ёзувчи фикрининг тўлиқ матни қуйидагича: «Кимнинг ақли кўп бўлса, ундан кўп фойдаланса, унга сизинмайди, у кимда кам бўлса унга тобе».

299. Ҳар бир япониялик ўзи неча ёшда бўлса шунча дон отади.

300. Уайт Суррей Шотландия қироли Ричард III нинг оти бўлган. Қирол қамалда қолган вақтда: «От беринг, от беринг, ярим салтанатимни бераман», деб хитоб қилган экан. Уайт Суррей ярим салтанат, ярим қироликка баҳоланган.

301. Бенжамин Холл кучли соатсоз муҳандис бўлган. Нафақат Вестминистернинг, балки ҳозирда бутун Англиянинг рамзи бўлган Биг Бен соат минораси хизматлари туфайли соатсознинг номига қўйилган.

302. Французлар винони, немислар пивони, инглизлар эса чой билан қаҳвани... ва яна бир суюқликни кўп ичишар экан. Европа бўйича энг кўп сутни ҳам инглизлар ичар экан.

303. Читтак: «Бу умрим етмаса, кейинги умримда ҳам сув келтиришни давом эттираман», деб жавоб берган.

304. У нарса ёзда кам ишлатилади, қишга борган сари унга эҳтиёж ошиб бораверади. Баҳорга чиқиб, уни яна камроқ ишлатиш бошланади. «Заковат» сандиқчаси ичида шам бор.

305. «Сўзамол» сўз устаси дегани. Сўз усталарини қадимдан нотиқлар дейишган. Нотиқ сўзи лотинчасига «оратор» дейилади. Мусиқий жаирининг номи эса оратория деб аталади.

306. Миллионер шаҳарлар рўйхатини Рим бошлаб берган.

307. Балиқлар табиий ҳолда кўпам ёрдамга муҳтож бўлмайди. Аммо қўлда боқиладиганлари анча нозиклашиб, тез-тез касалга чалина бошлайди. Шунда Дьюгмарга ўхшаган шифокорлар уларга ёрдамга келадилар. Филипп Дьюгмар балиқлар жарроҳлиги билан шуғулланган.

308. Аёллар қиргоқ бўйида яшовчи аҳолига янги тутилган балиқларни сотишган.

309. Инсон танаси лотин тилида «корпус» деб аталади.

310. Никарагуа, Боливия, Лихтенштейн, Саудия Арабистони, Колумбия, Филиппин, АҚШ давлатлари тарихига маълум бир шахслар ўз улушини қўшган ва давлатлар уша шахслар номи билан аталади. АҚШ Америго Виспуччи шарафига, Колумбия — Колумб шарафига, Филиппин — испан қироли Филипп II шарафига, Саудия Арабистони — қирол Сауд Фахт шарафига ва ҳ.к.

311. Лю-Яо-Бань хитой тилини бир гуруҳ хорижликларга ўргатган. Қонун бўйича хитой тилининг бошқа миллат вакилларига ўргатиш жиноят ҳисобланган.

312. Ҳазилкаш Эдиссон илк фонограф аёллар экани, уларнинг биринчиси Момо Ҳаво бўлганини айтади.

313. 1995 йил 1 май куни Формула 1 пойгасининг навбатдаги этапида бразилиялик Айртон Сенна ҳалокатга учраб вафот этган. Уни мухлислар доимо эслаб туришади. Рио де Жанейродаги бульвар бутун уни номи билан аталади.

314. Ошқозон. У инсонни ҳар балога дучор қилади.

315. Пушкин Карл Брюлловнинг «Помпейнинг сўнгги куни» суратини кўриб, ўз ҳайратини яширолмаган.

316. «Титаник» кемасига таклиф қилинган плакат аукционга қўйилган. Манзили Лондон — Нью-Йорк эди.

317. Мушукларнинг кўз қорачиги ҳар соатда ҳар хил катталиқда бўлади. Вақт мушукнинг кўзларига қараб аниқланган.

318. Шартномага кўра, Жордан ҳар куни албатта Найк фирмаси чиқарган кийимларида юриши талаб этилган. Ҳайдовчи уни текшириб юрган.

319. У иши юришмай юрган пайтлари одамларни шахсий буюртмаларини ҳам бажариб юрган, мусиқадан дарс берган, балларда созандалик ҳам қилган. Соатнинг ҳаракатига монанд куйлар басталаб, уларни швейцариялик усталарга сотган, яъни соатлар ичига мусиқа овозини киритишни маслаҳат берган буюк композитор — Вольфганг Амадеус Моцарт.

320. Коцюбенлар овозсиз фильмларга овоз бериб туришган. Овозли кино чиққач, уларнинг меҳнатига эҳтиёж камайган.

321. Рим папасининг барча кийимлари махсус матолар ва терилару жунлардан тайёрланади. Қалпоги туянинг жунидан, оёқ кийими қуён терисидан ва ҳ.к. Рим папаси учун тикиладиган шарф жуда енгил бўлган. Энг енгил мато ўргимчак тўридан тўқилади. Бунинг учун сандиқчада ўргимчаклар боқилади. Маълум муддатдан кейин ўргимчак тўрларидан мато тўқилиб, ундан шарф тикилади.

322. Венеция сув устидаги шаҳар. Сан-Микель ороли қабристон учун сўралган. XVI асрдан бошлаб бу орол Венециянинг қабристони бўлиб келмоқда.

323. Сандиқчада туз бор.

324. Эдвин Лендсир ўз суратларида инсоннинг энг яқин дўсти бўлган итлар суратини кўп чизган.

325. Я ва П ҳарфлари. Толстой тугилиб ўсган қишлоқнинг номи Ясная Поляна. Шундан келиб чиқиб у илк ҳикоя ва қиссалари остига Яша Полянов номини қўйган.

326. Чацкий таърифлаган нарса — фрак.

327. Бир неча асрлар давомида Италияда сутка қуёш ботишидан бошланган. Кеч соат 19 да (бизнинг ҳисобда) қуёш ботган бўлса, эрталабки 8 гача 13 соат бор. Стендаль шуни назарда тутган.

328. «Оскар» мукофоти ҳайкалчаси. «Заковат» сандиқчаси ичида «Оскар» мукофоти туширилган сурат бор. Микки Маус ҳам «Оскар» соҳиби бўлган.

329. Уругвай. Уругвай 1930 йилда илк жаҳон чемпионлигига эришган. Германия 24 йил утиб 1954 йилда, Англия 36 йил утиб 1966 йилда жаҳон чемпиони бўлган.

330. Футбол дарвозалари майдоннинг икки қарама-қарши томонида жойлашади. Бири Ғарбда бўлса, бири Шарқ томонда ёки бири Жануб томонда бўлса, иккинчиси Шимолда. Футболчига тўғри йўл кўрсатсин деб унга компас совға қилишган.

331. Скандинавия аҳолиси ўта маданиятли ва совуққон халқ. Терма жамоа 3-ўринни эгаллаганидан хурсанд бўлган бошқа халқлар балки қичқирар, ҳуштак чалар, машинасининг сигналини босар, аммо мулойим шведларнинг кўпчилиги қарсак чалишган. Қарсакни бутун ҳис-ҳаяжонни қўлларига бериб қаттиқ чалганларидан, шу кўни 100 дан ортиқ одамнинг кафтлари синган.

332. Биринчи тоифа вағонида ҳам, иккинчи тоифа вағонида ҳам ўтиргичлар сони бир хил бўлган. Фақат қимматлиги учун биринчи тоифа вағонига кам одам чиққан, бу ўз-ўзидан йўловчиларнинг ўтириб кетишларини таъминлаган.

333. Бу — шахмат ўйини. Шахмат бўлгуси зобитни тез фикрлашга, маневр қилишга ва ҳужум, қимояни тўғри баҳолашга ўргатади.

334. Гугурт микрофонга яқин тутиб чақилганда портлаш овози ҳосил бўлади.

335. Оксфорт университети пештоқига шундай сўзлар битиб қўйилган: У буш пайтлари университет маърузаларида ҳам қатнашган.

336. Ўлчами 50 каратдан юқори олмога мутахассислар ном беришган: кўҳинур, қора жавоҳир ва ҳ.к. деб.

337. Бу идишга солинган сув кечгача совимайди. Ундан ҳайратланган қария, соқолини тутамлаб: «Ё

алҳазар, бу сеҳрли идиш-ку», деган. Сандиқчада термос бор.

338. Санъатшунос Морелли суратларнинг нусхасини ҳақиқийсидан ажратиш усулини галарей директори жияннинг ёзган асаридан олган. У ёзган асар қаҳрамони худди шу услубда жинойтларни фош этган. Унинг исми Артур Конан Дойль.

339. Маркада Колумб қулида дурбин билан узоққа қараб турган эди. Дурбиннинг илк намуналари Колумбдан 100 йил кейин ясалган.

340. Елка билан ёноқ уни сиқиб ушлагач, икки қўл зарур. Бир қўлда смичок ушланади, иккинчи қўлда эса парда босилади. Скрипка чалиш учун иккита қўл ҳам зарур.

341. Рендом Уорти огзини бир очиб юмиш деганда эсноқни назарда тутган. Одам ишсизликдан, калтабинликдан кўпроқ унга йўлиқади. Ўзбеклардаги дунёни сув босса, тўпигига чиқмайди, деган мақол ҳам уларга тааллуқли. Рендом Уорти таърифдаги ҳолат — зерикиш.

342. Шарқ алломалари фикрича, олтинчи мусибат энг кўп содир бўлади ва у энг аламли мусибат ҳисобланади. У инсон ўзи қилган хатоликлар оқибатида тушади.

343. Конфуций ахлоқсиз инсонларга таъриф берган, биз эса ахлоқли инсонларнинг кўпайиши тарафдоримиз.

344. Ҳикояда шундай диалог бор:

— Сиз ҳаддингиздан ошманг, — дейди мудир.

Ўқитувчи:

— Ким? — деб сўрайди.

— Сиз, — дейди мудир жаҳл билан.

— Мени сизламанг, мен Рим императори эмасман сизга, — дейди ўқитувчи нима дейишни билмай.

Қадимги Римда фақат императорнигина сизлаш русум бўлган.

345. Гиппократ.

346. Қонунда шундай сўзлар бўлган:

Давлат фуқаролари фақат қиролни ҳимоя қилиш учун қон тўкишлари мумкин. Ўз шахсий муносабатлари учун эмас.

347. Уруш тугаб, иккала томон бир-бирлари билан тинчлик шартномаларини тузгач, ҳар иккала томон ҳам у жонзотни ўзларига қўшмабдилар. Шундан бери ярим қуш, ярим каламуш шаклда, бунинг устига тунда ҳаёт кечириб келадиган жонивор кўршапалаклар экан.

348. Морзе алифбосида берилган матнда ҳар бир деталь аҳамиятли, масалан, Е — нуқта, А — нуқта тире, О — тире. Шунинг учун ҳам у ҳарфлар кўп ишлатилади.

349. Конкурса қатнашиш истагида бўлганлар ариза ва фотосуратларини топширишлари шарт бўлган. У вақтда суратга тушиш жуда қиммат бўлганидан бунга кўпчиликнинг қўрби етмаган.

350. У аввал турпоқнинг ўзидан ясалган. Кейинчалик тупроқда кул, қум ҳам қўшилган. Охири ёғ ҳам қўшилгач, унинг кўриниши буткул ўзгарган. Бу — совун.

351. Орол аҳолисининг истеъмол қиладиган асосий маҳсулоти қўзиқорни. У ёмғирдан кейин лоп этиб

ердан чиқади. Шунинг учун инсоннинг дунёга келиши ҳам қўзиқоринга ўхшатилади.

352. Қилич ясаганда маълум бир пайтда уни сувга солиб совитиш керак. Маълум бир пайтда қилич табиий совиши керак. Тез совиши учун усталар шогирдларига, бола-чақаларига ҳатто хотинларига ҳам қилич бериб қўйишар экан. Улар қилични ҳавода ўйнатиб совитадилар.

353. Худди шу нарса Финландия давлатида ҳам бор. Аммо уларни кесиш тақиқланади. Қолаверса, уни руслар анча пишигини ажрата олишади. Бу — ҳаммом супургиси.

354. Демус Русос ҳозир ҳам ҳаёт. 25-рақами унинг ижодий умрини билдиради. 100 миллион — чиқарган дисклари сони. 115 хонанданинг вазни.

355. Катталаштирувчи ойна билан микроорганизмларни кузатишга муваффақ бўлган шахснинг исм-шарифи Антони ван Левенгук. Левенгук микроскопда ўз кузатув ишлари натижаси ҳақида ҳикоялар қилиб берган.

356. Гигиена ҳоидаларига кўра, асбоб-анжомлар: қайчи-тароқ ва бошқалар бир мижозга хизмат кўрсатгач, хлор эритмасига солиб дезинфекция қилинади. Хлорда елим тароқлар эриб қийшайиб кетади. Темир тароқлар ҳеч қандай ўзгаришсиз қолади.

357. Европа ҳукмдорлари ўз суюкли маликаларини вафотидан сўнг уларга атаб севги қасрларини бунёд этишган. Уларнинг ичида энг машҳури, энг ноёби, энг гузали Шоҳ Жаҳон ўз севгилисига атаб Тож Маҳал мақбарасини қурдирган.

358. Топишмоқ кийим кийиш жараёни ҳақида: куйлак битта танага кийилади, бош, қўллар киргач, учта бўлиб чиқилади. Ёқа ва енгдан аъзолари чиқсада, аслида бутун тана кийимга кирган бўлади.

359. Инсоннинг юзидан билиниб турадиган қайгуни яшириб бўлмайди.

360. Туманли альбионда аҳоли доимо ёмғирдан азият чекади. Ёмғир, намлик кўп жойда чивин кўп бўлади. Чивин тухумини кўлмак жойда говак топиб ўша ерга қўяди. Тадбиркор лондонликлар шу йўл билан чивинлар кўпайишининг олдини олишади.

361. Қизиган темирнинг чўққа айланган-айланмаганини билиш учун устахона доимо қоронги бўлади. Уста темирчилар темирга ишлов бериш мумкин ё мумкин эмаслигини, қизиган металл соқолга яқинлаштириб билишади. Агар соқол чирсиллаб кетса, демак металл ишлов беришга тайёр.

362. Жамият олдидаги масъулиятини ошириш мақсадида бева аёлларга сайловларда овоз бериш ҳуқуқи берилган. Негаки, урушлар оқибатида бева қолган аёллар оила ва жамият ташвишларига бевосита масъул, дахлдор ҳисобланган.

363. Шекспирнинг ҳақ тўлашдаги услубига бугун ҳеч қайси театрда амал қилинмайди. Шекспир актёрнинг маҳоратига қараб эмас, айтган сўзларининг сонига қараб ҳақ тўлаган.

364. Саҳрода иссиқлик 60 даражагача кўтарилиб кетганда уйда иссиқ олов ёқиш ҳаммага ҳам маъқул келавермайди. Шунинг учун бадавийлар кунлар исиб кетганда жамоат тандирларидан фойдаланадилар.

365. Илдизидан кейин унинг боши бошланиб кетади. Унда тишсимон ҳосиллари булган саримсоқпиёз данияликлар тилида худди шундай таърифланган эди.

366. Лола навлари ичида энг қимматбаҳоси Адмирал Ван Эйк булган.

367. XV-XVII асрларда кемаларнинг ҳаммаси ёғочдан ва елканли булган. Кемалар бир-бирларига яқинлашганда ҳужумлар уюштирилган. Шундай ҳужумлар пайтида оловли ўқ отувчи жангчилар фақат чап қўлларига қулқоп кийишган.

368. Томда ўтирганлар ён томонларга оёқларини осилтириб ўтиришган. Табiiйки, ён ойналарга оёқдан лой сачраган. Қўшимча ҳақ ойна ювувчилар учун тўланган.

369. Пушкин даврида фақат сатанг амалдорларгина баккенбард қўйиб юрган.

370. Бу — теннис, теннис спорт тури бутун энг қиммат совринли ўйинлардан бирига айланган. Ҳар бир зарбага 10-15 очкодан берилади.

371. Битта роялга тахминан 1500 метр сим ўралади. Германиядаги кабель заводига роял ясовчи усталар буюртма беришади.

372. Жазо тури мерзавец деб аталган. Музлаб қолиш русчасига мерзнуть дейилади. Шундан келиб чиқиб, музлаб қолган одам мерзавец деб аталган. Бугун эса бу сўз ёмон ишлар қилган одамга нисбатан қўлланади.

373. Шаҳар ҳавосини муътадил қилиб туриш бўлган учун хандаққа сув тўлдирилган. Негаки Ҳирот иссиқ ҳудудда жойлашган.

374. Эски девор кесаги тупроққа қараганда купроқ намликни ўзида сақлаб туради. Бу эса ҳосилнинг унумли бўлишига ёрдам беради.

375. Қариликда олинган билим тез эсдан чиқиб кетади. Шунинг учун катта ёшда олинган билим тузга ёзилган билимга тенглаштирилади. Туз сувга солинганда тез эриб кетади.

376. Биринчиси — сув тошқини, иккинчиси — ёнғин, учинчиси —zilзила.

377. Инсоф.

378. Ўзбек эркаклари у ишни аёллар вазифаси деб билишади. Мабодо мажбурликдан шу ишни бажариш шарт бўлиб қолса, уни бошқалардан беркитиб амалга оширишади. Бу сигир соғиш эди. Австралиялик теннисчи Рой Эмерсон фермер оиласида туғилган. У сигир соғиб қўлларини машқ қилган.

379. Бу илк кинофильм сценарийсидан парча эди. Тасвир жараёнида шу нарсa маълум бўлдики, чироқлар бўлмаганлиги учун айрим соя жойдаги кадрлар хира чиқавергач, ака-ука Люмьерлар барча персонажларни оқ рангли кийимларда суратга олишган. Оқ ранг тасвирни бироз бўлсада ёритган.

380. Дэвид Бекхэм баскетбол қироли Майкл Жорданга ҳавас қилади. Унга ўхшаш учун баскетболчининг 23 рақамида ўйнашини айтган.

381. Биринчиси, яъни давлат тили — форс тили, иккинчиси халқ сузлашадиган ҳинд тили, ислом дини

тили — араб, подшолар сузлашадиган тил — турк тили деб белгиланган. Уларнинг йигиндисидан урау тили ҳосил бўлган.

382. Туюқда спиртли ичимликка ружу қуйган кишилар таърифланган. Туюқнинг номи «Пияниста».

383. Агар зобитнинг базмда рақс тушиш нияти бўлмаса, қиличини швейцарга топширмайди.

384. Тақдири азал уларга 15 кун қуришмоқликни, 15 кун жудоликни қонун қилиб қуйган. Бу ошиқ-маъшуқларнинг бири — Ой, иккинчиси — Ер.

385. Дуб дарахти билан фил суяги роялда яшашади. Роял клавишлари оқ ва қора рангларда бўлади. Оқ рангдагиси фил суягидан, қора ранглиси дуб дарахтидан ясалади.

386. XVI асрдан бошлаб дуэллар авж ола бошлади. Дуэл қондасига биноан қуролни фақат бир қўлда ушлаш керак. Огир қуролда мўлжалга хато уриб қўйиш ҳоллари кўп бўлади. Шунинг учун узоққа отмаса ҳам енгилроқ қуролларга буюртмалар бўлган.

387. Атланта АҚШнинг Жоржия штати пойтахти ҳисобланади. Инглизчасига Грузия Жоржия деб аталади. Ўз штатлари номини эшитган жоржияликлар ҳайқиригининг чеки бўлмаган.

388. Кетчуп малай тилида балиқ соуси дейилади, ammo маҳсулот таркибида ҳеч қачон балиқ бўлмайди.

389. Тасаввур қилинг, тунда узун урмон олди трассаларида кетяпсиз. Тусатдан йўл белгиларидаги гаройиб суратларни кўриб қоласиз. У суратлардаги жониворлар, масалан туя, фил, шер, кенгуру ва ҳоказо. Японияда учрамайдиган ҳайвонлар суратлари.

Уларни курган ҳайдовчи биринчидан ҳайрон бўлади. Йул-йулакай саволига мантиқий жавоб қидира бошлайди, бу эса ўз-ўзидан унинг уйқусини қочиради, эҳтиёткорлигини оширади.

390. Стив Каннингхемнинг кўзи ожиз бўлган. У махсус инструктор ёрдамида 236 км/соат кўрсатган натижани ҳали ҳеч ким ўзгартира олгани йўқ.

391. Ҳақиқатан ҳам уни сотиб олишга одамларнинг пули етмаган. Аввало уни сотишга рухсатнинг ўзи бўлмаган. Бу оддий пиёз, лола пиёзи эди.

392. Британия қироли Эдуард IIIнинг мақсади камондан ўқ отишни мусобақа тарзида оммалаштириб, ёшларни футбол ўйинидан қайтариш эди. Чунки ёшлар футбол ўйинига жуда берилиб кетган эдилар.

393. Япониядаги Хошидо богининг номи «Оила» деб аталади. Оила қуриш арафасидаги ёшлар у ерга бориб ният қилиб илишади. Токи улар тузаётган оила дарвозалари мустаҳкам ва ишончли бўлсин, уларни бир-биридан ҳеч нарса ажрата олмасин. Оила дарвозасини фақат битта калит билан очиш мумкин деган рамзий маънода бўлгуси келин-куёвлар қулф-калит илишади.

394. Жамоаларда танқидчилар бўлмаслиги керак. Негаки, улар берилган дақиқани ҳис қилмайдиган кишилар тоифасига киради.

395. «Бутам, ёмонлик — дарахт илдизига тушган қурт, қуриган дарахт — ҳасад, туҳмат эса арқон. Сиз каби виждонлилар бўйнига сиртмоқ бўлгувчи».

396. Бойўгли оч бўлса, у ҳеч тинч турмайди, туқ бўлса бирор мусиқани, овозни эшитса, ку-кулашга тушиб кетади. Ўйинга бойўглини қорнини тўйгазиб

олиб чиқишган. Оқибатда мусиқа янграши билан у сайрашга тушиб кетган. Уйин эфирга тўғридан-тўғри узатилгани учун қўшнинг шовқини кўрсатув сифатига салбий таъсир қилар эди.

397. Эркин Воҳидов ҳаёт йўлингни танлашда мен пиллапоя бўлдим, энди сен бошқаларга пиллапоя бўл, демоқчилар. Бу саволнинг жавоби — шогирд.

398. Сандиқчада бир жуфт пойабзал бор. Пойафзалнинг онаси — сигир, отаси эса этикдўз уста.

399. У жуда нозик зарра ҳисобланади. Микроскопда ишлайдиган лаборант иссиқ нафаси билан уни эритиб юбормасин деб, респиратор тақиб ишлашади. Улар қор парчаларини шу тахлит урганишади.

400. Аёл кимёгарларнинг энг машҳури Мария Кюри ҳисобланади. Аммо Франций элементини Маргарита Пере кашф этган. У ўзи кашф қилган элементни Франция шарафига қўйган.

401. Биринчи — нур, иккинчи — соя.

Нур борки, соя бор. Нур бўлмаса соя бўлмасди.

402. Қўлни электр ёрдамида қуритиш энг ками 45 секунд давом этади. Салфеткага артиш бор-йўғи 5 секунд вақт олади. Яъни мижоз ўзини 40 секунд кўпроқ уйинга бағишлайди. Бунинг устига у қўлини қуритаётган вақтда кўп нарсани ўйлаб олиши ҳам мумкин. Бу эса хавфли.

403. «Фикрсиз таълим бефойда иш, таълимсиз фикр хавфлидур».

404. Биринчи шохча — син — осмонни, учинчи шохча — хиказ — ерни ифодалайди. Ер билан осмон

уртасида ким бўлиши мумкин. Иккинчи шохча — соз — инсон рамзи ҳисобланади.

405. Суҳбат, мулоқот, ҳақиқат нима, ёлгон нима — англашга ёрдам беради. Суҳбатнинг кечишига қараб кишиларда қаҳр-газаб, ё меҳр уйғонади. Шунинг учун «Инжил»да бир-бирингиз билан ширин суҳбатлар қуринг, деб даъват қилинади.

406. Рўйхатда келтирилган давлатлар номи, шу давлат ҳудудидаги дарёлар номидан олинган. Энг катта давлат эса Ҳиндистон. Унинг номи Ҳинд дарёси номидан олинган.

407. Воқеа 1886 йили Парижда Эйфель минораси очилиш маросимида бўлиб ўтган. Ундан «75 минг тонналик минорадан ерга қанча оғирлик тушади?» деб сўрашганда у стулга утириб жавоб беради: «Битта одам утирган стулдан ерга қанча оғирлик тушса, минора ҳам шунча куч билан босим беради, деб жавоб қайтарган.

408. Сув устида жойлашган Венеция фуқаролари учун энг катта муаммо бу денгиз каламушларининг ҳужумидир. Уларни ҳимоя қиладиган мушуклар учун сув устида яшаш анча зерикарли.

409. Ҳамма эшитган ва биладиган гаплар ҳеч қандай эҳтирос тугдирмайди. Ҳамма биладиган гапларни ҳамма бир-бирига айтиб юрса, сукунат бўлади.

410. Фестивал буюк актёр Чарльз Чаплин хотирасига бағишланади. Ва фестивалда комедия жанридаги фильмлар намоиш этилади.

411. Норвегияликлар миллий рамзлари, қизиқишлари бўлган чангиларни деворга тақаб боглаб

қуйишлари учун шундай богичлар вагон деворларига маҳкамланган.

412. Табиблар ўз беморлари ҳолидан қанчалик бохабар бўлсалар, шоҳлар ҳам ўз фуқаролари муаммоларидан шунчалик хабардор бўлишлари керак.

413. Қабр. Қозоқ чулларида учрайдиган қабрлар ранги қизғиш бўлади.

414. Сузиш.

415. Лейкопластирнитайёрлаш учун сандиқчадагини албатта қушиш керак. Бу — бинт.

416. Париждаги Гран Опера театри биносига бўлиб ўтган бу байрам концерти Жак Ив Кустонинг юбилейига бағишланган эди.

417. Тўртлик асли келиб чиқиши шотланд миллатига дахлдор бўлган Михаил Юрьевич Лермонтов қаламига мансуб. У Шотландиянинг Лермонт уругидан.

418. Тасвирий санъат тилсиз поэзиядир.
Поэзия, шеърят эса кўринмас тасвирий санъатдир.

419. Хуроснинг тўртинчи хислати барвақт туриш.

420. Владимир Владимирович Набоков.

421. Эдуард Элгарнинг ютиб чиқишига асосий сабаб уни соҳол-мўйловлари эди. Соҳол-мўйлов пулни қалбакилаштиришда бир мунча қийинчилик тугдиради.

422. ...Ҳақиқий эркакларни тугишади.

423. Гольф уйновчилар учун. Машгулот пайтида шох-шаббалар орасига кириб қолган тўп овоз чиқариб изловчисини «чақиради».

424. Оёқ кийим қанча арзон бўлса, шунча баланд овоз чиқаради. Кўп гичирлайдиган пойабзал арзон бўлади.

425. Удмурдлар дарёни «Кама» деб аташади.

426. Бу парашютдан сакраш спорти.

427. Инсон ўзида мавжуд бўлган хотиранинг 10 фоизидан фойдаланади.

428. Шота Руставели. «Йўлбарс терисини ёпинган паҳлавон».

429. «Одамларнинг бизга бўлган қизиқиши, бизнинг ҳам уларга бўлган қизиқишимизни ортттиради».

430. Қандолатчилик. Қандолатчилар турли иморатлар кўринишидаги тортларни ясаш учун аввал чизиб кўришган.

431. Қадимдан туркманлар гилам тўқишган. Ёши каттароқ қиз гилам тўқишда анча тажрибали бўлади.

432. Сонет 14 қатор бўлади.

433. Агар император касал бўлиб қолса, у соғайиб кетмагунича шифокорга ҳақ тўланмаган.

434. Европада — альпинизм, Жанубий Америкада — андинизм. Альп ва Анд тоглари номи билан аташади.

435. Шакар.

436. Америка қитъасини кашф этиб, ўз номини қуя олмаган Христофор Колумб, иккинчиси бошни танадан жудо қилишнинг энг осон йўлини уйлаб топган киши — Гильотен.

437. Биринчиси март ойининг сўнгги якшанбасида, иккинчиси октябр ойининг сўнгги якшанбасида. Англияда ҳам худди шу кунлари қишки вақтдан ёзги вақтга, ёзги вақтдан қишки вақтга ўтилади. Айнан шу кунлари аэропортлар бир соатдан ишламайди.

438. Бу капитан ҳарбий унвонига эга кишилар рўйхати: капитан Тревель, капитан Флинт, капитан Кассий Колхаун ва «Заковат»чилар орасида капитан Ганишер Раҳматуллаев.

439. Ҳар иккаласида ҳам тупроқ рангини куриш мумкин. Шунинг учун улар лойдан ясалган деган фикр пайдо бўлган. Араб қабиласи хурмони синглизмиз, туяни укамиз деб атаган.

440. Қадимги Хитой пуллари шундай ясалган. Печга тиқишдан аввал унга муҳр урилган.

441. Қадимги хитойликлар олов ҳосил қилишни шу дарахт тўнкаларида осон ёқиш мумкинлигини билишган.

442. Пул.

443. Жуда катта инфляция туфайли пуллари қоплаб олиб юришган.

444. Элчининг ўзга ҳукуматга беражак ҳужжати нота деб юритилган. Қадимги япон элчилари маърузани куйлаб адо этишган.

445. Аёл киши орқада юрганда эркак кишининг соясини ҳам босмаслиги керак.

446. Қум соат.

447. Август Хорьх уз фамилиясини лотинчага таржима қилган. «Хорьх» сўзи лотинчага «Ауди» — «эшит» деб таржима қилинади.

448. Аралашмалар бош ювиш воситалари бўлган, узбек аёллари қатикдан фойдаланишган.

449. МХЛда ҳакамлар биринчи ҳолатда майдонда мушглашиш бўлиб кетса, иккинчи ҳолатда майдонда уйинчилар сони кўпайиб кетгач ҳуштак чалишади.

450. Япон тилини урганиш учун. Уқишни ургангач, биздан кўра 4 бора тезроқ уқий олишади.

451. Фельд — дала, шерер — сартарош. Фельдшерларни.

452. Қаттиқ баргли чойлар байховий чай деб аталади.

453. Босма китоб чоп этишни йўлга қўйган немис — Иоган Гуттенберг.

454. Гевелий уни шундай изоҳлаган: «Бу майда юлдуз туркумларини кўриш учун мушуксимон Рис (рыс) ҳайвонидек уткир кўзига эга бўлиш керак. Рис энг узоқни кўра олиш хусусиятига эга ҳайвон.

455. Эркюль Пуаро образи қишлоқ фонига ярашмаган Супер элегант образни бузиб қўймаслик учун, сипо ва оддийроқ Мисс Марпл қишлоқ фонига кўпроқ ярашган.

456. Биринчи қўй — донор, иккинчи қўй — бемор, учинчи қўй — шифокор.

457. Кеча ёруғ бўлиши учун канал бўйларига лампалар илинган. Гондольерлар шу чироқларни ёқиб-учириб юришади.

458. Ажойиб мусиқачи бўлган Даисукэ Инуг 1971 йилда Караокени, яъни қўшиқ куйлашга ўргатувчи мосламани кашф этди.

459. Қўшиқ куйи ва матни туширилган ноталар.

460. Миср ҳукмдори ўзгарганда. Янги ҳукмдорнинг билаги, кафти, бармоқ узунлиги қанча бўлса, шу ҳукмдор тахtdан кетмагунча ўлчов ҳам ўзгармаган.

461. Ўрта асрларда энг бой аҳоли қатлами бўлган бу тоифа инсонлар — алкимёгарлар.

462. Қирол Ричард III букри бўлган. Спектаклда у Ричарднинг орқасида букри ҳосил қилиш учун ишлатилган.

463. Метродан юк ташишда фойдаланилган, харажатларни алоқа ва почта вазирлиги мутасаддилари тўлаган.

464. Александрия кутубхонаси уч бор ёндирилган.

465. Энг охирида ёниб тутаган шамдаги азиз инсоннинг исми чақалоққа берилган.

466. Редьярд Киплинг.

467. Тог эчкиларининг қаерда тунашини билиб олгач, овчилар пастдан бақир-чақир қилиб, уларни ҳуркитишади. Қоронгида пала-партиш ҳаракатдан улар пастга қулайверар экан. Тог бағридан пастга

қулаб нобуд бўлган қую эчкиларни овчилар эрталаб териб олаверган.

468. Голланд деҳқонлари тегирмонларга сув етиб бормагани учун қудуқ қазиб, шамол тегирмони ёрдамида сув чиқаришган.

469. 1911 йилгача Ҳиндистоннинг пойтахти Калькутта бўлган.

470. Қотган нонлар жуда қаттиқ қилиб пиширилган. Уларни ушлаш ҳам қулай бўлган. Қотган нон қошиқ урнида ишлатилган.

471. Мезбон қариянинг маслаҳатига кириб хурозини сўйиб ош дамлабди. Шундан кейингина меҳмон кетган экан.

472. Альп тоғи бағрида жойлашган Зальцбург, яъни тузлар шаҳри ҳудудидан. Туз ичида гўштлар ййнимаган.

473. Чекувчи балиқчилар қўлларини тозаламасдан турни ушлашмаган. Тамаки ҳиди балиқни қочиради.

474. Чап қўлни.

475. Қора икра. Каспий денгизида осётр балиқлари куп.

476. Ёнгоқ дарахти қайнаганда ундан йод моддаси чиқиб кетади. Йўқса одамни безовта қилиши мумкин.

477. Юзларга тушган ажин.

478. Машҳур польяк хонандаси Анна Герман.

479. Қамчи.

480. Солоникидаги тиббиёт даргоҳи олимлари тўқ қоринга бир соат хотиржам утиришни ёки минг қадам юришни тавсия қилишган.

481. Ўзгарувчан гулни аввал «хамелион» деб номлашди. Кейин уни «Хамелион» асари муаллифи А. П. Чехов номи билан аташди.

482. Бу шаҳардаги ҳамма уйларнинг сувда акси бор. Уйлар қушалоқ бўлиб куринади.

483. Марк Твен — «Том тоганинг кулбаси» асари.

484. Заранг барги давлат байрогидан жой эгаллаган. Бу Канада байроги эди.

485. Жимайдан юз — рамазон ойи.

486. Электрон фен.

487. Панамалар Панамадаги жаҳон ярмаркаларида сотилган.

488. Ла-манш туннелида.

489. Арванд Амарайя сувга сурат чизган.

490. Карл Бенц биринчи ички ёнув двигателини ҳаракатта келтирувчи автомобилга патент олган. Уни ҳаракатта келтирувчи маҳсулот — бензин.

491. Полиция инспектори расомга чизган суратларида бармоқ изларини қолдиришини буюради.

492. Бунинг учун 2 та эшик зарур бўлади. «Ҳа» дейувчилар бошқа эшикдан, қаршилар бошқа эшикдан чиқишлари керак бўлган.

493. «Оскар» мукофотининг ҳакамлари, АҚШ кино академияси аъзолари.

494. Озодлик ҳайкали.

495. Бу Эйфель минораси очилганига 20 йил тўлиши муносабати билан ташкил этилган минора зиналаридан юқорига югуриб чиқиш турнири.

496. Биронта темир асбоб ичкарига олиб кирилмаслиги учун эшиклар магнит металлдан ясалган.

497. Кирилл алифбосида биринчи ҳарф — А. Юқоридаги аслаҳалар бир сўз билан «Абордаж» деб аталади.

498. Фильм режиссёри ноанъанавий ракурслар ҳосил қилиш учун операторларни чуқурга жойлаштирган. Олимпиада ҳақидаги ҳужжатли фильм суратта олинган.

499. Хорун ар-Рашид беркитиб қўйилган турпоқ билан текисланган ҳавзани очмоқчи бўлади. Аммо лойиҳа амалга ошмай қолади. Орадан 1000 йил ўтиб, яъни 1869 йили у иш бошланиб, ҳозиргача Африка қитъасининг жонига оро кирмоқда. Бу машҳур Сувайш канали.

500. Қиролларнинг ўйини жуда узоқ давом этган. Бири Францияда, иккинчиси Англияда ўтириб ўйнашган. Бир юриш қилгач чопар Англиядан Францияга ёзма равишда олиб борган. Жавоб юришидан кейин чопар энди Англияга ёзма жавоб юришини олиб учган. Шу тариқа шахматни ёзма равишда ўйнаш кириб келган.

502. Тўртта паҳлавон кишидагитўртта темираментни билдиради. Охиргиси йиғлашга тушган.

503. Қанда устига қуйилган қайноқ чойни ички энергиясининг маълум бир қисми қандни эритишга сарфланади. Шундай оддий чойга нисбатан қанд солинган чой тез совийди.

504. Супургн.

505. Рус тилидаги Алифбо.

506. Стаканлар үчүн таглик.

507. Менделеев даврий жадвалида мис 29-тартиб рақами остида қайд этилган. Сарлавҳа «Мисдану, аммо жуда мағрур» деб қўйилган.

508. Фишер сузи балиқчи деган маънони билдиради.
Италянчасига балиқчи «пескаторе» дегани.

509. Тухтасин японлардаги Томэ исмига яқин келади.

510. Товус.

511. Мактубни лондонлик немис тили ўқитувчилари ёзган бўлиб, унда инглиз мактабларида Клинсманнинг она тили — немис тилини ўрганувчилар сони қупайиб бораётгани ёзилган.

512. Ҳаммасининг исми Яков. Гриммларнинг каттасининг исми ҳам Яков.

513. Форель — дарё балиги. Куз мавсумида дарахтлар барги билан бирга дарёга жуда кўп қурт-қумурсқа ҳам

тукилади. Сувдаги барглар бемалол қармоқ ташлашга ҳам қўймайди. Жавоб — хазонрезги мавсуми.

514. Қалдирғочнинг парвози қанча юқори бўлмасин, у дам-бадам ер бағрилаб учишни қанда қилмайди.

515. Нарцисс гули (нилуфар) сувда очилади. Бу шаҳардаги уйлар худди сув ичида очилган нарцисс гулига ўхшайди. Уни тез қаритадиган, нуратадиган восита — сув. Гап Венеция ҳақида эди.

516. Профессор узоқ йил дунёдаги жами сўқиниш ва қарғишларни тўплаш билан шуғулланган.

517. Судья Ляпкии-Тяпкин. Н. В. Гоголнинг «Ревизор» комедиясида унга «Судья Ляпкин-Тяпкин эса порага ит болаларини олади» деб таъриф берилган.

518. Кема чуқтирилганда унинг ичидаги каламушлар сувга, сув орқали шаҳарга кирган. Шаҳарга вабоии кемирувчилар олиб кирган.

519. Учинчи рақам 8 минг. Ер юзиди 14 та 8 минг метрдан баланд тоғ чуққилари бор. Ана шу чуққиларни 2003 йилгача 9 та одам забт эта олган.

520. Рус печкаси.

521. Номи май ойидан олинган кийим — майка.

522. Афанди шаҳарда оркестрга бошчилик қилиб турган дирижёрни кўрган.

523. Эркакнинг вазифаси паранжи остидаги аёлнинг шахсини тасдиқлаш бўлган.

524. Зомин.

525. Ичкуёв бўлишга.

526. Уйқусизлик пайти.

527. Кабутарлар.

528. Римликларнинг камбағаллашиб қолиб, қариндошлар қарамоғида қолиши, уларни мижозга айлантирган.

529. Итлардан бир нечтаси болалаган. Шимолга экспедиция итларда борилган.

530. 1892 йилда бир томонли пластинкалар учун, 1904 йилда икки томонли пластинка учун патент олинган.

531. Кабриолет.

532. «Кино қачон ўлади, қачонки кинотеатрларда қоронгилик бўлмаса».

533. Етим бола киндигини ўзи боглайди.

534. Мусобақа ҳакамлари оқ қўлқопни кийиш билан ўзларини адолатли бўлишга қасам ичганликларини билдиришган. Мусобақа Юнонистонда бўлиб ўтган. Айнан Юнон руҳонийлари азалдан уни ҳалолик рамзи сифатида кийиб юришган.

535. Бу ромб шаклидаги винтлар кемалар учун ишлатилади. Компания аввал ҳам, ҳозир ҳам кема ишлаб чиқаради.

536. Чапақайлар.

537. Тарвуз.

538. Виконт.

539. У сочини Хитойда олдириган. Ҳар ойда Хитойга бориб соч олдириб келиш қимматга тушган.

540. «Ллойдс Ньюз» гарчи иккинчи чоп этилган бўлсада, биринчи номга эга бўлган газета бўлган. Биринчи газетада ном бўлмаган.

541. Утовнинг ўртасидаги тешик орқали тушадиган нур билан улар вақтни белгилашган.

542. Швейцария.

543. Бу чекловни ўт ўчирувчилар киритишган. Нафталинда ёнувчанлик хусусияти кўп. Айрим музейларда содир бўлган ёнгинлар оқибатида нафталин билан ишлов бериш тўхтатилган.

544. Қишда қор устида сичқонлар пайдо бўлса, билингки, кўнлар исий бошлабди.

545. Майда чақалар.

546. Бир дақиқалик ижтимоий фильмлар.

547. Балиқ овига.

548. Никоҳга.

549. 1981 йил Шарқ тақвими бўйича Олтин ҳўроз йили бўлган.

550. Ота-она интернет орқали махсус сайтга кириб, фарзандларининг кўндаликларини кўриши мумкин.

551. Жаллод. Биласиз, Мария Стюарт дорга осиб ўлдирилган.

552. Дунайдаги янги шаҳар

553. Феврал ва март ойига келиб отларнинг емиши тугаган. Оч қолган от билан уларни енгил оson бўлган.

554. Катарактани.

555. Хитойда сариқ ранг руҳонийлар ранги, оқ ранг паст табақа ранги, қизил ранг аристократлар, оқсуяклар ранги бўлиб келган. Фақат уларгина эшикларини қизил рангга бўяшга ҳақли бўлган.

556. Ғоз ҳам, курка ҳам урдакка қараганда узоқ умр кўради. Кам умр кўрган жониворнинг жигари тоза бўлади.

557. Лифт.

558. Глобус

559. Эритрея давлати. Юнон тилида Эритрос «қизил» дегани.

560. Кўзгуга узоқ термилиб утиришларини кўрган бир тадбиркор суратлар, портретлар галереясини очади.

561. Содда деҳқонлар қатто ўнг ва чап томон қайси тарафдалигини билишмаган. Шунда уларга тушунарли бўлиши учун кема бортининг бир томонига пиёз, иккинчи томонига шолғом илиб қўйишган. Кемани чап томонга бур дейиш ўрнига, рулни пиёз томонга бур каби буйруқлар берилган.

562. Фильмларнинг умумий номи хокку. Муаллиф Мацуо Басё.

563. Суд ишлари янги бошланганда, судьялар ҳам, бошқа судда қатнашувчилар ҳам тажрибасиз бўлишган. Ўзининг ҳақлигини исботлаб бериш учун

курсатма берувчи гувоҳлар топиб келса бас, судда ютиб кетаверишган. Кучадаги кишилар ишонарли қилиб ёлгон гувоҳлик бериш учун пул олишган.

564. Дала маликаси номига сазовор бўлган усимлик — маккажухори.

565. Уруш тақдирини аскарларнинг сони ҳал қилади.

566. Россия-Франция урушида Наполеон армиясининг енгилишига сабаб — аёз эди. Этьен Жерф қаёққа қарамасин ҳаммаёқ оппоқ қор, қор устида эса парча-парча қон изларини кўрган. Урушда енгилишига сабаб бўлгани учун қор рангини ва қон рангини ёки оқ ва қизил рангларни ёқтирмай қолган.

567. Созанданинг исми шарифи Викторина Крючер бўлган. Шундан у викторина уйинини ташкил этган.

568. Худди шу куни биринчи маротаба Мона Лиза сурати Лувр музейидан ўтирланган. Унинг топилиши урушнинг олдини олиб қолган.

569. 1906 йили сифилисга қарши Вассерман реакциясини кашф этган машҳур немис — Нобель мукофотини олган Анатолий Вассерман деган спортчи ҳам бўлган. Анатолий Вассерман деган билимдон ҳам бор. Жавоб — Вассерман.

570. «Леонардо да Винчи жумбоқлари».

571. Ниначилар тўдаси.

572. Артур Конан Дойл — қотил. Ўз асарларидан бирида Шерлок Холмсни ўлдириб қўйганига норози бўлиб ўтказилган намоён.

573. Польша социалистик Республикаси фуқароси Карел Войтиланнинг Рим папасига сайланиши ҳақида эди.

574. Силвестор Сталлонеинг учинчи фильми «Мушт» деб номланган.

575. Араб тили.

576. От гунги. Агар автомобиль пайдо бўлиб, улар сонини камайтирмаганда, бугун Лондон кучалари от гунгига қумилиб кетарди.

577. Авлиё Константин. 50 минг лев пул купюрасида Кирилл ва Мифодий тасвирланган. Кириллнинг миллати юнон.

578. Чивинлар.

579. Татар.

580. Саволни ечишни ёнгоққа қиёслаган рассом Владимир Яковлевич Ворошилов. «Нима?» «Қаерда?» «Қачон?» уйини бошловчиси.

581. Булар шахмат бўйича жаҳон чемпионларининг адашлари. Поташевники Макс Эйве, Бурданики Борис Спасский, Вассерманники Анатолий Карпов, Александр Друзники Александр Алёхин.

582. «Буюк диктатор» фильми режиссёри, бош роль ижрочиси Чарльз Чаплин.

583. 2001 йил 11 сентябрда. XVI асрда бу воқеалар башорат қилинган.

584. Лотинчада қўй «овис» деб аталган. Маросим «овация» дейилган.

585. Бепул ўқиган болалар лицей ўқитувчиларининг фарзандлари бўлган.

586. Висолни.

587. «Вир ва Зара» фильми 2004 йил охирида намоён этилган, фильм таъсирида дўстлик ришталари боғланади.

588. Қариндош-уруғлик, маҳаллийчилик авж олмаслиги учун Сан-Марино бош маслаҳат кенгаши полициячилар ва судьяларни чет элик мутахассислардан олишади.

589. Йил фасллари асарини ёзган итальян бастакори Вивальди.

590. Қабристонда.

591. «Ўлик жонлар» асари қаҳрамонлари Чичиков ва Ноздрев ўртасида.

592. 1920 йил Буян спортчилар номидан, 1968 йили Жон Бреозиль ҳакамлар номидан қасамёд матнини илк бор ўқишган эди. Олимпиада қасамёдини.

593. Шаҳарда жамоат транспорти йўқ.

594. Унинг қандай ишлаганини билиш учун шаҳар фуқаролари кўз ўнгида мэрнинг вазини ўлчашган.

595. «Казбек» папиросининг бренди ҳисобланади.

596. Араб дунёсидан кучли денгизчилар, кема ясовчилар етишиб чиққан. Аммо кема қуриш учун кетадиган махсус ёғочлар йўқ эди. Европа халқлари биргалашиб ушбу эмбаргони жорий қилишган.

597. Ҳозир давлатни бошқараётган президент мадҳ этилади.

598. Олтин изловчини. Бир пайтлар улар кавлаган горларга пойгачилар дуч келишган.

599. Жюль Гобелен.

600. Мутуларда тезроқ сўзи «турген» деб аталади. Бу классик ёзувчининг фамилияси Иван Тургенев.

601. Унинг лақаби Махач булган. Бутун Махач қалъа шаҳри Доходаев номи билан юритилади.

602. Дантес Франциядаги почта хизматида ишлаган. Унга багишланган булимда унинг тўппончаси ҳам урин олган.

603. Бурга ё канага таланиш. Ой бошида дезинфекция қилинганидан бир-икки кун тинч бўлишган.

604. Оз жиннилар ҳақида ёзган. Рим императорларидан Калигула жинни бўлган.

605. Ёнгоқ. Ёзда куя тушмаслиги учун қишки кийимларнинг орасига ёнгоқнинг барглари солинади.

606. Кремона. Страдевари, Амати, Гварниеридек моҳир скрипка ясовчи усталар қишлоғи.

607. Тургеневнинг «Муму» асари.

608. Надъ сўзи Венгрияда устун, буюк дегани. Буюк Пётр ва Буюк Александр.

609. Газета қогози тамаки ураш учун қулай эди.

610. Мухлисларнинг уз фарзандларининг мусиқий лаёқатини текшириб бериш ҳақидаги илтимослари бастакорни толиқтирган.

611. 10 даража совуқдан паст ҳароратда очиқ жойда мусиқа чалиш тақиқланган.

612. Марко Поло ва Италия пул бирлигида.

613. АҚШда феврал ойининг сўнгги якшанбасида «Оскар мукофоти» топширилди. Ҳар икки билимдоннинг оталари исми Оскар.

614. Чукчалар акцент билан гапирганда «наша» демоқчи бўлиб, НАСА деб жавоб берган.

615. 10 ва 23 рақамлари. 2006 йилда жаҳон биринчи олимпиадасида машҳур футболчи Зедан ва Маттераццийнинг бир-бири билан калла қуйиши бу уйинга сабаб бўлган. Зедан 10, Маттерацций 23 рақами остида уйнаган.

616. Газетадаги суратда у билан турган «Мисс Исроил» гўзали эди.

617. Тюссо. XVI-XIX асрларда европалик қизлар турмушга чиққач, уз эрларини фамилиясига утишар эди. Мари Гроссхольц ҳам эрини фамилиясига утиб, уша фамилия билан танилган. Ҳатто ўзи ташкил қилган музейни ҳам эрининг жарангдор фамилияси билан номлаган. Тюссо хоним музейини эсланг.

618. Беларуссиялик 18 та фермер аёлга ҳукумат 8 март Хотин-қизлар байрамига совга қилиб трактор берган.

619. Витамин: В 1, В 2, В 6 ва ҳ.к.

620. Шифокорлар бир неча марта ҳомуза тортиб қўйишни маслаҳат беришади.

621. 660 куб сантиметр. «Вивлио» сузи лотинча ёзилганда рим рақамлари ҳосил бўлади: 6, 6 ва 0. Автомобилнинг номланишига цилиндр ҳажмидаги сонлар сабаб бўлган. VIVIO — 660.

622. Халқаро Қизил Хоч ташкилоти ходимлари.

623. Н. В. Гоголнинг «Улик жонлар» асари бош қаҳрамони Чичиков.

624. Дартс.

625. Тошқумир.

626. Ла-Скала.

627. Иоанн Гуттенберг. У ilk китобни босма ҳолда чоп эттиришни йўлга қўйган.

628. Италияда бу жамоа номи «Қари Синьора» деб аталади. Йул-йул зебра кўринишидаги футболкада ўйнайдиган жамоа — Ювентус.

629. Казинода фишка сотиб олинади. Охирида қанча ютган бўлсангиз фишкага қараб пул қайтариб берилади. У казинода эса сизга пулга қўшиб шунча пулни ютиб олганингиз ҳақида маълумотнома ҳам берилган. Деклорация берилган.

630. Маймун.

631. Нюрнберг суди.

632. Завод ва фабрика трубаларини.

633. Жон Дальтон. Мавзу «Рангни кура олмаслик тугмаи ёки кейин пайдо бўладими?»

634. Норвегия қироли АҚШ президентларини Нобелнинг тинчлик буйича мукофотларини топширгани чақирган.

635. Жак Ив Кусто Фидель Кастрога сигара чекишни ташлашни маслаҳат берган.

636. «ФИАТ» концернининг булаг и булмиш «Феррари» билан Михаил Шумахернинг икки йиллик шартномаси учун.

637. Овқатни узоқ чайнаб ейиш семиришдан сақлайди.

638. Бекатларга жадвал ва соат илиб қўйишган.

639. «Бепул кофе». Йўлда ҳайдовчилар ухлаб қолмаслиги учун бепул кофе тарқатилган.

640. Газонокосилка.

641. Сайловда. Пэр унвонидагиларнинг ҳам сайловда овоз беришга ҳуқуқи йўқ.

642. Бекатда. Автобусни кутиб иродаси тобланса, унга чиқишда эса кучи билинади.

643. Александр Блок.

644. Уйларидаги қуш ё ҳайвонларни қафасдан бушатиб юборишган.

645. Иисус Христоснинг юбилейини нишонлаш учун.

646. Бу киномеханик учун сигнал, рулон тугаб кейинги рулонга утиш учун махсус қолдирилган ҳалқалар эди.

647. Битта куйни ёки қушиқни бир неча ижрочи навбатма-навбат ижро этсагина мусобақа концерт деб аталган.

648. Қайси ҳудудда чивинларнинг кўп бўлиши эълон қилиб турилган.

649. Эль Чинито — «хитойлик болакай».

650. Янги Амстердамни, яъни Нью-Йоркни.

651. Андорра давлатининг.

652. Брюсселдаги машҳур чоптираётган бола ҳайкали ҳақида гап кетмоқда.

653. Кузнинг оқи қурилиши билан.

654. Колибри қуши.

655. Дарё-денгиз ёки денгиз-дарё

656. «Адидас» фирмаси.

657. Иоанн VI 12 ёшида улган. Тангада унинг 9 ёшлик пайтидаги сурати зарб қилинган. Танга жуда кам зарб қилинган.

658. Муз ёрар кемага. Қалин музликларни ёриш учун.

659. Астрономия сўзи лотинча «астра» сўзидан олинган. «Астра» юлдуз дегани. Матнда келтирилган номлар астра гулининг навлари.

660. Телефонистликка.

661. Михаил Ботвинник, Михаил Таль. Шахмат буйича жаҳон чемпионлари.

662. Хитой деҳқонининг асосий уй ҳайвони чучқа бўлган. Ислом динида эса чучқа гуштини ейиш тақиқланган.

663. Литва, Латвия, Эстония давлатлари жойдашган ҳудуд — Болтиқбуйи.

664. Ҳоким: «Сизларга шуни маълум қилмоқчиманки, шаҳримизга ревизор келмоқда». Русча вариантда бу хабар 15 та сўздан иборат.

665. Артемида ибодатхонасини ёқиб юборган Герострат.

666. Жаконда — Мона Лиза. Жулиано де Медичининг маъшуқаси бўлган.

667. Польша давлати номи «поле» сўздан олинган.

668. Титано тоғи бағрида жойлашган Сан-Марино.

669. Нобель жамгармаси қондасига биноан бундай ҳолатларда мукофот Швеция байроғи остида топширилган.

670. Биринчиси руҳоний, иккинчиси рус тили ўқитувчиси.

671. Менделеев ароқии стандартлаган, Мечников — бактерилог олим кефир ичишни тарғиб қилган.

672. Гуус Хиддинк ва Дик Адвокатлар. Мақола номи «Голландия Россияга нима берди» деб аталади.

673. Олимпиадада қатнашиш учун. Улар Россия терма жамоаси аъзолари эди.

674. Сауна. Сауна ёқиш учун жуда кўп ўтин, яъни дарахт керак.

675. Шотландия вазирлиги, Уэльс вазирлиги, Шимолий Ирландия вазирлиги.

676. Манекенларни.

677. Танку ва хокку.

678. Александр I даврида лицейлар очилган.

679. Автомобиль ҳайдашдан олдин.

680. Қароқчи ва сайёҳ Френсис Дрейк.

681. Юқоридагиларнинг фамилиялари биринчи бўғинидан до, ре, ми, фа, соль, ля, си ноталарини ҳосил қилиш мумкин.

682. Соатнинг. Шовқин шунчалик пастлигидан соатнинг чиқиллаши ҳам эшитилган.

683. Денгизчиларнинг фарзандларига.

684. Кучада сигарет чекишга рухсат берилган.

685. Латиш.

686. Олий ўқув юртларига кириш имтиҳонлари куни жимлик сақланиши таъминланади.

687. «Элчи икки марта уйлаб, барибир ҳеч нарса демайди».

688. Красноводск шаҳрига ичимлик суви ташийди.

689. Бирмаликлар ёши улуг, обрули инсонларни исм-шарифи олдига У сўзини қўшиб айтишган. У — унвон.

690. Уларга исм-шариф берила бошланган.

691. Офтобда куп тобланиш.

692. Гольф майдони.

693. Бу садоқатли пичоқ, пичоқ охирги нафасигача эгасига хизмат қилади.

694. Сидней ва Мельбурн шаҳарлари орасидаги келишмовчиликлар кучайгач, ҳар иккаласини ҳам даъвогарлар орасидан чиқариб ташлаш учун янги Канберра шаҳри қурилиб, у пойтахт деб эълон қилинади.

695. Нострадамус. У 1940 йилга келиб Франция давлати йўқ бўлади, у бошқа давлат тасарруфига ўтади деб башорат қилган эди.

696. Шахмат соати.

697. Корридаларга буқа етиштириб берганлари учун.

698. Китобнинг муқовасидан ташқари ичидаги 64 та бети бум-буш бўлган. Карлос Менем Аргентина тарихидаги энг онгсиз раҳбар бўлган.

699. Ниначи. Гап чумолилар меҳнати ҳақида эди.

700. Уйин пайтида ҳомийларнинг рекламаси кетади.

701. Билл Гейтс ва АҚШ нинг уша пайтдаги президенти Билл Клинтон булган. Уларнинг исмлари бир хил.

702. Адольф Гитлернинг «Майн Камиф» асари.

703. Блюменштрассе.

704. Етимларнинг кўнглини кўтариш учун ўйинчоқлар кўпроқ ишлаб чиқарилади.

705. Рухшунос АҚШ байрогидаги юлдузларни санашни маслаҳат берган.

706. Баҳорги ёмгир,
Шу дамда қайда экан
Зонтик ва плашчим.

707. Юмористик лавҳадаги учинчи йўналиш Москвага қаратилгану, жадвалга 3-Рим деб ёзилган.

708. Ясли ва богча.

709. Россия ва Франция уруш кайфиятида булгани учун ишхонада француз тилида гаплашган ходимлар жаримага тортилган.

710. Шекспир асарларига муаллифлик ҳуқуқига.

711. Маҳбусларнинг қаердаликларини билиш учун пойафзал юрганда овоз чиқарган.

712. Жюль Верн. «Ер билан ой ораси 97 соату 20 дақиқалик йўл» романи.

713. Америкада 18 та Доктор фамилияли шифокорлар бор.

714. АҚШнинг автомобиль ишлаб чиқарувчи маркази — Детройт. 70-80 ларда АҚШни япон автомобиллари босиб кетган. АҚШ заводлари инқирозига сабаб бўлган.

715. Қора танли конгрессменлар учун. Шахматда оқлар бошлайди ва ютади деган қонун бор.

716. Биринчиси Бегин, иккинчиси Жимми Картер шарафига — Жимми, учинчиси Анвар Саадат шарафига — Анвар деб номланган.

717. Балиқ терисидан.

718. Бадавийлар итларнинг номини ит эмас, салюк деб ўзгартиришган.

719. Поль Гоген. Рассом Поль Гаген Таитида кўп вақт яшаб ижод этган.

720. Шер, леопард, гепард, фил, носорог, гну оҳуси.

721. «Эврика». Архимед. Кургазмада эшикли ванна намоён этилган.

722. Куча супирувчилар.

723. Сигарета аввал фақат аёллар учун чиқарилган. Қутидаги ковбой сурати кейин пайдо бўлган.

724. Кенгуру.

725. Ҳамёни очиқ тутмоқ керак.

726. Ятрос юнон тилида «шифокор» дегани. Ятрохимиядан медицина келиб чиққан.

727. Портлашга.

728. Аборт қилгани учун. Польшада аборт қилиш бир мунча муддат мумкин булмаган.

729. Рақсга тушиш ургатилмаган.

730. Рей Брэдбери.

731. АҚШ.

732. Император каретаси кучадан утган пайт ҳамма шапкасини ечиши керак. Извошнинг икки қўли банд бўлгани учун қалпогини тишида тишлаб турган.

733. Музлатгич.

734. Қуёнлар, Австралия.

735. Ҳиндистон, Саудия Арабистони, Афғонистон.

736. Бир — қуён ёки ўлжа, юз — кучук, 500 — от, бебаҳо — овчи, яъни инсон.

737. 1953 йил 5 мартда Сталин ўлгани боис 6-10 март кунлари мотам эълон қилинган.

738. Жиноят қидирув бўлими.

739. Калитлар шодасини.

740. Почта ташувчилар иш пайтида қовоқхоналарга кирмаслиги учун.

741. Театр янги очилган пайтда деҳқонлар зални тўлдириб утириши учун рўйхатга киритилган. Чунки даставвал операнинг мухлислари кам бўлган.

742. Дунёга машҳур меҳмонхоналар қироли Конрад Хилтон эди. Сьюзен Никольсон — Хилтон эса унинг қизи бўлган.

743. Улар ўз исмларини тортиқ қилишган. Бир дунё исмига эга бўлган бойвачча эвазига озиқ-овқат беради.

744. Хитой. Чумчуқлар.

745. «Ромео ва Жулетта».

746. - Ким буларди, тутиқушман.

747. Муаллифлик ҳуқуқи А. С Пушкин оиласига тегишли эди. Унинг фарзандлари асарларни нашр қилишга рухсат бермаган. Муаллиф ўлганидан 50 йил ўтиб, уни бемалол нашр қилиш мумкин бўлган.

748. Ҳайвонни чақмоқ уриб қорайтирган. Ҳайвонлар ундай гуштни емайди.

749. Паркер. Ручка ишлаб чиқаришни йулга қўйган.

750. 1949 йил. Шу йили Германия иккига бўлинган.

751. Арқон отиш. Бу отларни тутиш учун ҳам зарур бўлган амал.

752. Ҳудудий мустақиллик жангида бош бўлган қахрамоннинг номи Андреас, фамилияси Преториус. ЖАР пойтахти бутун унинг номида.

753. Ярим тунда телеграмма жўнатиш кундузгидан тўрт баробар арзонлиги учун.

754. Ойдаги денгиз назарда тутилган.

755. Патронлар автомат магазинига биринчи бўлиб жойланади. 30 та ўқдан 3-4 тасининг овози бошқачароқ

булади. Бу эса магазинда уқнинг тугаётганини билдиради.

756. Борис Пастернак, «Доктор Живаго» романи.

757. У қироличанинг нигоҳидан гуё кур булаёзгандек қўллари билан кўзларини беркитган.

758. Француз тили.

759. Хотинларнинг ёши эрларидан катта бўлган.

760. Италиялик казинолар ҳуқмдори Ал Капоне.

761. Бразилия, 1974 йили Пеле Космос жамоаси билан шартнома тузади.

762. Канализация қувурларини

763. Мексика ва Канада.

764. У — мусиқачи. Танаффусларни мусиқа билан тўлдириб турган.

765. Уша даврда ижро этиладиган ашулаларнинг энг узунли шу қўшиқ бўлган.

766. Беморни беҳуш қилиш учун ёғоч болгача олиб юришган.

767. Ҳозир ҳам Кореяда энг кўп учрайдиган фамилия — Ким.

768. Страсбург.

769. Ауди. 1931 йили бу тўртала ёш компаниялар бирлашиб, 4 ҳалқали «Ауди» компаниясига асос солинган.

770. Ер тез-тез қимирлаб турувчи ҳудудларда.

771. Лондондаги Тауэр мақбараси. Буюк Британиядаги қимматбаҳо тошлар шу жойда сақланади.

772. Қуймоқ.

773. Чугда пишириладиган картошка.

774. Соқол олиш.

775. Океанга чуқиб кетган кемаларни топиш билан шутулланади.

776. Ҳинд Вавильони. Худди шунга ўхшаш марказ илк бор Вавильонда очилган.

777. Эркул Пуарога.

778. Кулганда: хи-хи-хи, хе-хе-хе ва ҳ.к.

779. Ҳар суткада бир миллиард стакан кока-кола ичилмоқда.

780. Жомолунгма.

781. Шанба кунини Германия жаҳон чемпионатидан чиқиб кетади. Эртаси кундан футболга қизиқиш камайди.

782. Фотограф.

783. Хитойда эр-хотин бойиб кетса ё ота-оналардан кимдир вафот этган бўлса, уларнинг ажралишга ҳаққилари йўқ.

784. Одамлар беда, арпа кутариб чиқишади.

785. Кема.

786. Қатъият.

787. Жаид партияси асосан ёшлардан иборат булган. Уларнинг ёши энг кичиги Чулпон, энг каттаси Бехбудий булган. Ёш чегараси ҳақида тортишув булган.

788. Уликларни томоша қилган.

789. Озиқ-овқат маҳсулотининг танқислиги.

790. Улар пайпоқ туқиб утиришади.

791. Қунгироқ. Илгари наркоз булмаган, бемор операция қилинаётганда қунгироқ чалиниб турган.

792. Исландияда лавр дарахти усмайди.

793. Сиёҳ.

794. Инженер — О. Трам булган. Трамвай, яъни трам йўллари унинг номи билан аталади.

795. Касби — доктор, фамилияси Ватсон.

796. Хитойликлар жаҳли чиққанда кўзларини катта-катта очишади. Уларга кўзлари табиий катта европаликлар доимо жаҳли чиқиб юрадиган кишилар булиб кўринади

797. Милиция.

798. Иккинчиси — балиқ, учинчиси — чумоли.

799. Уларнинг ҳаммаси апрел ойида тугилган.

800. Каникул.

801. Эммануэль Кант.

802. Миш-миш.

803. Гадоёлар чақа пулларни олади.

804. Хитойликлар «хайшинвей» деб Владивостокни аташади.

805. Кузи ожизлар қора рангни умуман тасаввур ҳам қила олишмайди.

806. Денгиз. Афанасий Никитин. Хвалисса — Касбий денгизи, Гундустон — Ҳинд океани, Стеболь — Қора денгизларнинг қадимги номлари.

807. Ниагара шаршарасида май-июн ойларида жуда кўп сув оқади. Шаршарадан атрофга сув зарралари ёмғир бўлиб сачрайди.

808. Бу эмблема анестезиологлар уюшмасига тегишли. Наркотик таъсирида ухлатилиш назарда тутилмоқда.

809. Биринчи ё иккинчи деб.

810. Олма-ота шаҳрида огирли 1 кг.дан ошадиган энг катта «Апорт» нав олмалари ўсади. Агар 1 кг.лик олма Ньютоннинг бошига тушганда, унинг эси оғиб қолиши тайин эди.

811. Ҳаво билан.

812. Литва жамоасини номи «Жальгирис».

813. Эстафета.

814. 1 апрел.

815. Майда купюрадаги сурат ва сўзлар кимёвий усулда ювилган ва унга қайтадан йирик рақамлар босилган.

816. Бунин. Бошқалар чет элга кетиб, яна Россияга қайтиб келишган. Бунин қайтмаган.

817. Юқоридаги шаҳарларда икки мартадан Олимпиада уйинлари бўлиб ўтган. Бу қаторнинг охирини тўлдирадиган шаҳар — Афина.

818. Этиль Лимиан Войнич. «Суна» асари муаллифи.

819. Боулинг.

820. Зерикиш.

821. Кургазма «Ёнган театрлар» деб аталган. Ўзбекистонда Аббос Бакиров номидаги театр ёниб кетган.

822. «Форд-Съерра» ва «Субару - Леоне» маркали автомобилларда съерра - Леоне давлат амалдорлари юришади.

823. «Ы операцияси» комедиясини. 990 рублга улар омборни тунамоқчи бўлишган.

824. Сумо. Қарангки, япон сумочиларининг энг кучлилари мўтуллар экан.

825. Мусобақа низомига кўра пойгада қатнашадиган машиналарнинг вазни чекланган. Ҳатто автомобилни бўяшга кетадиган бўёқлар ҳам иқтисод қилинган. Чунки «Мерседес-Бенц» автомобили мусобақа вазнидан 1,5 кг. га ошиб кетган.

826. Проктор ва Гембл. Фирма номи «Проктор энд Гембл».

827. Меъморчиликдаги барокко усули.

828. Фреска

829. Чеховнинг «Отга ухшаган фамилия» ҳикояси персонажи Овсов.

830. Актерлар ниқобда уйнашган. Ниқоб овоз кучайтиргич вазифасини бажарган.

831. Демус Русос.

832. Кино зал.

833. Энг ёлғиз дарахт, чунки кейинги дарахтгача 1000 км. юриш керак.

834. Қирол уғил фарзандли бўлган.

835. Улар аёлларни жуда нопок деб ҳисоблашган.

836. Ликёр.

837. У босма дастгоҳда ўйин карталарини босиб сотувга чиқаради.

838. Милайн холе. Меланхоле.

839. Преживальский отлари.

840. Термометр.

841. Кедр дарахти. Гагариннинг космосдаги лақаби (оти) Кедр эди.

842. Юрий Яковлев. «Иван Васильевич ўз касбини ўзгартиради» фильмини эсланг.

843. Деҳқонларга фақат шу кунлари дам берилган. Бошқа кунлари улар маҳсулотларини бозорга олиб бора олмайдилар. Шимолий Кореяда давлат тузуми жуда қаттиқ.

844. Омонаткассасини. Милославский: «Гражданлар, пулларингизни омонат кассаларида сақланг», дейди.

845. Гильотинанинг. Улар жаллодлар эди. Гильотене бошни танадан механизм орқали олиш мосламасини яратган, улар ишсиз қола бошлашган.

846. Доктор Фауст.

847. Албания.

848. Бу давлатлар бошқа бир давлат ичида жойлашган. Учинчи давлат — Ватикан.

849. «Фолльсваген». Фазтон номли автомобиль ишлаб чиқарилган. Рим афсонасига кура, Фазтон маъбуди бўлган.

850. Кубада. Сигара чекишни у ердан ўрганиб келган.

851. Гоголга «Ревизор» комедиясининг гоёсини Пушкин айтиб берган. Уларнинг мулозамати ўша комедияни ёдига туширган.

852. Бу гап театр ёниб кетганда айтилади.

853. Қарсак.

854. Туб аҳолига испан исм-шарифларини берган.

855. Шохсиз буқалар билан жанглار ўтказилган.

856. Опал. Цементга опал қўшилмаса, у яхши қотмайди.

857. «Сирс энд Робак» компанияси шаҳардаги энг баланд бинога жойлашган: шунчалик баланд-ки, ҳар доим тўлқинланиб туради.

858. Китобнинг биринчи ва охириги бетлари. У иккиси ҳам бир-биридан жуда олисда жойлашган.

859. Ойнага хона ичидаги чироқларнинг шуъласи тушмаслиги учун.

860. Шакар кристалларидан.

861. Уй эшигига ёпиштириладиган рақам.

862. Шимолий Корея раҳбари Ким Ир Сен 1912 йил октябрда тугилган. Бу халқ ўз раҳнамосига иззат кўрсатиб, Янги асрни 1901 йилдан эмас, у тугилган кун ва йилдан ҳисоблай бошлаган. Бу ички ҳисоб, албатта.

863. Бу Николай I нинг укаси Константин эди. Николайдан кейин бир неча кун уни шоҳ қилиб қўйишган. У рози бўлмаган, аммо унинг номига атаб тангалар зарб этилган.

864. Банк бошқаруви раиси.

865. Цеце пашшаси чиққач юқоридаги жараён содир бўлади ва инсон қаттиқ уйқуга кетиши кузатилади.

866. Тамогавк.

867. Ердан баландда туриб отилган ўқнинг учиш узоқлиги ошади. Мўгуллар от устида туриб камондан ўқ отиш усулини топишган.

868. Катта шаҳарларда автомобиль куплиги сабаб бир автомобиль кунора юришга ҳақли. Шундан тоқ кунлари биттасини, жуфт кунлари биттасини миниш учун иккита автомобиль сотиб олишади.

869. Калит

870. Конибодом этиклари.

871. Ҳамма уйиндан ташқари ҳолатда-ку? 1880 йилдан ауфсайт қондаси киритилган.

872. Карпов ва Каспаровни 12 ва 13 деб аташади. Ҳинд йигити эса Виши Ананд.

Карпов 12-жаҳон чемпиони, Каспаровники 13, Ананд 17-жаҳон чемпиони.

873. Эгри трубкада гапириш қулай.

874. Қогоз пулга.

875. Грампластинка. Уша пайтда пластинканинг бир томонига 3-3,5 дақиқалик мусиқа сигар эди.

876. Ҳиндистонда 17 йил, Непалда 1,5 йил.

877. Н.В. Гоголь.

878. Қошиқ. Бурлақлар чўнтақда олиб юргани учун қошиқлари силлиқланиб кетади.

879. Жемс Кук.

880. Телефон орқали тавба қилиш тақиқланган.

881. Қозогистонда Тарас Шевченко номи билан аталувчи вилоят бўлган.

882. Зигмунд Фрейд.

883. Биринчиси — уста, иккинчиси — Иван Бездомний.

884. Манхэттен ороли.

885. Қоҳира, Дамашқ, Богдод.

886. Шеффернинг мусиқий асарининг антиқалиги у 100 фоиз табиий овозлардан иборат бўлган.

887. Скоро «шкура» сўзидан олинган. Яхлит териси «скоро» деб аталган. Ҳайвонларнинг пешона ва юз қисмларидаги майда терн булаклари эса «лобки» ва «мордки» деб аталган.

888. Ҳайкал жуда катта. Унинг айрим қисмлари жангчилар танасидан олинган металл парчалари (осколкалар)дан ясалган.

889. Новвойлар.

890. Елизавета Тюдорнинг лақаби Бокира қиролича бўлган. Бокира, яъни қизалоқ инглизчасига «виргин» бўлади. Штатнинг номи Вержиния.

891. Салем.

892. Рустам Ражабов. Жомолунгма чуққиси забт этилганлигининг 50 йиллиги шарафига.

893. Герцен.

894. Гёте томонидан «Фауст» асари ёзилган. Доктор Иоганн Георг Фауст тарихий шахс бўлган.

895. «Чуқинтирилган ота».

896. Яраслав Мудрийнинг.

897. Қурбақа.

898. Салқин тушиши билан одамлар куртка, пальто кийиб юрадилар. Бу кийимлар остида қурол олиб юриш жуда қулай.

899. Подшонинг авлод-аждодлари, дворянлар бир йилгача мотам тутган, қимматбаҳо соч турмаклари қилинмаган.

900. Бу маҳсулот — компьютер. Уларнинг маркалари Пентиум деб аталади. Пентиум номли дарё, орол, вулдон бор.

901. Лопатка — белкурак

902. Роберт Фишер.

903. Теннис шарчалари ёрдамида. Кусто эса катта-катта шарларни аввал чўккан кемага боғлаб тепадан ҳаво бериб шиширишган.

904. Исроил. 6 кунлик уруш.

905. Тасбеҳ.

906. Конвертларга ёпиштириладиган маркаларни.

907. «Ватан» фильмида ёвуз Ҳомид номи билан ҳеч ким ўз боласини атамаган. Октавиан ўз қавмига Марк исмини қўйишни тақиқлаган.

908. Буйдоқ йигитга.

909. Уринган балиқлар ҳиди томат соусида билинмайди.

910. «Титаник». Жеймс Камерон.

911. Ванкувер. 1990 йили Павел Буре хоккейчилар орасида биринчи бўлиб океан ортига, Ванкуверга борган. Чкалов самолёти ҳам Ванкуверга қўнган.

912. Дадангни яхши кўрасанми, онангними?

913. «Шинел»ни олгину, бу ердан йўқол». Яъни машҳур қўшиқ матни билан жавоб берган.

914. Туфонлар. Улар эркак исмлари билан аталган. Бугун эса гузал аёллар исми билан аталади: Рита, Жуана ва ҳ.к.

915. Индианадаги энг катта кутубхона. Китобларнинг вазни ҳисобга олинмаган.

916. Жомолунгма ёки Химолай тоғи.

917. Маргимуш. Форс тилида марг — улим, муш — сичқон.

918. Натюрморт.

919. Сочни қирқишдан.

920. Догистон.

921. Итал. Италия.

922. Кабугар — тинчлик рамзи.

923. Масҳарабозлар. Пётр I да Араб Ганнибал бўлган.

924. Коко — хўроз, кокино — товуқ, коконито — жужа.

925. Юнонча газус сўзи — газ.

926. Саҳрои Кабир.

927. Хохма.

928. Имтиҳон.

929. Будда ҳақида.

930. Окторон — бува ё бувилари қора танли булган инсонлар. Россиядаги энг машҳур окторон А.С. Пушкин.

931. 1776 йил, 4 июл.

932. Микки Маус.

933. Швейцария. Электрон қўл соатлари чиққач, қимматбаҳо механик соатлар савдоси пасайди.

934. Менделеев даврий жадвалида Германия — 32, Рутиний — 44, Полоний — 84, Франсий — 87, Америций — 95, биринчи уринда водород турибди.

935. Бу сўзларнинг ҳаммаси оригиналда Т ҳарфи билан тугайди. Масалан, Фиат, Пежеот, Ренуалт, Шевролет.

936. 6 м 14 см очик стадионда ўрнатилган рекорд, 6 м 15 см залдаги рекорд, 5 м 20 см узунликка лангар билан ҳозирча фақат Бубка сакраган. Лангар узайган сари у билан сакраш қийинлашади.

937. Швейцарияни рамзи булган лось суратли белгини туристлар сувенир сифатида олиб кетмасликлари учун.

938. Модельерларда энг мустаҳкам қўриқлаш тизими фаолият олиб борар экан

939. Физика ва адабиёт.

940. Хотира.

941. Абра кадабра.

942. Валлам ибодатхонаси айнан шу куня бузиб ташланган. Ибодатхона бузилишидан олдин хайрлашув куйи, қунгиروق чалинган.

943. Харрисон Форд. Актёр вице-президентнинг ҳам, президентнинг ҳам ролини ўйнаган.

944. Рогаткалар. Чумчуқлар кўпайиб кетгани боис аҳоли рогаткалар билан қуроллантирилган.

945. Париждаги Она Худо ибодатхонаси. Императорлар у ерда қасамёд қабул қилишган.

946. Биринчиси пиво, иккинчиси олма навлари.

947. Туркманлар. Бир гуруҳ овчи қушлар, лочин, бургутлар Кремль осмонини қушлардан тозалаб турган.

948. Ироқлик журналист Мунтазир ал Зайди. У матбуот анжуманида АҚШнинг собиқ президенти Жорж Бушнинг бошига пойафзал отган.

949. «Аустралис» сўзи лотинчадан келиб чиққан.

950. Австралия Генерал Губернатори.

951. Қонун чиқарувчи палата икки палатали Вакиллар палатаси ва Сенат федерал парламенти.

952. Европалик муҳожирлар.

953. Мамлакатнинг энг катта халқаро аэропорти.

954. Ла-плата шаҳрида.

955. Суворов.

956. Аскарлар бутқа — кашани ёнида олиб юрган.

958. Жүжи ва Тули.

959. Чингизхон босиб олган ерларидан энг зур курулсоз усталарни йигиб, булинма тузган. Улар жанг қилмасдан жангчиларни энг кучли куруллар билан таъминлаб турган.

960. Маккалик Шариф Сайид Барака.

961. Мавлонозода Самарқандий, Абу бакр Калавий
ва мерган мавлоно Рудакийлар сарбадорларга
етақчилиқ қилишган.

962. Наполеон кучли хотира згаси эди. Напалеон
ҳама аскарининг исмини ёддан айтиб бера олар
эди.

963. Ҳозирги Афғонистон ҳудудига.

964. «Кесаман», «ёраман».

965. Анатом олим Везалий.

966. Азизхон — қаҳрамон, қочоққа айлангани
Турсунбой.

967. 1979 йили Хаскова округ драма театрида «Келинлар қўзғолони» спектаклининг премьераси бўлган.

968. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

969. Қамоқхона рассоми бўлиб ишлаган.

970. Покистон.

971. Антонио Сальери.

972. Формула: ҳақиқат, фақат ҳақиқат ёки ҳеч нима! Ҳақиқатдан бошқа.

973. Новфал Зокиров.

974. Ҳинд халқи мусиқа санъатида.

975. Бойкул, яъни Байкал.

976. Навоий вилояти.

977. Одамлар сув остида ҳам бир-бирларини ўлдирмасликлари учун.

978. 81 километр 600 метр.

979. Агра шаҳригача.

980. Дуккакли экинлар. Ҳиндлар гўшти кам истеъмол қилгани учун дуккакли экин маҳсулотларини куп ейишади.

981. Илонларнинг териси учун.

982. Уларнинг ҳаммаси ўз даврида ҳинд киноси отаси номига сазовор бўлган.

983. Бомбейда.

984. «Садди Искандарий» драмаси.

985. Чингизхон бу билан келажакда ўзига қарши чиқиши мумкин бўлган баҳувват йигитлардан қутулган. Бўйи арава гилдирагидан баланд бўлганларни ўлдирган.

986. Сплайнхнология.

987. Ботухон.

988. Этикеткани ёпиштириш учун кетадиган клей — елим сарфи.

989. Френсис Дрейк.

990. Виллем Баренц.

991. Вазни жиҳатидан ҳам, варақлари куплиги жиҳатидан ҳам ва, албатта, мавзуси бўйича ҳам уни энг огир асар дейиш мумкин. Бу Лев Николаевич Толстойнинг «Уруш ва тинчлик» асаридир.

992. Россиянинг 2000 йилги дарвозабони Александр Филимонов кутилмаганда ўтказиб юборган түпи учун Россия Европа биринчилигига чиқолмаган. Бу Украина учун аини муддао эди.

993. Алпинизм.

994. Инқилобни билдиради.

995. Театрда ишлайдиган барча ходимлар халқаро театр куни — 27 мартда касб байрамларини нишонлашади.

996. Ибодатхона.

997. Иккинчи оролда Александр Селкирк яшаган. Робинзоннинг прототиби.

998. Раҳим Пирмуҳамедов.

999. Немис тили герман тиллари гуруҳига мансуб.

1000. Гелий.

1001. Нозим Ҳикмат.

МУНДАРИЖА

СУЗ БОШИ.....	3
САВОЛЛАР.....	9
ЖАВОБЛАР.....	229

77
A13

Абдуллаев, Абдурашул
Дақиқа қадри 2/ А.Абдуллаев;
- Т.: DAVR PRESS, 2008. -320 бет.

ББК 77 + 76.032

ОММАБОП НАШР

Абдурашул Абдуллаев

ДАҚИҚА ҚАДРИ 2

Масъул муҳаррир Муҳайё Рихсибекова
Мусахҳиҳ Адолат Мустафоева
Саҳифаловчи-дизайнер Д. Ирисматов

2010 йил 30 июнда босишга рухсат этилди. Бичими 84x108 1/32
«Baltica APP» гарнитураси. Босма табоғи 10.
Наشريёт ҳисоб табоғи 9,41. Адади 5000 нусха.
291-сонли буюртма. Баҳоси шартнома асосида.

Оригинал макет «DAVR PRESS» нашриетида тайёрланди
«MAXIGRAF PLUS» МЧЖ нинг матбаа бўлимида офсет усулида чоп этилди
Манзил Ўзбекистон Республикаси, 100156, Тошкент шаҳри,
Чилонзор тумани, 20а-даҳа, 42-уй. Тел: 8(371) 216-9014, 120-1299;
Маркетинг бўлими: 8(371) 120-1233, 420-1233
Web: www.mgp.uz, www.kitoblar.com; E-mail: davr-press@mail.ru

«DAVR PRESS» NASHRIYOT-MATBAA UYIнинг
қўйидаги китоблари ҳам китоб дўконларида
сотишмоқда:

Оноре де Бальзак

-Горио ота-

Буржуазия дунесининг қонунлари шафқатсиз Бу жамиятда одамнинг қадр-қиммати қанча даромад келтиришига қараб белгиланади. Горио ота капиталист бўлганда ҳамма унга хушомад қиларди, давлат, бойлик қўлдан кетиб, у майда буржуа даражасига тушиб қолгач, ҳамма уни унутади. Горио азоб-уқубатда ўлиб кетади, ҳатто қизлари ҳам оталарининг ўлимига келмайди. Ёзувчи «Горио ота» романида оиланинг барбод бўлишини, инсоннинг энг эзгу ҳис-туйғуларининг секин-аста емирилишини кўрсатади.

Жек Лондон

-Ҳикоялар-

Жек Лондон ҳикоялари ҳаётий воқеликка асосланган бўлиб, улар ёзувчининг ўта синчков кузатувчан шахс эканидан далолат беради. Бу асарлар билан танишган ўқувчи ҳаётни янада чуқурроқ ўрганади, унинг пасту балоғатидан иборат йўл эканини ҳис қилади. Муаллифнинг жонли тасвирларида ўз ҳаёти билан уйғун бўлган қандайдир ухшаш чизгиларни кўради.

Ёзувчи қаламига мансуб асарларнинг буғунги кунгача яшиб, мухлислари тарафидан севиб-ардоқланиб келинаётганининг сири ҳам шунда.

Boleslav Pruss

-Yetimlik-

Polyak yozuvchisi Boleslav Prussning «Yetimlik» deb nomlanuchi bu asarida millat va din tanlamaydigan og'ir kulfat – yetimlikning achchiq iztiroblari tasvirlangan. Asarning bosh qahramoni Yas avval otasidan, keyin onasidan ajrab, hayotning mashaqqatli sinov ko'chasiga kirib qoladi.

Asarni o'qir ekanisiz, yosh bola tafakkurida paydo bo'lgan turli xil ziddiyatlar va uning ruhiyatiga ta'sir qiluvchi voqea-hodisalar bugungi kunda sizning ko'z o'ngingizda ham yuz berib turganini his qilasisiz.

«Бир сандиқ тилла»

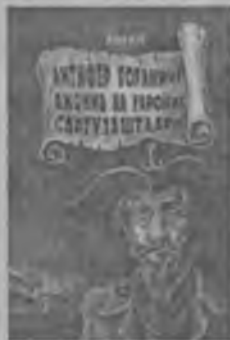
Мазкур тўпламга Азиз Несин, Шокир Балқи каби шарқ ҳамда Михаил Зошченко, Марк Твен каби европа адабиёти вакилларининг юморга бой ҳажвий ҳикоялари киритилди. Ёзувчилар ўз қаҳрамонларини шу қадар берилиб, куйиниб «чиройли» таърифлаб изоҳлашадики, уларнинг бу ҳолати, яъни соддадиллиги, уй-кечинмалари, дунёқарашлари, ҳаётий таҳлиллари китобхонда беихтиёр завқланиб кулиш ҳиссиётини уйғотади

Жюль Верн

«Антифер тоғанинг ажойиб ва гаройиб саргузаштлари»

Жюль Верннинг «Антифер тоғанинг ажойиб ва гаройиб саргузаштлари» номи романида довюрак ва матонатли, муҳаббат ҳамда дўстликка содиқ, романтик кишилар, уларнинг номаълум денгиздаги номаълум оролга кўмилган хазинани излаб, нотаниш мамлакатлар ва олис суварда бошдан кечирган хавф-хатарларга тула саргузаштлари ҳикоя қилинади

Азиз Несин

«Футбол қироли»

«Футбол қироли» романи Туркияда жуда машҳур бўлиб, у бир қанча Европа тилларига ҳам таржима қилинган. Бу, севгига булган чексиз садоқати футбол юлдузи бўлишга мажбур қилган тортинчоқ ва нимжон ёш йигит ҳақидаги қувноқ қиссадир. Шу билан бир қаторда «Футбол қироли» хорижий спорт оламида ҳукм сураётган одатлар ҳақидаги роман, «футбол касалликлари»ни ўрганувчи ўзига хос ижтимоий асардир.

Мурोजаат учун телефон.лар: +(998-71) 120-1233

